

СЛУЖБЕН ВЕСНИК НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Број 16

Год. LXVI

Петок, 5 февруари 2010

Цена на овој број е 280 денари

www.slvesnik.com.mk

contact@slvesnik.com.mk

СОДРЖИНА

	Стр.		Стр.
282. Декларација за поддршка на Резолуцијата на Европскиот парламент за Сребреница од 15 јануари 2009 година	2	287. Оглас за избор на еден член на Судскиот совет на Република Македонија што го избира Собранието на Република Македонија.....	4
283. Одлука за избор на претседател и заменик-претседател на Комисијата за верификација на фактите.....	3	288. Закон за работните односи (Пречистен текст).....	5
284. Одлука за изменување на Одлуката за избор на претседатели, заменици на претседателите, членови и нивни заменици на комисиите на Собранието на Република Македонија.....	3	289. Решение за именување членови на Управниот одбор - од редот на стручните работници вработени во ЈУ Центар за образование на возрасните.....	42
285. Одлука за изменување на Одлуката за избор на претседател и членови и нивни заменици на Советот на Собранискиот канал.....	4	290. Решение за разрешување од должноста директор на Затвор Куманово со отворено одделение во Крива Паланка	42
286. Одлука за изменување на Одлуката за основање на пратенички групи на Собранието на Република Македонија за соработка со парламенти на други држави и избор на претседатели и членови на пратеничките групи на Собранието на Република Македонија за соработка со парламенти на други држави.....	4	291. Решение за разрешување од функцијата генерален секретар на Владата на Република Македонија.....	42
		292. Решение за именување генерален секретар на Владата на Република Македонија.....	42
		293. Решение за разрешување од должноста претседател и членови на Управниот одбор на Националната агенција за европски образовни програми и мобилност.....	43

	Стр.		Стр.
294. Решение за разрешување и именување членови на Управниот одбор на ЈУ Филмски фонд на Република Македонија.....	43	303. Правилник за изменување и дополнување на Правилникот за критериумите за склучување договори и за начинот на плаќање на здравствените услуги на здравствените установи кои вршат болничка здравствена заштита.....	134
295. Решение за именување претседател и членови на Управниот одбор на Националната агенција за европски образовни програми и мобилност.....	43	304. Правилник за изменување и дополнување на Правилникот за критериумите за склучување договори и за начинот на плаќање на здравствените услуги на здравствените установи кои вршат специјалистичко консултативна здравствена заштита.....	135
296. Исправка на Решението за именување членови на Управниот одбор – претставници на основачот на ЈЗУ Клиника по хируршки болести „Свети Наум Охридски“ – Скопје.....	43	305. Решение за определување на денот за отпочнување со работа на извршителот.....	135
297. Правилник за единечно одобрување на возило.....	44	306. Решение за определување на денот за отпочнување со работа на извршителот.....	136
298. Правилник за изменување и дополнување на Правилникот за идентификација и за идентификација и оценка на техничката состојба на возилата.....	121	307. Решение за определување на денот за отпочнување со работа на извршителот.....	136
299. Упатство за измени и дополнување на Упатството за спроведување на Одлуката за управување со ликвидносниот ризик на банките.....	128	308. Решение за определување на денот за отпочнување со работа на извршителот.....	136
300. Одлука за изменување на Одлуката за утврдување на референтни цени на ортопедски и други помагала за кои осигурените лица можат да остварат право на товар на Фондот за здравствено осигурување на Македонија.....	132	309. Список за именувани вештаци во Основен суд Скопје II – Скопје.....	137
301. Одлука за изменување и дополнување на Одлуката за утврдување на референтни цени на услуги во болничката здравствена заштита за акутни случаи.....	132	310. Список на постојани судски вештаци во Основен суд Крива Паланка.....	147
302. Правилник за изменување и дополнување на Правилникот за индикациите за остварување на право на ортопедски и други помагала.....	133	311. Правилник за формата и содржината на образецот на пријавата за извори на јонизирачко зрачење и за начинот и постапката за пријавување.....	151
		Огласен дел	1-36

СОБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

282.

Врз основа на членот 68 став 2 од Уставот на Република Македонија, Собранието на Република Македонија, на седницата одржана на 4 февруари 2010 година, донесе

ДЕКЛАРАЦИЈА ЗА ПОДДРШКА НА РЕЗОЛУЦИЈАТА НА ЕВРОПСКИОТ ПАРЛАМЕНТ ЗА СРЕБРЕНИЦА ОД 15 ЈАНУАРИ 2009 ГОДИНА

Изразувајќи ја својата цврста определба односите меѓу државите да се градат врз основа на добрососедство и мирољубива соработка;

Ценејќи дека помирувањето, трајниот мир меѓу народите, стабилноста и просперитетот во регионот се предуслов за продолжување на процесот на интеграција во европските и евроатлантските структури;

Раководејќи се од општо прифатените норми на меѓународното право, принципите на правда, правичност и рамноправност на граѓаните од сите вери и нации;

Имајќи ја предвид обврската на Република Македонија за соработка со Меѓународниот кривичен суд за поранешна Југославија за гонење лица одговорни за сериозни повреди на меѓународното хумано право, извршени на територијата на поранешна Југославија од 1991 година;

Доследно почитувајќи ги обврските на Република Македонија што произлегуваат од Спогодбата за стабилизација и асоцијација меѓу Република Македонија и Европските заедници и нејзините земји членки, склучена на 9 април 2001 година.

Собранието на Република Македонија

1. Ја поддржува Резолуцијата на Европскиот парламент за Сребреница, усвоена на 15 јануари 2009 година.

2. Соодветно ќе го одбележи 11 јули - Денот за сеќавање на геноцидот во Сребреница со што ќе им се оддаде почит на жртвите од масакрот.

3. Оваа декларација ќе се достави до претседателот на Европскиот парламент и до претседателот на Парламентарното собрание на Босна и Херцеговина.

4. Оваа декларација ќе се објави во „Службен весник на Република Македонија“.

СОБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Бр. 07-585/1 Претседател
4 февруари 2010 година на Собранието на Република
Скопје Македонија,
Трајко Вељаноски, с.р.

283.

Врз основа на член 16-а од Законот за определување дополнителен услов за вршење јавна функција („Службен весник на Република Македонија“ број 14/2008 и 64/2009), Собранието на Република Македонија, на седницата одржана на 4 февруари 2010 година, донесе

ОДЛУКА

ЗА ИЗБОР НА ПРЕТСЕДАТЕЛ И ЗАМЕНИК-ПРЕТСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЈАТА ЗА ВЕРИФИКАЦИЈА НА ФАКТИТЕ

I. За претседател на Комисијата за верификација на фактите, се избира Јанаке Витановски, член на Комисијата за верификација на фактите.

II. За заменик-претседател на Комисијата за верификација на фактите, се избира Шпенди Винца, член на Комисијата за верификација на фактите.

III. Со влегувањето во сила на оваа одлука претседателот на Комисијата за верификација на фактите Шпенди Винца и заменик - претседателот Чедомир Дамјановски, избрани со Одлуката за избор на претседател и заменик-претседател на Комисијата за верификација на фактите („Службен весник на Република Македонија“ број 106/2009), престануваат да ја вршат функцијата претседател и заменик-претседател. Шпенди Винца продолжува да ја врши функцијата заменик-претседател, а Чедомир Дамјановски продолжува да ја врши функцијата член на оваа Комисија.

IV. Оваа одлука влегува во сила на 26 февруари 2010 година, а ќе се објави во „Службен весник на Република Македонија“.

СОБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Бр. 07-587/1 Претседател
4 февруари 2010 година на Собранието на Република
Скопје Македонија,
Трајко Вељаноски, с.р.

284.

Врз основа на член 76 став 1 од Уставот на Република Македонија и членовите 118 став 5 и 119 став 1 од Деловникот на Собранието на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ број 91/2008), Собранието на Република Македонија, на седницата одржана на 4 февруари 2010 година, донесе

ОДЛУКА

ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ НА ОДЛУКАТА ЗА ИЗБОР НА ПРЕТСЕДАТЕЛИ, ЗАМЕНИЦИ НА ПРЕТСЕДАТЕЛИТЕ, ЧЛЕНОВИ И НИВНИ ЗАМЕНИЦИ НА КОМИСИИТЕ НА СОБРАНИЕТО НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

I. Во Одлуката за избор на претседатели, заменици на претседателите, членови и нивни заменици на комисиите на Собранието на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр. 96/2008, 97/2008, 106/2008, 139/2008, 147/2008, 165/2008, 6/2009 и 76/2009), во точката I потточка 5 Комисија за надворешна политика, под в) за членови во точката 7 зборовите: "Оливер Шамбевски" се заменуваат со зборовите: "Марија Андоновска".

Под г) за заменици на членовите во точката 7 зборовите: "Марија Андоновска" се заменуваат со зборовите: "Силвана Бонева".

Во потточката 9 Комисија за надзор над спроведувањето на мерките за следење на комуникациите од страна на Министерството за внатрешни работи и од Министерството за одбрана под в) за членови во точката 1 зборовите: "Оливер Шамбевски" се заменуваат со зборовите: "Живко Пејковски".

Во потточката 10 Комисија за финансирање и буџет под в) за членови во точката 4 зборовите: "Саве Савевски" се заменуваат со зборовите: "Ивица Георгиевски".

Под г) за заменици на членовите во точката 2 зборовите: "Ивица Георгиевски" се заменуваат со зборовите: "Саве Савевски".

Во потточката 14 Комисија за образование, наука и спорт под г) за заменици на членовите во точката 5 зборовите: "Горан Ѓуровски" се заменуваат со зборовите: "Соња Цветковска".

Во потточката 15 Комисија за култура под а) за претседател зборовите: "Оливер Шамбевски" се заменуваат со зборовите: "Васко Шутаров".

Под б) за заменик на претседателот зборовите: "Васко Шутаров" се заменуваат со зборовите: "Лилјана Затуровска".

Под г) за заменици на членовите во точката 3 зборовите: "Лилјана Затуровска" се заменуваат со зборовите: "Соња Цветковска".

Во потточката 17 Комисија за труд и социјална политика под в) за членови во точката 3 зборовите: "Амди Бајрам" се заменуваат со зборовите: "Нада Станчевска".

Под г) за заменици на членовите во точката 5 зборовите: "Лидија Митева" се заменуваат со зборовите: "Амди Бајрам".

Во потточката 18 Комисија за еднакви можности на жените и мажите под в) за членови во точката 1 зборовите: "Нада Станчевска" се заменуваат со зборовите: "Соња Цветковска".

II. Оваа одлука влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се објави во "Службен весник на Република Македонија".

СОБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Бр. 07-588/1
4 февруари 2010 година
Скопје

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
Трајко Вељаноски, с.р.

285.

Врз основа на член 68 став 2 од Уставот на Република Македонија и член 34 од Законот за Собранието на Република Македонија ("Службен весник на Република Македонија"број 104/2009),Собранието на Република Македонија, на седницата одржана на 4 февруари 2010 година, донесе

ОДЛУКА

**ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ НА ОДЛУКАТА ЗА ИЗБОР НА
ПРЕТСЕДАТЕЛ И ЧЛЕНОВИ И НИВНИ ЗАМЕНИЦИ
НА СОВЕТОТ НА СОБРАНИСКИОТ КАНАЛ**

I. Во Одлуката за избор на претседател и членови и нивни заменици на Советот на Собранискиот канал („Службен весник на Република Македонија“ број 106/2008, 125/2008 и 147/2008), во точката II за членови на Советот на Собранискиот канал во точката 1 зборовите: "Оливер Шамбеvски" се заменуваат со зборовите: "Илија Димовски".

II. Оваа одлука влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се објави во "Службен весник на Република Македонија".

СОБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Бр. 07-589/1
4 февруари 2010 година
Скопје

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
Трајко Вељаноски, с.р.

286.

Врз основа на член 68 став 2 од Уставот на Република Македонија и членовите 17 и 18 од Одлуката за основање делегации, пратенички групи и други облици на остварување на меѓународна соработка на Собранието на Република Македонија ("Службен весник на Република Македонија" број 85/2002, 97/2006, 117/2006 и 77/2008), Собранието на Република Македонија, на седницата одржана на 4 февруари 2010 година, донесе

ОДЛУКА

ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ НА ОДЛУКАТА ЗА ОСНОВАЊЕ НА ПРАТЕНИЧКИ ГРУПИ НА СОБРАНИЕТО НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ЗА СОРАБОТКА СО ПАРЛАМЕНТИ НА ДРУГИ ДРЖАВИ И ИЗБОР НА ПРЕТСЕДАТЕЛИ И ЧЛЕНОВИ НА ПРАТЕНИЧКИТЕ ГРУПИ НА СОБРАНИЕТО НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ЗА СОРАБОТКА СО ПАРЛАМЕНТИ НА ДРУГИ ДРЖАВИ

I. Во Одлуката за основање на пратенички групи на Собранието на Република Македонија за соработка со парламенти на други држави и избор на претседатели и

членови на пратеничките групи на Собранието на Република Македонија за соработка со парламенти на други држави ("Службен весник на Република Македонија" број 117/2008, 147/2008 и 76/2009), во членот 3 точка 17 Пратеничка група на Собранието на Република Македонија за соработка со Парламентот на Италија под а) за претседател зборовите: "Оливер Шамбевски" се заменуваат со зборовите: "Владанка Авировиќ".

Во точката 20 Пратеничка група на Собранието на Република Македонија за соработка со Парламентот на Канада под б) за членови во точката 1 зборовите: "Оливер Шамбевски" се заменуваат со зборовите: "Владо Стефановски".

Во точката 31 Пратеничка група на Собранието на Република Македонија за соработка со Парламентот на Словенија под б) за членови во точката 1 зборовите: "Оливер Шамбеовски" се заменуваат со зборовите: "Соња Цветковска".

II. Оваа одлука влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се објави во "Службен весник на Република Македонија".

СОБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Бр. 07-590/1
4 февруари 2010 година
Скопје

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
Трајко Вељаноски, с.р.

287.

Врз основа на член 9 став 1 алинеја 2, а во врска со членовите 10 и 26 од Законот за Судскиот совет на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ број 60/2006 и 69/2006), претседателот на Собранието на Република Македонија на 3 февруари 2010 година, распиша

О Г Л А С

**ЗА ИЗБОР НА ЕДЕН ЧЛЕН НА СУДСКИОТ СОВЕТ
НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ШТО ГО ИЗБИРА
СОБРАНИЕТО НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**

1. Собранието на Република Македонија ќе врши избор на еден член на Судскиот совет на Република Македонија.

2. Заинтересираните кандидати, универзитетски професори по право, адвокати и други истакнати правници, пријавите со потребните документи да ги поднесат до Собранието на Република Македонија во рок од 15 дена од денот на објавувањето на огласот во „Службен весник на Република Македонија“.

3. Овој оглас ќе се објави во „Службен весник на Република Македонија“ и во весниците „Дневник“, „Вечер“ и „Лајм“.

Бр. 07-530/1
3 февруари 2010 година
Скопје

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
Трајко Вељаноски, с.р.

**ЗАКОНОДАВНО-ПРАВНА КОМИСИЈА НА
СОБРАНИЕТО НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
288.**

Врз основа на член 50 од Законот за изменување и дополнување на Законот за работните односи („Службен весник на Република Македонија“ бр. 130/2009) Законодавно-правната комисија на Собранието на Република Македонија на седницата одржана на 1 февруари 2010 година, го утврди Пречистениот текст на Законот за работни односи.

Пречистениот текст на Законот за работните односи ги опфаќа: Законот за работните односи („Службен весник на Република Македонија“ бр. 62/2005); Законот за изменување и дополнување на Законот за работните односи („Службен весник на Република Македонија“ бр. 106/2008); Законот за изменување и дополнување на Законот за работните односи („Службен весник на Република Македонија“ бр. 161/2008); Законот за дополнување на Законот за работните односи („Службен весник на Република Македонија“ бр. 114/2009) и Законот за изменување и дополнување на Законот за работните односи („Службен весник на Република Македонија“ бр. 130/2009) во кои е означено времето на нивното влегување во сила и примена, Одлука на Уставниот суд на Република Македонија У.бр.161/2005 („Службен весник на Република Македонија“ бр. 3/2006); Одлука на Уставниот суд на Република Македонија У.бр.139/2005 („Службен весник на Република Македонија“ бр. 3/2006); Одлука на Уставниот суд на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр. 44/2006); Одлука на Уставниот суд на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр. 66/2006); Одлука на Уставниот суд на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр. 16/2007); Одлука на Уставниот суд на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр. 57/2007); Одлука на Уставниот суд на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр. 77/2007); Одлука на Уставниот суд на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр. 63/2009); Одлука на Уставниот суд на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр. 10/2010) и Исправката на Законот за изменување и дополнување на Законот за работните односи („Службен весник на Република Македонија“ бр. 149/2009).

Бр. 10-537/1
3 февруари 2010 година
Скопје

Претседател
на Законодавно-правната комисија
на Собранието на Република
Македонија,
Благородна Дулиќ, с.р.

**ЗАКОН
ЗА РАБОТНИТЕ ОДНОСИ****(ПРЕЧИСТЕН ТЕКСТ)****І. ОПШТИ ОДРЕДБИ****Предмет на Законот****Член 1**

(1) Со овој закон се уредуваат работните односи меѓу работниците и работодавачите кои се воспоставуваат со склучување на договор за вработување.

(2) Работниот однос се уредува со овој и со друг закон, колективен договор и договорот за вработување.

Цел на Законот**Член 2**

Цел на законот е вклучување на работници во работниот процес, како и обезбедување на усогласено одвивање на тој процес, при што се почитува правото на работниците на слобода на трудот, достоинство и заштита на интересите на работниците во работниот однос.

Уредување на работните односи**Член 3**

(1) Овој закон ги уредува и работните односи на работниците вработени во органите на државната власт, органите на единиците на локалната самоуправа, уставните, јавните претпријатија, заводите, фондовите, организациите и други правни и физички лица кои вработуваат работници, доколку со друг закон поинаку не е определено.

(2) Работниот однос може да престане само на начин и под услови утврдени со закон и колективен договор.

(3) Во работниот однос секоја од страните е должна да ги исполнува пропишаните и договорените права, обврски и одговорности.

Примена на Законот**Член 4**

(1) Овој закон се применува врз работните односи меѓу работодавачите кои имаат седиште или престојувалиште во Република Македонија и кај нив вработените работници, кога работата постојано се врши на територијата на Република Македонија, како и во случаите кога работодавачот привремено ќе го упати работникот на работа во странство.

(2) Овој закон се применува, исто така, за работните односи меѓу странските работодавачи и кај нив вработените работници, коишто се воспоставуваат врз основа на договорот за вработување заради вршење на работа на територијата на Република Македонија.

(3) За работниците кои странскиот работодавач ќе ги упати на привремена работа во Република Македонија врз основа на договор за вработување според странското право, се применуваат одредбите на овој закон, кои го уредуваат работното време, дневниот и годишните одмори, ноќната работа, минималниот годишен одмор, минималната плата, заштитата при работа и посебната заштита на работниците.

Дефиниции**Член 5**

(1) Одделни изрази употребени во овој закон го имаат следново значење:

1. "Работниот однос" е договорен однос меѓу работникот и работодавачот во кој работникот доброволно се вклучува во организираниот процес на работа кај работодавачот, за плата и други примања, лично непрекинато ја извршува работата според упатствата и под надзор на работодавачот;

2. "Работник" е секое физичко лице кое е во работен однос врз основа на склучен договор за вработување;

3. "Работодавач" е правно и физичко лице, како и друг субјект (орган на државна власт, орган на единица на локалната самоуправа, подружница на странско друштво, дипломатско и конзуларно претставништво), кои вработуваат работници врз основа на договор за вработување;

4. "Помал работодавач" е работодавач кој вработува до 50 работници;

5. "Работно време" е секој период во кој работникот работи и е на располагање на работодавачот за извршување на работите и работните задачи согласно со закон;

6. "Време за одмор" е секој период кој не е работно време;

7. "Работа во смени" значи секоја метода на организирање на работата во смени во која работниците се сменуваат едни по други на исто работно место во согласност со одреден план и кое може да биде континуирано или со прекини, вклучувајќи ја потребата за работниците да работат во различно време во даден период на денови или недели и

8. "Сменски работник" е секој работник чиј што распоред на неговата работа е дел од работа во смени.

(2) Во овој закон употребените изрази работник и работодавач во машки род имаат неутрално значење и се однесуваат и за жени и за мажи.

Забрана на дискриминацијата

Член 6

(1) Работодавачот не смее барателот на вработување (во натамошниот текст: кандидат за вработување) или работникот, да го става во нееднаква положба заради расата, бојата на кожата, полот, возраста, здравствената состојба, односно инвалидност, религиозното, политичко или друго убедување, членување во синдикатите, националното или социјалното потекло, статус на семејството, имотната состојба, половата насоченост или заради други лични околности.

(2) На жените и на мажите мораат да им бидат обезбедени еднакви можности и еднаков третман при вработувањето, напредувањето во работата, оспособувањето, образованието, преквалификацијата, платите, наградувањето, отсуството од работа, условите за работа, работното време и откажувањето на договорот за вработување.

Директна и индиректна дискриминација

Член 7

(1) Забраната на директна или индиректна дискриминација во случаите од членот 6 на овој закон се однесува на дискриминација на кандидатот за вработување и на работникот.

(2) Директна дискриминација, во смисла на ставот (1) од овој член, е секое постапување условувано со некои од основите од членот 6 на овој закон со кое лицето било ставено, се става, или би можело да биде ставено во понеповолна положба од други лица во споредбени случаи.

(3) Индиректна дискриминација, во смисла на овој закон, постои кога определена навидум неутрална одредба, критериум или пракса, го става или би го ставила во понеповолна положба во однос на другите лица, кандидатот за вработување или работникот поради определено својство, статус, определување или уверување од членот 6 на овој закон.

(4) Дискриминацијата, во смисла на членот 6 од овој закон, е забранета во однос на:

1) условите за вработување, вклучувајќи ги и критериумите и условите за избор на кандидати за вршење на определена работа, во која било гранка, односно оддел, согласно со Националната класификација на дејности и на сите нивоа на професионална хиерархија;

2) напредувањето во работата;

3) пристапот до сите видови и степени на стручно оспособување, преквалификација и доквалификација;

4) условите за работење и работа и сите права од работен однос и во врска со работниот однос, вклучувајќи и еднаквост на плати;

5) откажувањето на договорот за работа и

6) правата на членовите и дејствувањето во здруженијата на работниците и работодавачите или во која било друга професионална организација, вклучувајќи ги и повластите кои произлегуваат од тоа членство.

(5) Одредбите на колективните договори и договорите за вработување со кои се утврдува дискриминација на некој од основите од членот 6 на овој закон се ништовни.

Исклучоци од забрана на дискриминација

Член 8

(1) Не се смета за дискриминација правење разлика, исклучување или давање предимство во однос на определена работа, кога природата на работата е таква или работата се врши во такви услови што карактеристиките поврзани со некои од случаите од членот 6 на овој закон претставуваат вистински и одлучувачки услов за вршење на работата, под услов целта што со тоа се сака да се постигне да е оправдана и условот да е одмерен.

(2) Сите мерки предвидени со овој закон или друг закон и одредбите на овој или на другите закони, колективните договори и договорите за работа кои се однесуваат на посебната заштита и помош на определена категорија на работници, а посебно на оние за заштита на инвалидите, постарите работници, бремените жени и жените кои користат некое од правата од заштита на мајчинството, како и одредбите кои се однесуваат на посебните права на родителите, посвоителите и штителиците не се сметаат за дискриминација ниту смеат да бидат основа за дискриминација.

Вознемирување и полово вознемирување

Член 9

(1) Забрането е вознемирување и полово вознемирување.

(2) Вознемирувањето и половото вознемирување претставува дискриминација во смисла на членот 6 од овој закон.

(3) Вознемирување, во смисла на овој закон, е секое несакано однесување предизвикано од некој од случаите од членот 6 на овој закон кое има за цел или претставува повреда на достоинството на кандидатот за вработување или на работникот, а кое предизвикува страв или создава непријателско, понижувачко или навредливо однесување.

(4) Полово вознемирување, во смисла на овој закон, е секое вербално, невербално или физичко однесување од полов карактер кое има за цел или претставува повреда на достоинството на кандидатот за вработување или на работникот, а кое предизвикува страв или создава непријателско, понижувачко или навредливо однесување.

Психичко вознемирување на работно место (мобинг)

Член 9-а

(1) Забранет е секаков вид психичко вознемирување на работно место (мобинг).

(2) Психичко вознемирување на работно место (мобинг) претставува дискриминација во смисла на членот 6 од овој закон.

(3) Психичко вознемирување на работно место (мобинг), во смисла на овој закон, е секое негативно однесување од поединец или група кое често се повторува (најмалку во период од шест месеца), а претставува повреда на достоинството, интегритетот, угледот и честа на вработените лица и предизвикува страв или создава непријателско, понижувачко или навредливо однесување, чија крајна цел може да биде престанок на работниот однос или напуштање на работното место.

(4) Извршител на психичко вознемирување на работното место (мобинг) може да биде едно или повеќе лица со негативно однесување во смисла на ставот (3) од овој член, без оглед на нивното својство "работодавачот како физичко лице, одговорно лице или работник".

Надомест на штета за дискриминација

Член 10

Во случаите на дискриминација од членот 6 на овој закон кандидатот за вработување или работникот има право да бара надомест на штета согласно со Законот за облигационите односи.

Товар на докажување во случај на спор

Член 11

(1) Ако кандидатот за вработување, односно работникот, во случај на спор изнесе факти дека работодавачот постапил спротивно на членовите 6 и 9 од овој закон, на работодавачот е товарот на докажувањето дека немало каква било дискриминација, односно дека постапил во согласност со членовите 6 и 9 на овој закон, освен ако докаже дека различниот третман е направен поради исклучоците од членот 8 на овој закон.

(2) Во случај на спор, кога е постапено спротивно на членот 9-а од овој закон, товарот на докажувањето паѓа на поединец или група против кој е поведен спор за вршење на психичко вознемирување (мобинг) на работно место, освен ако докажат дека различниот третман е направен поради исклучоците од членот 8 на овој закон.

(3) Поради поведување постапка за правна заштита од психичко вознемирување на работното место (мобинг), како и сведочење во текот на постапката, на вработеното лице не може на посреден или непосреден начин да му се влошат условите за работа, односно не може да биде ставен во неповолна положба, посебно со намалување на заработувачката, преместување на друго работно место или спречување на напредување или стручно усовршување.

Ограничување на автономијата на договорните страни

Член 12

(1) При склучувањето и престанувањето на договорот за вработување и во времетраењето на работниот однос работодавачот и работникот се должни да ги почитуваат одредбите на овој и други закони, меѓународните договори што ја обврзуваат Република Македонија и другите прописи, колективните договори и актите на работодавачот.

(2) Со договорот за вработување, односно со колективен договор не може да се определат помали права од правата утврдени со закон, а ако содржат такви одредби, се сметаат за ништовни и се применуваат соодветни одредби од закон.

(3) Со договорот за вработување, односно со колективен договор може да се одредат правата, кои за работниците се поповолни, отколку што ги определува овој закон.

(4) Правата од работен однос утврдени со Уставот, закон и колективен договор не можат да се одземаат или ограничат со акти и дејствија на работодавачот.

II. ДОГОВОР ЗА ВРАБОТУВАЊЕ

Договор за вработување

Член 13

(1) Со потпишување на договорот за вработување се заснова работен однос меѓу работникот и работодавачот.

(2) Правата, обврските и одговорностите врз основа на вршењето на работата од работниот однос и вклучување во задолжителното социјално осигурување врз основа на работниот однос, започнуваат да се остваруваат со денот на стапувањето на работникот на работа, договорени во договорот за вработување.

(3) Работодавачот е должен да поднесе пријава/одјава (образец M1/M2) за работникот во задолжително социјално осигурување (пензиско и инвалидско, здравствено и осигурување во случај на невработеност), во согласност со посебните прописи, во Агенцијата за вработување на Република Македонија, по електронски пат или непосредно во Агенцијата, пред работникот да стапи на работа. Заверена фотокопија од пријавата му се врачува на работникот во рок од три дена од денот на стапувањето на работа.

(4) Агенцијата за вработување на Република Македонија, Фондот на пензиското и инвалидското осигурување на Македонија и Фондот за здравствено осигурување на Република Македонија, се должни да водат и трајно да ја чуваат евиденцијата на пријавите и одјавите во социјално осигурување и на барање на лицето да му издадат податоци за состојбата и промените во врска со социјалното осигурување на работникот.

(5) Агенцијата за вработување на Република Македонија, Фондот на пензиското и инвалидското осигурување на Македонија и Фондот за здравствено осигурување на Република Македонија, вршат размена на податоците во врска со социјалното осигурување.

(6) Ако датумот на стапување на работа не е определен во договорот за вработување, како датум на стапување на работа се смета датумот на потпишувањето на договорот за вработување.

(7) Работникот не може да стапи на работа пред да се склучи договор за вработување и пред работодавачот да го пријави во задолжително социјално осигурување.

(8) Правата, обврските и одговорностите врз основа на вршењето на работата од работниот однос и вклучување во задолжителното социјално осигурување врз основа на работниот однос, започнуваат да се остваруваат со денот на стапувањето на работа, исто така, и во случај ако на тој ден работникот од оправдани причини нема да започне да работи.

(9) Оправдани причини според овој закон, заради кои работникот не отпочнува со работа на денот определен со договорот за вработување, се случаите кога работникот е отсутен од оправдани причини утврдени со закон, колективниот договор и договорот за вработување.

Договор за вработување на неопределено и определено време

Член 14

(1) Договор за вработување се склучува за време чие траење однапред не е определено (работен однос на неопределено време).

(2) Договор за вработување може да се склучи и за време чие траење однапред е определено (работен однос на определено време).

Форма на договорот за вработување

Член 15

(1) Договорот за вработување се склучува во писмена форма.

(2) Договорот за вработување се чува во работните простории на работодавачот каде што работи работникот.

(3) Примерок од склучениот договор за вработување му се врачува на работникот на денот на потпишувањето на договорот за вработување.

Страни на договорот за вработување

Член 16

Страни на договорот за вработување се работодавачот и работникот.

Работодавач - правно лице или друг субјект

Член 17

(1) Ако работодавачот е правно лице, единица на локалната самоуправа, подружница на странско друштво или друга организација, во име на работодавачот настапува негов застапник, определен со закон, актот за основање или статутот или од него писмено овластено лице.

(2) Ако работодавачот е орган на државната власт, во име на работодавачот настапува функционерот или од него писмено овластено лице, ако со законот поинаку не е определено.

(3) Кога се склучува договор за вработување со лица со посебни овластувања и одговорности, во име на работодавачот настапува органот, определен со законот, актот за основање или статутот.

(4) Кога се склучува договор за вработување со раководно лице во време на постапка за основање на работодавачот, во име на работодавачот настапува основачот.

Способност за склучување на договор за вработување

Член 18

(1) Договор за вработување може да склучи лице кое наполнило 15 години возраст и има општа здравствена способност.

(2) Ако се склучи договор за вработување со лице кое не наполнило 15 години возраст, се смета дека договорот е ништовен.

Услови за склучување на договор за вработување

Член 19

(1) Работникот кој склучува договор за вработување, мора да ги исполнува условите за вршење на работата, определени со закон, актот на работодавачот, односно условите барани од страна на работодавачот.

(2) Работодавачот е должен со акт да ги определи посебните услови за вршење на работата на секое поединечно работно место. Оваа обврска не се однесува на помалите работодавачи.

(3) Инвалидот кој е оспособен за одделни работи, се смета дека има здравствена способност за склучување на договор за вработување за тие работи.

Странски државјани и лица без државјанство

Член 20

(1) Странски државјани или лица без државјанство можат да склучат договор за вработување, ако ги исполнуваат условите определени со овој и со друг посебен закон, со кој се уредува вработување на странци.

(2) Ако се склучи договор за вработување во спротивност со ставот (1) на овој член се смета дека договорот е ништовен.

Договорна слобода

Член 21

Работодавачот има право на слободно одлучување, со кој кандидат кој ги исполнува пропишаните договори, односно од работодавачот барани услови за вршење на работата (во натамошниот текст: услови за вршење на работата), почитувајќи ги законските забрани, ќе склучи договор за вработување.

III. ПРАВА И ОБВРСКИ НА СТРАНИТЕ ПРИ СКЛУЧУВАЊЕ НА ДОГОВОР ЗА ВРАБОТУВАЊЕ

Начин на обезбедување на потребата од работници

Член 22

(1) Работодавачот потребата од работници ја обезбедува преку:

1) огласување на јавен оглас во дневниот печат на товар на работодавачот;

2) објавување во службата надлежна за посредување при вработување, без наплата, во согласност со закон;

3) посредување на службата надлежна за посредување при вработување преку упатување на лица за вработување од евиденцијата на невработените лица и

4) агенција за посредување при вработување со наплата од работодавачот, во согласност со закон.

(2) Во јавна установа, јавно претпријатие и друго правно лице што врши дејност на јавна служба, орган на државната власт и орган на единицата на локалната самоуправа, при вработувањето се применува начелото на соодветна и правична застапеност на граѓаните кои припаѓаат на сите заедници во Република Македонија, односно во единиците на локалната самоуправа, без да се нарушат критериумите на стручност и компетентност.

(3) Во јавна установа, јавно претпријатие и друго правно лице што врши дејност на јавна служба, орган на државната управа и орган на единицата на локалната самоуправа, потреба од работник се обезбедува со објавување на јавен оглас во најмалку два дневни весника од кои најмалку во по еден од весниците што се издаваат на македонски јазик и во весниците што се издаваат на јазикот што го зборуваат најмалку 20% од граѓаните кои зборуваат службен јазик различен од македонскиот јазик.

(4) По исклучок, работодавачот од ставот (2) на овој член, за итни и неодложни работи, работен однос може да се заснова и без јавно огласување, но најмногу до 30 дена, со посредување на службата надлежна за посредување при вработување.

Објавување на слободни работни места

Член 23

(1) Кога работодавачот вработува работници по пат на јавен оглас, е должен во јавниот оглас да ги наведе условите што се бараат за вршење на работата, рокот за пријавување, кој не смее да биде пократок од пет работни дена и рокот во кој работодавачот по истекот на рокот за пријавување ќе изврши избор, доколку со друг закон поинаку не е определено.

(2) За објавување се смета, исто така, и објавувањето во просториите на службата надлежна за посредување при вработување.

(3) Ако работодавачот го објавува слободното работно место и во средствата за јавно информирање, рокот за пријавување започнува да тече од денот на последното објавување.

Полова еднаквост при објавување на слободни работни места

Член 24

(1) Работодавачот не смее слободното работно место да го објави само за мажи или само за жени, освен ако определениот пол е неопходен услов за вршење на работата.

(2) Објавувањето на слободното работно место не смее да сугерира дека работодавачот дава кај вработувањето предност на определен пол, освен во исклучокот од ставот (1) на овој член.

Права и обврски на работодавачот

Член 25

(1) Работодавачот смее да бара од кандидатот само приложување на докази за исполнување на бараните услови за вршење на работите.

(2) Работодавачот при склучувањето на договорот за вработување не смее да бара податоци, коишто не се во непосредна врска со работниот однос.

(3) Работодавачот не смее да го условува склучувањето на договорот за вработување со податоци од ставот (2) на овој член.

(4) При склучувањето на договорот за вработување работодавачот може да го провери знаењето, односно способноста на кандидатот за вршење на работата за којашто се склучува договорот за вработување.

(5) При склучување на договор за вработување кандидатот не е должен да достави доказ за здравствената способност, освен ако работодавачот на своја сметка го испрати на здравствен преглед.

(6) Проверката на знаењето, односно способноста на кандидатот или утврдување на здравствените способности на кандидатот не смеат да се однесуваат на околностите коишто не се во непосредна врска со работата на работното место за коешто се склучува договорот за вработување.

(7) Работодавачот мора пред склучувањето на договорот за вработувањето да го запознае кандидатот со работата, условите на работа, како и правата на работниците кои се поврзани со вршењето на работата на работното место за коешто се склучува договорот за вработување.

Права и обврски на кандидатот

Член 26

(1) При склучувањето на договорот за вработување кандидатот е должен да му достави на работодавачот докази за исполнување на условите за вршење на работата и да го извести за сите нему познати факти, значајни за работниот однос, како и за болестите или други околности кои можат како било да го оневозможат или суштествено да го ограничат при извршувањето на обврските на договорот, или можат да го загрозат животот или здравјето на лицата со кои при извршувањето на своите обврски доаѓа во контакт.

(2) Кандидатот не е должен да одговара на прашањата кои не се во непосредна врска со работниот однос.

Права на неизбраните кандидати

Член 27

(1) Работодавачот мора во рок од осум дена од денот на склучувањето на договорот за вработување писмено да го извести кандидатот кој не е избран дека не е избран и кој кандидат е избран.

(2) Работодавачот е должен на кандидатот кој не е избран во рок од три дена да му ги врати сите документи што му ги доставил како доказ за исполнување на бараните услови за вршење на работата.

Содржина на договорот за вработување

Член 28

(1) Договорот за вработување особено содржи:

- 1) податоци за договорните страни, нивното живеелиште, односно седиште;
- 2) датум на стапување на работа;
- 3) назив на работното место, односно податоци за видот на работата за којашто работникот склучува договор за вработување, со краток опис на работата што ќе ја врши според договорот за вработување;
- 4) место на вршење на работата. Ако не е наведено точното место, се смета дека работникот ја врши работата во седиштето на работодавачот;
- 5) време на траење на работниот однос, кога е склучен договор за определено време;
- 6) одредба за тоа дали се работи за работен однос со полно или пократко работно време;
- 7) одредба за дневно или неделно редовно работно време и распоредување на работното време;
- 8) одредба за висината на основната плата, која му припаѓа на работникот за вршење на работата според закон, колективен договор и договорот за вработување;
- 9) одредба за другите надоместоци кои му припаѓаат на работникот за вршење на работата според закон и колективен договор;
- 10) одредба за годишниот одмор, односно начинот за определување на годишниот одмор и
- 11) наведување на општите акти на работодавачот во кои се определени условите на работа на работникот.

(2) Договорот за вработување може да содржи и други права и обврски определени со овој и друг закон и колективен договор.

(3) Во договорот за вработување во однос на одделни прашања, страните можат да се повикаат на закони, колективни договори и акти на работодавачот.

Невалидни одредби на договорот за вработување

Член 29

(1) Одредбата во договорот за вработувањето која-што е во спротивност со општите одредби за правата, обврските и одговорностите на договорните страни, определени со закон, колективен договор, односно акт на работодавачот е ништовна од моментот на склучувањето на договорот.

(2) Одредбите на закон, колективните договори, односно општите акти на работодавачот, со коишто била делумно одредена содржината на договорот за вработување, се составен дел на овој договор и го дополнуваат или непосредно се применуваат.

IV. ОБВРСКИ НА РАБОТНИКОТ

Обврски на работникот во врска со вршење на работа

Член 30

(1) Работникот е должен совесно да ја извршува работата на работното место за коешто склучил договор за вработување, во време и на место, коишто се определени за извршување на работата, почитувајќи ја организацијата на работа и деловната активност на работодавачот.

(2) Во случаите определени со закон и колективен договор, работникот е должен да врши и друга работа која не е предвидена со договорот за вработување, ако е во рамките на степенот на неговата стручна подготовка.

Почитување на упатствата на работодавачот

Член 31

Работникот е должен да ги почитува барањата и упатствата на работодавачот во врска со исполнување на работните обврски од работниот однос.

Почитување на прописите за заштитата при работата

Член 32

(1) Работникот е должен да ги почитува и спроведува прописите за заштитата при работа, да го заштити својот живот и здравје, како и здравјето и животот на другите лица.

(2) Работникот има право да одбие да работи ако му се заканува непосредна опасност по животот или здравјето, поради неспроведување на пропишаните мерки на заштита при работа.

Обврска на известување

Член 33

(1) Работникот е должен да го известува работодавачот за суштинските околности кои влијаат, односно би можеле да влијаат на исполнувањето на неговите договорни обврски.

(2) Работникот е должен да го известува работодавачот за сите заканувачки опасности по животот или здравјето или за настанување на материјална штета, што ги дознал при работата и кои би можеле да настанат кај работодавачот или трети лица.

Забрана на штетно однесување

Член 34

Работникот е должен да се воздржува од сите постапки кои со оглед на природата на работата што ја врши кај работодавачот, се штетни или би ги повредиле интересите на работодавачот.

Обврска на чување на деловна тајна

Член 35

(1) Работникот не смее да ги искористи за своја сопствена употреба или да ги предаде на трето лице податоците што се сметаат за деловна тајна на работодавачот, кои како такви со посебен акт ќе ги определи работодавачот и кои му биле доверени на работникот или со кои бил запознат на друг начин.

(2) Работникот е одговорен за издавање на деловна тајна, ако знаел или би морал да знае за таквото својство на податоците.

Конкурентска забрана - законска забрана на конкурентското дејствување

Член 36

(1) За времетраењето на работниот однос работникот не смее без согласност на работодавачот за своја или на туѓа сметка да врши или склучува работи кои спаѓаат во дејноста на работодавачот и значат или би можеле да значат конкуренција на работодавачот.

(2) Работодавачот може да бара обештетување на штетата, настаната со постапувањето на работникот спротивно од ставот (1) на овој член, во рок од три месеца од денот кога дознал за вршењето на работата или склучувањето на зделката, односно во рок од две години од довршувањето на работата или склучувањето на зделката.

Конкурентска клаузула - договорна забрана на конкурентското дејствување

Член 37

(1) Ако работникот при своето работење или во врска со работата се здобива со технички, производни или деловни знаења и деловни врски, може во договорот за вработување, работникот и работодавачот, да договорат забрана за вршење на конкурентско дејствување по престанувањето на работниот однос (конкурентска клаузула).

(2) Конкурентската клаузула може да се договори најдолго за период од две години по престанувањето на договорот за вработување и тоа само во случаите кога на работникот му престанува договорот за вработување по негова волја или вина.

(3) Конкурентската клаузула не смее да ја исклучи можноста за вработување на работникот.

(4) Ако конкурентската клаузула не е изразена во писмена форма, се смета дека не е договорена.

Надоместок за почитување на конкурентската клаузула

Член 38

(1) Ако почитувањето на конкурентската клаузула од членот 37 став (1) на овој закон, му оневозможи соодветна заработка на работникот, работодавачот е должен за сето време на почитувањето на забраната да му исплатува паричен надоместок на работникот.

(2) Паричниот надоместок за почитување на конкурентската забрана мора да се определи со договорот за вработување и месечно може да изнесува најмалку половина од просечната плата на работникот во последните три месеца пред престанувањето на договорот за вработување.

Престанување на конкурентската клаузула

Член 39

(1) Работодавачот и работникот можат да се договорат за престанување на важноста на конкурентската клаузула.

(2) Ако работникот го откаже договорот за вработување, бидејќи работодавачот ги крши одредбите на договорот за вработување, конкурентската клаузула престанува да важи, ако работникот во рок од еден месец од денот на престанувањето на договорот за вработување, на работодавачот му предаде писмена изјава дека не го обврзува договорот.

V. ОБВРСКИ НА РАБОТОДАВАЧОТ

Обезбедување на работа

Член 40

(1) Работодавачот е должен на работникот да му обезбеди работа, за којашто страните се договориле во договорот за вработување.

(2) Ако поинаку не е договорено, работодавачот на работникот е должен да му ги обезбеди сите потребни средства и работен материјал, за да може непречено да ги исполнува своите обврски и да му овозможи слободен пристап до деловните простории.

Обврска на плаќање за вршење на работата

Член 41

Работодавачот е должен на работникот да му обезбеди соодветно плаќање за вршењето на работата во согласност со одредбите од членовите 105 до 114 на овој закон.

Обврска на обезбедување на безбедни работни услови

Член 42

Работодавачот мора да обезбеди услови за безбедност на животот и здравјето на работниците во согласност со посебните прописи за заштита при работата.

Обврска за штитење на личноста на работникот

Член 43

(1) Работодавачот е должен да ја штити и почитува личноста и достоинството на работникот, како и да води сметка и да ја штити приватноста на работникот.

(2) Работодавачот е должен да обезбеди ниеден работник да не биде жртва на вознемирување и полово вознемирување.

Заштита на личните податоци на работникот

Член 44

(1) Личните податоци на работниците можат да се собираат, обработуваат, употребуваат и доставуваат на трети лица само ако е тоа определено со овој или друг закон или ако е тоа потребно заради остварување на правата и обврските од работниот однос или во врска со работниот однос.

(2) Личните податоци на работниците може да ги собира, обработува, употребува и доставува на трети лица само работодавачот или работникот, кого работодавачот за тоа посебно го овласти.

(3) Личните податоци на работниците, за чие собирање не постои повеќе законска основа, мораат веднаш да се избришат и да престанат да се употребуваат.

(4) Одредбите од ставовите (1) и (2) на овој член се однесуваат и за личните податоци на кандидатите за вработување.

Мирување на правата и обврските од договорот за вработување

Член 45

(1) Во случај кога работникот заради издржување на казна или изречена воспитна, или заштитна мерка, не може да ја врши работата за период пократок од шест месеца или заради отслужување воен рок или вршење на цивилна служба со надомест, притвор и во други случаи определени со закон, времено престане да ја врши работата, договорот за вработување не престанува да важи и работодавачот не смее да го откаже освен ако е поведена постапка за престанување на работодавачот, за кој период договорот мирува.

(2) За време на мирување на договорот за вработување, мируваат договорните и другите права, како и обврските од работниот однос коишто се непосредно поврзани со вршењето на работата.

(3) Работникот има право и должност да се врати на работа најдоцна во рок од пет дена од денот на престанувањето на причината за мирување на договорот. Со тој ден престанува мирувањето на договорот.

Договор за вработување на определено време

Член 46

(1) Договор за вработување може да се склучи на определено време за вршење на исти работи, со прекин или без прекин до пет години.

(2) Договор за вработување на определено време за замена на привремено отсутен работник може да се склучи до враќање на привремено отсутниот работник.

(3) Работниот однос заснован со договор за вработување на определено време, освен договорот за вработување за вршење на сезонска работа, се трансформира во работен однос на неопределено време, ако работникот продолжи да работи по истекот на рокот од ставот (1) на овој член, под услови и на начин утврдени со закон.

Сезонска работа

Член 47

(1) Работникот кој по договор за вработување на определено време врши сезонски работи, односно работа во нееднакво распоредено работно време без прекин најмалку три месеца во годината и притоа одработи повеќе часови отколку што е одредено за работа со полно работно време, може да бара часовите да му се пресметаат во работни денови со полно работно време.

(2) Според ставот (1) на овој член пресметаните работни денови се внесуваат во работниот стаж на работникот, како да ги поминал на работа. При што вкупниот работен стаж во календарската година не смее да надмине 12 месеца.

Договор за вработување со скратено работно време

Член 48

(1) Договор за вработување може да се склучи, исто така, и за работно време пократко од полното работно време (скратено работно време).

(2) За скратено работно време се смета времето кое е пократко од полното работно време кај работодавачот.

(3) Работникот кој склучил договор за вработување со скратено работно време, има договорни и други права и обврски од работниот однос како работникот кој работи полно работно време и ги остварува пропорционално на времето, за кое што склучил договор за вработување, освен тие за кои со закон поинаку е определено.

(4) Работникот има право на годишен одмор со минимално времетраење од десет работни дена.

(5) Ако во договорот за вработување поинаку не е определено, работодавачот на работникот кој работи со скратено работно време, не смее да му наложи на работникот да работи подолго од договореното работно време, освен во случаите од членот 119 на овој закон.

Договор за вработување со скратено работно време со повеќе работодавачи

Член 49

(1) Работникот може да склучи договор за вработување со скратено работно време со повеќе работодавачи и така да го постигне полното работно време определено со законот.

(2) Работникот е должен да се договори со работодавачите за работното време, начинот на користењето на годишниот одмор и другите отсуства од работа.

(3) Работодавачите, кај кои е вработен работникот со скратено работно време, се должни на работникот да му обезбедат истовремено користење на годишниот одмор и други отсуства од работа, освен ако тоа не би им предизвикало штетни последици.

(4) Обврските на работодавачот и работникот од ставот (2) на овој член се составен дел на договорот за вработување со скратено работно време.

Договор за вработување со вршење на работа дома

Член 50

(1) Како вршење на работа дома се смета работа која работникот ја врши во својот дом или во простории по свој избор што се надвор од деловните простории на работодавачот.

(2) Со договорот за вработување со вршење на работа дома работодавачот и работникот можат да се договорат, работникот да ја врши работата којашто спаѓа во дејноста на работодавачот или која е потребна за извршување на дејноста на работодавачот дома.

(3) Работодавачот е должен договорот за вработување за вршење на работа дома да му го достави на инспекторот на трудот, во рок од три дена од денот на склучувањето на договорот.

(4) Правата, обврските и условите кои зависат од природата на работата дома, се уредуваат меѓу работодавачот и работникот со договорот за вработување.

(5) Работникот има право на надомест за употреба на своите средства за работата дома. Висината на надоместот ја определуваат работодавачот и работникот во договорот за вработување.

(6) Работодавачот е должен да обезбеди безбедни услови за заштита при работа дома.

Забрана на работа дома

Член 51

Инспекторот на трудот може на работодавачот да му го забрани организирањето на работа дома, ако работата дома е штетна за работниците кои работат дома, или за животната и работната средина каде што се врши работата.

Работи коишто не смеат да се вршат дома

Член 52

Со закон или друг пропис може да се определат работи кои не смеат да се вршат како работа дома.

Договор за вработување на куќни помошници

Член 53

(1) Договор за вработување може да се склучи за вршење работи на куќни помошници.

(2) Со договорот за вработување од ставот (1) на овој член може да се договори обезбедувањето сместување и исхрана на работникот кај работодавачот да претставува дел од платата на работникот, кој дел во договорот мора да е изразен во пари.

(3) Договорот од ставот (1) на овој член се заверува во службата надлежна за посредување за вработување.

(4) Најмалиот износ на заработувачка кој задолжително се пресметува и исплатува во пари се утврдува во договорот за вработување и не може да биде помал од 50% од заработувачката на работникот.

Договор за вработување на деловни лица (менаџерски договор)

Член 54

Ако договор за вработување склучуваат деловните лица (менаџери), во договорот за вработување страните можат поинаку да ги уредат правата, обврските и одговорностите од работниот однос особено за:

- 1) условите и ограничувањата на работниот однос на определено време;
- 2) работното време;
- 3) обезбедувањето на дневен и годишен одмор;
- 4) плаќањето на работата и
- 5) престанувањето на важноста на договорот за вработување.

Остварување на правата и обврските од работен однос на рабoтoвoднoтoт oрган (менаџер)

Член 55

Рабoтoвoднoтoт oрган (менаџер), правата и обврските од работен однос, за времето додека е именуван, односно избран на таа должност, ги остварува кај работодавачот кај кого е именуван, односно избран според одредбите на овој закон и друг закон, колективен договор и договорот за вработување.

VI. ПРИПРАВНИЧКИ СТАЖ, ВОЛОНТЕРСКИ СТАЖ И ПРОБНА РАБОТА

Вршење на приправнички стаж

Член 56

(1) Со закон, друг пропис или колективен договор на ниво на дејноста може да се одреди, да се склучува договор за вработување како приправник, кој за првпат започнува да врши работа соодветна на видот и степенот на своето стручно образование, заради оспособување за самостојно вршење на работата во работниот однос.

(2) Чиракот кој успешно ја завршил програмата на професионалното оспособување е оспособен за самостојно вршење на работата во работниот однос, соодветно на неговото професионално оспособување.

Траење на приправничкиот стаж

Член 57

(1) Приправничкиот стаж може да трае најмногу една година, ако со закон поинаку не е определено.

(2) Приправничкиот стаж може сразмерно да се продолжи, ако приправникот работи со пократко работно време од полното работно време, но најмногу за шест месеца.

(3) Траењето на приправничкиот стаж се продолжува за времето на оправданото отсуство од работа, кое трае подолго од 20 работни дена, освен за времето на годишниот одмор.

(4) Траењето на приправничкиот стаж може да се скрати на предлог на одговорното лице, но најмногу до една третина од првобитно одреденото траење.

Изведување на приправничкиот стаж

Член 58

(1) За времетраење на приправничкиот стаж работодавачот е должен на приправникот според програмата да му обезбеди оспособување за самостојно вршење на работата.

(2) Со закон, друг пропис или колективен договор на ниво на дејноста се одредува траењето и текот на вршењето на приправничкиот стаж, како и програма и начин на следење и оценување на приправничкиот стаж.

(3) На крајот на приправничкиот стаж, приправникот мора да полага испит, којшто е составен дел на приправничкиот стаж и се полага пред истекувањето на приправничкиот стаж.

Ограничување на отказ на приправникот од страна на работодавачот

Член 59

За времетраење на приправничкиот стаж работодавачот не смее на приправникот да му го откаже договорот за вработување, освен во случај на спроведување постапка за престанување на работодавачот.

Пробна работа

Член 60

(1) При склучување на договорот за вработување работникот и работодавачот можат да се договорат за пробна работа.

(2) Во договорот за вработување покрај сите права и обврски од работен однос се утврдува висината на платата и времетраењето на пробната работа, кое не може да биде подолго од шест месеца. Пробната работа може да се продолжи во случај на оправдано отсуство од работа (болест и слично).

(3) Во времетраењето на пробната работа работникот може да го откаже договорот за вработување со отказан рок од три работни дена.

(4) Врз основа на оцената за неуспешно завршената пробна работа работодавачот може по изминувањето на пробната работа да го откаже договорот за вработување.

Волонтерски стаж

Член 61

(1) Ако волонтерскиот стаж е услов за полагање на стручен испит или за самостојно вршење на дејност, во согласност со посебен закон, треба да се врши со склучување на договор за волонтерски стаж, меѓу работодавачот и волонтерот. За волонтерот се применуваат одредбите на овој закон за траење и изведување на приправничкиот стаж, за ограничување на работното време, дневната пауза и одморите, одговорноста за обештетување, како и обезбедување на заштитата при работа, во согласност со закон.

(2) Договорот за изведувањето волонтерски стаж мора да биде склучен во писмена форма, а копија од истиот во рок од три дена од потпишувањето, мора да се достави до инспекцијата на трудот.

Начини на престанување на важноста на договорот за вработување

Член 62

Договорот за вработување престанува да важи:

- 1) со изминување на времето за коешто бил склучен;
- 2) со смрт на работникот или работодавачот (физичко лице);
- 3) поради престанување на работодавачот согласно со закон;
- 4) со спогодбено раскинување;
- 5) со отказ;
- 6) со судска пресуда и
- 7) во други случаи утврдени со закон.

Враќање на документи и издавање потврда

Член 63

(1) При престанување на работниот однос работодавачот е должен, најдоцна во рок од три дена, да му ги врати на работникот сите негови документи и да му издаде потврда за видот на работата што ја вршел.

(2) Работодавачот не смее во потврдата да наведе ништо што би му го отежнало на работникот склучувањето на нов договор за вработување.

Престанување на важноста на договорот за вработување на определено работно време

Член 64

Договорот за вработување на определено работно време престанува да важи со изминувањето на рокот за којшто бил склучен, односно кога договорената работа е завршена или со престанувањето на причината, заради којашто бил склучен.

Престанување на важноста на договорот за вработување поради смрт на работникот, односно работодавачот (физичко лице)

Член 65

(1) Договорот за вработување престанува да важи со смртта на работникот.

(2) Договорот за вработување престанува да важи со смртта на работодавачот (физичко лице).

Престанување на важноста на договорот за вработување поради поведување постапка за престанок на работодавачот

Член 66

Во случаи на отворање на постапка за престанок на работодавачот, престанува да важи договорот за вработување на работникот, во согласност со закон.

Права на работниците

Член 67

(1) Работниците на кои работодавачот не им исплатил плата и не им уплатил придонеси од плата три месеца последователно, имаат право да покренат иницијатива пред надлежен суд за престанок на работодавачот.

(2) На работниците на кои, заради отворање на постапка за престанок на работодавачот, им престанува работниот однос во согласност со закон, им се обезбедува и право на исплата на:

1) нето плати, придонеси од плата за пензиско и инвалидско осигурување и надоместоци за периодот од последните три месеца пред отворањето на постапката за престанок на работодавачот;

2) обештетување за повредите при работа, коишто работникот ги претрпел кај работодавачот, како и за професионални заболувања и

3) неисплатен надоместок на плата за времетраењето на неискористениот годишен одмор за тековната календарска година.

Промена на работодавачот

Член 68

(1) Сите права, обврски и одговорности од договорот за вработување и работен однос преминуваат на новиот работодавач во случаите кога ќе настанат статусни измени.

(2) Сите права, обврски и одговорности на вработените работници од ставот (1) на овој член новиот работодавач е должен да ги обезбеди најмалку за една година, односно до истекот на договорот за вработување, односно колективниот договор којшто го обврзувал претходниот работодавач.

(3) Ако поради промена на работодавачот од објективни причини се влошат правата од договорот за вработување и работникот затоа се откаже од договорот за вработување, работникот има еднакви права, како да го откажал договорот за вработување од деловни причини. При одредувањето на отказниот рок и правото на отпремнина се зема предвид работниот стаж кај двајцата работодавачи.

(4) Претходниот и новиот работодавач на работникот солидарно му се одговорни во обештетувањето за сите побарувања, настанати заради отказот од ставот (3) на овој член.

(5) Ако работодавачот времено ја пренесе врз основа на правна зделка (закуп, наем) целосната или дел од дејноста на друг работодавач, преминуваат работниците по престанувањето на важноста на правната зделка назад кон првиот работодавач или кон новиот работодавач - преземач на дејноста.

Раскинување на договорот за вработување со спогодба

Член 69

(1) Договорот за вработување страните можат кога било да го раскинат со писмена спогодба која мора да содржи одредба за последиците, коишто настануваат за работникот поради договорното раскинување при остварувањето на правата врз основа на осигурување за случај на невработеност.

(2) Спогодбата од ставот (1) на овој член која не е склучена во писмена форма е ништовна.

VII. ОТКАЖУВАЊЕ НА ДОГОВОРОТ ЗА ВРАБОТУВАЊЕ СО ОТКАЗ ОД СТРАНА НА РАБОТНИКОТ И РАБОТОДАВАЧОТ

Откажување на договорот за вработување со и без отказан рок

Член 70

(1) Договорните страни можат да го откажат договорот за вработување со отказан рок.

(2) Во случаите определени со закон, договорните страни можат да го откажат договорот за вработување без отказан рок.

(3) Секоја од страните може да го откаже договорот за вработување само во целост.

Дозволеност на отказ

Член 71

(1) Работникот може да го откаже договорот за вработување ако писмено изјави дека сака да го откаже договорот за вработување.

(2) Работодавачот може да го откаже договорот за вработување, само ако постои основана причина за отказ поврзана за однесувањето на работникот (лична причина на страна на работникот) или ако причината е заснована на потребите на функционирањето на работодавачот (деловна причина).

(3) Работникот и работодавачот можат да го откажат договорот за вработување во случаи, односно од причини определени со закон, колективен договор, правилата за работниот ред и дисциплина и договорот за вработување.

(4) Отказот на договорот за вработување, кој работникот директно или индиректно го ставаат во понеповолна положба по кој било од основите на членот 6 од овој закон, е ништовен од моментот на врачувањето на отказот.

Причина и обврска за докажување

Член 72

Ако работодавачот го откажува договорот за вработување, е должен да го наведе основот за отказот, утврден со закон, колективен договор и акт на работодавачот и да ја докаже основаноста на причината која го оправдува отказот.

Постапка пред отказот поради вина на страната на работникот

Член 73

Пред откажување на договорот за вработување од причина поради вина на работникот, работодавачот мора писмено да го предупреди работникот за неисполнувањето на обврските и можноста на отказ во случај на натамошни кршења на истите.

Форма и содржина на отказот

Член 74

(1) Отказот на договорот за вработување задолжително се изрекува во писмена форма.

(2) Работодавачот е должен писмено да го образложи откажувањето на договорот, како и да му укаже на работникот на правната заштита и да го запознае со неговите права од осигурување во случај на невработеност, согласно со закон.

Врачување на отказот

Член 75

(1) Отказот на договорот за вработување мора да и биде врачен на договорната страна, на која и се откажува договорот за вработување.

(2) Отказот на договорот за вработување работодавачот е должен да му го врачи лично на работникот по правило во просториите на работодавачот, односно на адресата на живеалиштето, односно престојувалиштето од кое работникот дневно доаѓа на работа.

(3) Ако работникот не може да се пронајде на адресата на престојувалиштето од кое дневно доаѓа на работа (освен во случаите на оправдано отсуство од работа) или нема трајно или времено престојувалиште во Република Македонија или одбие врачување, откажувањето на договорот за вработување се објавува на огласната табла во седиштето на работодавачот. По изминувањето на осум работни дена од објавувањето на огласната табла се смета дека врачувањето е извршено.

Основани причини за отказ**Член 76**

(1) Работодавачот може на работникот да му го откаже договорот за вработување, кога не е можно продолжување на работниот однос, ако:

1) работникот заради своето однесување, недостаток на знаења или можности или заради неисполнување на посебните услови определени со закон, не е способен да ги извршува договорните или други обврски од работниот однос (лична причина) или

2) работникот ги крши договорните обврски или други обврски од работниот однос (причина на вина) и

3) престане потребата од вршење на одредена работа под условите наведени во договорот за вработување заради економски, организациони, технолошки, структурни или слични причини на страна на работодавачот (деловни причини).

Неосновани причини за отказ**Член 77**

Неосновани причини за откажување на договорот за вработување се:

1) членство на работникот во синдикат или учество во синдикални активности во согласност со закон и колективен договор;

2) поднесување на тужба или учество во постапка против работодавачот заради потврдување на кршење на договорните и други обврски од работниот однос пред арбитражни, судски и управни органи;

3) одобрено отсуство заради болест или повреди, бременост, раѓање и родителство и нега на член на семејството;

4) користење на одобрено отсуство од работа и годишен одмор;

5) отслужување или дослужување на воен рок или воена вежба и

6) други случаи на мирување на договорот за вработување утврдени со овој закон.

Понуда на нов променет договор пред отказ**Член 78**

(1) Одредбите на овој закон што се однесуваат на договорот за вработување, се применуваат и во случајот кога работодавачот го откажува договорот за вработување и на работникот истовремено му предлага склучување на нов променет договор за вработување.

(2) Работникот мора да се изјасни за новиот променет договор за вработување во рок од 15 дена од денот на приемот на понудата.

(3) Ако работникот во случајот од ставот (1) на овој член ја прифати понудата на работодавачот, нема право на отпремнина поради престанување на претходниот договор за вработување, а го задржува правото да ја оспорува пред надлежниот суд основаноста на причината за промена на договорот за вработување.

Откажување на договорот за вработување од лични причини на страна на работникот**Член 79**

Работодавачот може да му го откаже договорот за вработување од лични причини на страна на работникот, ако работникот не ги извршува работните обврски утврдени со закон, колективен договор, акт на работодавачот и договорот за вработување, или ако ги крши работниот ред и дисциплина.

Услови за откажување на договорот за вработување од лични причини на страна на работодавачот**Член 80**

Работодавачот може да му го откаже договорот за вработување на работникот од лични причини на страна на работникот, ако на работникот му се обезбедени потребните услови за работа и му се дадени соодветни упатства, насоки или писмено предупредување од работодавачот во врска со работата дека работодавачот не е задоволен од начинот на извршување на работните обврски и ако по даденото предупредување во рокот утврден од работодавачот, работникот не го подобри своето работење.

Откажување на договорот за вработување поради кршење на работниот ред и дисциплина или работните обврски со отказан рок**Член 81**

(1) Работодавачот може да му го откаже договорот за вработување на работникот поради кршење на работниот ред и дисциплина или неисполнување на обврските утврдени со закон, колективен договор, акт на работодавачот и договорот за вработување со отказан рок, особено ако:

1) не ги почитува работниот ред и дисциплина според правилата пропишани од страна на работодавачот;

2) не ги извршува или несовесно и ненавремено ги извршува работните обврски;

3) не се придржува кон прописите што важат за вршење на работите на работното место;

4) не се придржува на работното време, распоредот и користењето на работното време;

5) не побара отсуство или навремено писмено не го известува работодавачот за отсуството од работа;

6) поради болест или оправдани причини отсуствува од работа, а за тоа во рок од 48 часа, писмено не го известува работодавачот;

7) со средствата за работа не постапува совесно или во согласност со техничките упатства за работа;

8) настане штета, грешка во работењето или загуба, а за тоа веднаш не го известува работодавачот;

9) не ги почитува прописите за заштита при работа или не ги одржува средствата и опремата за заштита при работа;

10) предизвикува неред и насилнички се однесува за време на работата и

11) незаконски или неовластено ги користи средствата на работодавачот.

(2) Со закон, колективен договор и со правилата на работодавачот за работниот ред и дисциплина може да се утврдат и други случаи на кршење на работниот ред и дисциплина.

(3) Правилата за работниот ред и дисциплина, работодавачот е должен да ги истакне на видно место во работните простории на работодавачот и да ги достави до синдикатот.

Откажување на договорот за вработување поради кршење на работниот ред и дисциплина или работните обврски без отказан рок**Член 82**

(1) Работодавачот може на работникот да му го откаже договорот за вработување без отказан рок во случаите на кршење на работниот ред и дисциплина или неисполнување на работните обврски утврдени со овој или друг закон, колективен договор, правилата за работниот ред и дисциплина и договорот за вработување, а особено ако работникот:

1) неоправдано изостане од работа три последователни работни дена или пет работни дена во текот на една година;

2) го злоупотреби боледувањето;

3) не се придржува кон прописите за здравствена заштита, заштита при работа, пожар, експлозија, штетно дејствување на отрови и други опасни материи и ги повредува прописите за заштита на животната средина;

4) внесува, употребува или е под дејство на алкохол и наркотични средства;

5) стори кражба или во врска со работата намерно или од крајно невнимание предизвика штета на работодавачот и

6) оддаде деловна, службена или државна тајна.

(2) Со закон и колективен договор може да се утврдат и други случаи на кршење на работниот ред и дисциплина и на работните обврски за кои работодавачот го откажува договорот за вработување без отказан рок.

Отстранување од работа од кај работодавачот до донесување на одлука за отказ на договорот за вработување

Член 83

По оценка на работодавачот, со писмен налог на овластеното лице кај работодавачот, работникот се отстранува од кај работодавачот со надоместок во висина на платата на работникот до донесувањето на одлуката за отказ на договорот за вработување, ако:

1) работникот со своето присуство кај работодавачот го загрозува животот или здравјето на работниците или други лица или се оштетуваат средства од поголема вредност;

2) присуството на работникот кај работодавачот штетно ќе се одразува врз работењето кај работодавачот;

3) присуството на работникот оневозможува утврдување на одговорноста за повреда на работните обврски и

4) кога против работникот е покрената кривична постапка од надлежен орган за кривично дело сторено на работа или во врска со работата.

Парична казна

Член 84

Во зависност од степенот на одговорноста на работникот, условите под кои е направена повредата на работните обврски и на работниот ред и дисциплина, поранешната работа и однесување на работникот, тежината на повредата и нејзините последици, работодавачот може на работникот да му изрече парична казна, која не може да биде поголема од 15% од последната исплатена месечна нето плата на работникот, во траење од еден до шест месеца.

Форма на одлуката за откажување на договорот за вработување, односно на одлуката за паричната казна

Член 85

Одлуката за откажување на договорот за вработување, односно одлуката за изрекување на парична казна задолжително се дава во писмена форма, со образложение на основот и причината за откажување на договорот за вработување, односно причината за изрекување на паричната казна со правна поука.

Надлежен орган за изрекување на отказ на договорот за вработување и на парична казна

Член 86

Одлуката за откажување на договорот за вработување и за изрекување на парична казна ја донесува работодавачот или од него овластениот работник.

Отказни рокови

Член 87

Работникот и работодавачот можат да го откажат договорот за вработување во законскиот или договорно определениот отказан рок. При одлучувањето страните мораат да го почитуваат минималниот рок на траење на отказниот рок, одреден со овој закон, колективниот договор на ниво на дејноста, односно на ниво на работодавач.

Минимални отказни рокови

Член 88

(1) Ако работникот го откажува договорот за вработување, отказниот рок е еден месец. Со договорот за вработување или со колективниот договор може да биде договорен подолг отказан рок, меѓутоа не подолг од три месеца.

(2) Ако работодавачот го откажува договорот за вработување на поединечен работник или на помал број работници отказниот рок е еден месец, а два месеца во случај на престанок на работен однос на повеќе од 150 работници или 5% од вкупниот број работници кај работодавачот пред престанокот на работниот однос.

Течење на отказниот рок

Член 89

Отказниот рок започнува да тече наредниот ден од денот по врачувањето на одлуката за отказ на договорот за вработување.

Паричен надоместок наместо отказан рок

Член 90

(1) Работодавачот и работникот можат да се договорат за паричен надоместок наместо отказан рок.

(2) Ако е постигнат договор за паричен надоместок наместо отказан рок работодавачот е должен паричниот надоместок на работникот за целиот отказан рок да му го исплати со доставувањето на отказот, со денот на престанокот на работниот однос.

Приговор против одлуката за откажување на одлуката за откажување на договорот за вработување без отказан рок или за отстранување од кај работодавачот

Член 91

Приговорот против одлуката за откажување на договорот за вработување без отказан рок или одлуката за отстранување од кај работодавачот, во смисла на членовите 82 и 83 од овој закон, не ја задржува од извршување одлуката за отказ, односно писмениот налог.

Права и обврски на страните за време на отказниот рок

Член 92

(1) За време на отказниот рок, работодавачот е должен да му овозможи на работникот отсуство од четири часа во текот на работната недела заради барање на ново вработување.

(2) За време на отсуството од работа од ставот (1) на овој член работникот има право на надоместок на плата, согласно со колективен договор.

Приговор против одлука за откажување на договорот за вработување со отказан рок

Член 93

(1) Против одлуката за отказ на договорот за вработување со отказан рок работникот има право на приговор до органот на управување, односно работодавачот.

(2) Приговорот се поднесува во рок од осум дена од денот на добивањето на одлуката за отказ на договорот за вработување.

(3) Приговорот го одлага извршувањето на одлуката за отказ до донесувањето на конечната одлука по приговорот, која се донесува во рок од осум дена од денот на поднесувањето на приговорот.

(4) Кога не е донесена одлука по приговорот во рокот од ставот (3) на овој член или кога работникот не е задоволен со одлуката донесена по приговорот, има право да поведе спор пред надлежниот суд.

(5) По барање на работникот синдикатот може да го застапува работникот во постапка по приговор.

Застареност

Член 94

(1) Отказ на договорот за вработување од лични причини на страна на работникот, работодавачот може да му даде на работникот во рок од три месеца од денот на дознавањето за фактите кои се основа за давање на отказот, односно во рок од шест месеца од денот на настапувањето на фактите кои се основа за давање на отказот.

(2) Отказ на договорот за вработување, работодавачот може да му даде на работникот поради сторено кривично дело на работа или во врска со работата, најдоцна до истекот на рокот за застареност утврден во закон за стореното кривично дело.

Обврски за известување при отказ на поголем број работници од деловни причини

Член 95

(1) Работодавачот за намерата, а најдоцна 30 дена пред донесувањето на одлука за престанок на работен однос на поголем број работници од деловни причини е должен за причините на престанувањето на потребите од работата на работниците, за предвидениот број и категоријата на вишокот на работници и за предвидениот рок во кој ќе престане потребата од работата на работниците, да го извести репрезентативниот синдикат кај работодавачот, ако нема таков тогаш претставникот на работниците и да се советува со нив за можните начини за спречување и ограничување на бројот на отказите и за можните мерки за спречување и ублажување на штетните последици.

(2) За постапката на утврдувањето на престанувањето на потребата од работата на поголем број работници, по завршувањето на консултирањето од ставот (1) на овој член, за причините за престанување на потребите од работата на работниците, за предвидениот број и категоријата на вишокот на работниците како и за предвидениот рок, во кој што ќе престане потребата од работата на работниците, работодавачот е должен задолжително писмено да ја извести службата надлежна за посредување при вработување, заради помош и услуги од посредување при вработувањето, согласно со закон.

Права и обврски во случај на отказ од деловни причини

Член 96

(1) Работодавачот, пред да го откаже договорот за вработување од деловни причини (технолошки, економски, организациони и слични промени), поради кои престанува потребата од вршење на определена работа, може на работникот да му понуди:

1) вработување кај друг работодавач без огласување, со преземање и склучување договор за вработување за вршење на работи кои одговараат на неговата стручна подготовка, односно квалификација;

2) стручно оспособување (обука, преквалификација или доквалификација за работа кај истиот или кај друг работодавач) или

3) нов договор за вработување.

(2) Одредбата од ставот (1) точки 1, 2 и 3 на овој член не се однесува за вработување од трговско друштво, односно трговец поединец во државен орган, јавно претпријатие, јавна установа, единица на локалната самоуправа и градот Скопје, фондови, агенции, заводи и други правни лица основани со закон.

Испратнина

Член 97

(1) Во случај на откажување на договорот за вработување од деловни причини, работодавачот е должен на работникот да му исплати испратнина, и тоа:

1) до пет години поминати во работен однос - во висина од една нето плата;

2) од пет до десет години поминати во работен однос - во висина од две нето плати;

3) од десет до 15 години поминати во работен однос - во висина од три нето плати;

4) од 15 до 20 години поминати во работен однос - во висина од четири нето плати;

5) од 20 до 25 години поминати во работен однос - во висина од пет нето плати и

6) над 25 години поминати во работен однос - во висина од шест нето плати.

(2) Основица за пресметка на испратнината е просечната нето плата на работникот во последните шест месеца пред отказот, но истата да не биде помала од 50 % од просечната нето плата исплатена по работник во Републиката во последниот месец пред отказот.

(3) Под работен однос, во смисла на ставот (1) од овој член, се смета времето поминато во работен однос кај ист работодавач и работниот однос кај претходниот работодавач, на кој поради настаната статусна промена, правен следбеник е последниот работодавач.

(4) Испратнината се исплатува со денот на престанокот на работниот однос.

(5) Барањето, односно давањето на согласност за откажување од правото на испратнина од страна на работодавачот, односно работникот се ништовни.

Членот 98 е избришан.

Отказ од страна на работодавачот

Член 99

Работодавачот може на работникот да му го откаже договорот за вработување, ако:

1) на работникот со правосилна одлука му е забрането да врши определени работи од работниот однос или ако му е изречена воспитна, заштитна или безбедносна мерка, поради која не може да врши работи подолго од шест месеца или ќе мора поради издржување на затворска казна да биде отсутен од работа повеќе од шест месеца и

2) работникот не ја изврши успешно пробната работа.

Отказ од страна на работникот**Член 100**

(1) Работникот може по истекот на три дена откако претходно писмено го предупредил работодавачот на исполнувањето на обврските, да му го откаже договорот за вработување, ако:

1) работодавачот повеќе од три месеца не му обезбедува работа и така не му ја исплаќа определената плата;

2) не му е овозможено вршење на работата заради одлука на надлежната инспекција за забрана на вршење на работниот процес или забрана на примена на средствата за работа подолго од 30 дена и работодавачот не му ја исплаќа законски определената плата;

3) работодавачот најмалку три месеца исплаќа намалена плата за работата;

4) работодавачот три пати последователно или во период од шест месеца не исплаќа плата за работата во законски, односно договорно определен рок;

5) работодавачот не ја обезбедува заштитата на работникот при работа, а работникот претходно побарал отстранување на заканувачката непосредна и неизбежна опасност за животот и здравјето;

6) работодавачот го навредува и насилнички се однесува кон него или наспроти неговите предупредувања не го спречува таквото однесување од страна на другите работници;

7) работодавачот не му обезбедува еднаков третман со оглед на полот и

8) работодавачот ништо не презел работникот да не стане жртва на полово вознемирување.

(2) Работникот во случај на отказ заради однесувањата од ставот (1) на овој член има право на испратнина и на обештетување најмалку во висина на изгубената плата за времето на отказниот рок.

Забрана на отказ поради бременост, раѓање и родителство**Член 101**

(1) Работодавачот не смее да го откаже договорот за вработување на работничките за време на бременоста, раѓање и родителство и отсуство поради неа и чување на деца.

(2) Одредбата на ставот (1) од овој член се однесува и на случаите утврдени во членот 167 на овој закон.

Престанување на важноста на договорот за вработување врз основа на судска пресуда**Член 102**

(1) Ако судот донесе правосилна одлука со која е утврдено дека на работникот незаконски му престанал работниот однос, работникот има право да се врати на работа, ако тоа го бара.

(2) Покрај враќањето на работа, работодавачот е должен на работникот да му исплати надомест на штета, согласно со закон, колективен договор и договорот за вработување и да му уплати придонеси за задолжително социјално осигурување.

(3) Надоместокот на штетата се намалува за износот на приходот кој работникот го остварил врз основа на работа, по престанокот на работниот однос.

(4) Работникот кој го оспорува отказот може да бара судот, привремено, до завршувањето на спорот, да нареди негово враќање на работа.

(5) Ако судот со правосилна одлука утврди дека на работникот незаконски му престанал работниот однос, а за работникот не е прифатливо да остане во работен однос, судот на барање на работникот ќе го определи

денот на престанокот на работниот однос и ќе му досуди надомест на штета, зависно од траењето на работниот однос, возраста, социјалната состојба и обврските за издржување кои ги има работникот.

(6) Одлуката од ставот (1) на овој член судот може да ја донесе и на барање на работодавачот ако постојат околности кои оправдано укажуваат дека продолжувањето на работниот однос, со уважување на интересите на двете договорни страни, не е можен.

(7) Работодавачот и работникот можат барањето за престанок на договорот за вработување да го поднесат до окончувањето на главната расправа пред првостепениот суд.

Престанување на важноста на договорот за вработување поради утврдената трајна неспособност за работа**Член 103**

Договорот за вработување престанува да важи ако под условите и на начин пропишани со закон е утврдено дека кај работникот дошло до губење на работната способност, со денот на доставувањето на правосилно решение за утврдување на изгубената работна способност.

Прекин на договорот за работа поради возраст на работникот**Член 104**

(1) Работодавачот го прекинува договорот за вработување на работникот кога работникот ќе наполни 64 години возраст и 15 години пензиски стаж.

(2) Работодавачот, на барање на работникот од ставот (1) може да му го продолжи договорот за вработување најмногу до 65 години возраст, доколку со закон поинаку не е утврдено.

VIII. ПЛАЌАЊЕ НА РАБОТАТА**Вид на плаќање****Член 105**

(1) Работникот има право на заработувачка - плата, согласно со закон, колективен договор и договорот за вработување.

(2) Плаќањето на работата по договорот за вработување мора да биде секогаш во парична форма. При исплатата, работодавачот мора да го почитува најнискиот износ определен со колективен договор, во согласност со закон, кој непосредно го обврзува работодавачот.

(3) Платата е составена од основната плата, дел од платата за работната успешност и додатоците, ако со друг закон поинаку не е определено.

Основна плата, работна успешност и додатоци**Член 106**

(1) Основната плата се определува земајќи ги предвид барањата на работното место, за кое работникот го склучил договорот за вработување.

(2) Работната успешност на работникот се определува земајќи ги предвид домаќинскиот однос, квалитетот и обемот на вршењето на работата, за којашто работникот го склучил договорот за вработување.

(3) Додатоците се определуваат за посебните услови при работа, кои произлегуваат од распоредот на работното време и тоа за работа во смени, работа во поделено работно време, ноќна работа, работа на дежурство, согласно закон продолжена работа, работа во ден на неделен одмор, работа во празници определени со закон и додаток за работен стаж.

Најниска плата**Член 107**

Платата на работникот за работа со полно работно време не може да биде пониска од најниската плата утврдена според закон и колективен договор.

Еднакво плаќања на мажи и на жени**Член 108**

(1) Работодавачот е должен за еднаква работа со еднакви барања на работното место да исплаќа еднаква плата на работниците без оглед на полот.

(2) Одредбите на договорот за вработување, колективниот договор, односно општиот акт на работодавачот, кои се во спротивност со ставот (1) на овој член, се ништовни.

Ден на исплаќањето**Член 109**

(1) Платата се исплатува за периоди кои не смеат да бидат подолги од еден месец.

(2) Платата се исплаќа најдоцна 15 дена по изминувањето на исплатниот период.

(3) Ако денот на исплаќањето е слободен ден, платата се исплаќа најдоцна идниот прв работен ден.

(4) Работодавачот е должен претходно писмено да ги извести работниците за денот на исплаќањето и за секоја промена на денот на исплаќањето.

Место и начин на исплаќањето на платата**Член 110**

(1) Работодавачот е должен на работникот да му ја исплати платата до крајот на денот на исплаќање на вообичаеното место за исплата.

(2) Ако платата се исплаќа преку банка на сметката на работникот или на друг безготовински начин, платата мора да му биде на располагање на работникот на определениот ден за исплаќање, освен ако страните поинаку не се договориле.

(3) Работодавачот е должен да му издаде на работникот при секое исплаќање на платата како и до 31 јануари на новата календарска година писмена пресметка на платата, придонесите од плата и надоместоците на платата за платниот период, односно за изминатата година од кои, исто така, се гледаат и пресметката и плаќањето на даноците и придонесите.

(4) Трошоците во врска со исплатата на платата се на товар на работодавачот.

Задржување и порамнување на исплаќањето на платата**Член 111**

(1) Работодавачот може да го задржи исплаќањето на платата само во законски определените случаи. Сите одредби на договорот за вработување, кои определуваат други начини на задржување на исплатата, се ништовни.

(2) Работодавачот не смее своите побарувања кон работникот без негова писмена согласност да ги порамни со својата обврска за исплата на платата.

(3) Работникот не смее да даде согласност од ставот (2) на овој член пред настанувањето на побарувањето на работодавачот.

Надоместок на плата**Член 112**

(1) Работникот има право на надоместок на платата за целото време на отсуство во случаите и во траење определени со закон, како и во случаите кога не работи од причини на страната на работодавачот.

(2) Работодавачот е должен да му исплати надоместок на платата во случаите на отсуственост од работа поради користење на годишниот одмор, платениот вонреден одмор, дообразување, со закон определени празници и од работа слободните денови и во случаите кога работникот не работи од причини на страна на работодавачот.

(3) Работодавачот исплаќа надоместок на платата и во случаите на неспособност на работникот за работа поради негова болест или повреди до 21 ден, а над 21 ден се исплаќа на товар на здравственото осигурување. Во случај на отворање на ново боледување во рок од три дена од престанокот на претходното боледување, работодавачот има право да побара од првостепената лекарска комисија да го потврди новото боледување или да го продолжи прекратеното старо боледување.

(4) Работодавачот може да исплати на товар на дружниот обврзник надоместок за платата, исто така, и во случај ако така е одредено со закон или друг пропис.

(5) Ако работникот не може да ја врши работата поради виша сила, има право на половина од платата, на која инаку би имал право, ако би работел.

(6) Ако со овој закон или друг закон поинаку не е одредено, на работникот му припаѓа надоместок на платата во висина од неговата просечна плата од последните 12 месеца. Доколку работникот во тој период не примал плата, му припаѓа надомест во висина на најниската плата.

(7) Работодавачот е должен да му исплати на работникот надоместок на плата за денови и часови, колку што изнесува работната обврска на работникот на денот кога заради оправдани причини не работи.

(8) Во случај на прекин на работниот процес од деловни причини, работодавачот е должен на работникот да му издаде решение и да му плати 70% од платата за период до три месеца во тековната година.

Надоместување на трошоците поврзани со работата**Член 113**

(1) Работникот има право на надомест на трошоци поврзани со работата за:

- 1) службено патување;
- 2) теренски додаток;
- 3) користење на приватен автомобил за службени патувања;
- 4) одвоен живот од семејството и
- 5) смрт на работникот или член на неговото семејство.

(2) Работникот има право на отпремнина при одење во пензија, како и јубилејни награди.

(3) Висината, основницата и рокот за пресметување и исплата на надоместокот на овие трошоци се утврдува со закон и колективен договор.

(4) Работодавачот на свој трошок на работниците може да им организира превоз до и од работното место, како и исхрана за време на работа.

(5) Трошоците за исхрана од ставот 4 на овој член можат да изнесуваат најмногу до 20% од просечната нето плата по работник исплатена во претходната година, а трошоците за превоз во висина на стварните трошоци во јавниот сообраќај.

Исплата на приправниците**Член 114**

Работникот - приправник има право на плата определена според закон и колективен договор, но не помалку од 50% од најниската плата на работното место за кое се оспособува.

Застарување на побарувањата од работен однос**Член 115**

Паричните побарувања од работен однос застаруваат во рок од три години од денот на настанувањето на обврската.

IX. РАБОТНО ВРЕМЕ**Полно работно време****Член 116**

(1) Полното работно време не смее да биде подолго од 40 часа неделно.

(2) Работната недела по правило трае пет работни дена.

(3) Со закон, односно со колективен договор може да се одреди како полно работно време, работното време кое е пократко од 40 часа неделно, меѓутоа не помалку од 36 часа неделно.

(4) Со закон или други прописи во согласност со закон, или со колективен договор може да се определат работните места, кај кои постојат поголеми опасности од повреди или здравствени оштетувања, полното работно време да трае помалку од 36 часа неделно.

(5) Ако полното работно време не е определено со закон или колективен договор, се смета како полно работно време, работното време од 40 часа неделно.

(6) Работодавачот е должен да води евиденција за полното работно време.

(7) Работодавач кој има над 25 вработени и кај кого процесот на работата се врши на една локација е должен да води електронско евидентирање на полното работно време и на прекувремената работа.

Прекувремена работа**Член 117**

(1) Работникот е должен на барање на работодавачот да врши работа преку полното работно време (прекувремена работа):

1) во случаи на исклучително зголемување на обемот на работата;

2) ако е потребно продолжување на деловниот или производниот процес;

3) ако е нужно да се отстрани оштетување на средствата за работа, што би предизвикало прекинување на работата;

4) ако е потребно да се обезбеди безбедност на луѓето и имотот, како и безбедноста на прометот и

5) во други случаи определени со закон или колективен договор.

(2) Прекувремената работа може да трае најмногу осум часа во текот на една недела и најмногу 190 часа годишно, освен за работите кои поради специфичниот процес на работа не можат да се прекинат или за кои нема услови и можности да се организира работата во смени.

(3) За работниците од Министерството за внатрешни работи, кои вршат посебни должности и овластувања согласно со посебен закон, прекувремената работа може да трае подолго од 190 часа годишно, поради извршување на итни и неодложни работи, по претходно дадена писмена согласност на работникот.

(4) На работникот кој работел над 150 часа подолго од полното работно време, а не отсутствувал од работа повеќе од 21 ден во текот на годината, кај истиот работодавач, работодавачот е должен да му исплати покрај додатокот на плата и бонус во висина од една просечна плата во Републиката.

(5) Работодавачот е должен да води посебна евиденција за прекувремената работа и часовите за прекувремената работа посебно да ги наведе во месечната пресметка на платата на работникот.

(6) Ако работодавачот воведува прекувремена работа подолго од ставот (2) на овој член е должен да изврши прераспорежување на работното време или воведување на нови смени.

Дежурство во здравството**Член 118**

Дежурството во здравствените установи се уредува со прописите од областа на здравството.

Дополнително работење во случаи на природна или друга несреќа**Член 119**

Работникот е должен да ја врши работата преку полното или договорното пократко работно време на своето работно место или други работи во врска со отстранување или спречувањето на последиците, во случаите на природна или друга несреќа, ако таа несреќа непосредно се очекува. Таквата работа може да трае додека е неопходно да се спасат човечките животи, да се заштити здравјето на луѓето или да се спречи неправилната материјална штета.

Забрана на вршење работа подолго од полното работно време**Член 120**

Работодавачот не смее да наложи работа подолго од полното работно време:

1) ако работата може да се изврши со соодветна организација или распределба на работата, распоредување на работното време или воведување на нови смени;

2) на работникот жена, во согласност со одредбите на овој закон поради заштита на бременоста, раѓање и родителството;

3) на мајка со дете до три години старост и самохран родител со дете до шест години старост, освен ако работникот даде писмена изјава дека доброволно се согласува со прекувремена работа;

4) на повозрасен работник;

5) на работник кој не наполнил 18 години возраст;

6) на работникот на кој врз основа на мислење на лекарската комисија поради таквото работење ќе му се влоши здравствената состојба;

7) на работникот кој има полно работно време пократко од 36 часа неделно поради работа на работното место, каде што опстојуваат поголеми опасности од повреди или здравствени оштетувања и

8) на работникот кој работи помалку од полното работно време (скратено работно време) во согласност со прописите за пензиско и инвалидско осигурување (инвалидност), прописите за здравствено осигурување (медицинска рехабилитација) или други прописи (родителски обврски).

Дополнително работење**Член 121**

(1) Работникот, кој работи полно работно време, може по исклучок да склучи договор за вработување со скратено работно време со друг работодавач, меѓутоа

најмногу за десет часа неделно, со претходна согласност на работодавачите, каде што е вработен со полно работно време.

(2) Обврзен составен дел на договорот за вработување според ставот (1) на овој член е договорот за начинот на остварувањето на правата и обврските од овој работен однос со оглед на правата и обврските на работникот кај работодавачот, каде што е вработен со полно работно време.

(3) На работникот, кој склучува договор за вработување според ставот (1) на овој член, престанува да му важи договорот за вработување во согласност со овој закон, по изминувањето на договореното време, или ако е повлечена согласноста на работодавачот, каде што работникот е во работен однос со полно работно време.

Скратено работно време во посебни случаи

Член 122

(1) Работникот кој работи помалку од полното работно време (скратено работно време) во согласност со прописите за пензиско и инвалидско осигурување (инвалидност), прописите за здравствено осигурување (медицинска рехабилитација) и остварува права од задолжителното социјално осигурување кога би работел со полно работно време.

(2) Работникот од ставот (1) на овој член, кој работи помалку од полното работно време, има право на плаќање за работата според стварните работни обврски, како и други права и обврски од работниот однос како работникот кој работи полно работно време, ако со овој закон поинаку не е определено.

Скратено работно време во посебни услови

Член 122-а

(1) На работникот кој работи на особено тешки, напорни и штетни по здравјето работи, а чие штетно влијание врз неговото здравје, односно работна способност не може во целост да се отстрани со заштитни мерки, работното време му се скратува сразмерно на штетното влијание врз неговото здравје, односно работна способност, во согласност со закон и колективен договор.

(2) При остварување право на плата и другите права од работен однос, скратеното работно време од ставот (1) на овој член се изедначува со полното работно време.

(3) Како особено тешки, напорни и штетни по здравјето работи се сметаат: особено тешка физичка работа; работа под зголемен атмосферски притисок; работа под зголемена бучавост; работа во вода или влага; работа изложена на јонизирачки зрачења; работа со болни од заразни болести и со заразни материјали; работа на хируршки интервенции во операциони сали; работа во областа на психијатријата; работа со лица со најтешки пречки во психичкиот развиток; работа во судска медицина и патолошка анатомија; работа со нагривачки материјали; работа на летачки персонал; балетски изведби; музичари на дувачки инструменти; играорци и оперски солисти; работа во близина на напон или под напон и работа на височина или длабочина.

(4) Одобрение за работа со скратено работно време од ставот (3) на овој член дава министерот надлежен за работите од областа на трудот, врз основа на претходно прибавено мислење од здравствена установа која врши дејност медицина на трудот и мислење од инспекција на трудот.

(5) Барање за покренување на постапка за добивање на одобрение за работа со скратено работно време може да поднесе работникот или синдикалната организација до работодавачот.

(6) Здравствената установа која врши дејност медицина на трудот и инспекцијата на трудот мислењето од ставот (4) на овој член го доставуваат врз основа на претходно изготвен и доставен елаборат од работодавачот.

(7) Барање за добивање одобрение за работа со скратено работно време поднесува работодавачот до министерството надлежно за работите од областа на трудот.

(8) Кон барањето за добивање одобрение од ставот (4) на овој член работодавачот доставува мислење од здравствена установа која врши дејност медицина на трудот и мислење од инспекција на трудот.

(9) Доколку инспекцијата на трудот утврди дека постојат условите од ставот (1) на овој член, со решение ќе му нареди на работодавачот да покрене постапка за утврдување на скратено работно време.

(10) Работникот кој работи на работи од ставот (1) на овој член не смее да работи на тие работи прекувремено, ниту може да се вработи кај друг работодавач на истите работи, за времето за кое работи со скратено работно време.

Распоредување на работното време

Член 123

(1) Распоредувањето и условите за времено прераспоредување на работното време се одредуваат со закон, колективниот договор или договорот за вработување.

(2) Работодавачот мора во писмена форма да го извести работникот за временото прераспоредување на работното време најмалку еден ден пред тоа.

(3) При распоредување на полното работно време работникот не смее да биде распореден на помалку од четири работни дена во неделата.

(4) Распоредувањето на работното време се врши според природата или организацијата на работата или потребите на корисниците. При распоредување, како и временото прераспоредување на полното работно време, работното време не смее да трае повеќе од 40 часа неделно и не помалку од четири часа дневно.

(5) При распоредување, како и временото прераспоредување на работното време се зема предвид работното време како просечна работна обврска во периодот, кој не смее да биде подолг од шест месеца.

(6) Одредбата од членот 120 на овој закон за забрана на работа преку полното работно време важи, исто така, и во случај на нееднакво распоредување или прераспоредување на работното време.

Прераспределба на работното време

Член 124

(1) Прераспределбата на работното време може да се изврши кога тоа го бара природата на дејноста, односно работите и задачите.

(2) Во случаите од ставот (1) на овој член, прераспределбата на работното време се врши така што вкупното работно време на работникот во просек да не биде подолго од 40 часа во работната недела во текот на годината.

Работа во смени

Член 124-а

(1) Работодавачот може да ја организира работата и во смени.

(2) Работа во смени значи секоја метода на организирање на работата во смени во која работниците се сменуваат едноподруго на исто работно место во согласност со одреден план и кое може да биде континуирано или со прекини, вклучувајќи ја потребата за работниците да работат во различно време во даден период на денови или недели.

(3) Планот од ставот (2) на овој член се доставува и до синдикалната организација кај работодавачот, најмалку 10 работни дена пред примената на планот.

Распоред на работното време

Член 125

(1) Распоредот на работното време го утврдува работодавачот.

(2) Распоредот на работното време во областа на сообраќајот и врските, прометот на стоки, здравството, социјалната и детската заштита, образованието и во другите јавни установи, комуналните дејности, угостителството, туризмот и занаетчиството се утврдува со одлука на органот на државната управа од соодветната област.

Пресметување на работното време

Член 126

(1) Работникот кој поради прераспоредување на работното време и кој во времето пред престанувањето на работниот однос во календарската година поминал повеќе работни часа на работа, отколку што е тоа одредено за работата со полно работно време, може да бара, веќе одработените работни часови да му се пресметаат во работни денови со полно работно време.

(2) Според ставот (1) на овој член пресметаните денови се сметаат во работен стаж на работникот, како кога би ги поминал на работа. Вкупниот работен стаж во календарската година не смее да надминува 12 месеца.

Нокна работа

Член 127

(1) Нокна работа се смета работењето во нокно време.

(2) Нокно време е периодот меѓу 22,00 часот и 6,00 часот наредниот ден.

(3) Работодавачот, кој користи редовно работници за нокна работа е должен да ја извести инспекцијата на трудот.

Права на работниците кои работат нокно време

Член 128

(1) Работникот кој работи ноќе барем три часа од својата редовна дневна работна обврска, односно работникот кој одработува ноќе третина од полното работно време од својата годишна работна обврска, има право на посебна заштита за нокна работа.

(2) Ако на работник заради нокна работа според мислење на лекарската комисија заради таквото работење би можела да му се влоши здравствената состојба, работодавачот е должен да го ангажира на соодветна работа дење.

(3) Работодавачот, на негов трошок е должен на работниците кои работат нокно време да им обезбеди:

- 1) подолг одмор;
- 2) соодветна храна;
- 3) стручно раководство на работниот, односно производниот процес и
- 4) лекарски прегледи, пред нивно ангажирање во нокна работа и во редовни временски периоди утврдени со закон.

(4) Ако работата се врши во смени, работодавачот е должен да обезбеди периодично менување на работниците.

(5) Работодавачот не смее да го распореди на нокна работа работникот на кој нема да му обезбеди услови за превоз до и од работа.

Ограничувања на работата нокно време

Член 129

(1) Работното време на работникот кој работи нокно време не смее да трае просечно повеќе од осум часа на секои 24 часа.

(2) Работното време на работникот кој работи ноќе на работно место, каде што постојат поголеми опасности од повреди или здравствени оштетувања, не смее да трае повеќе од осум часа дневно.

Консултирање со синдикатот

Член 130

Работодавачот е должен пред воведувањето на нокната работа, ако нокната работа редовно се врши со работници кои работат ноќе најмалку еднаш годишно, да се консултира со репрезентативниот синдикат кај работодавачот, а ако таков нема, со работничкиот претставник за одредување на времето, коешто се смета како време на нокното работење, за лиците на организирање на нокното работење, за мерките за заштита при работа, како и мерки од социјалната заштита.

Нокна работа на жените во индустријата и градежништвото

Член 131

(1) Работничка од областа на индустријата и градежништвото не може да се распореди на работа ноќе ако работата во тоа време би оневозможила да оствари одмор од најмалку седум часа во времето меѓу 22,00 часот и 5,00 часот наредниот ден.

(2) Забраната од ставот (1) на овој член не се однесува на работничка која има посебни овластувања и одговорности или која врши работи на здравствена, социјална и друга заштита на работници.

(3) По исклучок од одредбата на ставот (1) од овој член, на работничка може да и се определи да работи ноќе кога е неопходно да се продолжи работата прекината од виша сила и кога е потребно да се спречи штетата на суровини или на друг материјал.

(4) Работничката може да биде распоредена на работа ноќе и кога тоа го бараат особено сериозни економски, социјални и слични околности под услов работодавачот за воведување на таква работа да добие согласност од органот на државната управа надлежен за работите на трудот.

Х. ПАУЗИ И ОДМОРИ

Пауза за време на работното време

Член 132

(1) За време на дневното работно време работникот кој работи шест часа и подолго од шест часа има право на пауза во траење од 30 минути.

(2) Работникот кој работи со пократко работно време, меѓутоа најмалку четири часа дневно, има право на пауза во траење од 15 минути.

(3) Должината на паузата во случај на нееднакво распоредување или времено прераспоредување на работното време се одредува пропорционално на должината на дневното работно време.

(4) Паузата може да се одреди дури по два часа работа и најдоцна три часа пред крајот на работното време.

(5) Времето на паузата во текот на работниот ден се засметува во работното време и за истото се исплатува плата.

Дневен одмор

Член 133

Работникот има право на дневен одмор од најмалку 12 часа непрекинато во текот на 24 часа.

Неделен одмор

Член 134

(1) Работникот има право на неделен одмор во траење од најмалку 24 часа непрекинато, плус 12 часа дневен одмор од членот 133 на овој закон.

(2) Ден на неделен одмор по правило е недела или друг ден во неделата.

Посебности на начинот на вршење на работата

Член 135

Во случаите кога работното време не е можно еднапред да се распореди, односно кога работникот сам си го распоредува работното време самостојно (деловодни лица, работници кои водат работни единици и имаат овластувања за самостојни одлучувања и работници кои вршат работа дома), работодавачот не е должен да ги земе предвид одредбите на овој закон во однос на ограничувањата на работното време, нокната работа, одморот, дневниот и неделен одмор, под услов, на работниците да им е обезбедена заштита при работата.

Можности на поинакво уредување со колективните договори

Член 136

(1) Со колективните договори може да се определи временското ограничување на работните обврски на работникот кој работи ноќе, определени со членот 129 на овој закон, да се земат во обзир како просечно ограничување во периодот подолг од четири месеца, меѓутоа не подолг од шест месеца.

(2) Со колективните договори може да се одреди дневниот и неделниот одмор во просечно минимално траење, како што го определува закон, во случаите на сменското работење да го обезбедува во подолг временски период, меѓутоа не подолг од шест месеца.

(3) Во дејностите, односно за работните места или професиите во случаите од ставот (4) на овој член, може да се определи дневниот или неделниот одмор во просечно минимално траење, како што го одредува закон, да го обезбедува во подолг временски период, кој не смее да биде подолг од шест месеца.

(4) Според ставот (3) на овој член може да се обезбеди правото на дневниот или неделен одмор во дејностите, односно за работните места или професии во случаите:

1) каде што природата на работата бара постојано присуство или

2) каде што природата на дејноста бара континуирано обезбедување на работа или услуги или

3) на предвидениот нееднаков или зголемен обем на работа.

Годишен одмор

Член 137

(1) Работникот има право на платен годишен одмор од најмалку 20 работни дена.

(2) Годишниот одмор од ставот 1 на овој член со колективен договор или договор за вработување може да се продолжи до 26 работни дена.

(3) Повозрасен работник од член 179 на овој закон, инвалид, работник со најмалку 60% телесно оштетување и работник кој негува и чува дете со телесен или душевен недостаток има право на уште три работни дена годишен одмор.

(4) Работодавачот е должен на работникот да му издаде решение за правото на користење на годишен одмор.

Определување на траењето на годишниот одмор

Член 138

(1) Траењето на годишниот одмор определен со членот 137 на овој закон се определува според времето поминато во работен однос, условите за работа и други критериуми утврдени со колективниот договор.

(2) Празниците, саботите и неделите и слободните денови, отсуствата поради боледување, како и другите случаи на оправдано отсуство од работа не се пресметуваат во деновите на годишниот одмор.

(3) Како ден на годишен одмор се смета секој работен ден кој е според распоредот на работното време кај работодавачот за конкретниот работник одреден како работен ден.

Стекнување право на годишен одмор

Член 139

Работникот кој за првпат заснова работен однос, се стекнува со правото на цел годишен одмор, кога ќе оствари непрекината работа од најмалку шест месеца, без оглед на тоа дали работникот работи полно работно време или пократко работно време од полното.

Право на пропорционален дел од годишниот одмор

Член 140

Работникот има право на користење на пропорционален дел на годишниот одмор во вкупен износ од два дена за секој месец работа, ако:

1) во календарската година во која склучил работен однос не се стекнал со правото на целосен годишен одмор и

2) му престанал работниот однос пред изминувањето на рокот, по истекувањето на кој би добил право на целосен годишен одмор.

Користење на годишниот одмор

Член 141

(1) Годишниот одмор по правило се користи во текот на календарската година.

(2) Годишниот одмор може да се користи и во два дела, со тоа што првиот дел мора да трае најмалку 12 работни дена.

(3) Работодавачот е должен на работникот да му обезбеди искористување на 12 работни дена годишен одмор до крајот на тековната календарска година, а остатокот до 30 јуни идната година.

(4) Годишниот одмор којшто не бил искористен во тековната календарска година заради отсутност поради боледување или повреда, породилен одмор или одмор за нега и чување на дете, работникот има право да го искористи до 30 јуни идната календарска година.

(5) Работникот кој работи во странство може во целост да го искористи годишниот одмор до крајот на идната календарска година, ако е така определено со колективниот договор на работодавачот.

Определување и користење на годишен одмор во областа на образованието и науката**Член 142**

Должината и начинот на користењето на годишниот одмор во установите од областа на образованието и науката се уредуваат со прописите од областа на образованието и науката.

Користење на годишен одмор во случај на склучување на договор за вработување со друг работодавач**Член 143**

(1) Работникот го користи годишниот одмор кај работодавачот кај кого стекнал право на негово користење, освен ако со работодавачот поинаку не се договорил.

(2) По престанувањето на работниот однос работодавачот е должен да му даде на работникот потврда за искористен годишен одмор.

Начин на користење на годишниот одмор**Член 144**

(1) Годишниот одмор се користи земајќи ги предвид потребите на работниот процес, како и можностите за одмор и рекреација на работникот водејќи сметка за неговите семејни обврски.

(2) Работникот има право еден ден од годишниот одмор да го искористи на ден којшто самиот ќе го определи, ако тоа посериозно не го загрозува работниот процес, за што мора да го извести работодавачот најдоцна три дена пред користењето.

Член 145

(1) Работникот по престанувањето на работниот однос по кој било основ има право на обештетување за неискористениот годишен одмор.

(2) Ништовна е каква било спогодба со која работникот би се откажал од правото на годишен одмор.

Платен одмор**Член 146**

(1) Работникот има право на платен одмор заради лични и семејни околности (за склучување на брак, раѓање на дете (само за таткото) и/или смрт на близок роднина), до седум работни дена.

(2) Деновите на платениот одмор од ставот (1) на овој член се утврдуваат со колективен договор и по сите основи од ставот (1) на овој член не може да изнесуваат повеќе од седум работни дена.

Неплатено отсуство**Член 147**

(1) Работникот може да отсуствува од работа без надомест на плата и придонеси од плата во случаите и под условите утврдени со колективен договор, но најдолго три месеца во текот на календарската година.

(2) За време на неплатеното отсуство на работникот му мируваат правата и обврските од работниот однос.

Отсуство од работа поради празнување**Член 148**

(1) Работникот има право на отсуство од работа со надоместок на плата за празниците на Република Македонија, коишто се определени како слободни денови од работа и за другите со закон определени слободни денови.

(2) Правото од ставот (1) на овој член на работникот може да му се ограничи, ако работниот, односно производниот процес се одвива непрекинато или природата на работата бара вршење на работата и на празничен ден.

Отсуство од работа поради неспособност за работа поради заболување или повреда**Член 149**

Работникот има право на отсуство од работа со надоместок на плата во случаи на времена неспособност за работа поради заболување или повреда и во други случаи во согласност со прописите на здравственото осигурување.

Отсуство од работа заради вршење на функции или обврски од посебни закони**Член 150**

(1) Право на отсуство од работа со надоместок на плата има работникот заради вршење на непрофесионална функција, на која бил избран на непосредни државни избори, функции, односно должности на кои е именуван од страна на судот, како и работникот кој е повикан на должноста воен обврзник, како и на изведување на одбранбени должности и должностите на заштита и спасување, освен служење на воениот рок, или е без вина повикуван од управни или судски органи (државни советници, членови на општински совети, советници на општини, судии-поротници, судски вештаци, проценители, преведувачи, воени обврзници и друго), на товар на органот или установата каде што ја врши функцијата, односно каде што ја извршува обврската од посебен закон.

(2) Работникот кој доброволно дава крв има право на отсуство од работа на два последователни работни дена за секое давање крв.

Мирување на работниот однос на работник избран или именуван на државна или јавна функција**Член 151**

На работник кој е избран или именуван на државна или јавна функција, утврдена со закон, а чие вршење бара привремено да престане да работи кај работодавачот, му мирува работниот однос за време на вршење на функцијата и има право, во рок од 15 дена по престанувањето на функцијата што ја вршел, да се врати на работа кај работодавачот за вршење на работи кои одговараат на неговиот степен на стручна подготовка.

Мирување на работен однос на работник упатен на работа во странство**Член 152**

(1) На работник кој е упатен на работа во странство во рамките на меѓународно-техничка соработка, просветно-културна и научна соработка, во дипломатски и конзуларни претставништва, на стручно усовршување или образование со согласност и за потребите на работодавачот, му мирува работниот однос и има право во рок од 15 дена од денот на престанувањето на работата во странство да се врати на работа кај работодавачот за вршење на работи кои одговараат на неговиот степен на стручна подготовка.

(2) На работник чиј брачен другар е упатен на работа во странство во случаите од ставот (1) на овој член, на негово барање, му мирува работниот однос и има право во рок од 15 дена од денот на престанувањето на работата на неговиот брачен другар во странство да се врати на работа кај работодавачот за вршење работи кои одговараат на неговиот степен на стручна подготовка.

Обврска за вршење на друга работа поради исклучителни околности (природни и други несреќи)**Член 153**

Во случаите на природни или други несреќи, ако таква несреќа се очекува или во други исклучителни околности, кога е загрозен животот и здравјето на луѓето или имотот на работодавачот, може видот или местото на вршење на работата, определени со договорот за вработување, времено да се променат, исто така, и без согласност на работникот, меѓутоа само додека траат таквите околности.

Образование на работниците**Член 154**

(1) Работникот има право и должност на постојано образование, дошколување и оспособување во согласност со потребите на работниот процес, со цел на одржување, односно унапредување на способноста за работа на работното место, како и зачувување на работното место.

(2) Работодавачот е должен да им обезбеди образование, дошколување и оспособување на работниците, ако тоа го бараат потребите на работниот процес или, ако со образованието, дошколувањето или оспособувањето може да се избегне откажувањето на договорот за вработување од лична или деловна причина. Во согласност со потребите на образованието, дошколувањето или оспособувањето на работниците работодавачот има право работникот да го упати на образование, дошколување или оспособување, а работникот има право и сам да се пријави.

(3) Траењето на образованието, дошколувањето и оспособувањето на работниците, како и правата и обврските на договорните страни пред и по завршувањето на образованието, дошколувањето и оспособувањето на работниците се уредуваат со посебен договор или со колективен договор.

(4) Работникот и работничкиот претставник имаат право на синдикално образование, согласно со колективен договор.

Право на платено отсуство од работа заради образование**Член 155**

(1) Работникот кој се образува, дошколува или оспособува во согласност со членот 154 на овој закон, како и работникот кој се образува, дошколува или оспособува од сопствен интерес, има право на платено отсуство од работа заради полагање на испити.

(2) Ако со колективниот договор, договорот за вработување или посебен договор за образование правото од ставот (1) на овој член не е конкретно определено, работникот има право на платено отсуство од работа за деновите, кога првпат полага испити.

XI. НАДОМЕСТ НА ШТЕТА**Одговорност на работниците за штетата****Член 156**

(1) Работникот кој на работа или во врска со работата намерно или од тешка небрежност му предизвика штета на работодавачот е должен да ја надомести.

(2) Ако повеќе работници предизвикаат штета секој меѓу нив е одговорен за оној дел на штетата што го предизвикал.

(3) Ако за секој работник не е можно да се утврди колкав дел од штетата предизвикал, сите работници се еднакво одговорни и ја надоместуваат штетата во еднакви делови.

(4) Ако повеќе работници предизвикале штета со намерно казниво дејствие, за штетата се солидарно одговорни.

(5) Ако работникот на работа или во врска со работата намерно или од крајно невнимание му предизвика штета на трето лице, работодавачот е должен на тоа лице да му ја надомести штетата, а работникот е должен да ја надомести штетата на работодавачот.

Паушално обештетување**Член 157**

Ако утврдувањето на висината на штетата би предизвикало несразмерни трошоци, обештетувањето може да се определи во паушален износ, ако случаите на штетните дејствија на работникот и висината на паушалното обештетување се определени со колективен договор.

Намалување на обештетувањето и простување на плаќањето на обештетувањето**Член 158**

Со колективен договор за работникот можат да се определат начинот и условите за намалување или простување од плаќањето на обештетувањето.

Одговорност на работодавачот за обештетување**Член 159**

(1) Ако на работникот му е предизвикана штета при работа или во врска со работата, работодавачот е должен да му ја надомести штетата, според општите правила на одговорност за надоместок на штетата.

(2) Одговорноста за обештетување на работодавачот се однесува, исто така, и на штетата која работодавачот ја предизвикал со кршењето на правата на работникот од работниот однос.

XII. ПОСЕБНА ЗАШТИТА**Забрана за вршење на подземни работи****Член 160**

(1) Работничките не смеат да вршат подземни работи во рудниците.

(2) Забраната од ставот (1) на овој член не се однесува на работничките:

1) кои се раководни лица, односно водат работни единици и имаат овластувања за самостојни полноважни одлуки;

2) кои мораат поради стручно образување да поминат одредено време на пракса на подземни работи во рудниците и

3) кога се вработени во здравствените или социјалните служби и други случаи, кога мораат да одат на подземни работи во рудник заради вршење на работи кои не се физички.

Заштита на работниците поради бременост и родителство**Член 161**

(1) Работниците поради бременост и родителство имаат право на посебна заштита во работниот однос.

(2) Работодавачот е должен на работниците да им овозможи полесно усогласување на семејните и професионалните обврски.

Забрана за вршење работи за време на бременост и по породување**Член 162**

(1) За време на бременост и уште една година по породувањето, работничката не смее да врши работи, ако тие со зголемена опасност влијаат на нејзиното здравје или здравјето на детето.

(2) Работите од ставот (1) на овој член ги пропишува министерот надлежен за работите од областа на трудот, во согласност со министерот надлежен за работите од областа на здравството.

Посебна заштита за време на бременоста**Член 163**

(1) Работодавачот не смее да бара какви било податоци за бременоста на работничката, освен ако таа самата не ги достави заради остварувањето на правата за време на бременоста.

(2) Ако работничката врши работа која за време на нејзината бременост може штетно да влијае на нејзиното здравје или здравјето на детето, определени согласно со членот 162 на овој закон, работодавачот е должен да и обезбеди вршење на друга соодветна работа и плата, како да ја вршела својата работа, ако тоа за неа е поповолно.

(3) Во спорот меѓу работодавачот и работничката одлучувачко е мислењето на избраниот лекар, односно лекарската комисија.

Заштита за време на бременост и родителство во врска со nokната и прекувремената работа**Член 164**

(1) За време на бременост или со дете до една година на возраст, работничката не смее да врши прекувремена работа или да работи ноќе.

(2) На работничката која има дете од една до три години возраст, може да и се наложи да врши прекувремена работа или работа ноќе, само по нејзина претходна писмена согласност.

(3) Правото од ставовите (1) и (2) на овој член го има работникот - татко на детето, односно работникот кој го негува детето, доколку мајката умре, го напушти детето, односно врз основа на мислењето на надлежната лекарска комисија според прописите на здравствено-то осигурување е неспособна за самостојно живеење и работа.

(4) На еден од работниците - родители кој има дете помладо од седум години или тешко болно дете или дете со телесен или душевен недостаток и кој живее сам со детето и се грижи за неговото воспитување и заштита, може да му се наложи да врши прекувремена работа или работа ноќе, само по негова претходна писмена согласност.

Отсуство од работа поради бременост, раѓање и родителство**Член 165**

(1) Работничка за време на бременост, раѓање и родителство има право на платено отсуство од работа во траење од девет месеца непрекинато, а доколку роди повеќе деца одеднаш (близнаци, тројка и повеќе) една година.

(2) Врз основа на наод од надлежниот здравствен орган, работничката може да го започне отсуството за бременост, раѓање и родителство 45 дена пред раѓањето, а задолжително 28 дена пред раѓање.

(3) Работничка која посвојува дете има право на отсуство до наполнување на деветмесечна возраст на детето, а доколку посвоила повеќе деца (две или повеќе) една година.

(4) Работничка која посвојува дете има право на платено отсуство за времетраењето на периодот на адаптацијата на детето, согласно со прописите за семејството.

Повторно враќање на работа од отсуство од работа поради бременост, раѓање и родителство**Член 166**

(1) Работничка која користи отсуство поради бременост, раѓање и родителство, ако сака може да се врати на работа и пред истекот на отсуството.

(2) Работничката од ставот (1) на овој член, покрај правото на плата, има право и на надомест на плата за отсуство поради бременост и родителство, во висина од 50% од утврдениот износ на надоместокот за отсуството од ставот (1) на овој член според прописите за здравствена заштита.

Користење на отсуство од работа за родителство од страна на татко или посвоител на дете**Член 167**

Доколку отсуството од работа за родителство од членот 165 на овој закон не го користи работничката, правото на отсуство од работа за родителство го користи таткото или посвоителот на детето.

Продолжување на отсуството поради бременост, раѓање и родителство**Член 168**

(1) Ако работничка роди мртво дете или ако детето умре пред истекот на отсуството поради бременост, раѓање и родителство, има право да го продолжи отсуството за време колку што според наодот на лекар е потребно да закрепне од раѓањето и од психичката состојба предизвикана со губењето на детето, а најмалку 45 дена, за кое време и припаѓаат сите права врз основа на отсуството за бременост, раѓање и родителство.

(2) За време на отсуството од ставот (1) на овој член и членот 165 став (2) на овој закон, работничката има право на надомест на плата според прописите за здравствена заштита.

Скратено работно време на родител на дете со развојни проблеми и посебни образовни потреби**Член 169**

(1) Еден од родителите на дете со развојни проблеми и посебни образовни потреби има право да работи со половина од полното работно време ако двајцата родители се во работен однос или ако родителот е самохран, врз основа на наод од надлежна лекарска комисија, ако детето не е сместено во установа за социјално-здравствено згрижување.

(2) Скратеното работно време од ставот (1) на овој член се смета како полно работно време, а правото на надомест на плата се исплатува според прописите за социјална заштита.

Надоместок на плата**Член 170**

Работникот кој користи отсуство поради бременост, раѓање и родителство, отсуство за неа и заштита на дете има право на надоместок на плата согласно со овој и друг закон и колективен договор.

Право на мајката доилка**Член 171**

Работничката која го дои детето и по изминувањето на отсуството поради бременост, раѓање и родителство, ќе започне да работи со полно работно време, има право на платена пауза во текот на работното време, во траење од еден ипол час дневно, во кое време се засметува и дневната пауза. Тоа право го има работничката до наполнета една година возраст на детето.

XIII ЗАШТИТА НА РАБОТНИЦИТЕ КОИ СЕ УШТЕ НЕ НАПОЛНИЛЕ 18 ГОДИНИ ВОЗРАСТ**Посебна заштита на работниците кои се уште не наполниле 18 години возраст****Член 172**

Работниците кои се уште не наполниле 18 години возраст во работниот однос имаат посебна заштита.

Забрана за вршење на работи**Член 173**

(1) На работниците кои се уште не наполниле 18 години возраст работодавачот не смее да им наложи да вршат тешки физички работи, работи кои се вршат под земја или под вода, работи со извори на јонизирачки зрачења и други работи кои можат штетно и со зголемена опасност да влијаат на здравјето, односно здравствениот развој со оглед на нивните психофизички специфичности.

(2) Работите од ставот (1) на овој член ги пропишува министерот надлежен за работите од областа на трудот, во согласност со министерот надлежен за работите од областа на здравство.

Работно време, одмор и пауза**Член 174**

(1) Работното време на работникот кој се уште не наполнил 18 години возраст не смее да биде подолго од осум часа дневно и 40 часа неделно.

(2) Работникот кој се уште не наполнил 18 години возраст и работи најмалку четири ипол часа дневно, има право на пауза за време на работното време во траење од најмалку 30 минути.

(3) Работникот кој се уште не наполнил 18 години возраст има право на одмор меѓу два дена во траење од најмалку 24 последователни часа.

Забрана за ноќна работа**Член 175**

(1) Работникот кој се уште не наполнил 18 години возраст не смее да работи ноќе меѓу 22,00 часот и 6,00 часот наредниот ден.

(2) По исклучок може да се одреди работникот кој се уште не наполнил 18 години возраст да работи ноќе во случај на виша сила, кога таквата работа трае определено време и мора веднаш да биде извршена, а полнолетните работници не се на располагање. Во тој случај мора на работниците кои се уште не наполниле 18 години возраст, да им биде обезбеден одмор во наредните три дена.

(3) Во случаите од ставот (2) на овој член работодавачот мора да обезбеди надзор од страна на полнолетен работник.

Зголемен годишен одмор**Член 176**

Работникот кој се уште не наполнил 18 години возраст има право на годишен одмор зголемен за седум работни дена.

XIV. ЗАШТИТА НА ИНВАЛИДИ СО ПРАВО НА ПРОФЕСИОНАЛНА РЕХАБИЛИТАЦИЈА**Вработување, оспособување или преоспособување на инвалидите****Член 177**

Работодавачот обезбедува заштита на инвалидите при вработувањето, оспособувањето или преоспособувањето во согласност со закон.

Права на инвалидите на трудот**Член 178**

(1) На работникот инвалид на трудот со право на професионална рехабилитација по основ на професионална неспособност за работа, работодавачот е должен да му обезбеди услови за вршење на професионалната рехабилитација и да го распореди на друга работа со полно работно време во согласност со прописите од пензиското и инвалидското осигурување.

(2) На работникот кај кој постои непосредна опасност од настапување на инвалидност, работодавачот е должен да му обезбеди распоредување на друга соодветна работа и надоместок на плата во висина на разликата меѓу платата на која работел работникот пред распоредувањето и платата на новото работно место.

(3) Опасност од настапување на инвалидност во смисла на став 2 од овој член постои кога кај работникот поради вршење на одредени работни задачи, условите за работа без оглед на мерките што се применуваат или може да се применуваат, влијаат врз здравствената состојба и работната способност на работникот во таа мера што е забележано нарушување на неговата здравствена состојба, поради што е потребно распоредување на друго работно место соодветно на неговото образование и способност заради спречување од настапување на инвалидност.

(4) Постоенето на опасноста од настанување на инвалидност со наод, оценка и мислење ја утврдува Комисијата за оценка на работната способност во Фондот на пензиското и инвалидското осигурување на Македонија.

XV. ПОСЕБНА ЗАШТИТА НА ПОВОЗРАСНИ РАБОТНИЦИ**Член 179**

Работниците повозрасни од 57 години жени и 59 години мажи, уживаат посебна заштита, согласно со овој и друг закон.

Ограничување на прекувремената и ноќната работа**Член 180**

На повозрасниот работник работодавачот без согласност на работникот не смее да му одреди прекувремена или ноќна работа.

XVI. ОСТВАРУВАЊЕ И ЗАШТИТА НА ПРАВАТА, ОБВРСКИТЕ И ОДГОВОРНОСТИТЕ ОД РАБОТНИОТ ОДНОС

Остварување на правата кај работодавачот и судска заштита

Член 181

(1) Ако работникот смета дека работодавачот не му ги обезбедува правата од работниот однос или крши кое било од неговите права од работниот однос има право да поднесе писмено барање до работодавачот кршењето да го отстрани, односно да ја исполни својата обврска.

(2) Ако работникот смета дека со писмена одлука на работодавачот е прекршено неговото право, има право во рок од осум дена од врачувањето на одлуката со која било прекршено правото, да бара од работодавачот истото да го отстрани.

(3) Ако работодавачот во натамошниот рок од осум дена по врачувањето на писменото барање на работникот не ги исполни своите обврски од работниот однос, односно не го отстрани кршењето на правото, работникот може во рок од 15 дена да бара судска заштита пред надлежниот суд.

(4) Против одлуката за отказ на договорот за вработување, работникот може да поднесе тужба во рок од 15 дена од врачувањето од страна на работодавачот, пред надлежниот суд.

(5) Без оглед на роковите од ставовите (2) и (3) на овој член работникот може паричните побарувања од работниот однос да ги остварува непосредно пред надлежниот суд.

(6) Неизбраниот кандидат за вработување кој смета дека при изборот била прекршена забраната на дискриминација, во рок од 15 дена од приемот на известувањето од страна на работодавачот може да бара надомест на штета пред надлежниот суд.

XVII. МИРНО РЕШАВАЊЕ НА ИНДИВИДУАЛНИТЕ И КОЛЕКТИВНИТЕ РАБОТНИ СПОРОВИ

Мирно решавање на индивидуални и колективните работни спорови

Член 182

Во случај на индивидуален или колективен работен спор, работодавачот и работникот можат да се договорат решавањето на спорот да го доверат на посебен орган утврден со закон.

Мирно решавање на колективните спорови по пат на арбитража

Член 183

(1) Со колективен договор може да се определи арбитража за решавање на колективни работни спорови.

(2) Со колективниот договор се одредува составот, постапката и други прашања значајни за работата на арбитражата.

(3) Ако работодавачот и работникот се согласат со арбитражно решавање на работниот спор, одлуката на арбитражата е конечна и задолжителна за двете страни.

(4) Против одлуката на арбитражата не е допуштен спор пред надлежниот суд.

XVIII. СИНДИКАТИ И ЗДРУЖЕНИЈА НА РАБОТОДАВАЧИ

Асоцијации на работници и работодавачи

Член 184

(1) Работниците имаат право, по свој слободен избор, да основаат синдикат и во него да се зачленуваат, под условите пропишани со статутот или правилата на тој синдикат.

(2) Синдикатот е самостојна, демократска и независна организација на работниците во која доброволно се здружуваат заради застапување, претставување, унапредување и заштита на своите економски, социјални и други поединечни и колективни интереси.

(3) Работодавачите имаат право, по свој слободен избор, да основаат здружение и во него да се зачленуваат, под условите пропишани со статутот или правилата на тоа здружение.

(4) Здружението на работодавачите е самостојна, демократска и независна организација во која работодавачите доброволно стапуваат заради претставување, унапредување и заштита на своите економски, социјални и други интереси.

(5) Синдикатите и здруженијата од ставовите (1) и (3) на овој член можат да се основаат без какво било претходно одобрување.

Доброволност на членство во синдикатот и здружението на работодавачите

Член 185

(1) Работникот, односно работодавачот слободно одлучува за своето стапување и истапување од синдикатот, односно здружението на работодавачите.

(2) Никој не смее да биде ставен во понеповолна положба поради членство или нечленство во синдикатот, односно здружението на работодавачите, односно учество или неучество во дејноста на синдикатот, односно здружението на работодавачите.

Заштита на синдикатот и здружението на работодавачите

Член 186

(1) Синдикатот, односно здружението на работодавачите не можат да бидат распуштени или нивната дејност запрена по административен пат, ако се основани и дејноста ја вршат во согласност со закон.

(2) Активноста на синдикатот и на нивниот претставник не може да се ограничува со акт на работодавачот, ако таа е во согласност со закон и колективен договор.

Здружување на повисоки нивоа

Член 187

(1) Синдикатите, односно здруженијата на работодавачите можат да основаат свои сојузи или други облици на здружување во кои нивните интереси се поврзуваат на повисоко ниво (синдикати и здруженија на работодавачи на повисоко ниво).

(2) Синдикатите и здруженијата на работодавачите на повисоко ниво ги уживаат сите права и слободи загарантирани за синдикатот, односно здружението на работодавачите.

(3) Синдикатите и здруженијата на работодавачите имаат право слободно да се здружуваат и соработуваат со меѓународните организации основани поради остварување на нивните права и интереси.

Статут на синдикатите, односно здруженијата на работодавачите**Член 188**

(1) Синдикатот, здружението на работодавачите, односно синдикатите и здруженијата на работодавачите на повисоко ниво, мора да имаат статут заснован и донесен на начелата на демократското застапување и демократско почитување на волјата на членовите.

(2) Со статутот се утврдуваат: целта на здружувањето во синдикатот, односно здружението на работодавачите, внатрешната организација на синдикатот, односно здружението, називот, седиштето, подрачјето на дејствување, симболот, органите на синдикатот, односно здружението, начинот на избор и разрешување на тие органи, нивниот мандат, овластувањата на органите, постапката за зачленување и престанок на членството, начинот на определување на членарината, начинот на донесување и измени на статутот, правилата и другите општи акти, начинот на стекнување, располагање, начинот, условите и органите кои одлучуваат за поделба на имотот на синдикатот, односно здружението на работодавачи во случај на престанок на дејствување и надзор над имотот и престанокот на работата на синдикатот, односно здружението на работодавачите.

(3) Статутот мора да содржи одредби за телата овластени за склучување на колективните договори.

(4) Називот на синдикатот, односно здружението на работодавачите на повисоко ниво мора јасно да се разликува од називот на веќе регистрираните синдикати, здруженија на работодавачи, односно регистрирани синдикати, односно здруженија на повисоко ниво.

Правна способност на синдикатите, односно здруженијата на работодавачите**Член 189**

(1) Синдикална организација на ниво на работодавач стекнува својство на правно лице со денот на упис во Централниот регистар на Република Македонија.

(2) Синдикат на повисоко ниво, односно здружение на работодавачите на повисоко ниво стекнува својство на правно лице со денот на упис во Централниот регистар на Република Македонија, по претходен упис во регистарот на синдикати, односно регистарот на здруженија на работодавачи.

Регистар на синдикатите и здруженијата на работодавачите**Член 190**

(1) Синдикатите и здруженијата на работодавачите на повисоко ниво, се запишуваат во регистарот на синдикати, односно регистарот на здруженија на работодавачи кој се води во министерството надлежно за работите од областа на трудот.

(2) Во регистарот се запишува: денот на основање, називот, седиштето, подрачјето на дејствување, називот на извршното тело, името на лицето овластено за застапување и престанокот на дејствување, престанокот на овластувањето на подружницата, односно другиот облик на внатрешното организирање во правниот промет.

Барање за упис во регистарот**Член 191**

(1) Запишувањето во регистарот од член 190 став (1) од овој закон се врши врз основа на барање на синдикат на повисоко ниво, односно на здружение на работодавачи на повисоко ниво.

(2) Со барањето за упис мора да се приложи: одлуката за основање, записникот од основачкото собрание, статутот, називот на основачот и членовите на извршното тело, името и презимето на лицето или лицата овластени за застапување и податоците за бројот на членовите на синдикатот врз основа на платена членарина.

Решение за барањето за упис во регистарот**Член 192**

(1) По барањето за упис на синдикатот на повисоко ниво, односно здружението на работодавачите во регистарот се донесува решение, од кое еден примерок се доставува до Централниот регистар на Република Македонија.

(2) Решението од ставот (1) на овој член содржи: дата и упис и број под кој синдикатот, односно здружението на работодавачите е запишан во регистарот, назив на синдикатот, односно здружението на работодавачите седиште и име и презиме на лицето, односно лицата овластени за застапување.

Пријава на промени на податоците**Член 193**

(1) Во регистарот мора да се пријави секоја промена на називот на синдикатот, односно здружението на работодавачите, односно подружницата или друг облик на внатрешно организирање, седиштето, подрачјето на дејствување, називот на извршното тело, лицето овластено за застапување престанокот на дејствувањето, односно овластувањата во правниот промет.

(2) Лицето овластено за застапување на синдикатот, односно здружението на работодавачите е должно промените од ставот (1) на овој член да ги пријави на органот кој го води регистарот, во рок од 30 дена од денот на настанувањето на промените.

Имот на синдикатот и здружението на работодавачите**Член 194**

(1) Синдикатот, односно здружението на работодавачите може да прибира уписнина и членарина и со купување, подарок или на друг законски начин да стекнува имот без какво било претходно одобрение.

(2) Присилно извршување не може да се спроведе на недвижниот и подвижниот имот на синдикатот, односно здружението на работодавачите неопходен за одржување состаноци.

(3) Ако синдикатот, односно здружението престане да дејствува со имотот на синдикатот, односно здружението се постапува под условите и на начин пропишан со статутот на синдикатот, односно здружението.

Дејствување на синдикатот, односно здружението на работодавачите и забрана на надзор над другата страна**Член 195**

Работодавачите и нивните здруженија не смеат да имаат надзор над основањето и дејствувањето на синдикатите, односно нивните здруженија на повисоко ниво, ниту со цел на таков надзор смеат да ги финансираат или на друг начин потпомагаат синдикатите, односно нивните здруженија на повисоко ниво.

Судска заштита на членските права**Член 196**

Член на синдикатот, односно здружението на работодавачите може да бара судска заштита во случај на повреда на неговите права утврдени со статутот или другите правила на синдикатот, односно здружението.

Судска заштита на правото на здружување**Член 197**

(1) Синдикатот, односно здружението на работодавачите и нивните здруженија на повисоко ниво можат да бараат од судот да ја забрани дејноста која е спротивна на правото на слободно здружување на работниците, односно работодавачите.

(2) Синдикатот, односно здружението и нивно здружение на повисоко ниво може да бара надомест на штета која ја претрпеле поради дејности од ставот (1) на овој член.

Забрана на нееднакво постапување поради синдикално членство или активности**Член 198**

(1) Работникот не смее да биде ставен во понеповолна положба од другите работници поради членство во синдикатот, а особено не е допуштено:

1) договор за вработување со определен работник да се склучи под услови за тој да не стапи во синдикат, односно под услов да истапи од синдикатот и

2) да му се раскине договорот за вработување или на друг начин го стави работникот во понеповолна положба од другите работници поради негово членство во синдикатот или учество во синдикални активности надвор од работното време, а со согласност на работодавачот и за време на работното време.

(2) Членството во синдикатот и учество во активностите на синдикатот не смее да биде околност на која работодавачот ќе ја заснова одлуката за склучување на договор за вработување, за промена на работата која работникот ја работи, односно местото на работа, стручното образование, напредувањето, плаќањата, социјалните надоместоци и престанок на договор за вработување.

(3) Работодавачот, директорот или некој друг орган и застапникот на работодавачот, не смеат да користат присила против кој било синдикат.

Синдикален претставник**Член 199**

(1) Синдикатите самостојно одлучуваат за начинот на нивното застапување кај работодавачот.

(2) Синдикатите кои имаат членови вработени кај одреден работодавач можат да именуваат или изберат еден или повеќе синдикални претставници кои ќе ги застапуваат кај тој работодавач.

(3) Синдикалните претставници имаат право кај работодавачот да ги штитат и промовираат правата и интересите на членовите на синдикатот.

(4) Работодавачот е должен на најбројниот репрезентативен синдикат да му обезбеди просторни услови за вршење на дејноста.

(5) Работодавачот е должен на синдикатите и нивните претставници да им овозможи навремено и успешно остварување на правата од ставот (3) на овој член и пристап до податоците важни за остварување на тоа право.

(6) Синдикалниот претставник е должен правото од ставот (3) на овој член да го остварува во време и на начин согласно со колективен договор.

(7) Синдикатот е должен да го извести работодавачот за именувањето на синдикалниот претставник.

Заштита на синдикалните претставници**Член 200**

(1) Синдикалниот претставник е заштитен од отказ согласно со овој закон.

(2) На синдикалниот претставник заради синдикална активност не може да му се намали платата или да му се откаже договорот за вработување.

(3) На синдикалниот претставник за времето на вршење на должноста, работодавачот може да му го откаже договорот за вработување само со претходна согласност на синдикатот.

(4) Ако синдикатот во рок од осум дена не се изјасни за давање или ускратување на согласноста, се смета дека е согласен со одлуката на работодавачот.

(5) Ако синдикатот не даде согласност, согласноста може да се надомести со судска одлука.

(6) Заштитата пред отказ за лицата од ставот (1) на овој член трае цело време за времето на траењето на мандатот и најмалку две години по престанување на мандатот.

(7) На работник кој е избран или именуван на синдикална функција утврдена со статут, а чие вршење бара привремено да престане да работи кај работодавачот, му мирува работниот однос и има право во рок од пет дена по престанувањето на функцијата што ја вршел, да се врати на работа за вршење на работи кои одговараат на неговиот степен на стручна подготовка.

Престанок на дејствување на синдикатите, односно здруженијата на работодавачите**Член 201**

Синдикатот, односно здружението на работодавачите престанува да дејствува ако така одлучи надлежното тело на синдикатот, односно здружението на работодавачите кое со статутот е овластено да одлучува за престанок на дејствување на синдикатот, односно здружението.

Забрана на дејствување на синдикатот, односно здружението на работодавачите**Член 202**

(1) Дејствувањето на синдикатот, односно здружението на работодавачите ќе се забрани со одлука на редовниот суд, надлежен според седиштето на синдикатот, односно седиштето на здружението на работодавачите, доколку неговата дејност е спротивна на Уставот и закон.

(2) Постапката за забрана на дејствувањето на синдикатот, односно здружението се покренува на барање на органот овластен за регистрација или надлежен суд.

(3) Во образложението на пресудата за забрана на дејствувањето на синдикатот, односно здружението на работодавачи мора да се назначат дејностите поради кои дејствувањето на синдикатот, односно здружението е забранета.

(4) Со пресудата со која се забранува дејствувањето на синдикатот, односно здружението судот мора да одлучи за имотот на синдикатот, односно здружението во согласност со статутот на синдикатот, односно здружението.

(5) Изреката на правосилната пресуда за забрана на дејствувањето на синдикатот, односно здружението се објавува во „Службен весник на Република Македонија“.

(6) Врз основа на правосилна пресуда, органот надлежен за водење на регистар, ги брише организациите од регистарот.

(7) Примерок од правосилна пресуда од ставот (5) на овој член се доставува и до Централниот регистар на Република Македонија.

XIX. КОЛЕКТИВНИ ДОГОВОРИ

Видови на колективни договори

Член 203

Колективен договор се склучува како општ на ниво на Република, посебен на ниво на гранка, односно оддел, согласно со Националната класификација на дејности и поединечен на ниво на работодавач.

Општ колективен договор

Член 204

(1) На ниво на Република Македонија се склучува:

1) општ колективен договор за приватниот сектор од областа на стопанството и

2) општ колективен договор за јавниот сектор.

(2) Општиот колективен договор за јавниот сектор се однесува на органите на државната власт и други државни органи, органите на единиците на локалната самоуправа, установите, јавните претпријатија, заводите, агенциите, фондовите и други правни лица кои вршат дејност од јавен интерес.

Примена и важност на колективните договори

Член 205

(1) Општиот колективен договор за приватниот сектор од областа на стопанството се применува непосредно и е задолжителен за работодавачите и вработените во приватниот сектор.

(2) Општиот колективен договор за јавниот сектор се применува непосредно и е задолжителен за работодавачите и вработените во јавниот сектор.

(3) Колективниот договор на ниво на гранка, односно оддел, согласно со Националната класификација на дејности се применува непосредно и е задолжителен за работодавачите кои се членови на здружението на работодавачите потписници на колективниот договор или кои дополнително му пристапиле на здружението.

Предмет на колективното договарање

Член 206

(1) Со колективните договори се уредуваат правата и обврските на договорните страни кои го склучиле тој договор, а може да содржи и правни правила со кои се уредува склучувањето, содржината и престанокот на работните односи и други прашања од работните, односи или во врска со работните односи.

(2) Правните норми содржани во колективниот договор се применуваат непосредно и се задолжителни за сите лица на кои, во согласност со одредбите на овој закон, се применува колективниот договор.

Обврска за колективно договарање

Член 207

Лицата кои според овој закон можат да бидат страна на колективниот договор, се должни со добра волја да преговараат за склучување на колективен договор во врска со прашањата кои според овој закон можат да бидат предмет на колективниот договор.

Лица кои ги обврзува колективниот договор

Член 208

(1) Колективниот договор ги обврзува сите лица кои го склучиле и сите лица кои во времето на склучувањето на колективниот договор биле или дополнително станале членови на здруженијата кои го склучиле колективниот договор.

(2) Колективниот договор ги обврзува и сите лица кои му пристапиле на колективниот договор и сите лица кои дополнително станале членови на здруженијата кои пристапиле на колективниот договор.

(3) Поединечниот колективен договор ги обврзува - важи и за работниците кај работодавачот кои не се членови на синдикат или на синдикатот - потписник на колективниот договор.

Облик на колективниот договор

Член 209

Колективниот договор задолжително се склучува во писмена форма.

Учесници во склучувањето на колективен договор

Член 210

(1) Колективен договор склучуваат работодавачот или репрезентативното здружение на работодавачите и репрезентативниот синдикат.

(2) Учесниците во склучувањето на колективниот договор се должни да преговараат.

(3) Ако во текот на преговорите од ставот (2) на овој член не е постигната согласност за склучување на колективен договор, учесниците можат да образуваат арбитража за решавање на спорните прашања.

Репрезентативност на синдикатот и на здружението на работодавачи

Член 211

(1) Репрезентативност на синдикат за територијата на Република Македонија, односно на здружение на работодавачи за територијата на Република Македонија се определува заради учество во трипартитни тела за социјално партнерство и трипартитни делегации на социјалните партнери.

(2) Репрезентативност на синдикат на ниво на јавен сектор се определува заради учество во колективно договарање на ниво на јавен сектор.

(3) Репрезентативност на синдикат, односно на здружение на работодавачи на ниво на приватен сектор од областа на стопанството, се определува заради учество во колективно договарање на ниво на приватен сектор од областа на стопанството.

(4) Репрезентативност на синдикат, односно здружение на работодавачи на ниво на гранка, односно оддел, согласно со Националната класификација на дејности се определува заради учество во колективно договарање на ниво на гранка, односно оддел согласно со Националната класификација на дејности.

(5) Репрезентативност на синдикат на ниво на работодавач се определува заради учество во колективно договарање на ниво на работодавач.

Услови за определување на репрезентативност на синдикатот

Член 212

(1) Репрезентативен синдикат за територијата на Република Македонија е синдикат кој ги исполнува следните услови:

1) да е запишан во регистарот на синдикати кој го води министерството надлежно за работите од областа на трудот;

2) во него да членуваат најмалку 10% од вкупниот број на вработени во Република Македонија кои плаќаат членарина на синдикатот;

3) да здружува најмалку три синдикати на национално ниво од различни гранки, односно оддели, согласно со Националната класификација на дејности кои се запишани во регистарот на синдикати кој се води во министерството надлежно за работите од областа на трудот;

4) да дејствува на национално ниво и да имаат регистрирани членки во најмалку 1/5 од општините во Република Македонија;

5) да дејствува во согласност со својот статут и демократските принципи и

6) во него да членуваат синдикати кои потпишале или пристапиле на најмалку три колективни договори на ниво на гранка, односно оддел, согласно со Националната класификација на дејности.

(2) Репрезентативен синдикат на ниво на јавен сектор е синдикатот кој е запишан во регистарот на синдикати кој го води министерството надлежно за работите од областа на трудот и во кој се зачленети најмалку 20 % од бројот на вработени во јавниот сектор и кои плаќаат членарина.

(3) Репрезентативен синдикат на ниво на приватен сектор од областа на стопанството е синдикатот кој е запишан во регистарот кој го води министерството надлежно за работите од областа на трудот и во кој се зачленети најмалку 20 % од бројот на вработени во приватниот сектор од областа на стопанството и кои плаќаат членарина.

(4) Репрезентативен синдикат на ниво на гранка, односно оддел, согласно со Националната класификација на дејности е синдикатот кој е запишан во регистарот кој го води министерството надлежно за работите од областа на трудот и во кој се зачленети најмалку 20% од бројот на вработени во гранката, односно одделот, согласно со Националната класификација на дејности и кои плаќаат членарина.

(5) Репрезентативен синдикат на ниво на работодавач е синдикатот во кој се зачленети најмалку 20% од бројот на вработени кај работодавачот и кои плаќаат членарина.

Услови за определување на репрезентативност на работодавачите

Член 213

(1) Репрезентативно здружение на работодавачите за територијата на Република Македонија е здружение кое ги исполнува следните услови:

1) да е запишано во регистарот на здруженија на работодавачи кој го води министерството надлежно за работите од областа на трудот;

2) во здружението да се зачленети најмалку 5% од вкупниот број работодавачи во приватниот сектор од областа на стопанството во Република Македонија или работодавачите членки на здружението да вработуваат најмалку 5% од вкупниот број вработени во приватниот сектор во Република Македонија;

3) членки на здружението да бидат работодавачи од најмалку три гранки, односно оддели согласно со Националната класификација на дејности;

4) да има свои членки во најмалку 1/5 од општините во Република Македонија;

5) да склучило или пристапило на најмалку три колективни договори на ниво на гранка, односно оддел, согласно со Националната класификација на дејности и

6) да дејствува во согласност со својот статут и демократските принципи.

(2) Репрезентативно здружение на работодавачи на ниво на приватен сектор од областа на стопанството е здружение кое е запишано во регистарот кој го води министерството надлежно за работите од областа на трудот и во кое се зачленети најмалку 10% од вкупниот број работодавачи во приватниот сектор или работодавачите членки на здружението да вработуваат најмалку 10% од вкупниот број вработени во приватниот сектор.

(3) Репрезентативно здружение на работодавачи на ниво на гранка, односно оддел, согласно со Националната класификација на дејности е здружение кое е запишано во регистарот кој го води министерството надлежно за работите од областа на трудот и во кое се зачленети најмалку 10% од вкупниот број работодавачи во гранката, односно одделот, согласно со Националната класификација на дејности или работодавачите членки на здружението да вработуваат најмалку 10% од вкупниот број вработени во гранката, односно одделот, согласно со Националната класификација на дејности.

Орган надлежен за утврдување на репрезентативноста

Член 213 - а

Репрезентативноста на синдикат, односно на здружение на работодавачи на ниво на Република Македонија, на ниво на јавен сектор, на ниво на приватен сектор од областа на стопанството и на ниво на гранка, односно оддел согласно Националната класификација на дејности, ја утврдува министерот надлежен за работите од областа на трудот, на предлог од Комисија за утврдување на репрезентативноста (во понатамошниот текст: Комисија), во согласност со овој закон.

Состав и начин на работа на Комисијата

Член 213 - б

(1) Комисијата е составена од девет члена, од кои по три претставника на Министерството за труд и социјална политика, Министерството за правда и Министерството за економија.

(2) Регистрирани синдикати и здруженија на работодавачи на национално ниво можат да определат свој претставник кој ќе присуствува при работата на Комисијата.

(3) Претставниците на министерствата од ставот (1) на овој член ги именува Владата на Република Македонија на предлог на министерот за труд и социјална политика.

(4) Административно-стручните работи за работа на Комисијата ги врши Министерството за труд и социјална политика.

(5) Начинот на работа на Комисијата се определува со Деловник за работа на Комисијата.

Барање за утврдување на репрезентативност

Член 213-в

(1) Барање за утврдување на репрезентативност до Комисијата доставува синдикат, односно здружение на работодавачи на повисоко ниво.

(2) Со барањето се поднесуваат и докази за исполнување на условите за репрезентативност и тоа:

1) решение од уписот во регистарот на синдикати, односно решение од уписот во регистарот на здруженија на работодавачите;

2) список на членовите на синдикатот кои плаќаат членарина заверен од страна на овластен претставник на синдикатот и работодавачот и пристапници на членовите, односно доказ за членство на работодавачите во здружението на работодавачите;

3) список на склучени колективни договори или колективни договори на кои им пристапил синдикатот, односно здружението на работодавачи;

4) список на синдикати - членки на синдикатот по гранки, односно оддели, согласно со Националната класификација на дејности односно список на работодавачи членки по гранки, односно оддели, согласно со Националната класификација на дејности и

5) список на локалните синдикати - членки, односно работодавачи по општини со седиште и адреса.

(3) По завршувањето на постапката за утврдување на репрезентативноста, пристапниците од ставот 2 на овој член се враќаат на синдикатите.

(4) Работодавачот е должен, на барање на синдикатот да издаде потврда со списокот на членовите на синдикатот кои се вработени кај него и плаќаат членарина.

Постапка по барањето

Член 213-г

(1) Комисијата утврдува дали барањето и поднесените докази се во согласност со овој закон.

(2) Министерот надлежен за работите од областа за трудот, на предлог на Комисијата, донесува решение за репрезентативност.

(3) На решението за репрезентативност од ставот (2) на овој член може да се поднесе жалба до Владата на Република Македонија.

(4) Против решението од ставот (3) на овој член може да се заведе управен спор пред надлежен суд.

Преиспитување на репрезентативноста

Член 213-д

(1) Репрезентативноста се определува за временски период од три години, од денот на донесување на решението.

(2) Синдикат и здружение на работодавачи може да поднесат барање за преиспитување на репрезентативност, по истекот на период од една година од денот на донесувањето на решението за утврдување на репрезентативност.

(3) Барањето за преиспитување на репрезентативноста кое се поднесува до Комисијата содржи: име на синдикатот или здружението на работодавачи, нивото на основање, бројот на решението за регистрација, причините за барање за преиспитување на репрезентативноста и наведување на докази по истото.

(4) Комисијата поведува постапка за утврдување на репрезентативноста, согласно член 213-г од овој закон.

Објавување на решение

Член 213-ѓ

Решението за репрезентативноста се објавува во „Службен весник на Република Македонија“.

Спогодба за здружување заради учество во склучување на колективен договор

Член 214

Ако ниеден од синдикатите, односно здружението на работодавачите не ги исполнува условите за репрезентативност, во смисла на овој закон, синдикатите, односно здружението на работодавачите, можат да склучат спогодба за здружување заради учество во склучувањето на колективниот договор.

Надлежност за решавање на споровите за репрезентативност на синдикатот, односно на здружението на работодавачите

Член 215

Во случај на спор за репрезентативноста на синдикатот, односно на здружението на работодавачите, одлучува надлежниот суд во согласност со закон, во рок од осум дена.

Страни за склучување на општ колективен договор

Член 216

(1) Општиот колективен договор за приватниот сектор го склучуваат репрезентативното здружение на работодавачите и репрезентативниот синдикат за приватниот сектор од областа на стопанството.

(2) Општиот колективен договор за јавниот сектор, го склучува репрезентативниот синдикат во јавниот сектор и министерот надлежен за работите од областа на трудот, по претходно овластување од Владата на Република Македонија.

Страни за склучување на посебен колективен договор за гранка, односно оддел согласно со Националната класификација на дејности

Член 217

Посебниот колективен договор за гранката, односно одделот, согласно со Националната класификација на дејности го склучуваат репрезентативниот синдикат и репрезентативното здружение на работодавачите на ниво на гранка, односно одделот, согласно со Националната класификација на дејности.

Страни за склучување на посебен колективен договор за јавни претпријатија и јавни установи

Член 218

(1) Посебниот колективен договор за јавните претпријатија и јавните установи го склучуваат основачот или органот кого тој ќе го овласти и репрезентативниот синдикат.

(2) Посебниот колективен договор за лицата кои самостојно вршат дејност во областа на уметноста или културата (самостојни уметници) го склучуваат репрезентативниот синдикат и репрезентативното здружение на работодавачите.

Страни за склучување на поединечен колективен договор

Член 219

(1) Поединечен колективен договор склучуваат репрезентативниот синдикат кај работодавачот и овластеното лице од работодавачот.

(2) Ако во склучувањето на колективниот договор од ставот (1) на овој член учествуваат повеќе репрезентативни синдикати се образува одбор за преговори.

(3) Членовите на одборот од ставот (2) на овој член ги определуваат репрезентативните синдикати.

Страни за склучување на поединечен колективен договор за јавни претпријатија и јавни установи

Член 220

Поединечен колективен договор за јавните претпријатија и јавните установи склучуваат основачот или органот кој тој ќе го овласти и репрезентативниот синдикат кај работодавачот.

Одбор за преговори**Член 221**

Ако во склучувањето на колективен договор за територијата на Републиката, односно на ниво на гранка, односно оддел, согласно со Националната класификација на дејности учествуваат повеќе репрезентативни синдикати, односно повеќе репрезентативни здруженија на работодавачи, се образува одбор за преговори чиј состав го определуваат репрезентативните синдикати, односно репрезентативните здруженија на работодавачи.

Овластување за склучување на колективен договор**Член 222**

Претставниците на синдикатите и на здруженијата на работодавачите кои учествуваат во преговорите за склучување на колективен договор и кои склучуваат колективен договор, мора да имаат овластување од своите органи.

Должност за исполнување на обврските од колективниот договор**Член 223**

(1) Странките на колективниот договор и лицата на кои тој се применува, се должни да ги извршуваат неговите одредби.

(2) Поради повреда на обврските од колективниот договор, оштетената страна или лице на кое тој се применува може да бара надомест за претрпената штета.

Назнака на лицата, односно подрачјето на примена**Член 224**

Во колективниот договор задолжително се назначуваат лицата и подрачјето на кои тој се применува.

Полномошно за преговарање и склучување на колективен договор**Член 225**

(1) Лицата кои ги застапуваат страните на колективниот договор, мора да имаат полномошно за колективно преговарање и склучување на колективен договор.

(2) Ако страна на колективниот договор е правно лице, полномошното од ставот (1) на овој член мора да биде издадено во согласност со статутот на правното лице.

Време на склучување на колективниот договор**Член 226**

Колективен договор може да се склучи на определено време за период од две години, со можност за продолжување, со писмена согласност на страните на договорот.

Престанок на важење на колективен договор**Член 227**

(1) Колективен договор склучен на определено време престанува да важи со истекот на времето за кое е склучен.

(2) Важењето на колективниот договор може да престане и со спогодба на сите учесници или со откажување, на начинот утврден со колективниот договор.

Продолжување на важење на колективниот договор**Член 228**

(1) Кога важењето на колективниот договор се продолжува со спогодбата на страните на договорот, спогодба се склучува најдоцна 30 дена пред истекот на важењето на колективниот договор.

(2) Ако со колективниот договор поинаку не е определено, по истекот на рокот на кој е склучен колективниот договор, неговите одредби и понатаму се применуваат до склучувањето на нов колективен договор.

Отказ на колективниот договор**Член 229**

(1) Колективниот договор мора да содржи одредби за отказниот рок и постапката за откажување, изменување и дополнување на колективниот договор.

(2) Колективен договор склучен на определено време може да се откаже само ако е предвидена можност за откажување на договорот.

(3) Отказот на договорот мора да се достави до другите страни на договорот.

(4) Во случај на отказ колективниот договор се применува најдолго шест месеца од денот на поднесувањето на отказот, ако со закон поинаку не е определено, со тоа што учесниците се должни постапката за преговарање да ја започнат најдоцна во рок од 15 дена од денот на поднесувањето на отказот.

(5) По истекот на рокот од ставот (4) на овој член, колективниот договор престанува да важи ако договорните страни поинаку не се договорат.

Влијание на статусните измени на примената на колективниот договор**Член 230**

При статусна измена на работодавачот, на работниците се до склучувањето на нов колективен договор, а најдолго една година, продолжува да се применува колективниот договор кој на нив се применувал во времето на статусната измена.

Доставување и регистрација на колективните договори**Член 231**

(1) Секој општ и грански колективен договор и секоја измена (изменување, дополнување, откажување или пристапување) на колективниот договор пред нивното објавување мора да се достави за регистрација до министерството надлежно за работите од областа на трудот.

(2) Колективниот договор или измената на колективниот договор ја доставува до надлежниот орган страната која е прва наведена во тој договор, односно страната која го откажува колективниот договор.

(3) Известување за склучување на колективен договор на ниво на работодавач и времето за кое е склучен се доставува до министерството надлежно за работите од областа на трудот, во рок од 8 дена од неговото склучување.

(4) Министерот надлежен за работите од областа на трудот, ја пропишува постапката за доставување и регистрирање на колективните договори и нивните измени до надлежниот државен орган и начинот на водење на евиденцијата на доставените колективни договори и нивните измени.

Објавување на колективните договори**Член 232**

- (1) Колективните договори мора јавно да се објават.
- (2) Општите и гранските колективни договори и нивните измени и дополнувања се објавуваат во „Службен весник на Република Македонија“.
- (3) Поединечниот колективен договор се објавува на начинот утврден со договорот.

Пристапување кон колективен договор**Член 233**

- (1) На колективниот договор можат дополнително да му пристапат лица кои според одредбите на овој закон можат да бидат страна на колективниот договор.
- (2) Изјавата за пристапување кон колективниот договор мора да се достави до сите страни кои го склучиле колективниот договор и до лицата кои дополнително му пристапиле на колективниот договор.
- (3) Лицата кои дополнително му пристапиле на колективниот договор имаат исти права и обврски како и страните кои го склучиле.

Судска заштита на правата од колективен договор**Член 234**

Страна на колективен договор може со тужба пред надлежниот суд да бара заштита на правата од колективниот договор.

Решавање на колективните работни спорови**Член 235**

- (1) Ако настане спор во постапката на склучување, изменување и дополнување на колективен договор, спорот се решава по мирен пат.
- (2) Страните во спорот можат решавањето на колективниот работен спор спогодбено да го доверат на арбитража.

XX. ШТРАЈК**Права и обврски за времето на штрајк****Член 236**

- (1) Синдикатот и неговите здруженија на повисоко ниво имаат право да повикаат на штрајк и да го поведат со цел за заштита на економските и социјалните права на своите членови од работниот однос, во согласност со закон.
- (2) Штрајкот мора писмено да се најави на работодавачот, односно здружението на работодавачите против кои е насочен, а штрајкот на солидарност на работодавачот кај кого тој штрајк се организира.
- (3) Штрајкот не смее да започне пред завршување на постапката за помирување, согласно со овој закон. Обврската за помирување не смее да го ограничи правото на штрајкот, кога таква постапка е предвидена со овој закон, односно пред спроведувањето на друга постапка за мирно решавање на спорот за која страните се договориле.
- (4) Штрајкот на солидарност може да започне без спроведување на постапка за помирување, но не пред истекот на два дена од денот на почетокот на штрајкот за чија поддршка се организира.
- (5) Во писмото со кое се најавува штрајкот мора да се наведат причините за штрајкот, местото на одржувањето на штрајкот и денот и времето на почетокот на штрајкот.

(6) Штрајкот мора да биде организиран на начин со кој нема да се оневозможува или попречува организирањето и одвивањето на работниот процес за работниците кои не учествуваат во штрајкот, забрана на влез на работниците и на одговорните лица во деловните простории на работодавачот.

Отстранување од процесот на работа**Член 237**

- (1) Работодавачот може да отстрани работници од процесот на работа само во одговор на веќе започнат штрајк.
- (2) Бројот на работници отстранети од работа не смее да биде поголем од 2% од бројот на работниците учесници во штрајкот.
- (3) Работодавачот може да ги отстрани од процесот на работа само оние работници кои со своето однесување поттикнуваат насилничко и недемократско однесување, со што се оневозможуваат преговорите меѓу работниците и работодавачот.
- (4) За работниците отстранети од работа, за времето додека се отстранети од работата, работодавачот е должен да ги уплатува придонесите утврдени со посебните прописи за најниската основица за плаќање на придонесите.

Правила за работите кои не смеат да се прекинат за време на штрајк**Член 238**

- (1) На предлог на работодавачот, синдикатот и работодавачот спогодбено подготвува и донесува правила за производно одржувачки и нужни работи кои не смеат да се прекинуваат за време на штрајк.
- (2) Правилата од ставот (1) на овој член содржат особено одредби за работите и бројот на работниците кои на нив мора да работат за време на штрајк, а со цел за овозможување обновување на работата по завршување на штрајкот (производно одржувачки работи), односно со цел за вршење на работите кои се неопходно потребни заради спречување на загрозување на животот, личната сигурност или здравјето на граѓаните (нужни работи).
- (3) Со определување на работите од ставот (1) на овој член не смее да се оневозможува или битно ограничува правото на штрајк.
- (4) Ако синдикатот и работодавачот не се спогодат, во рок од 15 дена од денот на доставувањето на предлогот на работодавачот до синдикатот за определувањето на работите од ставот (1) на овој член, работодавачот или синдикатот може во рок од наредните 15 дена да бара за тие работи да одлучи арбитража.

Последици од организирањето и учеството во штрајк**Член 239**

- (1) Организирањето или учеството во штрајк организиран во согласност со одредбите на овој закон и колективен договор, не претставува повреда на договорот за вработување.
- (2) Работникот не смее да биде ставен во понеповолна положба од другите работници поради организирање или учество во штрајк, организиран во согласност со одредбите на закон и колективен договор.
- (3) На работникот може да му се даде отказ само ако организирал или учествувал во штрајк кој не е организиран во согласност со закон и колективен договор или ако за време на штрајкот направил некоја друга тешка повреда на договорот за вработување.
- (4) Работникот не смее на кој било начин да биде присилен да учествува во штрајкот.

Придонеси од плата

Член 240

На работниците учесници во штрајк, за време на учество во штрајкот, работодавачот е должен да им уплатува придонеси од плата утврдени со посебните прописи на најниската основица за плаќање на придонесите.

Надоместок на нето плата за време на штрајк од организаторот на штрајкот

Член 241

Организаторот на штрајкот може од свои средства да им обезбеди надоместок на нето плата за времето на штрајк на работниците кои учествувале во штрајкот.

Судска забрана на незаконски штрајк и надомест на штета

Член 242

(1) Работодавачот, односно здружението на работодавачите може да бара од надлежниот суд да забрани организирање и спроведување на штрајк спротивно од одредбите на закон.

(2) Работодавачот може да бара надомест на штета која ја претрпел поради штрајкот кој не е организиран и спроведен во согласност со овој закон.

Судска забрана за незаконско исклучување од работа и надомест на штета

Член 243

(1) Синдикатот може да бара од надлежниот суд да забрани исклучување од работа за време на штрајк, спротивно од одредбите на закон.

(2) Синдикатот може да бара надомест на штета која тој или работниците ја претрпеле поради исклучувањето од работа за време на штрајк кое не е извршено во согласност со закон.

Судска надлежност за забрана на штрајк и отстранување од работа

Член 244

(1) Одлука за забрана на штрајк донесува надлежниот суд за работни спорови во прв степен.

(2) По жалба против одлуката од ставот (1) на овој член, одлучува надлежниот суд.

(3) Постапката по барањето за забрана на штрајк, односно отстранување од работа е итна.

Штрајк во вооружените сили, полицијата, органите на државната управа и јавните служби

Член 245

Штрајкот во вооружените сили, полицијата, органите на државната управа, јавните претпријатија и јавните установи се уредува со посебен закон.

XXI. ЕКОНОМСКО-СОЦИЈАЛЕН СОВЕТ

Овластувања на Економско-социјалниот совет

Член 246

(1) Заради утврдување и остварување на усогласени дејности со цел за заштита и промоција на економските и социјалните права, односно интереси на работниците и работодавачите, водење на усогласена економска, развојна и социјална политика, поттикнување на социјален дијалог и склучување и примена на колективни договори и нивно усогласување со мерките на економската, социјалната и развојната политика, се основа Економско-социјален совет.

(2) Дејноста на Економско-социјалниот совет се темели на потребата за тристрана соработка меѓу Владата на Република Македонија (во натамошниот текст: Владата), синдикатите и здруженијата на работодавачите, во решавањето на економските и социјалните прашања и проблеми.

(3) Економско-социјалниот совет:

1) ги следи, проучува и оценува влијанието на економската политика и мерките на економската политика на социјалната стабилност и развој;

2) ги следи, проучува и оценува влијанието на социјалната политика и мерките на социјалната политика на економската стабилност и развој;

3) ги следи, проучува и оценува влијанието на промените на цените и платите на економската стабилност и развој;

4) му дава образложено мислење на министерот за труд за прашања и проблеми поврзани со склучувањето и примената на колективните договори;

5) им предлага на Владата, работодавачите и синдикатите, односно на нивните здруженија на повисоко ниво, водење на усогласена политика на цени и плати;

6) дава мислења по предлози на закони од областа на трудот и социјалната сигурност;

7) ја промовира и поттикнува потребата на тристрана соработка (трипартитен социјален дијалог) меѓу социјалните партнери за решавање на економските и социјалните прашања и проблеми;

8) го поттикнува мирното решавање на колективните работни спорови и

9) дава мислења и предлози на министерот за труд во врска со другите прашања утврдени со овој закон.

(4) Економско-социјалниот совет се основа со спогодба меѓу Владата, репрезентативните синдикати на територијата на Република Македонија и репрезентативните здруженија на работодавачи на територијата на Република Македонија.

(5) Со спогодбата за основање на Економско-социјалниот совет поблиску се определуваат неговите овластувања.

(6) Економско-социјалниот совет може да основа одбори и комисии за одделни прашања од својот делокруг.

(7) Економско-социјалниот совет донесува деловник со кој се уредува начинот на работата на Советот.

Состав на Економско-социјалниот совет

Член 247

(1) Со спогодбата за основање на Економско-социјалниот совет се определува неговиот состав.

(2) При утврдување на составот мора да се води сметка за соодветна застапеност на социјалните партнери.

XXII. ВРШЕЊЕ НА РАБОТИ ВО СТРАНСТВО

Упатување работник на работа во странство

Член 248

(1) Во согласност со договорот за вработување работодавачот може да го упати работникот на работа во странство.

(2) Работникот може да го одбие упатувањето на работа во странство од оправдани причини, како што се:

1) бременост;

2) инвалидност;

3) здравствени причини;

4) грижа за дете кое не наполнило седум годишна возраст;

5) грижа за дете кое не наполнило 15 години возраст, ако работникот живее сам со детето и се грижи за неговото воспитување и заштита и

6) други причини определени со договорот за вработување, односно со колективниот договор којшто непосредно го обврзува работодавачот.

(3) Ако договорот за вработување не предвидува можност за работа во странство, работодавачот и работникот се должни да склучат нов изменет договор за вработување. Договорот може да се склучи за време на довршување на проектот, односно за време на довршување на работите кои упатениот работник ги врши во странство.

Договор за вработување за вршење на работи во странство

Член 249

(1) Ако работникот склучува договор за вработување за вршење на работа во странство за ограничен период и за тоа време за правата и обврските од деловниот однос се применуваат, исто така, и странските прописи според меѓународното приватно право, договорот за вработување покрај обврзувачките норми според овој закон мора да содржи и одредби за:

- 1) траењето на работата во странство;
- 2) празниците и слободните работни денови;
- 3) минималниот годишен одмор;
- 4) висина на платата и валутата, во којашто таа се исплаќа;
- 5) другите примања во пари, на кои работникот има право за време работата во странство и
- 6) условите за враќање во татковината.

(2) Наместо одредбите од ставот (1) точки 4 и 5 на овој член, договорот за вработување може да се повикува на друг закон, друг пропис или на колективен договор којшто го уредува тоа прашање.

XXIII. РАБОТА НА ДЕЦА ПОМЛАДИ ОД 15 ГОДИНИ, УЧЕНИЦИ И СТУДЕНТИ

Член 250

(1) Забрането е вработување на деца помлади од 15 години.

(2) Детето кое е помладо од 15 години може, со плаќање на надоместок, да учествува во снимање на филмови, подготовка и изведување на уметнички, сценски и други слични дела (културни, уметнички, спортски и рекламни активности).

(3) Одобрение од ставот (2) на овој член се издава врз основа на барање на законскиот застапник и по претходно извршениот преглед на работното место на детето.

(4) Кај работодавачот може учениците кои наполниле 14 години возраст и студентите да вршат практична работа во рамките на образовната програма.

(5) Во случаите од ставовите (2) и (4) на овој член соодветно се применуваат одредбите на овој закон за работното време, одморите и паузите, за посебната заштита на работниците кои сè уште не наполниле 18 години возраст, како и за одговорноста за надомест на штета.

Чираци

Член 251

За чиракот за време на професионалното оспособување кај работодавачот се применуваат одредбите на овој и на друг закон со кои се уредува посебна заштита на работниците кои сè уште не наполниле 18 години

возраст, распоредувањето на работното време, одморот за време на работното време, неделниот одмор, за платениот одмор, отсутност од работа поради празнување, отсутност од работа поради неспособност за работа поради болест, отсутност од работа поради вршење на функција или обврски според посебни закони и одговорност за надомест на штета.

Посебни договори

Член 252

(1) Работодавачот може со определено лице да склучи договор поради вршење работи кои се надвор од дејноста на работодавачот, а кои имаат за предмет самостојна изработка или поправка на определени предмети, самостојно извршување на определена физичка или интелектуална работа.

(2) Договорот од ставот (1) на овој член може да се склучи и за културно-уметнички работи со лице кое врши културно-уметничка дејност.

(главта XXIV РАБОТНА КНИШКА и членовите 253, 254 и 255 се избришани)

XXV ИНСПЕКЦИСКИ НАДЗОР ВО ОБЛАСТА НА РАБОТНИТЕ ОДНОСИ

Надзор од страна на инспекцијата на трудот

Член 256

(1) Надзор над примената на овој закон, другите закони и вработување прописи за работните односи, колективните договори и договорите за работа со кои се уредуваат правата и обврските на работникот и работодавачот од работниот однос, врши органот на државната управа надлежен за работите на инспекцијата на трудот.

(2) Работите на инспекцискиот надзор од ставот (1) на овој член ги врши инспекторот на трудот.

Овластувања на инспекцијата на трудот

Член 257

(1) Во спроведувањето на надзорот инспекторот на трудот ги има овластувањата утврдени со закон и врз основа на закон донесените прописи.

(2) Работникот, синдикатот и работодавачот можат да бараат од инспекторот на трудот да изврши инспекциски надзор.

Укажување за отстранување на повреди на закон и други прописи

Член 258

(1) Ако инспекторот на трудот утврди повреда на закон, друг пропис, колективен договор, договор за вработување и други акти, над чија примена врши инспекциски надзор, со решение ќе му нареди на работодавачот да донесе или поништи акт со кој ќе ги отстрани утврдените неправилности и недостатоци.

(2) За постапувањето по донесеното решение, работодавачот е должен да го извести инспекторот на трудот.

Забрана за вршење на работи на работодавачот

Член 259

(1) Инспекторот на трудот со решение ќе го забрани вршењето на работи на работодавачот, ако:

1) затекне да работи лице со кое не е заснован работен однос во согласност со закон и колективен договор и за кое не поднел пријава за задолжително социјално осигурување;

2) не исплатил плата, односно најниска плата, за три месеца;

3) не го почитува, односно го крши работното време и распоредот на работното време и

4) не води, неправилно води или злоупотребува електронско евидентирање на полното работно време и на прекувремената работа.

(2) Забраната од ставот (1) точка 1) на овој член трае 30 дена од денот на врачувањето на решението, за точките 2) и 4), до отстранување на неправилностите, а за точката 3) седум дена.

(3) Ако работодавачот ги повтори неправилностите од ставот (1) точка 1) на овој член, ќе му се изрече мерка забрана за вршење на дејност од една до пет години.

(4) Пријава за поведување на судска постапка во случајот од ставот (3) на овој член поднесува инспекторот на трудот.

Овластување на институцијата за јавни приходи

Член 260

(1) Организацијата надлежна за работите на јавните приходи е должна да го известува надлежниот инспектор на трудот за работодавачите кои не извршиле пресметка и исплата на плати, односно најниска плата за претходниот месец.

(2) Известувањето од ставот (1) на овој член се доставува до инспекторот на трудот според седиштето на работодавачот.

Покренување на прекршочна постапка

Член 261

Инспекторот на трудот ќе поднесе барање за покренување на прекршочна постапка, ако констатира дека работодавачот, односно одговорното лице со повреда на закон или други прописи, колективни договори и договор за вработување со кои се уредуваат работните односи, извршил прекршок.

Одлагање на извршување на одлука

Член 262

(1) Ако инспекторот на трудот утврди дека со конечна одлука на работодавачот е повредено право на работникот, на барање на работникот, со решение ќе го одложи извршувањето на таа одлука, ако работникот завел работен спор до донесувањето на правосилна одлука на судот.

(2) Работникот од ставот (1) на овој член, барањето до инспекторот на трудот може да го достави во рок од 30 дена од денот на поведувањето на работниот спор пред надлежниот суд.

(3) Против конечното решение на инспекцијата на трудот од ставот (1) на овој член не може да се покрене управен спор.

Право на жалба

Член 263

(1) Против решението на инспекторот на трудот од членовите 258, 259 и 262 на овој закон може да се изјави жалба до министерот надлежен за работите од областа на трудот, во рок од осум дена од денот на приемот на решението.

(2) Жалбата против решението од членот 259 не го одложува извршувањето на решението.

XXVI. ПРЕКРШОЧНИ ОДРЕДБИ

Член 264

(1) Глоба во износ од 15000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за сторен прекршок на работодавач – правно лице, ако:

1) барателот на вработување или работникот го поставува во нееднаква положба (член 6);

2) не е склучен договор за вработување меѓу работникот и работодавачот, работодавачот не го пријавил работникот во задолжително пензиско и инвалидско осигурување, здравствено осигурување и осигурување во случај на невработеност пред стапувањето на работникот на работа, договорот за вработување не е склучен во писмена форма, не се чува во работните простории на работодавачот каде што работи работникот и не му е врачен примерок од договорот за вработување на работникот (членови 13 и 15);

3) склучи договор за вработување со лице кое не наполнило 15 години возраст и кое нема општа здравствена способност и не ги исполнува пропишаните и договорените услови за вршење на работата, определени со закон, колективен договор, акт на работодавачот, односно барани од страна на работодавачот (членови 18 и 19);

4) склучи договор за вработување со странски државјанин кој не ги исполнува условите определени со овој или со друг закон (член 20);

5) објави слободно работно место во спротивност со членовите 23 и 24 на овој закон;

6) работодавачот не ги почитува правата и обврските од членовите 25 и 27 на овој закон;

7) не обезбеди услови за безбедност на животот и здравјето на работниците во согласност со прописите за заштита при работата (член 42);

8) не ги штити и почитува личноста, достоинството, приватноста на работникот и не се грижи за заштита на личните податоци на работникот (членови 43 и 44);

9) на работник кој работи со скратено работно време му наложи да работи преку договореното време и ако на инспекторот на трудот не му достави примерок од договорот за вработување за вршење на работа дома (членови 48, 50 и 60);

10) откажувањето на договорот за вработување е извршено спротивно на овој закон (членови од 72 до 105, освен одредбата од членот 100);

11) не исплатил плата, односно најниска плата и не уплатил придонеси од плата (членови од 105 до 114).

12) на работникот му нареди да работи со подолго работно време од работното време определено со закон, не води или неправилно води евиденција на работното време и прекувремената работа (членови 116, 117, 119 и 120);

13) не ги почитува прописите за прераспределбата и прераспоредот на работното време (членови 124 и 125);

14) ноќната работа ја организира спротивно на членовите од 127 до 131 на овој закон;

15) на работникот не му обезбеди пауза за време на работното време, одмор меѓу два последователни работни дена, неделен и годишен одмор во согласност со овој закон и не издаде решение за годишен одмор (членови од 132 до 156);

16) на работничка, на татко, на посвоител на дете и на родител на дете со потешки пречки во развојот не им обезбеди право на посебна заштита согласно со овој закон (членови од 160 до 171);

17) на работници кои сè уште не наполниле 18 години возраст не им обезбеди заштита во согласност со овој закон (членови од 172 до 176);

18) на инвалидите и на повозрасните работници не им обезбеди заштита во согласност со членовите од 177 до 180 на овој закон;

19) работодавачот се обиде да оствари или остварува забранет надзор над синдикатот или здружение на синдикатот (член 195);

20) Неиздаде потврда со списокот или издаде потврда со список со неточни и нецелосни податоци за членовите на синдикатот кои плаќаат членарина;

21) работник кој организирал или учествувал во штрајк, организиран во согласност со закон, го стави во понеповолна положба од другите работници (член 239);

22) вршењето на работа во странство го организира спротивно на овој закон (членови 248 и 249);

23) организира работа на деца, ученици и студенти, спротивно на членот 250 од овој закон; и

24) го оневозможува или ќе се обиде да го оневозможи инспекторот на трудот во спроведувањето на надзорот, ако не постапи по решението на инспекторот на трудот за отстранување на повреда на закон или друг пропис или по налогот на инспекторот на трудот за забрана на работа или вршење на дејноста (членови од 256 до 263).

(2) Глоба во износ од 10000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за сторен прекршок од ставот (1) на овој член на работодавач – физичко лице.

(3) Глоба во износ од 7000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за сторен прекршок од ставот (1) на овој член на директорот, односно друго одговорно лице кај работодавачот.

Член 265

(1) Глоба во износ од 1000 евра во денарска противвредност ќе се изрече на самото место за сторен прекршок на работодавач – правно лице, ако:

1) неизбраниот кандидат не го извести, во рок од осум дена по склучувањето на договор за вработување дека не бил избран или на кандидатот не му ги врати документите кои ги доставил како доказ за исполнување на бараните услови за вршење на работата (член 27);

2) склучи договор за вработување на определено време спротивно на членот 46 од овој закон;

3) приправничкиот стаж трае подолго од времето утврдено во членот 57 од овој закон;

4) склучи договор за вработување во кој е договорена пробна работа во траење подолго од со закон дозволеното (член 60);

5) при престанување на работниот однос работодавачот не постапил согласно со членот 63 од овој закон;

6) редовниот и вонредниот отказ на договорот за вработување не биде изречен во писмена форма и содржина и не биде врачен согласно со членовите 70 и 71 од овој закон;

7) тогаш кога е должен ќе одбие да учествува во постапката за мирно решавање на работните спорови (членови 182 и 183);

8) за неспроведување на колективен договор (член 223 став (1)) и

9) склучи договор спротивно на членот 252 од овој закон.

(2) Глоба во износ од 800 евра во денарска противвредност ќе се изрече на самото место за сторен прекршок од ставот (1) на овој член на работодавач – физичко лице.

(3) Глоба во износ од 600 евра во денарска противвредност ќе се изрече на самото место за сторен прекршок од ставот (1) на овој член на директорот, односно друго одговорно лице кај работодавачот.

(4) Покана за плаќање на глобата од ставовите (1), (2) и (3) на овој член на сторителот на прекршокот ќе му врати инспекторот на трудот на местото на прекршокот.

Член 266

(1) Глоба во износ од 1200 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за сторен прекршок на синдикатот, односно здружението на синдикатите и работодавачите, ако:

1) синдикатот, односно здруженијата на синдикатите и работодавачите во рок од 30 дена од денот на настанувањето на промената не ја пријави промената на називот на синдикатот и неговите здруженија на повисоко ниво, седиштето, подрачјето на дејствување, називот на органите и телата, лицата овластени за застапување, престанокот на дејствувањето, односно овластувањата во правниот промет (член 193);

2) синдикатот, односно здруженијата на синдикатите и работодавачите, колективниот договор не го објават на пропишаниот начин (член 232);

3) синдикатот, односно здруженијата на синдикатите и работодавачите, тогаш кога за тоа се должни, одбијат да учествуваат во постапката за мирне предвидена со овој закон (членови 182 и 183);

4) синдикатот, односно здруженијата на синдикатите не најават штрајк (член 236 став (2));

5) синдикатот, односно здруженијата на синдикатите започнат штрајк пред спроведување на постапка за мирне, предвидена со овој закон, односно пред спроведување на друга постапка за мирно решавање на спорот (член 236 став (3)) и

6) синдикатот, односно здруженијата на синдикатите во писмото за најава на штрајк не ги наведат причините за штрајк, местото, денот и времето на почетокот на штрајкот (член 236 став (5)).

(2) Надлежен орган за изрекување на прекршочните санкции по ставот (1) од овој член е надлежниот суд.

Прекршочен орган

Член 266-а

(1) За прекршоците утврдени во членовите 264 и 265 од овој закон, прекршочна постапка води и прекршочна санкција изрекува органот на државната управа надлежен за работите од областа на трудот (во натамошниот текст: Прекршочниот орган).

(2) Прекршочната постапка од ставот (1) на овој член пред прекршочниот орган ја води Комисија за одлучување по прекршок (во натамошниот текст: Прекршочната комисија).

(3) Прекршочната комисија одлучува по прекршоците утврдени во овој или друг закон и изрекува прекршочни санкции утврдени во овој закон или друг закон.

(4) Против одлуката за прекршок што ја донел Прекршочниот орган може да се поднесе тужба за поведување управен спор.

Формирање и работа на Прекршочна комисија

Член 266-б

(1) Прекршочна комисија формира министерот надлежен за работите од областа на трудот. Министерот може да формира повеќе прекршочни комисии кои ќе бидат надлежни за водење на прекршочна постапка за одделни области или за одделни подрачја на Република Македонија.

(2) Прекршочната комисија е составена од претседател и два члена од редот на државните службеници вработени во органот на државната управа надлежен за работите од областа на трудот. Претседателот на комисијата е дипломиран правник со положен правосуден испит.

(3) Прекршочната комисија се избира за време траење од три години со право на реизбор на членовите.

(4) Претседателот и член на Прекршочната комисија може да се разреши:

- 1) со истекот на времето за кое е именуван за член;
 - 2) по негово барање;
 - 3) со исполнување на условите за старосна пензија согласно со закон;
 - 4) ако му се утврди трајна неспособност;
 - 5) ако се утврди прекршување на прописите за водење на прекршочна постапка со правосилна одлука;
 - 6) ако не ги исполнува обврските кои произлегуваат од работењето во Прекршочната комисија и
 - 7) ако не пријавил постоење конфликт на интереси за случај за кој решава Прекршочната комисија.
- (5) Прекршочната комисија има право да изведува докази и собира податоци кои се неопходни за утврдување на прекршокот, како и да врши други работи и презема дејствија утврдени со овој закон, Закон за прекршоците или друг закон.
- (6) Членовите на Прекршочната комисија се самостојни и независни во работата на Прекршочната комисија и одлучуваат врз основа на своето стручно знаење и самостојно убедување.
- (7) Прекршочната комисија работи на седница, а одлучува со мнозинство гласови од вкупниот број членови.
- (8) Министерот надлежен за работите од областа на трудот донесува деловник и трошковник за работа на Комисијата за прекршоци.
- (9) Прекршочната комисија води единствена евиденција на прекршоците, изречените санкции и донесените одлуки на начин пропишан од министерот надлежен за работите од областа на трудот.

Порамнување

Член 266-в

- (1) За прекршоците утврдени во членовите 264 и 265 од овој закон, државниот инспектор за труд е должен на сторителот на прекршокот, пред да поднесе барање за прекршочна постапка да му предложи постапка за порамнување, согласно со овој или друг закон и Законот за прекршоците.
- (2) Кога сторителот на прекршокот е согласен за поведување на постапка за порамнување, државниот инспектор за труд составува записник во кој се забележуваат битните елементи на прекршокот, времето, местото и начинот на сторување на прекршокот, описот на дејствието на прекршокот, лицата затекнати на самото место и издавањето на платен налог за плаќање на изречената глоба.
- (3) Записникот и платниот налог ги потпишуваат државниот инспектор за труд и сторителот на прекршокот. Со потписот на приемот на платниот налог се смета дека сторителот се согласува да ја плати глобата, во рок од осум дена од денот на приемот на платниот налог, на сметка на органот назначен во платниот налог.
- (4) Кога како сторител на прекршок се јавува правно лице, записникот и платниот налог го потпишува одговорното лице, односно лицето кое се нашло на лице место при инспекцискиот надзор или друго службено или одговорно лице кое изјавило дека има право да го потпише записникот и да го прими платниот налог.
- (5) Сторителот кој ќе ја плати глобата во рокот од ставот (3) на овој член, ќе плати само половина од изречената глоба.
- (6) Ако сторителот не ја плати глобата во рокот од ставот (3) на овој член, државниот инспектор на труд ќе поднесе барање за поведување прекршочна постапка до прекршочниот орган.

Посредување

Член 266-г

- (1) За прекршоците од членовите 264 и 265 на овој закон, државниот инспектор за труд на сторителот на прекршокот ќе му предложи постапка за посредување и постигнување согласност со која сторителот на прекршокот се обврзува да ја плати глобата, другите давачки и да ги отстрани последиците од прекршокот.
- (2) Државниот инспектор на труд за случаите од ставот (1) на овој член составува записник во кој се констатира согласноста на двете страни за покренување на постапка за посредување на кој се потпишува и сторителот на прекршокот.
- (3) Записникот од ставот (2) на овој член и барање за поведување постапка за посредување, државниот инспектор на труд во рок од три дена доставува до Комисијата за посредување.
- (4) Постапката за посредување, врз основа на записник и трошковник се води пред Комисија за посредување формирана од министерот надлежен за работите од областа на трудот.
- (5) Комисијата за посредување е составена од претседател и два члена од редот на државните службеници вработени во органот на државната управа надлежен за работите од областа на трудот. Претседателот на комисијата е дипломиран правник со положен правосуден испит.
- (6) Претседателот на Комисијата за посредување е должен да ја започне постапката на комисијата во рок од 48 часа од денот кога е пристигнато барањето од ставот (3) на овој член.
- (7) Комисијата работи на седница на која задолжително присуствуваат претставници на сторителот на прекршокот.
- (8) За склучената согласност со посредување се составува спогодба во која се констатира согласноста на двете страни.
- (9) Во спогодбата се утврдуваат обврските на сторителот на прекршокот, а особено:
- висината и начинот на плаќање на глобата,
 - висината и начинот на плаќање на другите давачки и трошоци и
 - мерките кои треба да ги преземе сторителот со цел да се отстранат последиците од прекршокот.
- (10) Во случаите во кои е постигната согласност со посредување, глобата на сторителот може да биде намалена за една половина од пропишаната глоба за прекршокот.
- (11) Министерот надлежен за работите од областа на трудот донесува деловник и трошковник за работа на Комисијата за посредување.
- (12) Ако постапката за посредување не успее, Комисијата за посредување го известува државниот инспектор за труд да поднесе барање за поведување прекршочна постапка пред прекршочниот орган.
- (13) Комисијата за посредување е должна да води евиденција за поведените постапки за посредување и за нивниот исход.

XXVII. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Примена на одредбите на овој закон на започнатите постапки за заштита на права

Член 267

(член 267 од Законот објавен во „Службен весник на Република Македонија“ бр. 62/05)

Постапките за остварување и заштита на правата започнати пред денот на влегувањето во сила на овој закон, ќе се довршат според одредбите на законот кој важел во време на започнување на постапката освен ако одредбите од овој закон не се поповолни за работникот.

Донесување на подзаконските акти**Член 268**

(член 268 од Законот објавен во „Службен весник на Република Македонија“ бр. 62/05)

(1) Министерот надлежен за работите од областа на трудот ќе ги донесе подзаконските прописи за спроведување на овој закон во рок од шест месеца од денот на влегувањето во сила на овој закон.

(2) До денот на влегувањето во сила на подзаконските прописи од ставот (1) на овој член ќе се применуваат постојните прописи.

Усогласување на прописите**Член 269**

(член 269 од Законот објавен во „Службен весник на Република Македонија“ бр. 62/05)

(1) Постојните колективни договори и акти на работодавачот ќе се усогласат со овој закон најдоцна во рокот од шест месеца од денот на влегувањето во сила на овој закон.

(2) Колективните договори кои нема да се усогласат во рокот определен во ставот (1) на овој член престануваат да важат.

(3) До склучувањето на колективните договори и донесувањето на акти на работодавачот согласно со овој закон, непосредно се применуваат одредбите на овој закон.

(4) Постојните договори за работа склучени до влегувањето во сила на овој закон се сметаат за договори за вработување.

Рок за електронско евидентирање на работното време**Член 270**

(член 270 од Законот објавен во „Службен весник на Република Македонија“ бр. 62/05)

Обврската на работодавачот за електронско евидентирање на полното работно време и на прекувремената работа од членот 116 став (7) на овој закон, започнува да важи од 1 јануари 2006 година.

Престанување на важност на законите**Член 271**

(член 271 од Законот објавен во „Службен весник на Република Македонија“ бр. 62/05)

Со денот на влегувањето во сила на овој закон престанува да важи Законот за работните односи ("Службен весник на Република Македонија" број 80/93, 14/95, 53/97, 21/98, 25/2000, 3/2001, 50/2001, 25/2003 и 40/2003) и исправките на Законот објавени во "Службен весник на Република Македонија" број 3/94, 59/97 и 34/2000 и Законот за штрајк ("Службен лист на СФРЈ" број 23/91).

Член 272

(член 272 од Законот објавен во „Службен весник на Република Македонија“ бр. 62/05)

Постојните младински задруги ќе се трансформираат и ќе го усогласат своето работење во согласност со закон до 31 декември 2005 година.

Член 273

(член 30 од Законот објавен во „Службен весник на Република Македонија“ бр. 106/08)

Работодавачот е должен во рок од два месеца од влегувањето во сила на овој закон на работникот да му ја врати работничката книшка.

Член 274

(член 31 од Законот објавен во „Службен весник на Република Македонија“ бр. 106/08)

Рокот од членот 46 се смета кај договори склучени по влегувањето во сила на овој закон.

Член 275

(член 45 од Законот објавен во „Службен весник на Република Македонија“ бр. 130/09)

Синдикатите и здруженијата на работодавачи на повисоко ниво регистрирани пред денот на влегување во сила на овој закон се должни да се пререгистрираат во министерството надлежно за работите од областа на трудот, во согласност со овој закон, во рок од три месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 276

(член 46 од Законот објавен во „Службен весник на Република Македонија“ бр. 130/09)

(1) Комисијата се формира во рок од 15 дена од денот на влегувањето во сила на овој закон.

(2) Барање за утврдување на репрезентативност, согласно овој закон, синдикатите и здруженијата на работодавачи доставуваат во рок од 30 дена од денот на формирањето на Комисијата.

Член 277

(член 47 од Законот објавен во „Службен весник на Република Македонија“ бр. 130/09)

(1) Општите колективни договори се усогласуваат со одредбите од овој закон во рок од шест месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон.

(2) Колективните договори на ниво на гранка, односно оддел, согласно со Националната класификација на дејности и колективните договори на ниво на работодавач се усогласуваат во рок од шест месеци од потпишувањето на општите колективни договори.

Член 278

(член 48 од Законот објавен во „Службен весник на Република Македонија“ бр. 130/09)

Одредбите од колективните договори кои нема да се усогласат во рокот од член 47 од овој закон престануваат да важат.

Член 279

(член 49 од Законот објавен во „Службен весник на Република Македонија“ бр. 130/09)

Во целиот текст на Законот за работните односи по зборот „гранка“, односно „гранки“ во било кој род и број се додаваат зборовите: „односно оддел, согласно со Националната класификација на дејности“.

ВЛАДА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**289.**

Врз основа на член 38 од Законот за образование на возрастните („Службен весник на Република Македонија“ бр. 7/2008), Владата на Република Македонија на седницата одржана на 20 јануари 2010 година, донесе

РЕШЕНИЕ**ЗА ИМЕНУВАЊЕ ЧЛЕНОВИ НА УПРАВНИОТ
ОДБОР - ОД РЕДОТ НА СТРУЧНИТЕ РАБОТНИЦИ
ВРАБОТЕНИ ВО ЈУ ЦЕНТАР ЗА ОБРАЗОВАНИЕ
НА ВОЗРАСНИТЕ**

1. За членови на Управниот одбор – од редот на стручните работници вработени во Јавната установа Центар за образование на возрастните се именуваат:

- Илија Мијовски, раководител на Одделение за истражување, развој и анализа,

- Маја Корубин, раководител на Одделение за обука на обучувачи и наставници, личен развој и професионална ориентација,

- Константин Христовски, раководител на Сектор за креирање политики, планирање и промоција,

- Маја Крстевска, раководител на Одделение за подготвување и изготвување на програмите.

2. Ова решение влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се објави во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 22–313/2
20 јануари 2010 година
Скопје

Заменик на претседателот
на Владата на Република
Македонија,
м-р **Зоран Ставрески**, с.р.

290.

Врз основа на член 34 став 1 од Законот за извршување на санкциите („Службен весник на Република Македонија“ бр. 2/2006), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 22 јануари 2010 година, донесе

РЕШЕНИЕ**ЗА РАЗРЕШУВАЊЕ ОД ДОЛЖНОСТА ДИРЕКТОР
НА ЗАТВОР КУМАНОВО СО ОТВОРЕНО
ОДДЕЛЕНИЕ ВО КРИВА ПАЛАНКА**

1. Се разрешува Соња Цветковска од должноста директор на Затвор Куманово со Отворено одделение во Крива Паланка, поради заминување на друга должност, заклучно со 20 јануари 2010 година.

2. Ова решение влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се објави во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 22-514/2
22 јануари 2010 година
Скопје

Претседател на Владата
на Република Македонија,
м-р **Никола Груевски**, с.р.

291.

Врз основа на член 39 став 1 од Законот за Владата на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр.59/2000, 12/2003, 55/2005, 37/2006, 115/2007, 19/2008 и 82/2008), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 26 јануари 2010 година, донесе

РЕШЕНИЕ**ЗА РАЗРЕШУВАЊЕ ОД ФУНКЦИЈАТА ГЕНЕРАЛЕН
СЕКРЕТАР НА ВЛАДАТА НА РЕПУБЛИКА
МАКЕДОНИЈА**

1. Стојан Тодоров се разрешува од функцијата генерален секретар на Владата на Република Македонија, на негово барање.

2. Ова решение влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се објави во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 22–616/1
26 јануари 2010 година
Скопје

Заменик на претседателот
на Владата на Република
Македонија,
м-р **Зоран Ставрески**, с.р.

292.

Врз основа на член 39 став 1 од Законот за Владата на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр.59/2000, 12/2003, 55/2005, 37/2006, 115/2007, 19/2008 и 82/2008), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 26 јануари 2010 година, донесе

РЕШЕНИЕ**ЗА ИМЕНУВАЊЕ ГЕНЕРАЛЕН СЕКРЕТАР НА
ВЛАДАТА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**

1. За генерален секретар на Владата на Република Македонија се именува Кирил Божиновски, раководител на сектор во Канцеларијата на претседателот на Владата на Република Македонија.

2. Ова решение влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се објави во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 22–617/1
26 јануари 2010 година
Скопје

Заменик на претседателот
на Владата на Република
Македонија,
м-р **Зоран Ставрески**, с.р.

293.

Врз основа на член 12 од Законот за основање на Национална агенција за европски образовни програми и мобилност („Службен весник на Република Македонија“ бр.113/2007), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 26 јануари 2010 година, донесе

РЕШЕНИЕ
ЗА РАЗРЕШУВАЊЕ ОД ДОЛЖНОСТА ПРЕТСЕ-
ДАТЕЛ И ЧЛЕНОВИ НА УПРАВНИОТ ОДБОР НА
НАЦИОНАЛНАТА АГЕНЦИЈА ЗА ЕВРОПСКИ
ОБРАЗОВНИ ПРОГРАМИ И МОБИЛНОСТ

1. Од должноста претседател и членови на Управниот одбор на Националната агенција за европски образовни програми и мобилност се разрешуваат:

- а) претседателот:
- Виолета Наумовска
- б) членовите:
- Марија Здравкова,
- Игор Домазетовски,
- Македонка Дичоска,
- Зеќир Зеќири.

2. Ова решение влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се објави во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 22-618/1
26 јануари 2010 година
Скопје

Заменик на претседателот
на Владата на Република
Македонија,
м-р Зоран Ставрески, с.р.

294.

Врз основа на член 13 став 1 од Законот за Филмскиот фонд на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр. 70/2006 и 92/2008), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 26 јануари 2010 година, донесе

РЕШЕНИЕ
ЗА РАЗРЕШУВАЊЕ И ИМЕНУВАЊЕ ЧЛЕНОВИ
НА УПРАВНИОТ ОДБОР НА ЈУ ФИЛМСКИ
ФОНД НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

1. Од должноста членови на Управниот одбор на Јавната установа Филмски фонд на Република Македонија, на нивно барање, се разрешуваат:

- Јелена Жугиќ,
- Јана Станисављева.

2. За членови на Управниот одбор на Јавната установа Филмски фонд на Република Македонија се именуваат:

- Петар Волнаровски, претставник од редот на стручните и уметнички лица од областа на филмската дејност, и
- Даниела Станковска, претставник од вработените на Фондог.

3. Ова решение влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се објави во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 22-627/1
26 јануари 2010 година
Скопје

Заменик на претседателот
на Владата на Република
Македонија,
м-р **Зоран Ставрески**, с.р.

295.

Врз основа на член 12 од Законот за основање на Национална агенција за европски образовни програми и мобилност („Службен весник на Република Македонија“ бр.113/2007), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 27 јануари 2010 година, донесе

РЕШЕНИЕ
ЗА ИМЕНУВАЊЕ ПРЕТСЕДАТЕЛ И ЧЛЕНОВИ
НА УПРАВНИОТ ОДБОР НА НАЦИОНАЛНАТА
АГЕНЦИЈА ЗА ЕВРОПСКИ ОБРАЗОВНИ ПРО-
ГРАМИ И МОБИЛНОСТ

1. За претседател и членови на Управниот одбор на Националната агенција за европски образовни програми и мобилност се именуваат:

- а) за претседател
- Гордана Сусулеска Итиќ
б) за членови:
- Влатко Стојковски,
- Дамјан Мирчевски,
- Хајрие Елези,
- Иван Цилев.

2. Ова решение влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се објави во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 22-639/1
27 јануари 2010 година
Скопје

Заменик на претседателот
на Владата на Република
Македонија,
м-р **Владимир Пешевски**, с.р.

296.

ИСПРАВКА
НА РЕШЕНИЕТО ЗА ИМЕНУВАЊЕ ЧЛЕНОВИ
НА УПРАВНИОТ ОДБОР – ПРЕТСТАВНИЦИ НА
ОСНОВАЧОТ НА ЈЗУ КЛИНИКА ПО ХИРУРШКИ
БОЛЕСТИ „СВЕТИ НАУМ ОХРИДСКИ“ – СКОПЈЕ

Во Решението за именување членови на Управниот одбор – претставници на основачот на ЈЗУ Клиника по хируршки болести „Свети Наум Охридски“ – Скопје („Службен весник на Република Македонија“ бр. 9/2010) во точка 1 алинеја 3 наместо „Антон“ треба да стои „Јанко“.

Од Владата на Република Македонија

МИНИСТЕРСТВО ЗА ЕКОНОМИЈА**297.**

Врз основа на член 11 став (1), алинеи 1, 2, 3, и 6 и член 61 став (1), од Законот за возила („Службен весник на Република Македонија” бр. 140/2008), министерот за економија донесе

**П Р А В И Л Н И К
ЗА ЕДИНЕЧНО ОДОБРУВАЊЕ НА ВОЗИЛО**

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

Со овој правилник се пропишува начинот и постапката за единечно одобрување на сите возила кои не се предмет на единечно одобрување согласно Правилникот за одобрување на нови моторни и приклучни возила и системите, составните делови и самостојните технички единици наменети за таквите возила, техничките барања за возилата кои единечно се одобруваат, формата и содржината на образецот за единечно одобрение, потврдата за сообразност, начинот на применување на алтернативните постапки, просторните услови, опремата, уредите и кадарот за техничките служби, постапките за извршување на работите на техничките служби, начинот и постапката за донесување и одземање на решението за овластување на техничките служби.

Член 2

(1) Единечно одобрување се спроведува за возило за кое типот не е одобрен во согласност со хармонизираните прописи за ЕУ одобрување на тип, ниту постои одобрение на типот во Република Македонија, а за кое се исполнети барањата согласно одредбите на Законот за возила и прописите донесени врз негова основа.

(2) Единечно одобрување се спроведува и за уникатно возило, за возило за специјална намена кое не е опфатено со став (1) од овој член, како и за возило во последната фаза од повеќефазно одобрување за возилата опфатени со овој правилник.

(3) Одредбите на овој правилник се применуваат и за возило чиј што тип е одобрен во согласност со хармонизираните прописи за ЕУ одобрување на тип, или постои одобрение на типот во Република Македонија, но истото не било регистрирано, а е преправено, односно на возилото била извршена промена која:

- ги опфаќа податоците кои се евидентираат во постапката за регистрација на возилото;
- бара промена на категоријата на возилото;
- влијае на одобрените составни делови, системи и самостојни технички единици, односно
- влијае или може да влијае на безбедноста на возилото.

Член 3

Одредбите на овој правилник не се применуваат за:

- возила што се наменети за работа на капитални градилишта, површински копови, каменоломи, пристаништа или аеродроми;

- возила проектирани и изработени исклучиво за потребите на Армијата на Република Македонија, полицијата или за противпожарните служби;

- подвижни работни машини;
- возила, чија максималната конструкциска дозволена брзина не надминува 6 km/h;

- посебни превозни средства, што ги управуваат пешаци;

- возила наменети за користење на терен за натпреварување;

- возила што се наменети за рекреација надвор од јавните патишта со три симетрично поставени тркала, и со едно тркало напред и две тркала назад;

- велосипеди со педали, опремени со помошен електричен мотор со максимална сила од 0,25 kW, која прогресивно се намалува и конечно може да се прекине, ако возилото ја постигне брзината од 25 km/h или пред тоа, ако возачот престане да ги движи педалите;

- возила кои привремено се увезуваат заради учество на натпревари, саеми и други приредби, организирани во Република Македонија, при што привремениот увоз на овие возила може да трае најмногу 30 дена;

- машинска опрема, посебно конструирана за користење во шумарството, како што е определено во стандардите МКС ISO 6814;

- шумска машинска опрема, вградена на шасијата на возила за земјоделска работа, како што е определено во стандардот МКС ISO 6165;

- менлива машинска опрема што е потполно дигната од тлото, кога возилото на кое е закачена се употребува на пат; и

- прототипни возила, што се употребуваат на патиштата со одговорност на производителот, поради извршување на посебни програми за испитување, под услов да биле планирани и изработени посебно за таа намена.

Член 4

Одделни изрази употребени во овој правилник го имаат следното значење:

1. „техничка спецификација” е акт, кој ги пропишува техничките барања кои треба да ги исполнува возилото, системот, составниот дел или самостојната техничка единица, и опрема, за да бидат пуштени на пазар, односно да може да се употребуваат, како и постапките со кои може да се утврди, дали пропишаните барања се исполнети;

2. „одобрување на тип” е постапка, со која се потврдува, дека типот на возилото, системот, составниот дел или самостојната техничка единица ги исполнува соодветните одредби од Законот за возила и прописите донесени врз основа на Законот за возила, како и соодветните технички барања;

3. „повеќефазно одобрување на тип” е постапка со која се потврдува дека од аспект на нивото на комплетираност, некомплетно или докомплетирано возило ги исполнува соодветните одредби од Законот за возила и прописите донесени врз основа на Законот за возила, како и соодветните технички барања;

4. „единечно одобрување“ е постапка со која се потврдува дека единечно возило, уникатно или не, ги исполнува соодветните одредби од Законот за возила и прописите донесени врз негова основа како и соодветните технички спецификации;

5. „потврда за сообразност“ е документ со кој техничката служба потврдува дека единечно одобреното возило, чија сообразност е утврдена според овој правилник, ги исполнува пропишаните барања и може да се регистрира или да се пушти во употреба без дополнително утврдување на сообразност;

6. „возило“ е секое моторно, односно, приклучно возило, што спаѓа во една од категориите, определени во Прилог I кој е составен дел од овој правилник;

7. „комплетно возило“ е секое возило, изработено во единечна постапка кај производителот до конечната фаза, така што ги исполнува сите соодветни технички барања;

8. „некомплетно возило“ е секое возило на кое му е потребна барем една понатамошна фаза на доработка, за да ги исполни сите соодветни технички барања на овој правилник;

9. „докомплетирано возило“ е возило на крајот на постапката од повеќетапното одобрување, што ги исполнува сите соодветни технички барања од овој правилник;

10. „систем“ е било кој систем во возилото, како на пример сопирачки, опрема за регулирање на емисиите, внатрешна опрема и сл. за кои важат барањата од соодветните технички спецификации;

11. „составен дел“ е елемент, за кој важат барањата од регулативниот акт и што би можел да стане дел од возилото, и кој може да се одобри независно од возилото, кога регулативниот акт таа можност изричито ја определува;

12. „самостојна техничка единица“ е уред, за кој важат барањата од регулативниот акт, што би станала дел од возилото и која може да се одобри одвоено, меѓутоа, само во врска со еден или повеќе специфицирани типови возила, и кога регулативниот акт таа можност изричито ја определува;

13. „производител“ е физичко или правно лице, кое одговара пред органот за одобрување за сите видови на постапки за одобрување или постапки за издавање на согласност и за обезбедување на сообразност на производството кое не е неопходно непосредно да биде вклучено во сите фази на изработка на возилото, системот, составниот дел или самостојна техничка единица што е предмет на постапка на одобрување;

14. „орган за одобрување“ е орган што е надлежен за издавање на одобренија на типот возила, системи, составни делови или самостојни технички единици или единечни одобренија на возилата; издавање на согласност за постапката, за изработка и за одземање на издадените одобренијата, за дејствување како контактна точка во контактите со орган за одобрување на друга држава; за овластување на технички служби и да потврди дека производителот ги исполнува обврските од аспект на сообразност на производството;

15. „техничка служба“ е правно лице овластено од министерот за економија на предлог на органот за одобрување согласно одредбите на Законот за возила и прописите донесени врз основа на Законот за возила, со својство на испитна лабораторија за спроведување на испитувањата, или со својство на тело за оцена на сообразност за почетни проценки и испитувања и/или за инспекција; и

16. „уникатно возило“ е возило кое е единечно произведено или составено, или е возило произведено во многу мали серии, чие годишно производство не надминува 10 возила и чие петгодишно производство не надминува 30 возила.

II. ТЕХНИЧКИ БАРАЊА, НАЧИН И ПОСТАПКА ЗА ЕДИНЕЧНО ОДОБРУВАЊЕ

Член 5

(1) Единечно одобрување на возило е постапка во која органот за одобрување врз основа на наоди на техничка служба потврдува дека прегледаното единечно возило, уникатно или не, ги исполнува пропишаните барања согласно одредбите од Законот за возила и овој правилник и врз основа на тоа му се издава одобрение за единечно возило.

(2) Техничката служба издава потврда за сообразност на единечно одобрено возило врз основа на одобрението од став (1) на овој член.

Член 6

(1) Техничките барања кои возилата треба да ги исполнуваат во постапката за единечно одобрување се дадени во Прилогот II, кој е составен дел на овој правилник, во кој се содржани техничките спецификации, еквивалентните со нив правилници на ЕСЕ, како и временскиот период за нивна примена.

(2) Техничките барања за единечно одобрување на возила за специјална намена, уникатни или не, се дадени во Прилог III, кој е составен дел на овој правилник.

(3) Единечното одобрување на уникатно возило, на барање на производителот или сопственикот на возилото, може да се врши по постапка и технички барања утврдени во Прилогот IV кој е составен дел на овој правилник.

Член 7

(1) При единечни одобрувања не се вршат деструктивни испитувања. Наместо тоа треба да се користат релевантните информации што се приложени од барателот и на тој начин се утврдува соодветноста со алтернативните барања.

(2) Алтернативни барања во смисла на став (1) на овој член значи административни правила и технички барања, кои може да содржат виртуелни испитувачки методи, основни испитувања, инженериски проценки, пресметки и слични постапки, со цел да се осигура безбедност во користењето и во сообраќајот на патиштата,

како и заштита на животната средина и природата на највисоко можно ниво во однос на техничките барања содржани во Прилог II односно Прилог III, од овој правилник. Виртуелните испитувачки методи, основните испитувања, инженериските проценки, пресметки и сличните постапки може да бидат утврдени со технички спецификации.

(3) Органот за одобрување прифаќа секој систем, компонента од одделна самостојна техничка единица со ЕУ-одобрение наместо алтернативните барања.

(4) За одредено возило, уникатно или не, на барање на производителот или сопственикот, органот за одобрување може да издаде одобрение за единечно возило, а притоа во постапката за единечно одобрување да не примени една или повеќе одредби од овој правилник или еден или повеќе регулативни акти дадени во Прилог II односно Прилог III на овој правилник, доколку определи алтернативни барања во однос на системите, составните делови или самостојните технички единици што се некомпатибилни со еден или повеќе регулативни акти, но само ако има основани причини за тоа.

Член 8

(1) За издавање на единечно одобрение за возило, производителот, или сопственикот непосредно, или преку овластената техничка служба поднесува барање до органот за одобрување.

(2) Органот за одобрување одобрувањето од став (1) на овој член го издава врз основа на наод од овластената техничка служба која го спроведува техничкиот дел од постапката на единечно одобрување.

(3) Во техничката служба, барателот поднесува барање за извршување на техничкиот дел од постапката и кон него приложува:

- за возилата од член 2 став (1) од овој правилник, потврда за исполнување на техничките барања издадена од производителот, застапникот или од независна институција која ќе биде прифатена од Органот за одобрување, односно технички карактеристики и список на одобренија доделени за возилото, неговите системи, самостојните технички единици и составните делови, согласно барањата од Прилогот II на овој правилник;

- возилата од член 2 став (2) на овој правилник, покрај документацијата од алинеја 1 од овој став, описен лист чија содржина е дадена во Прилог V, кој е составен дел на овој правилник, како и соодветна техничка документација (цртежи, спецификации и пресметки) и одобренијата на системите, самостојните технички единици или составните делови, односно извештаи од испитувања, како што е определено во Прилог III и Прилог IV на овој правилник и по потреба други докази за системите, составните делови, или самостојните технички единици;

- за возилата од член 2 став (3) на овој правилник, покрај документите од алинеја 1 и 2 од овој став, потврдата за сообразност и техничка документација што е поврзана со извршените промени на возилото;

(4) За возилата од увоз, покрај барањата од став (3) на овој член се доставува и доказ за подмирени царински обврски.

Член 9

(1) За возилата од член 8 став (3), алинеја 1 на овој правилник, техничката служба ја прегледува приложената документација и возилото. Со прегледот таа утврдува, дали конструкциско техничките карактеристики се во согласност со барањата од овој правилник и со соодветните технички барања дадени во Прилог II од овој правилник. Притоа, техничката служба ја проверува и техничката состојба на возилото како целина, за безбедно вклучување во сообраќај.

(2) За возилата од член 8 став (3), алинеја 2 на овој правилник, техничката служба ја прегледува приложената документација и возилото. Со прегледот се извршува проверка на применетите административни правила и технички барања, се спроведуваат виртуелни испитувачки методи, основни испитувања, инженериски проценки, пресметки и слични постапки, со цел да се осигура безбедност во користењето и во сообраќајот на патиштата, како и заштита на животната средина на највисоко можно ниво во однос на техничките барања. Техничката служба утврдува дали конструкциско техничките карактеристики се во согласност со барањата од овој правилник и соодветните технички барања дадени во Прилог III и IV на овој правилник. Притоа, техничката служба ја проверува и техничката состојба на возилото како целина, за безбедно вклучување во сообраќај, особено општите барања за цврстина и опременост на возилата.

(3) За возилата од член 8 став (3) алинеја 3 на овој правилник, техничката служба, покрај проверките од ставовите (1) и (2) на овој член, посебно ги проверува оние барања што се однесуваат на деловите на возилото поврзани со извршените промени. При утврдување на сообразност на извршената преправка со техничките барања, се почитуваат и упатствата на производителот на возилото од аспект на можните преработки.

Член 10

Техничката служба, ако тоа е неопходно за извршување на постапката, може да бара дополнување на приложената документација.

Член 11

(1) Техничката служба изготвува наод за возилото што е во согласност со податоците во приложената документација и увидот во возилото.

(2) Техничката служба, на органот за одобрување треба да му предложи одбивање на доделување на единечно одобрение ако оцени дека возилото, покрај исполнувањето на сите соодветни технички барања, претставува голем ризик за безбедноста во сообраќајот на патиштата патот, за животната средина или за безбедноста при работа.

III. ОДОБРЕНИЕ ЗА ЕДИНЕЧНО ВОЗИЛО И ПОТВРДА ЗА СООБРАЗНОСТ

Член 12

(1) Органот за одобрување врз основа на наод на техничка служба потврдува дека прегледаното единечно возило, уникатно или не, ги исполнува барањата утврдени со овој правилник и на барателот му издава одобрение за единечно возило.

(2) Формата и содржината на образецот за одобрение за единечно возило од категориите M, N и O се базира на образецот за ЕУ одобрението даден во Прилог VI на Правилникот за одобрување на нови моторни и приклучни возила и системите, составните делови и самостојните технички единици наменети за таквите возила, при што текстот „ЕУ одобрение“ се заменува со текстот „Единечно одобрение“, а деловите од текстот кои се однесуваат на одобрување на тип се изоставуваат.

(3) Формата и содржината на образецот за одобрение за единечно возило од категориите L, се базира на образецот за ЕУ одобрението даден во Прилог III на Правилникот за одобрување на тип на моторни возила со две и со три тркала, при што текстот „ЕУ одобрение“ се заменува со текстот „Единечно одобрение“, а деловите од текстот кои се однесуваат на одобрување на тип се изоставуваат.

(4) Формата и содржината на образецот за одобрение за единечно возило за земјоделски и шумски трактори се базира на образецот за ЕУ одобрението, даден во Прилог II поглавје C на Правилникот за одобрување на земјоделски и шумски трактори, при што текстот „ЕУ одобрение“ се заменува со текстот „Единечно одобрение“, а деловите од текстот кои се однесуваат на одобрување на тип се изоставуваат.

(5) Одобрението за единечно возило треба да има идентификационен број на предметното возило.

(6) Одобрението се означува согласно со Прилогот V кој од овој правилник.

(7) Ако сопственикот на возило за кое е издадено одобрение за единечно возило сака возилото да го продаде, да го регистрира или да го пушти во употреба во друга држава, органот за одобрување, на негово барање, му издава документ за техничките барања врз основа на кои е одобрено возилото.

Член 13

Органот за одобрување треба да одбие доделување на одобрение, доколку утврди дека возилото и покрај тоа што ги исполнува сите соодветни технички услови, претставува ризик за безбедноста на патиштата, за животната средина или за сигурноста при работата.

Член 14

(1) Формата и содржината на образецот за потврда за сообразност за возилата од категориите M, N, O и L е согласно Прилогот VII кој е составен дел на овој правилник.

(2) Формата и содржината на образецот за потврда за сообразност за земјоделски и шумски трактори е согласно Прилогот VIII кој е составен дел на овој правилник.

(3) Потврдата за сообразност треба да биде изработена така да не може да се фалсификува.

(4) Органот за одобрување на барање на техничките служби им издава означени обрасци за потврди за сообразност.

(5) Техничката служба води евиденција за издадените потврди за сообразност. За издадените потврди го известува органот за одобрување. Тие податоци треба, поради нивниот пренос во регистарот на податоци за возилата, да се доставуваат по електронски пат на начин, договорен со органот за одобрување.

(6) Техничката служба што издала потврда за сообразност согласно овој правилник, на барање на сопственикот на возилото, издава дупликат на потврдата за сообразност, ако неговиот оригинал бил изгубен или уништен.

IV. ТЕХНИЧКИ СЛУЖБИ

Член 15

(1) Техничките служби вршат или контролираат испитувања и/или инспекции потребни за одобрување врз основа на одредбите на овој правилник, регулативен акт од овој правилник, и врз основа на алтернативните постапки што се посебно дозволени.

(2) Техничките служби не може да вршат испитувања или инспекции за кои не се овластени.

(3) Техничките служби, кои вршат работи од член 2 став (2) и став (3) на овој правилник, спаѓаат во една или во двете од следните категории дејности, во зависност од нивното подрачје на компетенција:

(а) категорија А - техничките служби, што во своите сопствени објекти ги извршуваат испитувањата од овој правилник и од регулативните акти од Прилог II, односно Прилог III и Прилог IV на овој правилник;

(б) категорија В - техничките служби што ги контролираат испитувањата, определени во овој правилник и во регулативните акти од Прилог II, односно Прилог III и Прилог IV на овој правилник, што се извршуваат во објектите на производителот или во објектите на трети лица;

(4) Техничката служба што извршува работи од одделните ставови на член 2 од овој правилник, треба да исполнува:

1. Техничката служба што извршува работи од член 2 став (1) на овој правилник треба да располага со соодветен простор, опрема, уреди и кадар и да покаже соодветни вештини, специфични технички знаења и докажано специфично искуство. Просторот, опремата и уредите и кадарот треба да одговараат за спроведување на постапките за проверка на доказите за исполнување на сите технички барања за возилата кои се одобруваат.

2. Техничка служба што извршува работи од член 2 на овој правилник во постапката на единечно одобрување на возила согласно овој правилник треба да располага со соодветен простор, опрема, уреди и кадар и да покаже соодветни вештини, специфични технички знаења (темелни познавања на конструкцијата и испитувањето на возилата, владеење на техниката на испитување, моделирање и симулации и слично) и докажано специфично искуство. Просторот, опремата и уредите и кадарот со своите специфични вештини, знаења во специфичните области и докажаното искуство, треба да овозможуваат инженериски испитувања, инженериски оценки, пресметки, спроведување на алтернативни виртуелни постапки на испитување со цел да се обезбеди соодветно ниво на безбедност на патиштата и заштита на животната средина, во најголем можен степен.

3. Техничка служба што извршува работи од секторска област од член 2 став (2) и став (3) на овој правилник во постапката на единечно одобрување на возила согласно овој правилник треба да располага со соодветен простор, опрема, уреди за секторската област и кадар со соодветни вештини, соодветни специфични технички знаења и докажано соодветно специфично искуство во секторската област.

(5) Техничката служба што извршува работи од одделните ставови на член 2 од овој правилник, во поглед на кадарот треба да исполнува:

1. Техничка служба што извршува работи од член 2 став (1) на овој правилник треба да располага со најмалку три лица во редовен работен однос со високо образование (Машински факултет, од кои најмалку два од насока моторни возила, а едно од производна или конструктивна насока). Наведениот кадар треба да има најмалку три години работно искуство во струката.

2. Техничка служба што извршува работи од член 2 став (2) и став (3) на овој правилник треба да располага со најмалку три лица во редовен работен однос со високо образование (Машински факултет, насока моторни возила и пет години искуство во областа испитување или проектирање, производство и инспекција на возила) и две лица во редовен работен однос со високо образование од кои најмалку едно со Машински факултет од производна или конструктивна насока, а другото може да биде со Електротехнички или Сообраќаен факултет со три години работно искуство во струката.

3. Техничка служба што извршува работи од секторска област (како дејност или како категорија на возила) од член 2 став (2) и став (3) на овој правилник треба да располага со најмалку две лица во редовен работен однос со високо образование (Машински факултет, насока моторни возила од кои едното е со пет а другото со три години искуство во областа испитување или проектирање, производство и инспекција на возила) и едно лице во редовен работен однос со ви-

соко образование (Машински факултет од производна или конструктивна насока, Сообраќаен или Електротехнички факултет) и три години работно искуство во струката.

(6) Техничката служба треба:

- трајно да обезбедува независност и непристрасност во своето работење;
- да чува деловна тајна;
- да има одговорност за извршувањето на својата дејност;
- да има збирка на прописи за одобрување и други технички прописи за возилата,
- да има докажано искуство во познавањето на системот на одобрување и детално познавање на техниките барања за областите за кои е овластена.

(7) Техничката служба при вршење на работите од својата надлежност не треба да има судир на интереси со правни и физички лица од областа на производство и продажба на возила, уреди и опрема за возила и одржување на возила.

Член 16

(1) Техничката служба што извршува работи од одделните ставови на член 2 од овој правилник, во поглед на просторот и неговата опременост треба да исполнува:

1. Техничка служба што извршува работи од член 2 став (1) на овој правилник треба да располага со соодветен затворен работен простор во кој е можно да се вршат прегледите на возилата а кој треба да задоволи условите во врска со надворешните димензии на возилата и во кој е овозможено непречено работење, канцелариски простор соодветно опремен за водење евиденција и архивирање на документацијата и соодветна техничка опременост согласно потребите за дејноста.

2. Техничката служба за единечно одобрување на возилата согласно член 2 на овој правилник треба да располага со соодветна просторија која:

- овозможува соодветни услови за спроведување на потребните проверки и/или основни испитувања на возилото;
- има соодветен систем за затоплување,
- има соодветно осветлување;
- има најмалку две врати, за влез и излез од спротивни страни чија широчина треба да овозможуваат несметано движење на возилата, како и безбедна и брза евакуација на лицата од внатрешноста на просторијата кога возилото се наоѓа на вратата, а согласно максималната ширина на возилата според Правилникот за техниките барања за системите, составните делови, самостојните технички единици, опремата, димензиите и вкупните маси и основното оптоварување, а висината на вратите треба да ги задоволува димензиите утврдени со истиот Правилник за техниките барања за системите, составните делови, самостојните технички единици, опремата, димензиите и вкупните маси и основното оптоварување.

- има соодветно уреден канал кој овозможува спроведување на потребните испитувања на возилото;

3. Техничката служба што извршува работи од секторската област член 2 став (2) и став (3) на овој правилник треба да располага со соодветен затворен работен простор во кој е можно да се вршат работите кои се опфатени во секторската област како и канцелариски простор соодветно опремен за водење евиденција и архивирање на документацијата и соодветна техничка опременост согласно потребите за дејноста.

(2) Доколку за возилото кое единечно се одобрува е потребно да се изврши поедноставено испитување на издувната емисија на возилото, овластената техничка служба треба да има систем за одвод на издувните гасови.

(3) Доколку за возилото кое единечно се одобрува е потребно да се изврши поедноставено испитување на бучава, овластената техничка служба за да го спроведе таквото испитување треба да располага со отворен простор со соодветна подлога и димензии за испитување на бучава.

(4) Овластената техничка служба за единечно одобрување треба да располага со соодветен простор за паркирање кој е соодветен на видот на возилата кои се одобрувањата и на зачестеноста на изведувањето на таквите работи.

(5) Овластената техничка служба за единечно одобрување треба да располага и со соодветен простор за примање на странките, за архивата и соодветен канцелариски простор за спроведување на анализите, обработка на резултатите на поедноставените испитувања, спроведување на пресметките и подготовка на документите.

(6) Овластената техничка служба за единечно одобрување на возила треба да располага со информатичка и комуникациска опрема и развиен брз и надежен информатичко комуникациски систем.

Член 17

Површините пред и зад просторијата - салата за преглед и по потреба поедноставени испитувања на возила се соодветно изградени, сообраќајно уредени и одбележани и обезбедуваат услови за безбедно движење на возила и лицата.

Член 18

Овластената техничка служба за единечно одобрување на преправени и/или поправени возила треба постојано да располага со важечките национални прописи, да располага со UN/ECE правилниците кои ги содржат техничките барања за уредите и возилата, да располага со ЕУ прописите кои се однесуваат на возилата, како и да има организирано систем на перманентно следење на развојот на сите прописи кои ги дефинираат техничките барања за возилата, нивните уреди и опрема, да располага со националните и меѓународни

стандарди од областа на возилата и нивните уреди, како и со датотека за техничките податоци за поодделни марки и типови на возилата.

Член 19

Доколку заради единечно одобрување на возило е потребно поедноставено испитување на одделни уреди и карактеристики на возилата за кои постојат технички барања содржани во одделни технички спецификации, ЕСЕ правилници, или ЕУ прописите кои се однесуваат на возилата, стандарди или други прописи, овластената техничка служба треба да располага со услови и опрема за испитување кои овозможуваат спроведување на основни испитувања или соодветни алтернативни постапки.

Член 20

(1) Техничката служба која изведува работи во целост согласно член 2 на овој правилник, заради создавање услови за утврдување на масените и димензионите параметри, на техничко - безбедносните карактеристиките и ефикасноста на системите за пренос силата, системот за кочење, системот за потпирање, системот за управување, светлосно сигналните уреди, приклучните уреди, издувната емисија и бучава, јакостните карактеристики и слично, истата треба да располага со опрема за основни испитувања спроведени со индикативни мерења и тоа:

1. Уреди за димензионални мерења;
2. Уреди за мерење на маса
3. Уреди за мерење на сила
4. Уреди за мерење на температура
5. Стоперица или друг уред за мерење на време.
6. Уреди за испитување на напонска состојба (оптовареност) на пооделни уреди на возилото.
7. Уреди за мерење на вртежен момент на вртливи елементи.
8. Уреди за контунирано регистрирање на бројот на вртежи на вртливи елементи.
9. Уреди за испитување на перформансите на сопирање.
10. Уреди за испитување на влечно динамичките карактеристики на возилата.
11. Уреди за испитување на параметрите на управливост, стабилност и комфорт на возилата.
12. Уреди за испитување на еколошките параметри (состав на издувни гасови, и бучава) на возилата
13. Уреди за мерење на електричните величини и електричните врски кај возилата
14. Уреди за испитување на механичките карактеристики и особини на материјалите од кои се изработени поодделни уреди (делови) на возилата
15. Соодветна хардверска и софтверска опрема
16. Прирачна опрема

(2) Барањата од став (1) на овој член се сметаат за задоволени ако техничката служба располага со било каква конфигурација на опрема која ги има капацитет и функционални карактеристики еквивалентни на опремата наведена во ставот (1) од овој член.

(3) Техничката служба која изведува работи во поедини секторски области согласно член 3 став (2) и став (3) на овој правилник треба да располага со опрема за основни испитувања спроведени со индикативни мерења кои што произлегуваат од општите и специфичните барања на секторската област.

Член 21

(1) Оспособеноста за вршење на работите на технички служби се проверува преку постапка за акредитација спроведена од страна на органот за оцена на компетентноста, согласно член 58 став (3) од Законот за возила.

(2) Акредитација од ставот (1) на овој член се врши во согласност со одредбите од Законот за возила, прописите донесени врз негова основа и овој правилник.

(3) Техничката служба може да се акредитира во одделни секторски определени области, согласно нејзините компетенции, опрема, вештини, специфични знаења и искуства, во рамките на активностите кои се предмет на регулирање на овој правилник и во согласност со одделните технички барања.

(4) Техничката служба во своето барање за акредитација ги дефинира секторските области за кои смета дека ги исполнува условите за акредитација согласно Законот за возила, техничките барања и овој правилник.

(5) Преоцена на оспособеноста за вршење на работите на технички служби се прави во временски интервал кој не е подолг од три години.

Член 22

(1) Постапката за овластување за вршење на работите на техничка служба започнува со поднесување на барање од акредитирана техничка служба до Министерството за економија.

(2) Барањето од став (1) на овој член ги содржи следните податоци:

- назив и седиште на правното лице;
- единствен матичен број на субјектот и даночен број;
- број на вработен стручен кадар и докази за стручната подготовка и
- опис на обемот и задачите кои ќе ги врши правното лице согласно одредбите од член 2 во целост, одредбите од член 2 став (1), како и одредбите член 21 став (3) од овој правилник.

(3) Кон барањето од став (1) на овој член, акредитираната техничка служба доставува:

1. доказ за упис во Централниот регистар на Република Македонија;

2. копии од обрасците M1/M2 за вработениот стручен кадар во редовен работен однос кај правното лице, согласно барањата од член 15 став (5) на овој правилник;

3. доказ за техничка опременост или договор заверен на нотар за користење на техничка опрема со важност од најмалку четири години;

4. доказ дека има склучено договор за осигурување од професионална одговорност;

5. доказ за позитивен бонитет и

6. копија од сертификатот за акредитација издаден од Институтот за акредитација на Република Македонија, заверена на нотар.

(4) Решението за овластување за вршење на работите на техничката служба, на предлог на органот на одобрување, се издава во рок од 15 дена од приемот на барањето и тоа само за областа за која важи акредитацијата.

(5) Овластената техничка служба е должна трајно да ги исполнува условите од акредитацијата.

(6) На предлог на органот за одобрување, може да се одземе овластувањето на техничката служба во случаите наведени во членот 60 до Законот за возила.

(7) Во решението од став (4) од овој член се наведува стручното подрачје за кое е одговорна техничката служба.

V. ОЦЕНА НА СООБРАЗНОСТ

Член 23

(1) За возилата за кои типот не е одобрен во согласност со хармонизираните прописи за ЕУ одобрување на тип, ниту постои одобрение на типот во Република Македонија, а за кое има обезбедено документација за исполнување на сите технички барања може да се спроведе постапка за оцена на сообразност на возилото, согласно член 97 од Законот за возила.

(2) Со постапката оцена на сообразност на возило, за возилото од став (1) на овој член се утврдува неговата сообразност со техничките барања дадени во Прилогот II на овој правилник, во кој се содржани техничките спецификации, еквивалентните со нив правилници на ЕСЕ, како и временскиот период за нивна примена.

(3) Во постапката за оцена на сообразност подносителот на барањето за оцена на сообразност доставува:

- барање за отпочнување на постапка за оцена на сообразност,
- фотокопија од претходна сообраќајна дозвола со оригинал за увид (за возилата што претходно биле регистрирани) и
- потврда за исполнување на техничките барања издадена од производителот, застапникот или од независна институција која ќе биде прифатена од Органот за одобрување, односно технички карактеристики и спи-

сок на одобрената доделени за возилото, неговите системи, самостојните технички единици и составните делови, согласно барањата од Прилогот II на овој правилник;

- за возилата од увоз доказ за регулирани царински обврски.

(4) Постапката на оцена на сообразност на возила од став (1) на овој член не се извршува за возила, врз кои дополнително била извршена промена, која:

- ги опфаќа податоците кои се евидентираат во постапката за регистрација на возилото;

- бара промена на категоријата на возилото;

- влијае на одобрените составни делови, самостојните технички единици и опремата на возилата, односно на исполнетоста на одделните технички барања и

- влијае или може да влијае на безбедноста на возилото.

Член 24

(1) Постапката за оцена на сообразност од членот 23 од овој правилник ја извршуваат правните лица од член 96 од Законот за возила.

(2) При позитивно завршена постапка за оцена на сообразност, правните лица од став (1) на овој член издаваат согласност за регистрација согласно Правилникот за идентификација и за идентификација и оцена на техничката состојба на возилата.

VI. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 25

(1) Во период од шест месеци од денот на влегувањето во сила на овој правилник постапката за единечно одобрување за половни патнички возила од категоријата M1, се врши согласно техничките барања дадени во Прилог IX, кој е составен дел на овој правилник, во кој се содржани техничките спецификации и еквивалентните со нив правилници на ЕСЕ за возила.

(2) Во период од шест години по истекот на периодот од став (1) од овој член, постапката за единечно одобрување за половни патнички возила од категоријата M1 се врши согласно техничките барања, дадени во Прилог X, кој е составен дел на овој правилник, во кој се содржани техничките спецификации и еквивалентните со нив правилници на ЕСЕ за возила.

(3) Во период од три месеци од денот на влегувањето во сила на овој правилник, постапката за единечно одобрување за половни возила од категоријата M2 и M3, се врши согласно техничките барања дадени во Прилог XI, кој е составен дел на овој правилник, во кој се содржани техничките спецификации и еквивалентните со нив правилници на ЕСЕ за возила.

(4) Во период од три месеци од денот на влегувањето во сила на овој правилник постапката за единечно одобрување за половни возила од категоријата N1, се врши согласно техничките барања дадени во Прилог

XII, кој е составен дел на овој правилник, во кој се содржани техничките спецификации и еквивалентните со нив правилници на ЕСЕ за возила.

(5) Во период од три месеци од денот на влегувањето во сила на овој правилник постапката за единечно одобрување за половни возила од категоријата N2 и N3, се врши согласно техничките барања дадени во Прилог XIII, кој е составен дел на овој правилник, во кој се содржани техничките спецификации и еквивалентните со нив правилници на ЕСЕ за возила.

(6) Во период од три месеци од денот на влегувањето во сила на овој правилник постапката за единечно одобрување за половни возила од категоријата O1, се врши согласно техничките барања дадени во Прилог XIV, кој е составен дел на овој правилник, во кој се содржани техничките спецификации и еквивалентните со нив правилници на ЕСЕ за возила.

(7) Во период од три месеци од денот на влегувањето во сила на овој правилник, постапката за единечно одобрување за половни возила од категоријата O2, се врши согласно техничките барања дадени во Прилог XV, кој е составен дел на овој правилник, во кој се содржани техничките спецификации и еквивалентните со нив правилници на ЕСЕ за возила.

(8) Во период од три месеци од денот на влегувањето во сила на овој правилник постапката за единечно одобрување за половни возила од категоријата O3 и O4, се врши согласно техничките барања дадени во Прилог XVI, кој е составен дел на овој правилник, во кој се содржани техничките спецификации и еквивалентните со нив правилници на ЕСЕ за возила.

(9) Постапката за оцена на сообразност за возилата од ставовите (1), (2), (3), (4), (5), (6), (7) и (8) од овој член ќе се врши до истекот на рокот за усогласување на работењето на правните лица за оцена на сообразност утврден во член 96 став (4) од Законот за возила.

Член 26

Со денот на влегување во сила на овој правилник престанува да важи Правилникот за пуштање на пазар и ставање во употреба на моторни возила, приклучни возила, опрема и делови кои можат да се вградат и/или да се користат на нив („Службен весник на Република Македонија” бр. 134/06, 09/07, 156/07, 42/2008 и 120/08).

Член 27

Овој правилник влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 25-130/3
5 февруари 2010 година
Скопје

Министер,
Фатмир Бесими, с.р.

Прилог I

КАТЕГОРИИ ВОЗИЛА

1. ВОЗИЛА СО ЧЕТИРИ И ПОВЕЌЕ ТРКАЛА ⁽¹⁾

1. Категорија **M**: Моторни возила со најмалку 4 тркала, наменети за превоз на патници.
Категорија **M₁**: Возила за превоз на патници со најмногу осум седишта не вклучувајќи го седиштето на возачот.
Категорија **M₂**: Возила за превоз на патници со повеќе од осум седишта не вклучувајќи го седиштето на возачот и со максимална маса до најмногу 5 тони.
Категорија **M₃**: Возило за превоз на патници со повеќе од осум седишта не вклучувајќи го седиштето на возачот и со максимална маса која надминува 5 тони.

2. Категорија **N**: Моторни возила со најмалку 4 тркала наменети за превоз на стоки.
Категорија **N₁**: Возила за превоз на стоки со максимална маса заклучно до 3,5 тони.
Категорија **N₂**: Возила за превоз на стоки со максимална маса што надминува 3,5 тони, меѓутоа до најмногу 12 тони.
Категорија **N₃**: Возила за превоз на стоки со максимална маса што надминува 12 тони.

Кај влечното возило, наменето за влечење на полуприколка или приколка со централна оска, масата што се зема во предвид за класификација на возилото, е масата на влечното возило, во состојба на подготвеност за возење, зголемена со масата, која одговара на најголемото статично вертикално оптоварување, пренесено на влечното возило со полуприколка или со приколка со централна оска, и најголемата маса на товарот на влечното возило, каде што доаѓа во предвид.

3. Категорија **O**: Приколки (вклучувајќи ги и полуприколките)

- Категорија **O₁**: Едноосни приколки (вклучувајќи ги полуприколките) со максимална маса која не надминува 0,75 тони.
Категорија **O₂**: Приколки со максимална маса која надминува 0,75 се до 3,5 тони.
Категорија **O₃**: Приколки со максимална маса која надминува 3,5 тони, но не надминува 10 тони.
Категорија **O₄**: Приколки со максимална маса која надминува 10 тони.

Кај полуприколките или приколките со централна оска, максималната маса, која се смета за определување на категоријата, е статичкото вертикално оптоварување, пренесено на подлогата со оската од полуприколката или приколката со централна оска, што е поврзана со влечното возило и го носи својот максимален товар.

⁽¹⁾ Дефинициите за категориите и типовите возила детално се определени во Правилник за одобрување на нови моторни и приклучни возила, системи, составни делови и самостојни технички единици наменети за таквите возила („Службен весник на Република Македонија“ бр. 132/09), заради прегледност овде се наведени само основните причинители.

II. ВОЗИЛА СО ДВЕ ИЛИ СО ТРИ ТРКАЛА⁽¹⁾

Категорија L: моторни возила со две и со три тркала

Категорија L1e: (возила со две тркала) и

Категорија L2e: (возила со три тркала):

„мопеди“ (велосипед со мотор) чија максимална конструкциска определена брзина не надминува 45 km/h и која ги има следните карактеристики:

- (i) кај моторните возила со две тркала, кај кои:
 - работната зафатнина, во случај на мотор со внатрешно согорување, не надминува 50 см³, односно
 - максималната номинална силина, во случај на електромотор не надминува 4 kW;
- (ii) кај возилата со три тркала со мотор, кај кои:
 - работната зафатнина, во случај на мотор со присилно палење, не надминува 50 см³, или
 - максималната номинална силина, во случај на други мотори со внатрешно согорување, не надминува 4 kW, или
 - максималната номинална силина, во случај на електромотор не надминува 4kW;

Категорија L3e: (возила со две тркала) – „Мотоцикл“ - е возило на моторен погон со две тркала без приколка од страна, (категорија L3e опремено со мотор кој има работна зафатнина поголема од 50 см³, ако е од тип на мотор со внатрешно согорување и/или има максимална конструкциска определена брзина поголема од 45 km/h.

Категорија L4e: (возила со три тркала) – „Мотоцикл со странична приколка“ е возило на три тркала опремено со мотор, со работна зафатнина која надминува 50 см³ доколку е мотор со внатрешно согорување и/или кај кои максималната конструкциска определена брзина надминува 45 km/h;

Категорија L5e: „моторни возила на три тркала“ (возила со три тркала симетрично поставени по должината на оската на возилото), чија работна зафатнина на моторот со внатрешно согорување е поголема од 50 см³ и/или со максимална конструкциска определена брзина која надминува 45 km/h;

Категорија L6e: „лесни четирицикли“ со маса на неоптоварено возило помала од 350 килограми без батерија ако возилото е на електричен погон, кај кои максималната конструкциска определена брзина не надминува 45 km/h, и

(i) чија работна зафатнина на моторот, во случај на мотори со присилно палење не надминува 50 см³, или

(ii) кај кои максималната силина на моторот не надминува 4kW, во случај на други мотори со внатрешно согорување, или

(iii) чија максимална силина на електромоторот не надминува 4kW доколку возилото е на електричен погон

Категорија L7e: „четирицикл“ е возило на моторен погон со четири симетрично поставени тркала, чија маса не е поголема повеќе од 400kg, доколку е наменето за превоз на луѓе, односно 550kg, доколку е наменето за превоз на товар (без батерија ако возилото е на електричен погон) при што моќта на моторот не поминува 15 kW.

Возилата од категоријата L6e треба да ги исполнуваат техничките барања за мопеди со три тркала од категоријата L2e освен ако во поединечните технички спецификации не е определено поинаку. Возилата од категоријата L7e се сметаат за моторни трицикли и треба да ги исполнуваат техничките барања за моторни возила со три тркала од категорија L5e, освен ако со поединечните технички спецификации не е определено поинаку.

⁽¹⁾ Дефинициите за категориите и типовите возила подетално се определени во Правилникот за одобрување на тип на моторни возила со две и со три тркала („Службен весник на Република Македонија“ бр.131/09), заради прегледност овде се наведени само основните причинители.

III. ЗЕМЈОДЕЛСКИ И ШУМСКИ ТРАКТОРИ ⁽¹⁾

1. Категорија Т: Трактори со тркала,

Категорија **T1**: Трактори со тркала, чија максимална конструкциска определена брзина не надминува 40km/h и кај кои оската што е најблиску до возачот, има широчина на траг од 1150 mm, со маса при неоптоварена состојба, при подготвеност за движење надминува 600 килограми и кај кои минималното растојание од подлогата не надминува 1000 mm.

Категорија **T2**: Трактори со тркала, чија максимална конструкциска определена брзина не надминува 40 km/h и кај кои минималната широчина помеѓу тркалата е помала од 1150 mm, со маса во неоптоварена состојба, при подготвеност за движење која надминува 600 kg и, со минимално растојание од подлогата кое не надминува 600 mm. Доколку височината на тежиштето на тракторот (измерена од подлогата), поделена со просечното минимално растојание помеѓу тркалата на поединечна оска надминува 0,90, максималната конструкциска определена брзина се ограничува на 30 km/h.

Категорија **T3**: Трактори со тркала, чија максимална конструкциска определена брзина не надминува 40 km/h и чија маса во неоптоварена состојба, при подготвеност за движење не надминува 600 kg.

Категорија **T4**: Други трактори со тркала, чија максимална конструкциска определена брзина не надминува 40 km/h (**T41** трактори со висока проодност, **T42** посебно широки трактори **T43**, трактори со ниска проодност - трактори со тесен траг).

Категорија **T5**: Трактори со тркала, чија максимална конструкциска определена брзина надминува 40 km/h.

2. Категорија С: Трактори со гасеници

Тракторите со гасеници што ги движат и управуваат гасеници и чии категории од **C1** до **C5** се определени во иста смисла како категориите од **T1** до **T5**.

3. Категорија R: Приколки

Категорија **R1**: Приколки, чија сума на технички дозволените оскини оптоварувања не надминува 1500 kg.

Категорија **R2**: Приколки, чија сума на технички дозволените оскини оптоварувања надминува 1500 kg меѓутоа не надминува 3500 kg.

Категорија **R3**: Приколки, чија сума на технички дозволените оскини оптоварувања надминува 3500 kg, меѓутоа не надминува од 21000 kg.

Категорија **R4**: Приколки, чија сума на технички дозволените оскини оптоварувања надминува 21000 kg.

4. Категорија S: Заменлива влечна машина

Категорија **S1**: Заменлива влечна машина за употреба во земјоделството или шумството, чија сума на технички дозволените оптоварувања на оските не надминува 3500 kg.

Категорија **S2**: Заменлива влечна машина за употреба во земјоделството или шумството, чија сума на технички дозволените оптоварувања на оските надминува 3500 kg.

⁽¹⁾Дефинициите за категориите и типовите возила подетално се определени во Правилникот за одобрување на земјоделски и шумски трактори („Службен весник на Република Македонија“ бр.134/09) заради прегледност овде се наведени само основните причинители.

Прилог 1 - Додаток 1

ОБЛИК НА КАРОСЕРИЈА ЗА ПОЕДИНЕЧНИ КАТЕГОРИИ ВОЗИЛА

Категорија на возилата	Облик на каросерија	Дополнителен опис
M₁ M₁G	AA - лимузина	-
		Отворен (само кај теренските)
	AB - возила со подвижни задни врати	-
	AC - караван	-
	AD - купе	-
	AE - кабриолет	-
	AF - повеќенаменско	-
	SA - возило за домување	-
	SB - блиндирано возило	-
	SC - возило за итна помош	-
	SC - погребно возило	-
	SG - возило за специјална намена	-
		Авто школа
		Противпожарно
		Полициско
		Воено
M₂ или M₃ M₂G или M₃G	SA до SW	-
		Тролебус (само кај CA и CC)
	SA - возило за домување	-
	SB - непробојно возило	-
	SG - возило за специјална намена	-
		Авто школа
		Противпожарно
		Полициско
		Воено

*Дефиниција на типот каросерија за моторни возила од категоријата M₂ и M₃ од SA до SW:

Возила од класа I (автобуси, проектирани со простор за патници за стоење и кои овозможуваат почесто менување на патниците)	Возила од класа II (автобуси, проектирани пред се за превоз на патници со седење и се направени така, да допуштаат и превоз на патници кои стојат во средишниот-преоден и/или во просторот, кој не треба да го надмине просторот за две двојни седишта)	Возила од класа III (автобуси наменети исклучиво за патници што седат)
CA - на едно ниво CB - на две нивоа CC - подвижни едно ниво CD - подвижни на две нивоа CE - нископодни на едно ниво CF - нископодни на две ниво CG - подвижни нископодни на едно ниво CH - подвижни нископодни на две нивоа	CI - на едно ниво CJ - на две нивоа CK - подвижни едно ниво CL - подвижни на две нивоа CM - нископодни на едно ниво CN - нископодни на две ниво CO - подвижни нископодни на едно ниво CR - подвижни нископодни на две нивоа	CQ - на едно ниво CR - на две нивоа CS - зглобни со едно ниво CT - зглобни со две нивоа
Возила од класа A (автобуси за превоз до 22 патници, проектирани за превоз на патници со седење и стоење)	Возила од класа B (автобуси за превоз до 22 патници проектирани за превоз само на патници со седење)	
SU - на едно ниво	SW - на едно ниво	
SV - нископодни на едно ниво		

Категорија на возилата	Облик на каросерија	Дополнителен опис
N₁ N₁G	BA - кесон	- кипер Со продолжена кабина
	BB - фургон	- Со продолжена кабина
	SA - возило за домување	-
	SB –непробојно возило	-
N₂ или N₃ N₂G или N₃G	BA - кесон	- кипер Со продолжена каб. Со дигалка Кипер со дигалка
	BB - фургон	- Со продолжена кабина
	BC - тегнач со седло	-
	BD - друмски тегнач	-
	SA - возило за домување	-
	SB - непробојно возило	-
	SF - авто дигалка	-
N₁ или N₂ или N₃ N₁G или N₂G или N₃G	SG	-
		Авто школа
		Авто подвижна скала
		Цистерна
		Цистерна-противпожарна
		Цистерна за опасни материи
		Пумпа
		Работна
		Електроагрегат
		Противпожарно
		Шумско
		Компресор
		Комунално
		Плато
		Полициска
		За подигање на возила
	BB/SG	За контејнери
		За животни
		За забави
		АТП
	BA, BB/SG	Библиотеки
		Продавници
	BA, BB, SB/SG	РТВ
		За опасни материи
		Воени
N₂ или N₃ N₂G или N₃G	SG	Дампер Дигалка Мешалка Силос

**

а - за приколки и за заменливи влечни машини со максимална конструкциска брзина од 40 km/h или помала

б - за приколки и за заменливи влечни машини со максимална конструкциски определена брзина поголема од 40 km/h.

Категорија на возила	Облик на каросерија	Дополнителен опис
T1,T2,T3,T4	FA - земјоделско	-
	FB - шумско	-
		-
	SG - возило за специјална намена	Автошкола
T5	FA - земјоделско	-
	SG - возило за специјална намена	-
S1,S2,S3,S4	FA - земјоделско	-
	FB - шумско	-
	SG - возила за специјална намена	-
R1,R2,R3,R4 а или б**	DA - полуприколка	Кесон
		Плато
		кипер
	DB - приколка со вртлив приклучок (руда)	Кесон
		Плато
		кипер
	DC - приколка со централна оска	Кесон
		Плато
	SG - возила за специјална намена	-
		Цистерна
		За превоз на лица
		За животни
S1 или S2 или б**	DA - полуприколка	-
	DB - приколка со вртлива оска (руда)	-
	DC - приколка со централна оска	-
	SG - возила за специјална намена	-

Категорија на возила	Облик на каросерија	Дополнителен опис
L1e	EA - обична	-
	EB - скутер	-
	SG - возило за специјална намена	Полициско
		Спортско
L2e	ED - со странична приколка	-
	EG - патничко	Отворено
		Затворено
	EH - товарно	Отворено
		Затворено
L3e	EA - обична	-
	EB - скутер	-
	SG - возило за специјална намена	Полициско
		Спортско
		-
L4e	ED - со странична приколка	-
	SG - возило за специјална намена	Спортско
		-
L5e	EF - трике	-
	EG - патничко	Отворено
		Затворено
	EH - товарно	Отворено
		Затворено
L6e	EG - патничко	Отворено
		Затворено
	EH - товарно	Отворено
		Затворено
L7e	EG - патничко	Отворено
		Затворено
	EN - товарни	Отворено
		Затворено
	SG - возило за специјална намена	-

O ₁	DC - приколка со централна оска SG - возило за специјална намена		- -
	DA - полуприколка		Фургон Кесон Плато кипер
	DV - приколка со руда (вртлива оска)		Фургон КЕСОН Плато кипер
	DC - приколка со централна оска		Фургон Кесон Плато
	SE - приколка за домување		-
O ₂ или O ₃ или O ₄	Возило за специјална намена	DA,DV,DC/SG	-
			АТР
			Цистерна
			Цистерна-противпожарна
			Цистерна за опасни материи
			Пумпа
			Дампер
			Работна
			Дигалка
			Електроагрегат
			Фургон
			Шумско
			Компресор
			Комунално
			Кујна
			Мешалица
			Полиција
			Продавница
			РТВ
			Силос
			Војска
			За контејнери
			За опасни материи
			За животни
			За забави

Прилог II

ТЕХНИЧКИ БАРАЊА КОИ ТРЕБА ДА ГИ ИСПОЛНАТ ВОЗИЛАТА ВО ПОСТАПКАТА ЗА ЕДИНЕЧНО ОДОБРУВАЊЕ

Во табела 1 од овој прилог се содржани техничките барања за единечно одобрување на половни возила што спаѓаат во категориите M, N и O.

Во табела 2 од овој прилог се содржани техничките барања за единечно одобрување на нови и половни возила што спаѓаат во категоријата L.

Во табела 3 од овој прилог се содржани техничките барања за единечно одобрување на нови и половни возила што спаѓаат во категориите T, C, R и S.

Табела 1

1	2	3	4	5	6	7
ТСВ Техничка специфи- кација	Содржина на техничката спецификација	ЕЦЕ Правилник	ЕЕЦ Директива (основна) барана	Датум на стапување на колона 3, колона 4		Категорија на возилата
				За нови	За половни	
ТСВ 101	За дозволено ниво на бучава и за издувниот систем на моторните возила	R 51/02	(70/157); 96/20, 99/101	01.10.1998	01.10.1998	M, N
ТСВ 102	За мерките против загадувањето на воздухот со емисијата од моторните возила	R 83/05 R 103/00	(70/220); 98/69, 98/77 99/102, 2001/1, 2001/100	01.10.2008 01.10.2001	01.10.2008 01.10.2012 01.10.2012	M, N Фаза A Фаза B
ТСВ 103	За резервоарот за гориво и за уредите за заштита од подлетување од назад за моторните возила и нивните приколки	R 34/01 R 58/01	(70/221); 97/19 (70/221); 81/333,97/19 2000/8	01.10.2004 15.01.1988	01.10.2007 15.01.1988	M, N, O
ТСВ 104	За просторот за поставување на регистарските таблички и прицврстувањето на задните регистарски таблички на моторните и приклучните возила	-	(70/222)	01.10.2012	01.10.2012	M, N O
ТСВ 105	За системите за управување за моторните возила и нивните приколки	R 79/01	(70/311); 92/62, 99/7	01.10.2002	01.10.2005	M, N, O
ТСВ 106	За вратите на моторните возила	R 11/02	(70/387);70/387,70/389, 98/90	17.12.1983	17.12.1983	M1, N
ТСВ 107	За уредот за звучна сигнализација на моторните возила	R 28/00	(70/388);70/388,87/354	01.04.1985	01.04.1985	M, N
ТСВ 108	За уредите за посредно гледање кај моторните возила и нивното вградување	R 46/01	(71/127); 88/321	01.10.2001	01.10.2001	M, N
ТСВ 109	За кочење на моторните и приклучните возила	R 13/09 R 13H/00 R 90/01	(71/320); 98/12 (98/12); 98/12, 2002/78	01.10.2002 01.10.2004 01.10.2001	01.10.2007 01.10.2007 01.10.2001	M, N, O
ТСВ 110	Електромагнетна компатибилност кај возилата	R 10/02	(72/245); 95/54, 97/24	01.10.2002	01.10.2007	M, N, O
ТСВ 111	За мерките против емисијата на загадувачите од дизел моторите, што се	R 24/03	(72/306); 89/491,97/20	05.01.1985	05.01.1985	M, N

	употребуваат во возилата (чадење)					
ТСВ 112	За внатрешната опременост на моторните возила	R 21/01	(74/60); 78/632,2000/4	20.07.1991	20.07.1991	M1
ТСВ 113	За уредите за заштита од неовластена употреба на моторните возила	R 18/02 R 97/01 R 116/00	(74/61); 95/56 (74/61); 95/56	01.10.2002 01.10.2004 01.10.2008	01.10.2004 01.10.2007 01.10.2012	M, N
ТСВ 114	За однесувањето на механизмот за управување на возилото во случај на удар	R 12/03	(74/297); 91/662	01.10.2004	01.10.2005	M1, N1
ТСВ 115	За седиштата, нивните прицврстувачи и наслоните за глава во моторните возила	R 17/06 R 17/07	(74/408); 96/37	01.10.2002 01.10.2004	01.10.2004 01.10.2005	M, N
ТСВ 116	За надворешните испакнати делови на моторните возила	R 26/01 R 26/02	(74/483); 79/488	17.12.1983 01.10.2002	17.12.1983 01.10.2004	M1
ТСВ 117	За степенот на пренос за возење наназад и за брзиномерот кај моторните возила	R 39/00	(75/443); 75/443, 97/39	05.01.1985	05.01.1985	M, N
ТСВ 118	За пропишаните таблички и ознаки за моторните и приклучните возила и нивното поставување и начина на прицврстување	-	(76/114); 78/507	01.10.2012	01.10.2012	M, N, O
ТСВ 119	За приклучоците на сигурносните појаси кај моторните возила	R 14/04	(76/115); 96/38	01.10.2004	01.10.2007	M, N
ТСВ 120	За вградување на светлосните и светлосно сигналните уреди на моторните и приклучните возила	R 48/02	(76/756); 97/28	01.10.2002	01.10.2007	M, N, O
ТСВ 121	За катадиоптерите за моторни и приклучни возила	R 3/02	(76/757); 76/757, 97/29	25.07.1969	25.07.1969	M, N, O
ТСВ 122	За габаритните светла, предните и задните позициони светла, стоп светла, светла за дневно возење и бочните светла за означување за моторните и приклучните возила	R 7/02 R 87/00 R 91/00	(76/758); 97/30 (97/30); 97/30 (97/30); 97/30	01.10.2000 01.10.2012 01.10.2012	01.10.2000 01.10.2012 01.10.2012	M, N, O M, N M, N, O
ТСВ 123	За покажувачите на правец кај моторните возила и нивните приколки	R 6/01	(76/759); 89/277,99/15	25.07.1969	25.07.1969	M, N, O
ТСВ 124	За светлата за осветлување на задната регистарска таблица за моторните возила и нивните приколки	R 4/00	(76/760); 76/760, 97/31	25.07.1969	25.07.1969	M, N, O
ТСВ 125	За главните светла на моторни возила, кои функционираат како долго и/или соборено светло и за извори на светлина (светилки со вжарено влакно и друго) кои се употребуваат во одобрените светлосни единици кај моторните и нивните приклучни	R 1/01 R 5/02 R 8/04 R 20/02 R 112/00 R 37/03 R 98/00 R 99/00	(76/761); 89/517,99/17 (76/761); 89/517,99/17 (76/761); 89/517,99/17 (76/761); 89/517,99/17 (76/761); 89/517,99/17 (76/761); 89/517,99/17 (76/761); 99/17 (76/761); 99/17	15.04.1962 25.07.1969 25.07.1969 01.10.2007 01.10.2007 14.06.1983 01.10.2001 01.10.2001	15.04.1962 25.07.1969 25.07.1969 01.10.2008 01.10.2012 14.06.1983 01.10.2007 01.10.2007	M, N

	возила					
TCB 126	За предните светла за магла на моторните возила	R 19/02	(76/762); 87/354,99/18	01.10.2007	01.10.2008	M, N
TCB 127	За уредите за влечење на моторни возила	-	(77/389); 96/64	01.10.2012	01.10.2012	M, N
TCB 128	За задните светла за магла за моторни и за приклучни возила	R 38/00	(77/538); 89/518, 99/14	24.07.1983	24.07.1983	M, N, O
TCB 129	За светлата за возење наназад	R 23/00	(77/539); 87/354,97/32	24.07.1983	24.07.1983	M, N, O
TCB 130	За паркирни светла за моторни возила	R 77/00	(77/540), 77/540, 99/16	01.10.2001	01.10.2001	M, N
TCB 131	За сигурносните појаси и системите за задржување на патниците кај моторните возила	R 16/04 R 44/03	(77/541); 90/628,96/36, 2000/3 (2000/3)	27.08.1976 01.10.2001	27.08.1976 01.10.2008	M, N
TCB 132	За видното поле на возачите на моторни возила	-	(77/649); 88/366, 90/630	01.10.2012	01.10.2012	M1
TCB 133	За означување (идентификација) на командите, контролните светла и покажувачите	R 121/00	(78/316); 93/91	01.10.2007	01.10.2012	M, N
TCB 134	За системите за одмрзнување и за одмаглување на застаклените површини кај моторните возила	-	(78/317)	01.10.2012	01.10.2012	M1
TCB 135	За системите за бришење и миеење на ветробранско стакло	-	(78/318); 94/68	01.10.2012	01.10.2012	M1
TCB 136	За системите за греење на моторните и приклучните возила	R 122/00	(2001/56); 2001/56	01.10.2008	01.10.2012	M, N, O
TCB 137	За штитници на тркалата на возилата (за калниците на тркалата)	-	(78/549); 94/78	01.10.2012	01.10.2012	M, N, O
TCB 138	За наклоните за глава на седиштата на моторни возила	R 25/03 R 25/04	(78/932)	17.12.1983 01.10.2002	17.12.1983 01.10.2004	M1
TCB 139	За емисијата на јаглерод диоксид и потрошувачката на гориво на моторните возила	R 101/00 R 84/00	(80/1268); 93/116,99/1 00, 2004/3	01.10.2001	01.10.2001	M1, N1
TCB 140	За силината на моторот кај моторните возила	R 85/00	(80/1269); 89/491	01.10.2001	01.10.2001	M, N
TCB 141	За мерките кои треба да се преземат за емисијата на издувни гасови и цврсти честички од дизел моторите кои се користат во возилата, и емисијата на издувни гасови од моторот со палење со искра, кои како гориво употребуваат природен гас или течен нафтен гас и се користат во возила	R 49/03	(88/77); 99/96,2001/27	01.10.2006 01.10.2012	01.10.2008 01.10.2012	M, N Faza A Faza B
TCB 142	За бочна заштита на возилата (странични штитници)	R 73/00	(89/297)	01.10.2001	01.10.2001	N2, N3, O3, O4
TCB 143	За системите за спречување на прскање	-	(91/226)	01.10.2012	01.10.2012	N2>7,5t, N3, O3, O4

	од тркалата за одредени категории моторни возила и нивните приколки					
ТСВ 144	За масите и димензиите на моторните возила од категоријата M ₁	-	(92/21); 95/48	01.10.2012	01.10.2012	M1
ТСВ 145	За сигурносните стакла и материјалите за застаклување кај моторните и приклучните возила	R 43/00	(92/22); 92/22, 2001/92	22.12.1985	22.12.1985	M, N, O
ТСВ 146	За пневматиците за моторни возила и нивните приколки и нивно вградување	R 30/02 R 54/00 R 64/00 R 117/00	(92/23); 92/23, 2001/43 (92/23); 92/23, 2001/43 (92/23); 92/23, 2001/43	17.08.1979 05.01.1985 01.10.2001 01.10.2007	17.08.1979 05.01.1985 01.10.2001 01.10.2012	M, N, O
ТСВ147	За уредите за ограничување на брзината или слични вградени системи за ограничување на брзината на возилата од определени категории	R 89/00	(92/6); 92/24, 2002/85 2004/11	01.10.2000	01.10.2000	M3, N2, N3
ТСВ 148	За определување на масите и димензиите на одредени категории моторни возила и приколки	-	(97/27)	01.10.2012	01.10.2012	M2, M3, N, O
ТСВ 149	За надворешни издадени делови пред задниот сид на кабината на моторните возила од категорија N	-	(92/114)	01.10.2012	01.10.2012	N
ТСВ 150	За механички уред за спојување на моторните и приклучните возила	R 55/00 R 55/01	(94/20)	28.01.1990 01.10.2007	28.01.1990 01.10.2012	M, N, O
ТСВ 151	За однесување при горење на материјалите применети во внатрешната конструкција на одделни категории на моторните возила	R 118/00	(95/28)	01.10.2008	01.10.2012	M3
ТСВ 152	За посебните барања за автобусите кои имаат повеќе од осум седишта покрај возачкото седиште	R 36/03 R 52/01 R 107/01	(2001/85) (2001/85) (2001/85)	01.10.2008 01.10.2008 01.10.2006	01.10.2012 01.10.2012 01.10.2012	M2, M3
ТСВ 153	За заштита на лицата во моторните возила при член судир	R 94/01	(96/79); 96/79, 99/98	01.10.2012	01.10.2012	M1
ТСВ 154	За заштита на патниците во моторните возила во случај на бочен удар	R 95/01	(96/27)	01.10.2012	01.10.2012	M1, N1
ТСВ 156	За моторните возила и нивните приколки наменети за друмски превоз на опасни стоки	R 105/02	(98/91)	01.10.2004	01.10.2005	N, O
ТСВ 157	За заштита од подлетување од напред на моторните возила	-	(2000/40)	01.10.2012	01.10.2012	N2, N3
ТСВ 158	За заштита на пешаците и другите незаштитени учесници во патниот	-	(2003/102)	01.10.2012	01.10.2015	M1≤2,5t, N1≤2,5t

	сообраќај пред и во случај на судир со моторно возило					
ТСВ 159	Одобрение на моторните возила во однос на нивната можност за повторна употреба, рециклирање и обновување	-	(2005/64)			M1, N1
ТСВ 160	Употреба на системи за предна заштита на моторните возила	-	(2005/66)			M1≤3,5t, N1
ТСВ 161	Емисии на уредите за климатизација во моторните возила	-	(2006/40)			M1, N1(I)
	ЕЦЕ правилни					
	Триаголници за означување	R 27/03		01.10.2001		oprema
	Бришачи на светлата	R 45/01		01.10.2001	01.10.2001	M, N
	Замена на придушните системи	R 59/00	(70/157); 81/334,84/424, 92/97, 96/20, 99/101	01.10.2001	01.10.2001	M1, N1
	Специјални светла за предупредување	R 65/00		01.10.2001	01.10.2001	M, N
	Возила со погон на течен нафтен гас	R 67/01		01.10.2006	01.10.2012	M, N
	Уреди за кусо спојување на возила	R 102/00		01.10.2001	01.10.2001	N2, N3, O3, O4
	Рефлектирачки ознаки за означување на тешки и долги возила и приколки	R 104/00		01.10.2001	01.10.2001	N2, N3, O3, O4
	Репарирани пневматички за моторни возила и нивни приколки	R 108/00		01.10.2007	01.10.2012	M1, O1, O2
	Репарирани пневматички за комерцијални возила и нивни приколки	R 109/00		01.10.2006	01.10.2012	N, O
	Возила со погон на компримиран земјен гас (КЗГ)	R 110/00		01.10.2007	01.10.2008	M, N
	Стабилност на возила цистерни во однос на превртување	R 111/00		01.10.2007	01.10.2008	N2, N3, O3, O4
	Замена на воздушни перничии	R 114/00		01.10.2007		M1, N1
	Специфични ТНГ и КЗГ уреди	R 115/00		01.10.2007		M, N
	Светла за завртување	R 119/00		01.10.2008	01.10.2012	M, N

Табела 2

1	2	3	4	5	6	7
ТСВ Техничка спецификација	Содржина на техничката спецификација	ЕЦЕ Правилник	ЕЕЦ Директива (основна) барана	Датум на стапување (нови)	Датум на стапување (половни)	Категорија на возилата
ТСВ 301/01	За системите за сопирање кај моторните возила на две или три тркала	R 78/01 R 78/02	(93/14)	22.04.1989 01.10.2002	22.04.1989 01.10.2004	L
ТСВ 302/00	За идентификација на командите, контролните светла и индикаторите кај моторните возила на две или на три тркала	-	(93/29)	01.10.2012	01.10.2012	L
ТСВ 303/00	За уредите за давање звучни сигнали кај моторните возила со две или со три тркала	-	(93/30)	01.10.2012	01.10.2012	L
ТСВ 304/00	За потпирачите на моторните возила со две тркала	-	(93/31)	01.10.2012	01.10.2012	L1, L3
ТСВ 305/00	За држачите за патници на моторните возила со две тркала	-	(93/32)	01.10.2012	01.10.2012	L1, L3
ТСВ 306/00	За заштитните уреди наменети за спречување на недоволена употреба на моторните возила со две и со три тркала	R 18/02	(93/33)	01.10.2002	01.10.2012	L
ТСВ 307/01	За пропишаните ознаки на моторните возила со две и со три тркала	-	(93/34)	01.10.2012	01.10.2012	L
ТСВ 308/00	За вградување на светлосни и светлосно - сигнални уреди на моторните возила со две или три тркала	R 74/00 R 74/01 R 53/00 R 53/01	(93/92) (93/92)	01.10.2001 01.10.2004 01.04.1985 01.10.2002	01.10.2001 01.10.2005 01.04.1985 01.10.2007	L
ТСВ 309/01	За масата и димензиите на моторните возила со две и со три тркала	-	(93/93)	01.10.2012	01.10.2012	L
ТСВ 310/00	За просторот за прицврстување на задната регистарска табличка кај моторните возила со две и со три тркала	-	(93/94)	01.10.2012	01.10.2012	L
ТСВ 311/01	За максималната проектирана брзина, максималниот вртежен момент и номинална сила на моторот кај моторните возила со две и со три тркала	-	(95/1)	01.10.2012	01.10.2012	L
ТСВ 312/01 Дел 1	За пневматици за моторни возила со две или три тркала и нивно вградување	R 75/00	(97/24)	01.10.2001	01.10.2001	L
ТСВ 312/00 Дел 2	За светлосни и светлосно - сигнални уреди на моторните возила со две или три тркала	R 50/00 R 56/00 R 57/01 R 57/02 R 72/00 R 72/01 R 76/00 R 76/01 R 82/00 R 82/01	(97/24)	05.05.1985 01.04.1985 01.04.1985 01.10.2007 01.10.2001 01.10.2007 01.10.2001 01.10.2007 01.10.2001 01.10.2007 01.10.2007	05.05.1985 01.04.1985 01.04.1985 01.10.2012 01.10.2001 01.10.2012 01.10.2001 01.10.2012 01.10.2001 01.10.2012 01.10.2012	L
ТСВ 312/01 Дел 3	За надворешните испакнати делови на моторни возила со две или три тркала	-	(97/24)	01.10.2012	01.10.2012	L
ТСВ 312/01 Дел 4	За ретровизори за моторни возила со две и со три тркала	R 46/01 R 81/00	(97/24)	01.10.2001 01.10.2001	01.10.2001 01.10.2001	L
ТСВ 312/03	За мерките што се преземаат против загадувањето на воздухот	R 40/01 R 47/00	(97/24)	02.02.1988 01.04.1985	02.02.1988 01.04.1985	L

Дел 5	предизвикано од моторните возила со две или три тркала					
ТСВ 312/00 Дел 6	За резервоари за гориво на моторни возила со две или три тркала	-	(97/24)	01.10.2012	01.10.2012	L
ТСВ 312/02 Дел 7	За мерки против неовластени промени кај mopедите и мотоциклите со две тркала	-	(97/24)	01.10.2012	01.10.2012	L1,L3
ТСВ 312/01 Дел 8	За определени составни делови и карактеристики кај моторните возила со две и со три тркала (електромагнетна компатибилност на моторни возила со две и со три тркала и на електричните или на електронските самостојни технички единици)	R 10/02	(97/24)	01.10.2002	01.10.2007	L
ТСВ 312/02 Дел 9	За дозволеното ниво на бучава и издувен систем за моторни возила со две и со три тркала	R 41/02 R 9/05 R 63/00 R 63/01 R 92/00	(97/24)	01.10.2002 01.10.2000 15.01.1988 01.10.2007 01.10.2001	01.10.2004 01.10.2000 15.01.1988 01.10.2008 01.10.2001	L
ТСВ 312/00 Дел 10	За уред за прикачување и влечење на приклучни возила за моторни возила со две и со три тркала	-	(97/24)	01.10.2012	01.10.2012	L
ТСВ 312/01 Дел 11	За приклучоците на сигурносните појаси и сигурносни појаси за mopеди со три тркала, трицикли и возила со четири тркала	R 16/04	(97/24)	27.08.1976	27.08.1976	L
ТСВ 312/01 Дел 12	За стаклата, уредите за бришење и миење на ветробранското стакло, одмрзнување и сушење на ветробранското стакло кај mopедите со три тркала, трициклите и четирициклите со каросерија	R 43/00	(97/24)	22.12.1985	22.12.1985	L
ТСВ 313/00	За брзинометрите кај моторните возила со две и три тркала	R 39/00	(2000/7)	05.01.1985	05.01.1985	L
	ЕЦЕ правилник					
	Кациги за мотоциклисти	R 22/04		01.10.2002		Опрема
	Фарови со симетрично светло	R 113/00		01.10.2007	01.10.2012	L
	Пневматици во однос на бучава при ротација	R 117/00		01.10.2007		Пневматици

Табела 3

1	2	3	4	5	6	7	8
ТСВ Техничка спецификација	Содржина на техничката спецификација	ЕЦЕ Правилник	ЕЕЦ Директива (основна) барана	За трактори ЕУ директива и прилози - барана	Датум на стапување за колоните 3, 4, односно 5		Категор ија на возилат а
					нови	половни	
ТСВ 401 - I	За најголемата дозволена маса во оптоварена состојба на земјоделските и шумските трактори		---	74/151/ЕЕС I	01.10.2012	01.10.2012	T, C, R, S
ТСВ 401 - II	За просторот за поставување на задните регистарски таблицы и прицврстувањето на таблиците на земјоделските и шумските трактори		---	74/151/ЕЕС II	01.10.2012	01.10.2012	T, C, R, S
ТСВ 401 - III	За резервоарите за течно гориво на земјоделските и шумските трактори		---	74/151/ЕЕС III	01.10.2012	01.10.2012	T, C
ТСВ 401 - IV	За дополнителните тегови на земјоделските и шумските трактори		---	74/151/ЕЕС IV	01.10.2012	01.10.2012	T1, T2, T4, T5, C1, C2, C4.1, C5
ТСВ 401 - V	За уредот за звучно предупредување кај земјоделските и шумските трактори	R 28	70/388/ЕЕС	74/151/ЕЕС V	01.10.2012	01.10.2012	T, C
ТСВ 401 - VI	За дозволеното ниво на бучава како и за системите за издувните гасови на земјоделските и шумските трактори	R 51	70/157/ЕЕС	74/151/ЕЕС VI	01.10.2012	01.10.2012	T, C
ТСВ 402 Точка 1 од Прилогот	За најголемата проектирана брзина на земјоделските и шумските трактори		---	74/152/ЕЕС То~ка 1 од Prilogot	01.10.2012	01.10.2012	T, C
ТСВ 402 Точка 2 од Прилогот	За платформите за товар на земјоделските и шумските трактори		---	74/152/ЕЕС То~ка 2 од Prilogot	01.10.2012	01.10.2012	T, C
ТСВ 403	За ретровизорите на земјоделските и шумските трактори		---	74/346/ЕЕС	01.10.2012	01.10.2012	T1, T2, T4, T5, C1, C2, C4.1, C5
ТСВ 404	За видното поле и бришачите на ветро- бранското стакло за земјоделски и шумски трактори	R 71	77/649/ЕЕ C	74/347/ЕЕС	01.10.2012	01.10.2012	T, C
ТСВ 405	За уредот за управу- вање на земјоделски- те и на шумските трактори со тркала	R 79	70/311/ЕЕ C	75/321/ЕЕС	01.10.2012	01.10.2012	T, C
ТСВ 406	За спречување на радиобрановата интерференција	R 10	72/245/ЕЕ C	75/322/ЕЕС	01.10.2012	01.10.2012	T, C

	предизвикана од земјоделските и шумските возила						
TCB 407	За уредите за кочење кај земјоделските и шумските трактори со тркала	R 13	71/320/EEC	76/432/EEC	01.10.2012	01.10.2012	T1, T2, T3, T4, C, R, S T5
TCB 408	За патничките седишта за земјоделските и шумските трактори		---	76/763/EEC	01.10.2012	01.10.2012	T1, T3, T4, T5, C1, C3, C4, C5
TCB 409	За нивото на бучава забележана од возачите на земјоделски и шумски трактори		---	77/311/EEC	01.10.2012	01.10.2012	T, C
TCB 410	За заштитните конструкции при превртување на земјоделски и шумски трактори на тркала		---	77/536/EEC	01.10.2012	01.10.2012	T1, T4, T5, C
TCB 411	Емисија на загадувачите од дизел моторите кај земјоделските и шумските трактори	R 96/00	(77/537); 82/890	77/537/EEC	01.10.2012	01.10.2012	T, C
TCB 412	За возачкото седиште на земјоделските и шумски трактори на тркала		---	78/764/EEC	01.10.2012	01.10.2012	T, C
TCB 413	За вградување на светлосни и светлосно сигнални уреди на земјоделските и шумските трактори	R 86	---	78/933/EEC	01.10.2012	01.10.2012	T, C, R, S
TCB 414	Долго и соборено светло и сијалиците со вжарено влакно за таквите светла	R 1 R 5 R 8 R 20 R 37	76/761/EEC	79/532/EEC	01.10.2012 01.10.2012 01.10.2012 01.10.2012 01.10.2012	01.10.2012 01.10.2012 01.10.2012 01.10.2012 01.10.2012	T, C, R, S
TCB 414	Габаритни светла, предни светла за означување на возилото, задни светла за означување на возилото и стоп светла	R 7 R 87	76/758/EEC	79/532/EEC	01.10.2012 01.10.2012	01.10.2012 01.10.2012	T, C, R, S
TCB 414	Покажувачи на правец	R 6	76/759/EEC	79/532/EEC	01.10.2012	01.10.2012	T, C, R, S
TCB 414	Катадиоптери	R 3	76/757/EEC	79/532/EEC	01.10.2012	01.10.2012	T, C, R, S
TCB 414	Светла за задната регистарска табличка	R 4	76/760/EEC	79/532/EEC	01.10.2012	01.10.2012	T, C, R, S
TCB 414	Предни светла за магла	R 19	76/762/EEC	79/532/EEC	01.10.2012	01.10.2012	T, C, R, S
TCB 414	Задно светло за магла	R 38	77/538/EEC	79/532/EEC	01.10.2012	01.10.2012	T, C, R, S
TCB 414	Светла за возење назад	R 23	77/539/EEC	79/532/EEC	01.10.2012	01.10.2012	T, C, R, S
TCB 414	Паркирно светло	R 77	77/540/EEC	79/532/EEC	01.10.2012	01.10.2012	T, C, R, S

TCB 415	За влечните уреди и одот наназад кај земјоделските и шумските трактори		---	79/533/ЕЕС	01.10.2012	01.10.2012	T, C
TCB 416	За заштитната конструкција при превртување на земјоделските и шумските трактори (статично испитување)		---	79/622/ЕЕС	01.10.2012	01.10.2012	T1, T4, T5, C1, C4, C5
TCB 417	За работниот простор, пристапот до возачкиот простор, вратите и прозорците кај земјоделските и шумските трактори		---	80/720/ЕЕС	01.10.2012	01.10.2012	T1, T3, T4, T5, C1, C3, C4, C5
TCB 418	За приклучните вратила за земјоделските и шумските трактори и нивната заштита		---	86/297/ЕЕС	01.10.2012	01.10.2012	T, C
TCB 419	За назад поставените заштитни конструкции при превртување за земјоделски и шумски трактори со тесен траг		---	86/298/ЕЕС	01.10.2012	01.10.2012	T2, T5, C2, C5
TCB 420	За вградување, положба, функционирање и означување на контролите кај земјоделските и шумските трактори		---	86/415/ЕЕС	01.10.2012	01.10.2012	T, C
TCB 421	За заштитните конструкции при превртување кои се вградени пред возачкото седиште кај земјоделски и шумски трактори со тесен траг		---	87/402/ЕЕС	01.10.2012	01.10.2012	T2, T5, C2, C5
TCB 422 - I	За димензиите и влечните маси кај земјоделските и шумските трактори		---	89/173/ЕЕС I	01.10.2012	01.10.2012	T, C, R, S
TCB 422 - II,1	За регулаторот на бројот на вртежи кај земјоделските и шумските трактори		---	89/173/ЕЕС II,1	01.10.2012	01.10.2012	T, C
TCB 422 - II,2	За заштита на погонските состави кај земјоделските и шумските трактори		---	89/173/ЕЕС II,2	01.10.2012	01.10.2012	T, C
TSV 422 - III	За застаклувањето на земјоделските и шумските трактори			89/173/ЕЕС III	01.10.2012	01.10.2012	T1, T2, T3, T4, C1, C2, C3, C4, T5, C5
TCB 145		R 43	92/22/ЕЕС		01.10.2012	01.10.2012	
TCB 422 - IV	За механичките приклучни уреди кај земјоделските и шумските трактори		94/20/ЕЕС	89/173/ЕЕС IV	01.10.2012	01.10.2012	T, C, R, S

ТСВ 422 - V	За плочките на производителот кај земјоделските и шумските трактори		---	89/173/EEC V	01.10.2012	01.10.2012	T, C, R, S
ТСВ 422 - VI	За управување со сопирачките на влеченото возило од земјоделски и шумски трактори		---	89/173/EEC VI	01.10.2012	01.10.2012	T, C, R, S
ТСВ 423	За мерките кои треба да се преземат против емисијата на гасни и цврсти загадувачи од моторите за погон на земјоделски и шумски трактори		88/77/EEC	2000/25/EC	01.10.2012	01.10.2012	T, C
ТСВ....	Пневматици		---	[.../.../EC]			T, R, S
ТСВ....	Стабилност		---	[.../.../EC]			T5
ТСВ 119	За приклучоците на сигурносните појаси кај моторните возила		---	76/115/ EEC	01.10.2012	01.10.2012	T1, T2, T3, T5, C1, C2, C3, C5
ТСВ 131	За сигурносните појаси и системите за задржување на патниците кај моторните возила		---	77/541/ EEC	01.10.2012	01.10.2012	T5
ТСВ 117	За степенот на пренос за возење наназад и за брзиномерот кај моторните возила		---	75/443/ EEC	01.10.2012	01.10.2012	T5
ТСВ 134	За системите за одмрзнување и за одмаглување на застаклените површини кај моторните возила		---	91/226/ EEC	01.10.2012	01.10.2012	T5, R
ТСВ 147	За уредите за ограничување на брзината или слични вградени системи за ограничување на брзината на возилата од определени категории		---	92/24/ EEC	01.10.2012	01.10.2012	T5
ТСВ....	Заштита од подлетување од назад		---	---			R
ТСВ 142	За бочна заштита на возилата (странични штитници)			89/297/ EEC	01.10.2012	01.10.2012	T5, R
	Пневматици за трактори и нивните приколки	R 106/00			01.10.2005	01.10.2007	T, R, S
	Фарови со симетрично светло	R 113/00			01.10.2007	01.10.2012	T
	Нето сила на мотори за земјоделски трактори и вон патни возила	R 120/00			01.10.2008	01.10.2012	T

Прилог III

ПОСТАПКИ ПО ОДДЕЛНИ ТЕХНИЧКИ БАРАЊА ЗА ЕДИНЕЧНО ОДОБРУВАЊЕ НА ВОЗИЛА ЗА СПЕЦИЈАЛНА НАМЕНА

1. Во случај на одобрување на возилата за специјална намена важат техничките барања што се наведени во Прилогот II на овој правилник, при што се почитуваат посебностите во однос на секоја техничка спецификација за возилата, како што е дадено во табелите од 1 до 4 во овој прилог.

2. Во случај на единечно одобрување на уникатните возила за специјална намена важат барања и постапките што се наведени во Прилог IV, при што се почитуваат посебностите во однос на секоја техничка спецификација за возилата во табелата од 1 до 4 во овој Прилог.

Табела 1
Возила за домување, возила за брза помош и погребни возила

Реден број	Предмет на одобрување	Техничка специфика.	M1 ≤ 2500 ⁽¹⁾ kg	M1 > 2500 ⁽¹⁾ kg	M2	M3
1.	За дозволено ниво на бучава и за издувниот систем на моторните возила	TCB 101	H	G+H	G+H	G+H
2.	За мерките против загадувањето на воздухот со емисијата од моторните возила	TCB 102	Q	G+Q	G+Q	G+Q
3.	За резервоарот за гориво и за уредите за заштита од подлетување од назад за моторните возила и нивните приколки	TCB 103	F	F	F	F
4.	За просторот за поставување на регистарските таблици и прицврстувањето на задните регистарски таблици на моторните и приклучните возила	TCB 104	X	X	X	X
5.	За системите за управување за моторните возила и нивните приколки	TCB 105	X	G	G	G
6.	За вратите на моторните возила	TCB 106	B	G+B		
7.	За уредот за звучна сигнализација на моторните возила	TCB 107	X	X	X	X
8.	За уредите за посредно гледање кај моторните возила и нивното вградување	TCB 108	X	G	G	G
9.	За кочење на моторните и приклучните возила	TCB 109	X	G	G	G

10.	Електромагнетна компатибилност кај возилата	TCB 110	X	X	X	X
11.	За мерките против емисијата на загадувачите од дизел моторите, што се употребуваат во возилата (чадење)	TCB 111	H	H	H	H
12.	За внатрешната опременост на моторните возила	TCB 112	C	G+C		
13.	За уредите за заштита од неовластена употреба на моторните возила	TCB 113	X	G	G	G
14.	За однесувањето на механизмот за управување на возилото во случај на удар	TCB 114	X	G		
15.	За седиштата, нивните прицврстувачи и наслоните за глава во моторните возила	TCB 115	D	G+D	G+D	G+D
16.	За вградување на светлосните и светлосно сигналните уреди на моторни и приклучни возила	TCB 116	X за кабина; A за останати от дел	G за кабина; A за останати от дел		
17.	За степенот на пренос за возење наназад и за брзиномерот кај моторните возила	TCB 117	X	X	X	X
18.	За пропишаните таблици и ознаки за моторните и приклучните возила и нивното поставување и начина на прицврстување	TCB 118	X	X	X	X
19.	За приклучоците на сигурносните појаси кај моторните возила	TCB 119	D	G+L	G+L	G+L
20.	За вградување на светлосните и светлосно сигналните уреди на моторните и приклучните возила	TCB 120	A+N	A+G+N за кабина; A+N за останати от дел	A+G+N за кабина; A+N за останати от дел	A+G+N за кабина; A+N за останати от дел
21.	За катадиоптерите за моторни и приклучни возила	TCB 121	X	X	X	X
22.	За габаритните светла, предните и	TCB 122	X	X	X	X

	задните позициони светла, стоп светла, светла за дневно возење и бочните светла за означување за моторните и приклучните возила					
23.	За покажувачите на правец кај моторните возила и нивните приколки	TCB 123	X	X	X	X
24.	За светлата за осветлување на задната регистарска таблица за моторните возила и нивните приколки	TCB 124	X	X	X	X
25.	За главните светла на моторни возила, кои функционираат како долго и/или соборено светло и за извори на светлина (светилки со вжарено влакно и друго) кои се употребуваат во одобрените светлосни единици кај моторните и нивните приклучни возила	TCB 125	X	X	X	X
26.	За предните светла за магла на моторните возила	TCB 126	X	X	X	X
27.	За уредите за влечење на моторни возила	TCB 127	E	E	E	E
28.	За задните светла за магла за моторни и за приклучни возила	TCB 128	X	X	X	X
29.	За светлата за возење наназад	TCB 129	X	X	X	X
30.	За паркирни светла за моторни возила	TCB 130	X	X	X	X
31.	За сигурносните појаси и системите за задржување на патниците кај моторните возила	TCB 131	D	G+M	G+M	G+M
32.	За видното поле на возачите на моторни возила	TCB 132	X	G		
33.	За означување (идентификација) на командите, контролните светла и покажувачите	TCB 133	X	X	X	X

34.	За системите за одмрзнување и за одмаглување на застаклените површини кај моторните возила	TCB 134	X	G+O	O	O
35.	За системите за бришење и миење на ветробранско стакло	TCB 135	X	G+O	O	O
36.	За системите за греење на моторните и приклучните возила	TCB 136	I	G+P		
37.	За штитници на тркалата на возилата (за калниците на тркалата)	TCB 137	X	G		
38.	За наклоните за глава на седиштата на моторни возила	TCB 138	D	G+D		
39.	За емисијата на јаглерод диоксид и потрошувачката на гориво на моторните возила	TCB 139	–	–		
40.	За силината на моторот кај моторните возила	TCB 140	X	X	X	X
41.	За мерките кои треба да се преземат за емисијата на издувни гасови и цврсти честички од дизел моторите кои се користат во возилата, и емисијата на издувни гасови од моторот со палење со искра, кои како гориво употребуваат природен гас или течен нафтен гас и се користат во возилата	TCB 141	H	G+H	G+H	G+H
44.	За масите и димензиите на моторните возила од категоријата M1	TCB 144	X	X		
45.	За сигурносните стакла и материјалите за застаклување кај моторните и приклучните возила	TCB 145	J	G+J	G+J	G+J
46.	За пневматиците за моторни возила и нивните приколки и нивно вградување	TCB 146	X	G	G	G

47.	За уредите за ограничување на брзината или слични вградени системи за ограничување на брзината на возилата од определени категории	TCB 147				X
48.	За определување на масите и димензиите на одредени категории моторни возила и приколки	TCB 148			X	X
50.	За механички уред за спојување на моторните и приклучните возила	TCB 150	X	G	G	G
51.	За однесување при горење на материјалите применети во внатрешната конструкција на одделни категории на моторните возила	TCB 151				G за кабина; A за останати от дел
52.	За посебните барања за автобусите кои имаат повеќе од осум седишта покрај возачкото седиште	TCB 152			A	A
53.	За заштита на лицата во моторните возила при член судир	TCB 153	-	-		
54.	За заштита на патниците во моторните возила во случај на бочен удар	TCB 154	-	-		

⁽¹⁾Максимална конструктивна вкупна маса

Значење на ознаките:

X Нема исклучоци, освен оние, кои се определени во поединечните технички спецификации.

A Исклучоци се дозволени, доколку овие барања, поради специјалната намена на возилата не е можно да се исполнат во целост. Производителот треба, на органот за одобрување, на задоволителен начин да му докаже дека поради специјалната намена за возилото не е можно да се исполнат барањата.

B Употребата е ограничена само на врати за достапност до седиштата, наменети за нормална употреба за време на возењето, и доколку растојанието помеѓу точката R на седиштето и рамнината на напречната површина на вратата, измерено нормално на надолжната средна рамнина на возилото, не надминува 500 мм.

C Употребата е ограничена само на оние делови на возилото, пред крајното задно седиште, наменети за нормална употреба за време на возењето; ограничувањето исто така, се однесува и на зоната на удар на главата, како што е определено во техничката спецификација TCB 112.

D Употребата е ограничена на седиштата за нормална употреба за време на возењето.

E Само напред.

F Дозволена е промена на поставеноста и должината на цевките за снабдување со гориво и за резервоарите за гориво во рамките на габаритите на возилото.

G Услови соодветно со категоријата на основното/некомплетно возило (чија шасија била употребена за изработка на возило за специјална намена). Во случај на некомплетно / докомплетирано возило прифатливо е, доколку се исполнети барањата за возилото од соодветната категорија N (врз основа на максималната маса).

H Без дополнителни испитувања е дозволена промена на должината на издувниот систем за задниот придушувач на звукот, кој не надминува 2m.

I Употребата е ограничена само на оние грејни системи, што не се специјално наменети за возилата за домување.

J За сите прозорски стакла, освен стаклата за возачката кабина (ветробранското стакло и страничните стакла), материјалот може да биде сигурносно стакло или тврда пластика.

L Употребата е ограничена само на седиштето за нормална употреба за време на возењето. На задното седиште се пропишани сите приклучоци за стомачни појаси.

M Употребата е наменета само за седиштата за нормална употреба за време на возење. На сите задни седишта се пропишани сигурносни ремени.

N Доколку се вградени сите задолжителни светлосни уреди и доколку не влијаат на геометриската видливост.

O Возилото напред треба да биде опремено со соодветниот систем.

P Употребата е ограничена на оние грејни системи, што не се специјално наменети за домување. Возилото напред треба да биде опремено со соодветниот систем.

Q Без дополнително испитување е дозволена промена на должината на издувниот систем за задниот придушувач, што не надминува 2 m. ЕУ- одобрието, издадено за најкарактеристичниот примерок на основно возило, останува во важност без оглед на промената на референтната тежина.

- Техничката спецификација не се зема во предвид.

Табела 2
Блиндирани возила

Предмет на одобрување	Техничка спецификација.	M ₁	M ₂	M ₃	N ₁	N ₂	N ₃	O ₁	O ₂	O ₃	O ₄
1. За дозволено ниво на бучава и за издувниот систем на моторните возила	TCB 101	X	X	X	X	X	X				
2. За мерките против загадувањето на воздухот со емисијата од моторните возила	TCB 102	A	A	A	A	A	A				
3. За резервоарот за гориво и за уредите за заштита од подлетување од назад за моторните возила и нивните приколки	TCB 103	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
4. За просторот за поставување на регистарските табlici и прицврстувањето на задните регистарски табlici на моторните и приклучните возила	TCB 104	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
5. За системите за управување за моторните возила и нивните приколки	TCB 105	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
6. За вратите на моторните возила	TCB 106	X			X	X	X				
7. За уредот за звучна сигнализација на моторните возила	TCB 107	A+K	A+K	A+K	A+K	A+K	A+K				
8. За уредите за посредно гледање кај моторните возила и нивното вградување	TCB 108	A	A	A	A	A	A				

[illegible]

возила и нивното поставување и начина на прицврстување											
19. За приклучоците на сигурносните појаси кај моторните возила	ТСВ 119	A	A	A	A	A	A				
20. За вградување на светлосните и светлосно сигналните уреди на моторните и приклучните возила	ТСВ 120	A+N	A+N	A+N	A+N	A+N	A+N	A+N	A+N	A+N	A+N
21. За катадиоптерите за моторни и приклучни возила	ТСВ 121	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
22. За габаритните светла, предните и задните позициони светла, стоп светла, светла за дневно возење и бочните светла за означување за моторните и приклучните возила	ТСВ 122	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
23. За покажувачите на правец кај моторните возила и нивните приколки	ТСВ 123	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
24. За светлата за осветлување на задната регистарска таблица за моторните возила и нивните приколки	ТСВ 124	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
25. За главните светла на моторни возила, кои функционираат како долго и/или соборено светло и за извори на светлина (светилки со	ТСВ 125	X	X	X	X	X	X				

вжарено влакно и друго) кои се употребуваат во одобрените светлосни единици кај моторните и нивните приклучни возила											
26. За предните светла за магла на моторните возила	TCB 126	X	X	X	X	X	X				
27. За уредите за влечење на моторни возила	TCB 127	A	A	A	A	A	A				
28. За задните светла за магла за моторни и за приклучни возила	TCB 128	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
29. За светлата за возење наназад	TCB 129	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
30. За паркирни светла за моторни возила	TCB 130	X	X	X	X	X	X				
31. За сигурносните појаси и системите за задржување на патниците кај моторните возила	TCB 131	A	A	A	A	A	A				
32. За видното поле на возачите на моторни возила	TCB 132	S									
33. За означување (идентификација) на командите, контролните светла и покажувачите	TCB 133	X	X	X	X	X	X				
34. За системите за одмрзнување и за одмаглување на застаклените површини кај моторните возила	TCB 134	A	O	O	O	O	O				
35. За системите за бришење и миеење на ветробранско стакло	TCB 135	A	O	O	O	O	O				

36. За системите за греење на моторните и приклучните возила	TCB 136	X									
37. За штитници на тркалата на возилата (за калниците на тркалата)	TCB 137	X									
38. За наслоните за глава на седиштата на моторни возила	TCB 138	X									
39. За емисијата на јаглерод диоксид и потрошувачката на гориво на моторните возила	TCB 139	-									
40. За силината на моторот кај моторните возила	TCB 140	X	X	X	X	X	X				
41. За мерките кои треба да се преземат за емисијата на издувни гасови и цврсти честички од дизел моторите кои се користат во возилата, и емисијата на издувни гасови од моторот со палење со искра, кои како гориво употребуваат природен гас или течен нафтен гас и се користат во возилата	TCB 141	A	X	X	X	X	X				
42. За бочна заштитан а возилата (странични штитници)	TCB 142					X	X			X	X
43. За системите за спречување на прскање од тркалата за одредени категории моторни возила и нивните приколки	TCB 143					X	X			X	X

44. За масите и димензиите на моторните возила од категоријата M ₁	TCB 144	X									
45. За сигурносните стакла и материјалите за застаклување кај моторните и приклучните возила	TCB 145	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
46. За пневматиците за моторни возила и нивните приколки и нивно вградување	TCB 146	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A
47. За уредите за ограничување на брзината или слични вградени системи за ограничување на брзината на возилата од определени категории	TCB 147			X		X	X				
48. Маса и димензии (освен за патнички возила)	TCB 148		X	X	X	X	X	X	X	X	X
49. За определување на масите и димензиите на одредени категории моторни возила и приколки	TCB 149				A	A	A				
50. За механички уред за спојување на моторните и приклучните возила	TCB 150	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
51. За однесување при горење на материјалите применети во внатрешната конструкција на одделни категории на моторните возила	TCB 151			X							
52. За посебните барања за автобусите кои	TCB 152		A	A							

имаат повеќе од осум седишта покрај возачкото седиште											
53. За заштита на лицата во моторните возила при челен судир	TCB 153	-									
54. За заштита на патниците во моторните возила во случај на бочен удар	TCB 154	-			-						
56. За моторните возила и нивните приколки наменети за друмски превоз на опасни стоки	TCB 156				X ⁽¹⁾	X ⁽¹⁾	X ⁽¹⁾	X ⁽¹⁾	X ⁽¹⁾	X ⁽¹⁾	X ⁽¹⁾
57. За заштита од подлетување од напред на моторните возила	TCB 157					X	X				

(¹) Барањата од Техничката спецификација TCB 156 се употребуваат само ако, производителот бара ЕУ одобрување за превоз на опасни материи

Значење на ознаките:

X Нема исклучоци, освен оние, што се определени во поединечните технички спецификации.

- Оваа техничка спецификација не важи за ова возило (не е пропишана).

A Исклучоци се дозволени, бидејќи овие барања поради специјалната намена на возилото не е возможно да се исполнат во целост. Производителот треба, од органот за одобрување, на задоволителен начин да докаже, дека поради специјалната намена на возилото не може да се исполни барањето.

K Дозволени се дополнителни алармни уреди за повик на помош при опасни случаи.

H Доколку се вградени сите задолжителни светлосни уреди и доколку не влијае на геометриската видливост.

S Факторот на пропуштање на светлината е најмалку 60%, кај столбовите за наслонување "A" не надминува 10 степени.

Табела 3

**Други возила за специјална намена
(вклучувајќи ги приколките за домување)**

Наведените исклучоци во табелата се дозволени, само доколку производителот на задоволителен начин докаже кај органот за одобрување, дека поради специјалната намена на возилото, не е во состојба да ги исполни сите услови.

Предмет на одобрување	Техничка спецификација	M ₂	M ₃	N ₁	N ₂	N ₃	O ₁	O ₂	O ₃	O ₄
1. За дозволено ниво на бучава и за издувниот систем на моторните возила	ТСВ 101	H	H	H	H	H				
2. За мерките против загадувањето на воздухот со емисијата од моторните возила	ТСВ 102	Q	Q	Q	Q	Q				
3. За резервоарот за гориво и за уредите за заштита од подлетување од назад за моторните возила и нивните приколки	ТСВ 103	F	F	F	F	F	X	X	X	X
4. За просторот за поставување на регистарските таблици и прицврстувањето на задните регистарски таблици на моторните и приклучните возила	ТСВ 104	A+ R	A+ R R	A+ R	A+ R R	A+ R	A+ R R	A+ R	A+ R R	A+ R R
5. За системите за управување за моторните возила и нивните приколки	ТСВ 105	X	X	X	X	X	X	X	X	X
6. За вратите на моторните возила	ТСВ 106			B	B	B				
7. За уредот за звучна сигнализација на моторните возила	ТСВ 107	X	X	X	X	X				
8. За уредите за посредно гледање кај моторните возила и нивното вградување	ТСВ 108	X	X	X	X	X				

22. За габаритните светла, предните и задните позициони светла, стоп светла, светла за дневно возење и бочните светла за означување за моторните и приклучните возила	ТСВ 122	X	X	X	X	X	X	X	X	X
23. За покажувачите на правец кај моторните возила и нивните приколки	ТСВ 123	X	X	X	X	X	X	X	X	X
24. За светлата за осветлување на задната регистарска таблица за моторните возила и нивните приколки	ТСВ 124	X	X	X	X	X	X	X	X	X
25. За главните светла на моторни возила, кои функционираат како долго и/или соборено светло и за извори на светлина (светилки со вжарено влакно и друго) кои се употребуваат во одобрените светлосни единици кај моторните и нивните приклучни возила	ТСВ 125	X	X	X	X	X				
26. За предните светла за магла на моторните возила	ТСВ 126	X	X	X	X	X				
27. За уредите за влечење на моторни возила	ТСВ 127	A	A	A	A	A				
28. За задните светла за магла за моторни и за приклучни возила	ТСВ 128	X	X	X	X	X	X	X	X	X
29. За светлата за возење наназад	ТСВ 129	X	X	X	X	X	X	X	X	X
30. За паркирни светла за моторни возила	ТСВ 130	X	X	X	X	X				

31. За сигурносните појаси и системите за задржување на патниците кај моторните возила	ТСВ 131	D	D	D	D	D				
33. За означување (идентификација) на командите, контролните светла и покажувачите	ТСВ 133	X	X	X	X	X				
34. За системите за одмрзнување и за одмаглување на застаклените површини кај моторните возила	ТСВ 134	O	O	O	O	O				
35. За системите за бришење и миење на ветробранско стакло	ТСВ 135	O	O	O	O	O				
40. За силината на моторот кај моторните возила	ТСВ 140	X	X	X	X	X				
41. За мерките кои треба да се преземат за емисијата на издувни гасови и цврсти честички од дизел моторите кои се користат во возилата, и емисијата на издувни гасови од моторот со палење со искра, кои како гориво употребуваат природен гас или течен нафтен гас и се користат во возилата	ТСВ 141	H	H	H	H	H				
42. За бочна заштита на возилата (странични штитници)	ТСВ 142				X	X			X	X
43. За системите за спречување на прскање од тркалата за одредени категории моторни возила и нивните приколки	ТСВ 143				X	X			X	X

45. За сигурносните стакла и материјалите за застаклување кај моторните и приклучните возила	ТСВ 145	J	J	J	J	J	J	J	J	J
46. За пневматиците за моторни возила и нивните приколки и нивно вградување	ТСВ 146	X	X	X	X	X	X	X	X	X
47. За уредите за ограничување на брзината или слични вградени системи за ограничување на брзината на возилата од определени категории	ТСВ 147		X		X	X				
48. За определување на масите и димензиите на одредени категории моторни возила и приколки	ТСВ 148	X	X	X	X	X	X	X	X	X
49. За надворешните издадени делови пред задниот сид на кабината на моторните возила од категоријата N	ТСВ 143			X	X	X				
50. За механички уред за спојување на моторните и приклучните возила	ТСВ 150	X	X	X	X	X	X	X	X	X
51. За однесување при горење на материјалите применети во внатрешната конструкција на одделни категории на моторните возила	ТСВ 151		X							
52. За посебните барања за автобусите кои имаат повеќе од осум седишта покрај возачкото седиште	ТСВ 152	X	X							

54. За заштита на патниците во моторните возила во случај на бочен удар	ТСВ 154			A						
56. За моторните возила и нивните приколки наменети за друмски превоз на опасни стоки	ТСВ 156				X	X	X	X	X	X
57. За заштита од подлетување од напред на моторните возила	ТСВ 157				X	X				

Значење на ознаките:

X Нема исклучоци, освен оние, кои се определени во поединечните технички спецификации.

A Исклучоци се дозволени, доколку овие барања поради специјалната намена на возилото не е можно да се исполнат во целост. Производителот треба на органот за одобрување на задоволителен начин да му докаже дека поради специјалната намена за возилото не е можно да се исполнат барањата.

B Употребата е ограничена само на вратите за достапност до седиштата, наменети за нормална употреба за време на возење и доколку растојанието помеѓу точката R на седиштето и рамнината на напречната површина на вратата, измерено нормално на надолжната средина на возилото, не надминува 500 mm.

D Употребата е ограничена на седиште за нормална употреба за време на возењето.

F Дозволена е промена на поставувањето и должината на цевките за снабдување со гориво и резервоари за гориво во рамките на габаритите на возилото.

H Без дополнителни испитувања е дозволена промена на должината на издувниот систем за задниот придушувач на звукот, кој не надминува 2m.

J За сите прозорски стакла, освен стаклата за возачката кабина (ветробранското стакло и бочните стакла), материјалот може да биде сигурносно стакло или тврда пластика.

N Ако се вградени сите задолжителни светлосни уреди и ако не влијаат на геометриската видливост.

O Возилото напред треба да биде опремено со соодветниот систем.

Q Без дополнително испитување е дозволена промена на должината на издувниот систем за задниот придушувач што не надминува 2m. ЕУ одобрението, издадено за најкарактеристичното основно возило, останува во важност, без оглед на промената на референтната тежина.

R Доколку може да се наместат и да останат видливи регистарските таблички на сите држави членки.

Табела 4

Авто-дигалки

Предмет на одобрување	Техничка спецификација	Авто-дигалки од категорија N
1. За дозволено ниво на бучава и за издувниот систем на моторните возила	TCB 101	T
2. За мерките против загадувањето на воздухот со емисијата од моторните возила	TCB 102	X
3. За резервоарот за гориво и за уредите за заштита од подлетување од назад за моторните возила и нивните приколки	TCB 103	X
4. За просторот за поставување на регистарските табlici и прицврстувањето на задните регистарски табlici на моторните и приклучните возила	TCB 104	X
5. За системите за управување за моторните возила и нивните приколки	TCB 105	X- бочно управување дозволено
6. За вратите на моторните возила	TCB 106	A
7. За уредот за звучна сигнализација на моторните возила	TCB 107	X
8. За уредите за посредно гледање кај моторните возила и нивното вградување	TCB 108	X
9. За кочење на моторните и приклучните возила	TCB 109	U
10. Електромагнетна компатибилност кај возилата	TCB 110	X
11. За мерките против емисијата на загадувачите од дизел моторите, што се употребуваат во возилата (чадење)	TCB 111	X
12. За внатрешната опременост на моторните возила	TCB 112	X
13. За уредите за заштита од неовластена употреба на моторните возила	TCB 113	X
15. За седиштата, нивните прицврстувачи и наслоните за глава во моторните возила	TCB 115	D
17. За степенот на пренос за возење наназад и за брзиномерот кај моторните возила	TCB 117	X
18. За пропишаните табlici и ознаки за моторните и приклучните возила и нивното поставување и начина на прицврстување	TCB 118	X
19. За приклучоците на сигурносните појаси кај моторните возила	TCB 119	D
20. За вградување на светлосните и светлосно сигналните уреди на моторните и приклучните возила	TCB 120	A+Y
21. За катадиоптерите за моторни и приклучни возила	TCB 121	X

22. За габаритните светла, предните и задните позициони светла, стоп светла, светла за дневно возење и бочните светла за означување за моторните и приклучните возила	TCB 122	X
23. За показувачите на правец кај моторните возила и нивните приколки	TCB 123	X
24. За светлата за осветлување на задната регистарска таблица за моторните возила и нивните приколки	TCB 124	X
25. За главните светла на моторни возила, кои функционираат како долго и/или соборено светло и за извори на светлина (светилки со вжарено влакно и друго) кои се употребуваат во одобрените светлосни единици кај моторните и нивните приклучни возила	TCB 125	X
26. За предните светла за магла на моторните возила	TCB 126	X
27. За уредите за влечење на моторни возила	TCB 127	A
28. За задните светла за магла за моторни и за приклучни возила	TCB 128	X
29. За светлата за возење наназад	TCB 129	X
30. За паркирни светла за моторни возила	TCB 130	X
31. За сигурносните појаси и системите за задржување на патниците кај моторните возила	TCB 131	D
33. За означување (идентификација) на командите, контролните светла и показувачите	TCB 133	X
34. За системите за одмрзнување и за одмаглување на застаклените површини кај моторните возила	TCB 134	O
35. За системите за бришење и миеење на ветробранско стакло	TCB 135	O
40. За силината на моторот кај моторните возила	TCB 140	X
41. За мерките кои треба да се преземат за емисијата на издувни гасови и цврсти честички од дизел моторите кои се користат во возилата, и емисијата на издувни гасови од моторот со палење со искра, кои како гориво употребуваат природен гас или течен нафтен гас и се користат во возилата	TCB 141	V
42. За бочна заштита на возилата (странични штитници)	TCB 142	X
43. За системите за спречување на прскање од тркалата за одредени категории моторни возила и нивните приколки	TCB 143	X
45. За сигурносните стакла и материјалите за застаклување кај моторните и приклучните возила	TCB 145	J
46. За пневматиците за моторни возила и нивните приколки и нивно вградување	TCB 146	A , доколку се исполнети барањата на стандардот MKC ISO 10571

47. За уредите за ограничување на брзината или слични вградени системи за ограничување на брзината на возилата од определени категории	TCB 147	X
48. За определување на масите и димензиите на одредени категории моторни возила и приколки	TCB 148	X
49. За надворешните издадени делови пред задниот сид на кабината на моторните возила од категоријата N	TCB 149	X
50. За механичките уреди за спојување на моторните и приклучните возила	TCB 150	X
57. За заштита од подлетување од напред на моторните возила	TCB 157	X

Значење на ознаките:

X Нема исклучоци, освен оние, кои се определени во поединечните технички спецификации.

A Исклучоци се дозволени, бидејќи овие барања, поради специјалната намена на возилата не е можно да се исполнат во целост. Производителот треба на органот за одобрување на задоволителен начин да му докаже дека поради специјалната намена за возилото не е можно да се исполнат барањата.

D Употребата е ограничена на седиште за нормална употреба за време на возењето.

J За сите прозорски стакла, освен стаклата за возачката кабина (ветробранското стакло и страничните стакла), материјалот може да биде сигурносно стакло или тврда пластика.

O Возилото напред треба да биде опремено со соодветниот систем.

T Испитување треба да се изврши само во случај на комплетно /докомплетирано возило. Возилото се испитува според Техничката спецификација TCB 101. Со земање во предвид на точките 5.2.2.1 од Прилог 1 од Техничката спецификација TCB 101, се користат следните гранични вредности:

- 81 dB (A) за возила со силина на моторот помала од 75 kW;
- 83 dB (A) за возила со силина на моторот над 75 kW, меѓутоа помала од 150 kW;
- 84 dB (A) за возила со силина на моторот над 150 kW.

U Треба да се испитаат само комплетни/докомплетирани возила. Возилата со најмногу четири оски треба да соодветствуваат на барањата определени со Техничката спецификација TCB 109. Отстапувања се дозволени кај возилата со повеќе од четири оски, доколку:

- така бара специјалната конструкција,
- доколку се исполнети сите услови на системот за кочење, што се однесуваат на паркирна, работна и помошната сопирачка, како што е определено во Техничката спецификација TCB 109.

U Прифатливо е исполнувањето на условите од Правилникот за системите, составните делови, самостојните технички единици, опремата, димензиите и вкупните маси и основото оптоварување на возилата

Y Доколку се вградени сите задолжителни светлосни уреди.

Прилог IV

ПОСТАПКИ ПО ОДДЕЛНИ ТЕХНИЧКИ БАРАЊА ЗА ЕДИНЕЧНО ОДОБРУВАЊЕ НА УНИКАТНИ ВОЗИЛА

1 Во случај на единечните одобрувања на уникатни возила се врши инженерско оценување на системите, самостојните технички единици и составните делови на возилото (во продолжение на текстот: составни делови) како и целосната конструкција на возилото. Треба да се проверат и пресметките, постоечките ЕУ-одобренија, односно, извештаите од испитувањата на вградените составни делови, како и извештаите за едноставените испитувања на сопирачките, издувните гасови и бучава. Барањето за вградување на одобрен дел вклучува и инженерско оценување за соодветност на неговото вградување!

Во случај на уникатни возила за специјална намена, за поединечни категории на возила, дополнително се земаат во предвид и условите од дел 2.

За возилата, што биле уникатно комплетираны во постапката на повеќефазна изработка на возилото и основното возило веќе било одобрувано, се врши инженерско оценување на докомплетирањот дел од возилото и преглед на доказите за одобрувањата за нововградените елементи.

Видови на постапки за утврдување на сообразност:

- x - вградување на одобрен дел
- p - едноставни испитувања
- i - инженерско оценување
- - не се проверува

Доколку производителот, во случај каде што се бара поедноставено испитување или инженерска оцена, приложи соодветен документ за одобрување, тоа испитување или оценување не се извршува.

2. Во случај на многу мали серии, органот за единечно одобрување на возила може да одлучи, да се изврши детален преглед на возило примерок од таа серија. Кај другите возила од истата серија се врши поедноставен преглед, што вклучува утврдување на сообразност со возилото примерок и преглед на деловите, што суштествено влијаат на безбедноста на возилото.

3. "Инженерско оценување" значи стручно оценување за исполнетост на пропишаните барања што го врши стручно лице, одредено од страна на стручна организација, врз основа на своите искуства на подрачјето на возилата при употреба на докажана инженерска пракса. "Едноставено испитување" значи испитување, што опфаќа основен дел на испитувањето за одобрување според соодветна техничка спецификација, што го извршува техничка служба и тоа:

сопирачки: испитување од тип 0

емисии: испитување според постапката за технички преглед

бучава: испитување на бучава во возење, (може да се спроведе на неодобрено место за испитување).

Табела 1

Возила со четири и повеќе тркала

Предмет на одобрување	Техничка спецификација	M ₁	M ₂	M ₃	N ₁	N ₂	N ₃	O ₁	O ₂	O ₃	O ₄
1. За дозволено ниво на бучаа и за издувниот систем на моторните возила	TCB 101	p	p	p	p	p	p				
2. За мерките против загадувањето на воздухот со емисијата од моторните возила	TCB 102	p	p	p	p	p	p				

3. За резервоарот за гориво и за уредите за заштита од подлетување од назад за моторните возила и нивните приколки	TCB 103	i	i	i	i	i	i			i	i
4. За просторот за поставување на регистарските табlici и прицврстувањето на задните регистарски табlici на моторните и приклучните возила	TCB 104	i	i	i	i	i	i	i	i	i	i
5. За системите за управување за моторните возила и нивните приколки	TCB 105	i	i	i	i	i	i	i	i	i	i
6. За вратите на моторните возила	TCB 106	i									
7. За уредот за звучна сигнализација на моторните возила	TCB 107	x	x	x	x	x	x				
8. За уредите за посредно гледање кај моторните возила и нивното вградување	TCB 108	x	x	x	x	x	x				
9. За кочење на моторните и приклучните возила	TCB 109	p	p	p	p	p	p	p	p	p	p
10. Електромагнетна компатибилност кај возилата	TCB 110	-	-	-	-	-	-			-	-
11. За мерките против емисијата на загадувачите од дизел моторите, што се употребуваат во возилата (чадење)	TCB 111	x	x	x	x	x	x				
12. За внатрешната опременост на моторните возила	TCB 112	i									
13. За уредите за заштита од неовластена употреба на моторните возила	TCB 113	i	i	i	i	i	i				
14. За однесувањето на механизмот за управување на возилото во случај на удар	TCB 114	-			-						
15. За седиштата, нивните прицврстувачи и наслоните за глава во моторните возила	TCB 115	i	i	i	i	i	i				
16. За вградување на светлосните и светлосно сигналните уреди на моторни и приклучни возила	TCB 116	i			i						
17. За степенот на пренос за возење наназад и за брзиномерот кај моторните возила	TCB 117	i/p	i/p	i/p	i/p	i/p	i/p				
18. За пропишаните табlici и ознаки за моторните и приклучните возила и нивното поставување и начина на прицврстување	TCB 118	i	i	i	i	i	i	i	i	i	i
19. За приклучоците на сигурносните појаси кај моторните возила	TCB 119	i	i	i	i	i	i				

20. За вградување на светлосните и светлосно сигналните уреди на моторните и приклучните возила	TCB 120	i	i	i	i	i	i	i	i	i	i
21. За катадиоптерите за моторни и приклучни возила	TCB 121	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
22. За габаритните светла, предните и задните позициони светла, стоп светла, светла за дневно возење и бочните светла за означување за моторните и приклучните возила	TCB 122	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
23. За показувачите на правец кај моторните возила и нивните приколки	TCB 123	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
24. За светлата за осветлување на задната регистарска таблица за моторните возила и нивните приколки	TCB 124	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
25. За главните светла на моторни возила, кои функцио-нираат како долго и/или собо-рено светло и за извори на свет-лина (светилки со вжарено влакно и друго) кои се употребуваат во одобрените светлосни едини-ци кај моторните и нивните приклучни возила	TCB 125	x	x	x	x	x	x				
26. За предните светла за магла на моторните возила	TCB 126	x	x	x	x	x	x				
27. За уредите за влечење на моторни возила	TCB 127	i			i						
28. За задните светла за магла за моторни и за приклучни возила	TCB 128	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
29. За светлата за возење наназад	TCB 129	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
30. За паркирни светла за моторни возила	TCB 130	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
31. За сигурносните појаси и системите за задржување на патниците кај моторните возила	TCB 131	x	x	x	x	x	x				
32. За видното поле на возачите на моторни возила	TCB 132	i			i						
33. За означување (идентификација) на командите, контролните светла и показувачите	TCB 133	i	i	i	i	i	i				
34. За системите за одмрзнување и за одмаглување на застаклените површини кај моторните возила	TCB 134	i	i	i	i	i	i				
35. За системите за бришење и миење на ветробранско стакло	TCB 135	i	i	i	i	i	i				

[illegible]

51. За однесување при горење на материјалите применети во внатрешната конструкција на одделни категории на моторните возила	TCB 151		p	p							
52. За посебните барања за автобусите кои имаат повеќе од осум седишта покрај возачкото седиште	TCB 152		i	i							
53. За заштита на лицата во моторните возила при челен судир	TCB 153	i									
54. За заштита на патниците во моторните возила во случај на бочен удар	TCB 154	i									
56. За моторните возила и нивните приколки наменети за друмски превоз на опасни стоки	TCB 156				i	x	x	i	i	x	x
57. За заштита од подлетување од напред на моторните возила	TCB 157		i	i		i	i				

Табела 2
возила со две и со три тркала

Предмет на одобрување	Техничка спецификација	L1	L2	L3	L4	L5	L6	L7
1. за системите за сопирање кај моторните возила на две или три тркала	TCB 301	p	p	p	p	p	p	p
2. за идентификација на командите, контролните светла и индикаторите кај моторните возила на две или на три тркала	TCB 302	i	i	i	i	i	i	i
3. за уредите за давање звучни сигнали кај моторните возила со две или со три тркала	TCB 303	x	x	x	x	x	x	x
4. за потпирачите на моторните возила со две тркала	TCB 304	i		i				
5. за држачите за патници на моторните возила со две тркала	TCB 305	i	i	i	i			
6. за заштитните уреди наменети за спречување на недозволена употреба на моторните возила со две и со три тркала	TCB 306	i	i	i	i	i	i	i
7. за пропишаните ознаки на моторните возила со две и со три тркала	TCB 307	i	i	i	i	i	i	i
8. за вградување на светлосни и светлосно - сигнални уреди на моторните возила со две или три тркала	TCB 308	i	i	i	i	i	i	i
9. за масата и димензиите на моторните возила со две и со три тркала	TCB 309	i	i	i	i	i	i	i
10. за просторот за прицврстување на задната регистарска табличка кај моторните возила со две и со три тркала	TCB 310	i	i	i	i	i	i	i
11. за максималната проектирана брзина, максималниот вртежен момент и номинална сила на моторот кај моторните возила со две и со три тркала	TCB 311	p	p	i	i	i	p	i
12. за пневматици за моторни возила со две или три тркала и нивно вградување	TCB 312- I	x	x	x	x	x	x	x
13. за светлосни и светлосно - сигнални уреди на моторните возила со две или три тркала	TCB 312- II	x	x	x	x	x	x	x
14. за надворешните испакнати делови на моторни возила со две или три тркала	TCB 312- III	i	i	i	i	i	i	i
15. за ретровизори за моторни возила со две и со три тркала	TCB 312- IV	x	x	x	x	x	x	x
16. за мерките што се преземаат против загадувањето на воздухот предизвикано од моторните возила со две или три тркала	TCB 312- V	p	p	p	p	p	p	p

17. за резервоари за гориво на моторни возила со две или три тркала	TCB 312- VI	i	i	i	i	i	i	i
18. за мерки против неовластени промени кај mopедите и мотоциклите со две тркала	TCB 312- VII	i	i	i	i	i	i	i
19. за определени составни делови и карактеристики кај моторните возила со две и со три тркала	TCB 312- VIII	-	-	-	-	-	-	-
20. за дозволеното ниво на бучава и издувен систем за моторни возила со две и со три тркала	TCB 312- IX	p	p	p	p	p	p	p
21. за уред за прикачување и влечење на приклучни возила за моторни возила со две и со три тркала	TCB 312- X	x	x	x	x	x	x	x
22. за приклучоците на сигурносните појаси и сигурносни појаси за mopеди со три тркала, трицикли и возила со четири тркала	TCB 312- XI		x/i		x/i	x/i	x/i	x/i
23. за стаклата, уредите за бришење и миене на ветробранското стакло, одмрзнување и сушење на ветробранското стакло кај mopедите со три тркала, трициклите и четирициклите со каросерија	TCB 312- XII		x		x	x	x	x
24. за брзинометрите кај моторните возила со две и три тркала	TCB 313	x	x	x	x	x	x	x

Табела 3

Земјоделски и шумски возила

Предмет на одобрување	Техничка спецификација	T1	T2	T3	T4	T5	C	R	S
1. за најголемата дозволена маса во оптоварена состојба, за просторот за поставување на задните регистарски таблички и прицврстувањето на табличките, за резервоарите за течно гориво, за дополнителните тегови, за уредот за звучно предупредување и дозволеното ниво на бучава како и за системите за издувните гасови на земјоделските и шумските трактори ^(*)	TCB 401	x,p,i	x,p,i	x,p,i	x,p,i	x,p,i	x,p,i	x,p,i	x,p,i
2. за најголемата проектирана брзина и за платформите за товар на земјоделските и шумските трактори	TCB 402	p	p	p	p	p	p		
3. за ретровизорите на земјоделските и шумските трактори	TCB 403	x	x	x	x	x	x		
4. за видното поле и бришачите на ветробранското стакло за земјоделски и шумски трактори	TCB 404	i	i	i	i	i	i		
5. за уредот за управување на земјоделските и на шумските трактори со тркала	TCB 405	i	i	i	i	i	i		
6. за спречување на радиобрановата интерференција предизвикана од земјоделските и шумските возила	TCB 406	-	-	-	-	-	-		
7. за уредите за кочење кај земјоделските и шумските трактори со тркала	TCB 407	p	p	p	p	p	p	p	p
8. за патничките седишта за земјоделските и шумските трактори	TCB 408	i		i	i	i	i		
9. за нивото на бучава забележана од возачите на земјоделски и шумски трактори	TCB 409	p	p	p	p	p	p		
10. за заштитните конструкции при превртување на земјоделски и шумски трактори на тркала	TCB 410	i	i	i	i	i	i		
11. за емисијата на загадувачи од дизел моторите кај земјоделските и шумските трактори	TCB 411	p	p	p	p	p	p		
12. за возачкото седиште на земјоделските и шумски трактори на тркала	TCB 412	i	i	i	i	i	i		
13. за вградување на светлосни и светлосно сигнални уреди на земјоделските и шумските трактори	TCB 413	i	i	i	i	i	i	i	i

14. за светлосната опрема за земјоделските и шумските возила	TCB 414	x	x	x	x	x	x	x	x
15. за влечните уреди и одот наназад кај земјоделските и шумските трактори	TCB 415	i	i	i	i	i	i		
16. за заштитната конструкција при превртување на земјоделските и шумските трактори (статично испитување)	TCB 416	i		i	i	i	i		
17. за работниот простор, пристапот до возачкиот простор, вратите и прозорците кај земјоделските и шумските трактори	TCB 417	i	i	i	i	i	i		
18. за приклучните вратила за земјоделските и шумските трактори и нивната заштита	TCB 418	i	i	i	i	i	i		
19. за назад поставените заштитни конструкции при превртување за земјоделски и шумски трактори со тесен траг	TCB 419		i		i	i			
20. за вградување, положба, функционирање и означување на контролите кај земјоделските и шумските трактори	TCB 420	i	i	i	i	i	i		
21. за заштитните конструкции при превртување кои се вградени пред возачкото седиште кај земјоделски и шумски трактори со тесен траг	TCB 421		i		i	i			
22. Димензии и влечени маси	TCB 422- I	i	i	i	i	i	i	i	i
23. Регулатор на бројот на вртежи и заштита на погонските склопови	TCB 422- II	i	i	i	i	i	i		
24. Застаклување	TCB 422- III	x	x	x	x	x	x		
25. Механички приклучни уреди	TCB 422- IV	i	i	i	i	i	i	i	i
26. Таблицы на производителот	TCB 422- V	i	i	i	i	i	i	i	i
27. Управување на сопирачките на влеченото возило	TCB 422-VI	i	i	i	i	i	i	i	i
28. за мерките кои треба да се преземат против емисијата на гасни и цврсти загадувачи од моторите за погон на земјоделски и шумски трактори	TCB 423	p	p	p	p	p	p		
29. Пневматици	TCB ...	i	i	i	i	i		i	i
30. Стабилност	TCB ...					i			
31. Прицврстувачи на сигурносните ремени	TCB 119	i	i	i	i	i	i		
32. Сигурносни ремени	TCB 131					x			
33. Степен на пренос за назад и брзиномерач	TCB 117					i			
34. Уред за спречување на распрскување	TCB 143					i			
35. Ограничувач на брзината	TCB 147					i			
36. Задна заштита од подлетување	TCB ...							i	
37. Странична заштита	TCB 142					i		i	

(*) Во зависност од работата на која се однесува техничката спецификација:

- максимална дозволена маса, простор и поставување на регистарските табlici до дополнителен товар, резервоар за гориво - "i"
- Нивоа на звук - "p"
- уреди за звучно предупредување - "x"

Прилог V

ОПИСЕН ЛИСТ ЗА ОДОБРУВАЊЕ НА УНИКАТНО ВОЗИЛО

Име и адреса на производителот:

дел. 1

Основни податоци за возилото (за категории M,N, O и L)

Ознака	
0.1	Марка:
0.2	Тип/варијанта/изведба
0.2.1.	Комерцијална(и) ознака(и):
0.6	Идентификационен број на возилото:
-	Година на производство:
16.1	Најголема конструктивна вкупна маса на возилото (kg):
-	Најголема легална вкупна маса на возилото при регистрација (kg):
16.4	Најголема легална вкупна маса на група возила при регистрација (kg):
13	Маса на возилото (kg):
0.4	Категорија и вид на возилото:
38	Облик и намена на каросеријата:
0.6	Ознака на одобрение (Во Р. Македонија / ЕУ одобрение):
-	Број на ЕУ потврдата за сообразност (COC):
1	Број на оски:
5	Должина на возило (mm):
6	Ширина на возило (mm):
7	Висина на возило (mm):
35	Дозволени пневматички и наплатки:
16.2	Распределба на најголемата конструктивна вкупна маса по оски (kg) (за возила со најголема конструктивна вкупна маса над 3500kg): 1. 2. 3. 4. 5. и на приклучната точка (за полуприколка и за приколка со централна оска);
16.2 (16.4) (18)	Најголемо конструктивно осно (или на група на оски) оптоварување (kg): 1. 2. 3. 4. 5. и на приклучната точка (за полуприколка и за приколка со централна оска):
18	Најголема конструктивна вкупна маса на кочена приколка (kg):
18	Најголема конструктивна вкупна маса на неочена приколка (kg):
19	Најголемо конструктивно оптоварување во приклучокот за приколка (kg):
43.1	Ознака на одобрение на приклучниот уред:
21	Тип на моторот:
25	Зафатнина на моторот (cm ³):
27	Силина на моторот (kW):
26	Вид на гориво:
27	Број на вртежи (min ⁻¹):
-	Идентификационен број на моторот:
-	Однос силина/маса (само за мотоцикли) (kW/kg):
40	Боја на возилото:
42	Број на седишта (за M2 и M3 без возач):
-	Број на места за стојење:
-	Број на места за лежење:
29	Максимална брзина (km/h):
46	Стационарна бучава: dB(A), при брзина на вртење: min ⁻¹ ;
49	CO ₂ (g/km):
Забелешки:	

Основни податоци за возилото (за категории T,C, R и S)

Ознака	
0.1.	Марка:
0.2.	Тип/варијанта/изведба:
0.2.1.	Комерцијална(и) ознака(и):
0.3.2.	Идентификационен број на шасијата (поставеност):
-	Година на производство:
2.2.1.	Најголема конструктивна вкупна маса на тракторот во зависност од карактеристиките на пневматиците (kg):
2.1.1.	Маса на возилото (kg): Најголема: Најмала:
0.4.	Категорија и вид на возилото:
0.6	Ознака на одобрение (Во Р.Македонија / ЕУ одобрение):
-	Број на ЕУ потврдата за сообразност (COC):
1.1.	Број на оски и тркала:
2.7.1.	Должина (mm):
2.7.2.	Ширина (mm):
2.7.3.	Висина (mm):
2.2.2.	Распределба на најголемата конструктивна вкупна маса по оски (kg): 1. 2. 3. 4. и на приклучната точка (за полуприколка и за приколка со централна оска);
2.2.3.1	Дозволени пневматици по оски: 1. 2. 3. 4.
2.2.3.1	Најголемо конструктивно осно оптоварување (kg): 1. 2. 3. 4 и на приклучната точка (за полуприколка и за приколка со централна оска):
2.4.1.	Најголема конструктивна вкупна маса на приколка/приклучна машина (kg):
2.4.2.	Најголема конструктивна вкупна маса на полуприколка/приклучна машина (kg):
2.4.3.	Најголема конструктивна вкупна маса на приколка со централна оска/приклучна машина (kg):
2.4.4.	Најголема конструктивна вкупна маса на комбинацијата трактор-кочена приколка/приклучна машина (kg):
2.4.5.	Најголема конструктивна вкупна маса на приколка/приклучна машина што може да се приклучи (kg):
3.1.3.	Начин на идентификација на типот на моторот, место и метод на прицврстување:
3.2.1.7	Зафатнина на моторот (cm³):
3.6.	Силина на моторот (kW):
3.1.7.	Гориво:
3.6.	Број на вртежи (min⁻¹):
-	Идентификационен број на моторот:
-	Боја на возилото:
10.3.2.	Број на седишта:
4.7.	Највисока измерена конструкциска брзина (km/h):
13.	Тахничка спецификација според која е испитана бучава:
13.1	Стационарна бучава (dB(A)):
10.1.	Заштитна кабина (марка и број на одобрение):
10.1.3.	Заштитна рамка (марка и број на одобрение):
12.2.1.	Тип на механичкиот приклучок помеѓу тракторот и приколката:
12.2.2.	Марка на механичкиот приклучок помеѓу тракторот и приколката:
12.2.3.	Број на одобрение на на механичкиот приклучок помеѓу тракторот и приколката:
12.2.4.	Максимално хоризонтално/вертикално оптоварување на приклучокот:
Забелешки:	

дел. 2

Дополнителни податоци за возилото

1. Општи конструкциски податоци за возилото: се дава основен опис на намената и функционалните карактеристики.
2. Фотографија и/или цртежи на возилото: се доставуваат фотографии и/или цртежи во доволен број да го опишат возилото.
3. Останати карактеристики: се дава опис примерен на спецификите во градбата и намената на возилото.
4. Пресметки за одделни делови, системи и самостојни технички единици (доколку се потребни).

дел 3

Список на доделени одобренија, односно извештаи за испитувањето на поединечни системи, самостојни технички единици или составни делови
(во форма на табела според следниот пример)

Предмет - (со реден број) од соодветната табела од Прилог II)	Пропис, според кој е доделено одобрение, односно е извршено испитување	Број на одобрение, односно извештај за извршеното испитување

дел 4

Прилози кон описниот лист

Задолжителни прилози:

- скица на таблиците од производителот
- објаснување на таблиците од производителот
- образложување на VIN броевите

- останати прилози:

.....

Подносител:

- Име:
- адреса:
- име и презиме и функција на одговорното лице:
- потпис на одговорното лице:
- место и датум:

Забелешки:

- рубриките кои не се применливи за конкретното возило се означуваат со текстот: "не се применува";
- техничката служба може да побара дополнителни документи, скици, сертификати, пресметки и слично, согласно со потребите за конкретното возило.

Прилог VI**СИСТЕМ НА БРОЈЧАНО ОЗНАЧУВАЊЕ НА ОДОБРЕНИЕТО НА ВОЗИЛОТО**

1. Ознаката на одобрението на возило е составена од два дела:

1.1 прв дел: ознака од букви (МК);

1.2 втор дел: шестцифрен редоследен број со цифра "1" на прво место, илјадитиот дел е одделен со точка;

Првиот и вториот дел од ознаката се разделени со тире.

2. Нумерирањето на редоследниот број, што е вториот дел од ознаката, започнува со бројот "100.001".

4. Пример на ознака од одобрение:

МК-101.314

Оваа ознака означува одобрение за единечно возило, на кое му е било доделено одобрение според определбите на овој правилник и претставува 1.314. редоследно одобрение.

Прилог VII

(податоци за техничката служба која ја издава потврдата за сообразност)

ПОТВРДА ЗА СООБРАЗНОСТ

за единечно одобрено возило

број: _____, датум: _____

СОС	Сообраќајна дозвола	Податок
0.1	(D.1)	Марка:
0.2	(D.2)	Тип/варијанта/изведба
0.2.1.	(D.3)	Комерцијална(и) ознака(и):
0.6	(E)	Идентификационен број на возилото:
-	(5A)	Година на производство:
16.1	(F.1)	Најголема конструктивна вкупна маса на возилото (kg):
-	(F.2)	Најголема легална вкупна маса на возилото при регистрација (kg):
16.4	(F.3)	Најголема легална вкупна маса на група возила при регистрација (kg):
13	(G)	Маса на возилото (kg):
0.4	(J)	Категорија и вид на возилото:
38	(38)	Облик и намена на каросеријата:
0.6	(K)	Ознака на одобрение (Во Р.Македонија / ЕУ одобрение):
-	(1K)	Број на ЕУ потврдата за сообразност (СОС):
1	(L)	Број на оски:
5	(5)	Должина на возило (mm):
6	(6)	Ширина на возило (mm):
7	(7)	Висина на возило (mm):
35	(35)	Дозволени пневматички и наплатки:
16.2	(N)	Распределба на најголемата конструктивна вкупна маса по оски (kg) (за возила со најголема конструктивна вкупна маса над 3500kg): 1. 2. 3. 4. 5. и на приклучната точка (за полуприколка и за приколка со централна оска);
16.2 (16.4) (18)	(16.2)	Најголемо конструктивно основно (или на група на оски) оптоварување (kg): 1. 2. 3. 4. 5. ;и на приклучната точка (за полуприколка и за приколка со централна оска):
18	(O.1)	Најголема конструктивна вкупна маса на кочена приколка (kg):
18	(O.2)	Најголема конструктивна вкупна маса на некочена приколка (kg):
19	(19)	Најголемо конструктивно оптоварување во приклучокот за приколка (kg):
43.1	(43.1)	Ознака на Одобрение на приклучниот уред:
21	(21)	Тип на моторот:
25	(P.1)	Зафатнина на моторот (cm ³):
27	(P.2)	Силина на моторот (kW):
26	(P.3)	Вид на гориво:
27	(P.4)	Број на вртежи (min ⁻¹):
-	(P.5)	Идентификационен број на моторот:
-	(Q)	Однос силина/маса (само за мотоцикли) (kW/kg):
40	(R)	Боја на возилото:
42	(S.1)	Број на седишта (за M2 и M3 без возач):
-	(S.2)	Број на места за стоење:
-	(3S)	Број на места за лежење:
29	(T)	Максимална брзина (km/h):
46	(45)	Стационарна бучава: dB(A), при брзина на вртење: min ⁻¹ ;
49	(V.7)	CO ₂ (g/km):
Забелешки:		

(печат)

(потпис на одговорно лице)

I

I дел (се пополнува и оверува само во возилото при производството е вграден уред за погон со течен нафтен гас (ТНГ) или компримиран земјен гас (КЗГ) и истото е одобрено заедно со него)

ПОДАТОЦИ ЗА ВГРАДЕНИОТ УРЕД ЗА ПОГОН НА ТЕЧЕН НАФТЕН ГАС (ТНГ) ИЛИ КОМПРИМИРАН ЗЕМЈЕН ГАС (КЗГ)

Датум на прва периодична хидраулична проба на резервоарот: :

.....

ВИД НА ЕЛЕМЕНТОТ	ПРОИЗВЕДУВАЧ – ТИП	ФАБРИЧКИ БРОЈ ИЛИ КОД	ОДОБРЕНИЕ - БРОЈ - ИЗДАВАЧ
Резервоар за гас			
Арматура на резервоарот			
Куќиште на резервоарот / капак на арматурата / преграда			
Електро - вентил со филтер за ТНГ			
Електро - вентил за бензин			
Редуктор - регулатор (испарувач) за ТНГ			
Мешач гас - воздух (плочка на карбураторот) - систем за впскување на гасот			
Октан селектор (прекинувач на горивото со електрична инсталација и елементи			
Цевки и црева од инсталацијата			
Држачи на резервоарот за гас			

(печат)

(потпис на одговорно лице)

Прилог VIII

(податоци за техничката служба која ја издава потврдата за сообразност)

ПОТВРДА ЗА СООБРАЗНОСТ
за единечно одобрено возило (земјоделски и шумски трактор)

број: _____, датум: _____

СОС	Сообраќајна дозвола	
0.1.	(D.1)	Марка:
0.2.	(D.2)	Тип/варијанта/изведба:
0.2.1.	(D.3)	Комерцијална(и) ознака(и):
0.3.2.	(E)	Идентификационен број на шасијата (поставеност):
-	(5A)	Година на производство:
2.2.1.	(F.1)	Најголема конструктивна вкупна маса на тракторот во зависност од карактеристиките на пневматиците (kg):
2.1.1.	(G)	Маса на возилото (kg): Најголема: _____ Најмала: _____
0.4.	(J)	Категорија и вид на возилото:
0.6	(K)	Ознака на одобрение (Во Р.Македонија / ЕУ одобрение):
-	(1K)	Број на ЕУ потврдата за сообразност (СОС):
1.1.	(L)	Број на оски и тркала:
2.7.1.	(2.7.1)	Должина (mm):
2.7.2.	(2.7.2)	Ширина (mm):
2.7.3.	(2.7.3)	Висина (mm):
2.2.2.	(N)	Распределба на најголемата конструктивна вкупна маса по оски (kg): 1. _____ 2. _____ 3. _____ 4. _____ и на приклучната точка (за полуприколка и за приколка со централна оска);
2.2.3.1	(2.2.3.1)	Дозволен пневматички по оски: 1. _____ 2. _____ 3. _____ 4. _____
2.2.3.1	(2.2.3.1.1)	Најголемо конструктивно основно оптоварување (kg): 1. _____ 2. _____ 3. _____ 4. _____, и на приклучната точка (за полуприколка и за приколка со централна оска):
2.4.1.	(2.4.1)	Најголема конструктивна вкупна маса на приколка/приклучна машина (kg):
2.4.2.	(2.4.2)	Најголема конструктивна вкупна маса на полуприколка/приклучна машина (kg):
2.4.3.	(2.4.3)	Најголема конструктивна вкупна маса на приколка со централна оска/приклучна машина (kg):
2.4.4.	(2.4.4)	Најголема конструктивна вкупна маса на комбинацијата трактор-кочена приколка/приклучна машина (kg):
2.4.5.	(2.4.5)	Најголема конструктивна вкупна маса на приколка/приклучна машина што може да се приклучи (kg):
3.1.3.	(3.1.3)	Начин на идентификација на типот на моторот, место и метод на прицврстување:
3.2.1.7	(P.1)	Зафатнина на моторот (cm³):
3.6.	(P.2)	Силина на моторот (kW):
3.1.7.	(P.3)	Гориво:
3.6.	(P.4)	Број на вртежи (min⁻¹):
-	(P.5)	Идентификационен број на моторот:
-	(R)	Боја на возилото:
10.3.2.	(S.1)	Број на седишта:
4.7.	(T)	Највисока измерена конструкциска брзина (km/h):
13.	(13)	Техничка спецификација според која е испитана бучава:
13.1	(13.1)	Стационарна бучава (dB(A)):
10.1.	(10.1)	Заштитна кабина (марка и број на одобрение):
10.1.3.	(10.1.3)	Заштитна рамка (марка и број на одобрение):

12.2.1.	(12.2.1)	Тип на механичкиот приклучок помеѓу тракторот и приколката:
12.2.2.	(12.2.2)	Марка на механичкиот приклучок помеѓу тракторот и приколката:
12.2.3.	(12.2.3)	Број на одобрение на механичкиот приклучок помеѓу тракторот и приколката:
12.2.4.	(12.2.4)	Максимално хоризонтално/вертикално оптоварување на приклучокот:
Забелешки:		

(печат)

(потпис на одговорно лице)

Прилог IX

Листа на техничките спецификации, еквивалентните со нив правилници на ЕСЕ за половни возила од категорија M₁

1	2	3	4
ТСВ Техничка спецификација	Содржина на техничката спецификација	ЕСЕ Правилник	ЕЕС Директива (основна) барана
ТСВ 101	За дозволено ниво на бучавост и за издувниот систем на моторните возила	R - 51/01	(70/157); 89/491
ТСВ 102	За мерките против загадувањето на воздухот со емисијата од моторните возила	R - 83/01	(70/220); 91/441
ТСВ 106	За вратите на моторните возила	R - 11/02	(70/387); 70/387
ТСВ 107	За уредот за звучна сигнализација на моторните возила	R - 28/00	(70/388); 70/388
ТСВ 109	За кочење на моторните и приклучните возила	R - 13/06	(71/320); 71/320
ТСВ 110	Електромагнетна компатибилност кај возилата	R - 10/01	(72/245); 89/491
ТСВ 111	За мерките против емисијата на загадувачите од дизел моторите, што се употребуваат во возилата (чадење)	R - 24/03	(72/306); 89/491
ТСВ 112	За внатрешната опременост на моторните возила	R - 21/01	(74/60); 78/632
ТСВ 115	За седиштата, нивните прицврстувачи и наслоните за глава во моторните возила	R - 17/04	(74/408); 81/577
ТСВ 116	За надворешните испакнати делови на моторните возила	R - 26/01	(74/483); 79/488
ТСВ 117	За степенот на пренос за возење наназад и за брзиномерот кај моторните возила	R - 39/00	(75/443); 75/443
ТСВ 119	За приклучоците на сигурносните појаси кај моторните возила	R - 14/02	(76/115); 76/115
ТСВ 120	За вградување на светлосните и светлосно сигналните уреди на моторните и приклучните возила	R - 48/00	(76/756); 76/756
ТСВ 138	За наслоните за глава на седиштата на моторни возила	R - 25/03	(78/932); 78/932
	Возила со погон на течен нафтен гас	R - 67/00	

Прилог X

Листа на техничките спецификации, еквивалентните со нив правилници на ЕСЕ за половни возила од категорија M₁

1	2	3	4
ТСВ Техничка спецификација	Содржина на техничката спецификација	ЕСЕ Правилник	ЕЕС Директива (основна) барана
ТСВ 101	За дозволено ниво на бучавост и за издувниот систем на моторните возила	R - 51/01	(70/157); 89/491
ТСВ 102	За мерките против загадувањето на воздухот со емисијата од моторните возила	R - 83/03	(70/220); 94/12
ТСВ 103	За резервоарот за гориво и за уредите за заштита од подлетување од назад за моторните возила и нивните приколки	R - 34/00	(70/221); 81/333
ТСВ 105	За системите за управување за моторните возила и нивните приколки	R - 79/00	(70/311); 70/311
ТСВ 106	За вратите на моторните возила	R - 11/02	(70/387); 70/387
ТСВ 107	За уредот за звучна сигнализација на моторните возила	R - 28/00	(70/388); 70/388
ТСВ 108	За уредите за посредно гледање кај моторните возила и нивното вградување	R - 46/01	(71/127); 88/321
ТСВ 109	За кочење на моторните и приклучните возила	R - 13/06	(71/320); 71/320
ТСВ 110	Електромагнетна компатибилност кај возилата	R - 10/01	(72/245); 89/491
ТСВ 111	За мерките против емисијата на загадувачите од дизел моторите, што се употребуваат во возилата (чадење)	R - 24/03	(72/306); 89/491
ТСВ 112	За внатрешната опременост на моторните возила	R - 21/01	(74/60); 78/632
ТСВ 115	За седиштата, нивните прицврстувачи и наслоните за глава во моторните возила	R - 17/04	(74/408); 81/577
ТСВ 116	За надворешните испакнати делови на моторните возила	R - 26/01	(74/483); 79/488
ТСВ 117	За степенот на пренос за возење наназад и за брзиномерот кај моторните возила	R - 39/00	(75/443); 75/443
ТСВ 119	За приклучоците на сигурносните појаси кај моторните возила	R - 14/02	(76/115); 76/115

ТСВ 120	За вградување на светлосните и светлосно сигналните уреди на моторните и приклучните возила	R - 48/00	(76/756); 76/756
ТСВ 138	За наслоните за глава на седиштата на моторни возила	R - 25/03	(78/932); 78/932
ТСВ 140	За силината на моторот кај моторните возила	R - 85/00	(80/1269); 89/491
ТСВ 146	За пневматиците за моторни возила и нивните приколки и нивно вградување	R - 64/00	(92/23); 92/23
	Возила со погон на течен нафтен гас	R - 67/00	
	Потрошувачка на гориво	R - 84/00	(80/1268); 89/491

Прилог XI

**Листа на техничките спецификации, еквивалентните со нив правилници на ЕСЕ
за половни возила од категорија M₂ и M₃**

1	2	3	4
ТСВ Техничка спецификација	Содржина на техничката спецификација	ЕСЕ Правилник	ЕЕС Директива (основна) барана
ТСВ 101	За дозволено ниво на бучавост и за издувниот систем на моторните возила	R - 51/01	(70/157); 89/491
ТСВ 105	За системите за управување за моторните возила и нивните приколки	R - 79/00	(70/311); 70/311
ТСВ 107	За уредот за звучна сигнализација на моторните возила	R - 28/00	(70/388); 70/388
ТСВ 108	За уредите за посредно гледање кај моторните возила и нивното вградување	R - 46/01	(71/127); 88/321
ТСВ 109	За кочење на моторните и приклучните возила	R - 13/06	(71/320); 71/320
ТСВ 110	Електромагнетна компатибилност кај возилата	R - 10/01	(72/245); 89/491
ТСВ 111	За мерките против емисијата на загадувачите од дизел моторите, што се употребуваат во возилата (чадење)	R - 24/03	(72/306); 89/491
ТСВ 113	За уредите за заштита од неовластена употреба на моторните возила	R - 18/01	(74/61); 74/61
ТСВ 117	За степенот на пренос за возење наназад и за брзиномерот кај моторните возила	R - 39/00	(75/443); 75/443
ТСВ 119	За приклучоците на сигурносните појаси кај моторните возила	R - 14/02	(76/115); 76/115
ТСВ 120	За вградување на светлосните и светлосно сигналните уреди на моторните и приклучните возила	R - 48/00	(76/756); 76/756
ТСВ 138	За наслоните за глава на седиштата на моторни возила	R - 25/03	(78/932); 78/932
ТСВ 140	За силината на моторот кај моторните возила	R - 85/00	(80/1269); 89/491
ТСВ 141	За мерките кои треба да се преземат за емисијата на издувни гасови и цврсти честички од дизел моторите кои се користат во возилата,	R - 49/02	(88/77); 91/542 B

	и емисијата на издувни гасови од моторот со палење со искра, кои како гориво употребуваат природен гас или течен нафтен гас и се користат во возилата		
ТСВ 147	За уредите за ограничување на брзината или слични вградени системи за ограничување на брзината на возилата од определени категории	R - 89/00	(92/6); 92/24

Прилог XII

**Листа на техничките спецификации, еквивалентните со нив правилници на ЕСЕ
за половни возила од категорија N₁**

1	2	3	4
ТСВ Техничка специфика- ција	Содржина на техничката спецификација	ЕСЕ Правилник	ЕЕС Директива (основна) барана
ТСВ 101	За дозволено ниво на бучавост и за издувниот систем на моторните возила	R - 51/01	(70/157); 89/491
ТСВ 102	За мерките против загадувањето на воздухот со емисијата од моторните возила	R - 83/03	(70/220); 94/12
ТСВ 105	За системите за управување за моторните возила и нивните приколки	R - 79/00	(70/311); 70/311
ТСВ 106	За вратите на моторните возила	R - 11/02	(70/387); 70/387
ТСВ 107	За уредот за звучна сигнализација на моторните возила	R - 28/00	(70/388); 70/388
ТСВ 108	За уредите за посредно гледање кај моторните возила и нивното вградување	R - 46/01	(71/127); 88/321
ТСВ 109	За кочење на моторните и приклучните возила	R - 13/06	(71/320); 71/320
ТСВ 110	Електромагнетна компатибилност кај возилата	R - 10/01	(72/245); 89/491
ТСВ 111	За мерките против емисијата на загадувачите од дизел моторите, што се употребуваат во возилата (чадење)	R - 24/03	(72/306); 89/491
ТСВ 117	За степенот на пренос за возење наназад и за брзиномерот кај моторните возила	R - 39/00	(75/443); 75/443
ТСВ 119	За приклучоците на сигурносните појаси кај моторните возила	R - 14/02	(76/115); 76/115
ТСВ 120	За вградување на светлосните и светлосно сигналните уреди на моторните и приклучните возила	R - 48/00	(76/756); 76/756
ТСВ 138	За наслоните за глава на седиштата на моторни возила	R - 25/03	(78/932); 78/932
ТСВ 140	За силината на моторот кај моторните возила	R - 85/00	(80/1269); 89/491
	Возила со погон на течен нафтен гас	R - 67/00	
	Потрошувачка на гориво	R - 84/00	(80/1268); 89/491

Прилог XIII

**Листа на техничките спецификации, еквивалентните со нив правилници на ЕСЕ
за половни возила од категорија N₂ и N₃**

1	2	3	4
ТСВ Техничка спецификација	Содржина на техничката спецификација	ЕСЕ Правилник	ЕЕС Директива (основна) барана
ТСВ 101	За дозволено ниво на бучавост и за издувниот систем на моторните возила	R - 51/01	(70/157); 89/491
ТСВ 103	За резервоарот за гориво и за уредите за заштита од подлетување од назад за моторните возила и нивните приколки	R - 58/01	(70/221); 81/333
ТСВ 105	За системите за управување за моторните возила и нивните приколки	R - 79/00	(70/311); 70/311
ТСВ 107	За уредот за звучна сигнализација на моторните возила	R - 28/00	(70/388); 70/388
ТСВ 108	За уредите за посредно гледање кај моторните возила и нивното вградување	R - 46/01	(71/127); 88/321
ТСВ 109	За кочење на моторните и приклучните возила	R - 13/06	(71/320); 71/320
ТСВ 110	Електромагнетна компатибилност кај возилата	R - 10/01	(72/245); 89/491
ТСВ 111	За мерките против емисијата на загадувачите од дизел моторите, што се употребуваат во возилата (чадење)	R - 24/03	(72/306); 89/491
ТСВ 113	За уредите за заштита од неовластена употреба на моторните возила	R - 18/01	(74/61); 74/61
ТСВ 117	За степенот на пренос за возење наназад и за брзиномерот кај моторните возила	R - 39/00	(75/443); 75/443
ТСВ 119	За приклучоците на сигурносните појаси кај моторните возила	R - 14/02	(76/115); 76/115
ТСВ 120	За вградување на светлосните и светлосно сигналните уреди на моторните и приклучните возила	R - 48/00	(76/756); 76/756
ТСВ 138	За наклоните за глава на седиштата на моторни возила	R - 25/03	(78/932); 78/932
ТСВ 140	За силината на моторот кај моторните возила	R - 85/00	(80/1269); 89/491

TCB 141	За мерките кои треба да се преземат за емисијата на издувни гасови и цврсти честички од дизел моторите кои се користат во возилата, и емисијата на издувни гасови од моторот со палење со искра, кои како гориво употребуваат природен гас или течен нафтен гас и се користат во возилата	R - 49/02	(88/77); 91/542 В
TCB 142	За бочна заштита на возилата (странични штитници)	R - 73/00	(89/297); 89/297
TCB 147	За уредите за ограничување на брзината или слични вградени системи за ограничување на брзината на возилата од определени категории	R - 89/00	(92/6); 92/24
TCB 150	За механички уред за спојување на моторните и приклучните возила	R - 55/00	(94/20); 94/20
	Уреди за кусо спојување на возила	R - 102/00	
	Рефлектирачки ознаки за означување на тешки и долги возила и приколки	R - 104/00	

Прилог XIV

**Листа на техничките спецификации, еквивалентните со нив правилници на ЕСЕ
за половни возила од категорија O₁**

1	2	3	4
ТСВ Техничка спецификација	Содржина на техничката спецификација	ЕСЕ Правилник	ЕЕС Директива (основна) барана
ТСВ 120	За вградување на светлосните и светлосно сигналните уреди на моторните и приклучните возила	R - 48/01	(76/756); 91/663
ТСВ 150	За механички уред за спојување на моторните и приклучните возила	R - 55/00	(94/20); 94/20

Прилог XV

**Листа на техничките спецификации, еквивалентните со нив правилници на ЕСЕ
за половни возила од категорија O₂**

1	2	3	4
ТСВ Техничка спецификација	Содржина на техничката спецификација	ЕСЕ Правилник	ЕЕС Директива (основна) барана
ТСВ 109	За кочење на моторните и приклучните возила	R - 13/08	(71/320); 91/422
ТСВ 120	За вградување на светлосните и светлосно сигналните уреди на моторните и приклучните возила	R - 48/01	(76/756); 91/663
ТСВ 150	За механички уред за спојување на моторните и приклучните возила	R - 55/00	(94/20); 94/20

Прилог XVI

**Листа на техничките спецификации, еквивалентните со нив правилници на ЕСЕ
за половни возила од категорија O₃ и O₄**

1	2	3	4
ТСВ Техничка спецификација	Содржина на техничката спецификација	ЕСЕ Правилник	ЕЕС Директива (основна) барана
ТСВ 103	За резервоарот за гориво и за уредите за заштита од подлетување од назад за моторните возила и нивните приколки	R - 58/01	(70/221); 81/333
ТСВ 105	За системите за управување за моторните возила и нивните приколки	R - 79/00	(70/311); 70/311
ТСВ 109	За кочење на моторните и приклучните возила	R - 13/08	(71/320); 91/422
ТСВ 120	За вградување на светлосните и светлосно сигналните уреди на моторните и приклучните возила	R - 48/01	(76/756); 91/663
ТСВ 142	За бочна заштита на возилата (странични штитници)	R - 73/00	(89/297); 89/297
ТСВ 150	За механички уред за спојување на моторните и приклучните возила	R - 55/00	(94/20); 94/20
	Уреди за кусо спојување на возила	R - 102/00	
	Рефлектирачки ознаки за означување на тешки и долги возила и приколки	R - 104/00	

298.

Врз основа на член 11 став (1) алинеја 2 и член 67, став (2) од Законот за возила („Службен весник на Република Македонија” бр.140/2008), министерот за економија донесе

**П Р А В И Л Н И К
ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ПРАВИЛНИКОТ
ЗА ИДЕНТИФИКАЦИЈА И ЗА ИДЕНТИФИКАЦИЈА И ОЦЕНА НА ТЕХНИЧКАТА СОСТОЈБА НА
ВОЗИЛАТА**

Член 1

Во Правилникот за идентификација и за идентификација и оцена на техничката состојба на возилата („Службен весник на Република Македонија” број 131/2009), во членот 1 точката на крајот на реченицата се брише и се додаваат зборовите „и висината на трошоците за полагање на стручниот испит за вршење на работите во постапката на идентификација и идентификација и оцена на техничката состојба на возилата“.

Член 2

Во членот 7 точка 1, бројот „23“ се заменува со бројот „24“.

Член 3

Во член 8 во точката 2 сврзникот „и“ на крајот се заменува со точка и запирка.

Во точка 3. зборовите „од член 3. став (4) на овој правилник“ се заменуваат со зборовите „од член 24 став (1) точки 4) и 5) од Законот за возила“, точката на крајот на реченицата се заменува со точка и запирка и се додаваат три нови точки 4, 5 и 6 кои гласат:

„4. Доказ за статусот на хуманитарната организација од членот 24 точка 6 од Законот за возила, издаден од надлежен државен орган.

5. Потврда за отворање на постапка за идентификација издадена од органот за одобрување со која се потврдува исполнетоста на статусот на барателот согласно одредбите од членот 24 од Законот за возила и

6. Доказ за регулирани царински давачки за возилото“.

Член 4

Во членот 11 во точката 1 сврзникот „и“ на крајот се заменува со точка и запирка.

Во точка 2, точката на крајот на реченицата се заменува со сврзникот „и“ и се додава нова точка 3 која гласи :

„3. Доказ за регулирани царински давачки за возилото“.

Член 5

По главата VI се додава нова глава VI-а и нов член 23-а кои гласат:

„ VI-а. ВИСИНА НА ТРОШОЦИ ЗА ПОЛАГАЊЕ НА СТРУЧЕН ИСПИТ“

Член 23-а

Висина на трошоци

За полагање на стручен испит се плаќаат трошоци и тоа:

1. за полагање на испитот за една група на категории на возила согласно одредбите од членот 66 став (2) од Законот за возила 4000 денари.

2. за секое дополнително полагање на испитот за група категории на возила износот од точка 1 на овој став се зголемува за1500 денари.

3. за секое повторно полагање на испитот, што не е положен согласно одредбите од членот 66 став (4) од Законот за возила.....2000 денари.

4. за проверка на обновено знаење согласно одредбите на членот 66 став (3) од Законот за возила.....2000 денари “.

Член 6

Во членот 26 став (1), точката на крајот од реченицата се брише и се додаваат зборовите: „или постапката за идентификација и оцена на техничката состојба на возилата може да се спроведе и врз основа на доказ со податоци за одобрен тип на возила издаден од органот за одобрување “.

Член 7

Прилогот 4 се заменува со нов Прилог 4 кој е составен дел на овој правилник.

Член 8

Во периодот од шест месеци од денот на влегување на сила на овој правилник, за половни патнички возила од категоријата M1 постапката за идентификација и оцена на техничката состојба се врши само врз основа на листата на техничките спецификации, еквивалентните со нив правилници на ЕСЕ за возила, дадени во Прилог 6 кој е составен дел на овој правилник.“.

Член 9

По истекот на периодот од член 8 на овој правилник, во периодот од шест години за половни патнички возила од категоријата M1 постапката за идентификација и оцена на техничката состојба се врши врз основа на листата на техничките спецификации, еквивалентните со нив правилници на ЕСЕ за возила, дадени во Прилог 7 кој е составен дел на овој правилник.

Член 10

Овој правилник влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија”

Бр. 25-803/3

5 февруари 2010 година
Скопје

Министер,
Фатмир Бесими, с.р.

Прилог 4**ПРОГРАМА ЗА ПОЛАГАЊЕ НА СТРУЧЕН ИСПИТ ЗА ИЗВРШИТЕЛ НА ИДЕНТИФИКАЦИЈА И ИДЕНТИФИКАЦИЈА И ОЦЕНА НА ТЕХНИЧКАТА СОСТОЈБА НА ВОЗИЛАТА****I. ТЕОРЕТСКИ ДЕЛ**

1. Национални и меѓународни прописи за одобрување на возилата, системите, составните делови и самостојните технички единици за пуштање на пазар, регистрација и употреба на возилата.

1.1. Национални прописи

- дефиниции на возилата;
- орган за одобрување; орган за оцена на компетентност, техничка служба, производител и застапник на производителот;
- значење на одобрувањето на возилата, системите, составните делови и самостојните технички единици;
- постапки за одобрување на ЕУ и национален тип возила;
- постапка на единечно од одобрување на возило;
- постапка за оцена на сообразност на возило;
- постапка за повеќефазно одобрување;
- постапка за одобрување на преправени и поправени возила;
- постапка за одобрување на возила од заклучување на серија;
- документи за сообразност на возилото: одобрение на тип, национално одобрение, одобрение на единечно возило, потврда од производителот, поединечни докази, потврда за сообразност, согласност за регистрација, сообраќајна дозвола (за половно возило);
- технички спецификации за моторните возила, системите, составните делови и самостојните технички единици;
- ознаки на одобренијата кои се поставуваат на моторните возила, системите, составните делови и самостојните технички единици.

1.2. Меѓународни прописи за одобрување

- прописи на обединетите нации - ЕСЕ правилници;
- прописи на Европската Унија - ЕЕС директиви и регулативи

1.3. Прописи за димензиите, масите и оскините оптоварувања, како и прописи за уредите и опремата за возилата, нивна улога и составни делови**Димензии, маса и оскино оптоварување**

- димензии на возилото;
- маса на возилото;
- оскини оптоварувања на возилото.

2. Уреди и опрема на возилото:

- Уреди за управување;
- Уреди за запирање;
- Уреди за осветлување на патот и за давање светлосни знаци;
- Уреди што овозможуваат нормална видливост;
- Уреди за давање на звучни знаци;
- Уреди за возење наназад;
- Уреди за контрола и за давање на знаци;
- Уреди за одвојување и испуштање на издувните гасови;
- Уреди за прикачување на влечното и приклучното возило;
- Уреди што имаат посебно значење за безбедноста во сообраќајот.

- 2.1. Познавање и работење на главните составни делови на моторните и приклучните возила
 - 2.1.1 Мотори со внатрешно согорување
 - 2.1.1.1 Поделба на моторите
 - 2.1.1.2 Издувни гасови
 - 2.1.2 Подвозје, надградба
 - 2.1.3 Систем за потпирање на возилата
 - Улога на потпирањето
 - Работење на потпирањето
 - Видови еластични елементи
 - 2.1.3.1 Челични еластични елементи – пружини
 - 2.1.3.2 Пневматски еластични елементи
 - 2.1.3.3 Амортизери
 - 2.1.3.4 Водење на тркалата
 - 2.1.3.5 Видови водилки
 - 2.1.3.6 Агли што ја дефинираат положбата на управувачките тркала
 - 2.1.3.7 Уред за управување
 - 2.1.3.8 Механички уред за управување
 - 2.1.3.9 Серво уред за управување
 - 2.1.4 Системи за кочење
 - Градба
 - Главни составни делови
 - Работење (функционирање)
 - Главен кочен цилиндар, заптивање, заштита
 - Улога
 - 2.1.4.1 Хидраулични сопирачки
 - Карактеристики
 - Градба
 - Главни составни делови
 - Работа
 - Изведби
 - 2.1.4.1.1 Типови на кочни кругови
 - 2.1.4.1.2 Барабан сопирачка
 - 2.1.4.1.3 Диск сопирачки
 - 2.1.4.2 Кочни облошки
 - 2.1.4.3 Истрошеност и неисправност на хидрауличните сопирачки
 - 2.1.4.4 Течност за сопирачки
 - 2.1.5 Серво сопирачка
 - Градба
 - Главни составни делови
 - Работење
 - 2.1.5.1 Серво засилувач на силата на кочење
 - 2.1.5.2 Хидрауличен засилувач на силата на кочење
 - 2.1.6 Регулација на силата на кочење (АБС и ЕБС)
 - улога
 - предности и недостатоци
 - конструкција на системот
 - работење
 - 2.1.7 Пневматици
 - 2.1.8 Влечни седла и влечни уреди
 - 2.1.9 Мерачи на брзината и тахографи
 - 2.1.10 Уред за осветлување и давање на сигнали
- 2.2. Уреди за погон на возилата со гасно гориво
 - 2.2.1 Функционални карактеристики
 - 2.2.2 Составни делови: резервоар, арматура на резервоарот, куќиште на резервоарот/ капак на арматурата/ преграда, електро вентил со филтер, вентил за избор на гориво, испарувач, мешач гас-воздух, цевки и црева, држачи.

II. ПРАКТИЧЕН ДЕЛ

1. Практична изведба на постапката на идентификација и идентификација и оцена на техничката состојба на возилата

1.1 Практично извршување на целата постапка на идентификација според одредбите од членовите 3, 8, 9 од овој правилник и пополнување на Согласност за регистрација според прилог 3 од овој правилник.

1.2 Практично извршување на целата постапка на идентификација и оцена на техничката состојба на возилата според одредбите од членовите 11, 12, 13, 14, 15 и 16 од овој правилник и пополнување на Согласност за регистрација според прилог 3 од овој правилник.

III. ОСНОВНА ЛИТЕРАТУРА ЗА ПОЛАГАЊЕ НА ИСПИТ

1. Закон за возила („Службен весник на Република Македонија” бр.140/2008)

2. **Правилник** за идентификација и/или за идентификација и оцена на техничката состојба на возилата („Службен весник на Република Македонија” бр.131/2009),

3. **Правилник** за одобрување на нови моторни и приклучни возила и системите, составните делови и самостојните технички единици наменети за таквите возила („Службен весник на Република Македонија” бр.132/2009),

4. **Правилник** за одобрување на тип на моторни возила со две или три тркала („Службен весник на Република Македонија” бр.131/2009),

5. **Правилник** за одобрување на земјоделски и шумски трактори („Службен весник на Република Македонија” бр.134/2009)

6. **Правилник** за единечно одобрување на возило

7. **Правилник** за техничките барања за системите, составните делови, самостојните технички единици, опремата и вкупните маси и основното оптоварување на возилата.

8. **Технички спецификации** согласно одредбите на член 11 став (2) од Законот за возила.

9. **Основна литература** за областа на познавање на моторните возила.

Прилог 6

Листа на техничките спецификации (ТСВ), еквивалентните со нив правилници на ЕЦЕ за половни возила од категорија M₁

1	2	3	4
ТСВ	Содржина на техничката спецификација	ЕЦЕ Правилник	ЕЕС Директива (основна) барана
ТСВ 101	За дозволено ниво на бучавост и за издувниот систем на моторните возила	P - 51/01	(70/157); 89/491
ТСВ 102	За мерките против загадувањето на воздухот со емисијата од моторните возила	P - 83/01	(70/220); 91/441
ТСВ 106	За вратите на моторните возила	P - 11/02	(70/387); 70/387
ТСВ 107	За уредот за звучна сигнализација на моторните возила	P - 28/00	(70/388); 70/388
ТСВ 109	За кочење на моторните и приклучните возила	P - 13/06	(71/320); 71/320
ТСВ 110	Електромагнетна компатибилност кај возилата	P - 10/01	(72/245); 89/491
ТСВ 111	За мерките против емисијата на загадувачите од дизел моторите, што се употребуваат во возилата (чадење)	P - 24/03	(72/306); 89/491
ТСВ 112	За внатрешната опременост на моторните возила	P - 21/01	(74/60); 78/632
ТСВ 115	За седиштата, нивните прицврстувачи и наслоните за глава во моторните возила	P - 17/04	(74/408); 81/577
ТСВ 116	За надворешните испакнати делови на моторните возила	P - 26/01	(74/483); 79/488
ТСВ 117	За степенот на пренос за возење наназад и за брзиномерот кај моторните возила	P - 39/00	(75/443); 75/443
ТСВ 119	За приклучоците на сигурносните појаси кај моторните возила	P - 14/02	(76/115); 76/115
ТСВ 120	За вградување на светлосните и светлосно сигналните уреди на моторните и приклучните возила	P - 48/00	(76/756); 76/756
ТСВ 138	За наслоните за глава на седиштата на моторни возила	P - 25/03	(78/932); 78/932
	Возила со погон на течен нафтен гас	P - 67/00	

Прилог 7

Листа на техничките спецификации (ТСВ), еквивалентните со нив правилници на ЕСЕ за половни возила од категорија М₁

1	2	3	4
ТСВ	Содржина на техничката спецификација	ЕСЕ Правилник	ЕЕС Директива (основна) барана
ТСВ 101	За дозволено ниво на бучавост и за издувниот систем на моторните возила	P - 51/01	(70/157); 89/491
ТСВ 102	За мерките против загадувањето на воздухот со емисијата од моторните возила	P - 83/03	(70/220); 94/12
ТСВ 103	За резервоарот за гориво и за уредите за заштита од подлетување од назад за моторните возила и нивните приколки	P - 34/00	(70/221); 81/333
ТСВ 105	За системите за управување за моторните возила и нивните приколки	P - 79/00	(70/311); 70/311
ТСВ 106	За вратите на моторните возила	P - 11/02	(70/387); 70/387
ТСВ 107	За уредот за звучна сигнализација на моторните возила	P - 28/00	(70/388); 70/388
ТСВ 108	За уредите за посредно гледање кај моторните возила и нивното вградување	P - 46/01	(71/127); 88/321
ТСВ 109	За кочење на моторните и приклучните возила	P - 13/06	(71/320); 71/320
ТСВ 110	Електромагнетна компатибилност кај возилата	P - 10/01	(72/245); 89/491
ТСВ 111	За мерките против емисијата на загадувачите од дизел моторите, што се употребуваат во возилата (чадење)	P - 24/03	(72/306); 89/491
ТСВ 112	За внатрешната опременост на моторните возила	P - 21/01	(74/60); 78/632
ТСВ 115	За седиштата, нивните прицврстувачи и наслоните за глава во моторните возила	P - 17/04	(74/408); 81/577
ТСВ 116	За надворешните испакнати делови на моторните возила	P - 26/01	(74/483); 79/488
ТСВ 117	За степенот на пренос за возење наназад и за брзиномерот кај моторните возила	P - 39/00	(75/443); 75/443
ТСВ 119	За приклучоците на сигурносните појаси кај моторните возила	P - 14/02	(76/115); 76/115

ТСВ 120	За вградување на светлосните и светлосно сигналните уреди на моторните и приклучните возила	P - 48/00	(76/756); 76/756
ТСВ 138	За наслоните за глава на седиштата на моторни возила	P - 25/03	(78/932); 78/932
ТСВ 140	За силината на моторот кај моторните возила	P - 85/00	(80/1269); 89/491
ТСВ 146	За пневматиците за моторни возила и нивните приколки и нивно вградување	P - 64/00	(92/23); 92/23
	Возила со погон на течен нафтен гас	P - 67/00	
	Потрошувачка на гориво	P - 84/00	(80/1268); 89/491

**НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА
МАКЕДОНИЈА****299.**

Врз основа на член 69 од Законот за Народната банка на Република Македонија („Службен весник на РМ“ бр. 3/2002, 51/2003, 85/2003, 40/2004, 61/2005 и 129/2006), член 68 став 1 точка 3 од Законот за банките („Службен весник на Република Македонија“ бр. 67/2007 и 90/2009) и точка 43 од Одлуката за управување со ликвидносниот ризик на банките („Службен весник на Република Македонија“ бр. 163/2008, 66/2009, 144/2009 и 157/2009), гувернерот на Народната банка на Република Македонија донесе

У П А Т С Т В О**ЗА ИЗМЕНИ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА УПАТСТВОТО
ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ОДЛУКАТА ЗА УПРАВУ-
ВАЊЕ СО ЛИКВИДНОСНИОТ РИЗИК НА БАНКИТЕ**

I. Во Упатството за спроведување на Одлуката за управување со ликвидносниот ризик на банките („Службен весник на РМ“ бр. 15/2009 и 79/2009) се вршат следниве измени и дополнувања:

1. Во глава V точка 26 потточка а) се менува и гласи:

„а) Колоната бр. 2а - „средства и должнички инструменти кај/од Народната банка“ ги вклучува средствата и должничките инструменти кај/од Народната банка, без разлика на нивната договорна преостаната рочност и валута. Во оваа позиција се вклучува делот од задолжителната резерва кај Народната банка којшто може да го користи банката, но не се вклучуваат средствата кај Народната банка со кои не може банката да располага слободно (пр. задолжителната резерва која што не може да се користи и слично). Банката не може да го вклучи износот на средствата и должничките инструменти кај/од Народната банка, којшто е вклучен во оваа позиција, во активата којашто достасува до 30 дена (девизи) (колона бр. 7а).

Во колоната бр. 2б - „кредити, камати, провизии и надоместоци (денари)“ се внесуваат ставките коишто се прикажуваат во редовите бр. 8, 9 и 10 од колоните бр. 3 и 4 од образецот РСД - денари согласно со глава II од ова упатство, намалени за кредитите, каматите, провизиите и другите побарувања во денари од населението и нефинансиските институции класифицирани во категоријата на ризик „В“ (доколку станува збор за редовни побарувања) коишто достасуваат во следните 30 дена, како и за кредитите, каматите, провизиите и другите побарувања во денари од населението и нефи-

нансиските институции класифицирани во категориите на ризик „А“ и „Б“, чијшто рок на достасување е продолжен два или повеќепати.

Во колоната бр. 2в - „останата актива којашто достасува до 30 дена (денари)“ се внесуваат сите останати активни позиции во денари, коишто согласно со Одлуката, се вклучуваат во пресметката на стапката на ликвидност до 30 дена, и тоа:

- ставките коишто се прикажуваат во редот бр. 12 од колоните бр. 3 и 4 од образецот РСД - денари согласно со глава II од ова упатство (со исклучок на оние ставки што се веќе опфатени во претходните позиции од оваа потточка);

- другите парични средства и парични еквиваленти и другите побарувања од Народната банка во денари, без разлика на нивната договорна преостаната рочност (со исклучок на оние ставки што се веќе опфатени во претходните позиции од оваа потточка);

- хартиите од вредност во денари коишто се чуваат за тргување, вклучувајќи ги и финансиските средства во денари што се мерат по објективната вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање, без разлика на нивниот договорен рок на достасување (со исклучок на дериватите за тргување, вградените деривати и дериватите што се чуваат за управување со ризик и ставките што се веќе опфатени во претходните позиции од оваа потточка);

- хартиите од вредност или средствата во денари коишто ги прифаќа Народната банка како инструменти за обезбедување при спроведувањето на монетарните операции, без разлика на нивната договорна преостаната рочност (со исклучок на оние ставки што се веќе опфатени во претходните позиции од оваа потточка);

- гаранциите, акредитивите и терминските трансакции коишто значат потенцијален прилив за банката во денари и коишто достасуваат во наредните 30 дена, со исклучок на вонбилансните ставки коишто се поврзани со одредени активни билансни позиции (соодветен дел од ставките коишто се прикажуваат на реден бр. 25, колони бр. 3 и 4 од образецот РСД - денари).

Во колоната бр. 2 - „вкупна актива којашто достасува до 30 дена (денари)“, се внесува збирот на колоните бр. 2а, 2б и 2в.

Во колоните бр. 2а, 2б, 2в и 2, банката не ги вклучува активните позиции со кои не може да располага слободно (пр. позиции коишто служат како обезбедување на обврски на други лица; позиции што служат

како покрите по преземена обврска на банката, кога позицијата што се обезбедува и позицијата којашто служи како обезбедување се со различна рочност; позиции за кои се води судски спор и слично). “

2. Во глава V точка 26 потточка f) се менува и гласи:

„f) Колоната бр. 7а - „средства и должнички инструменти кај/од Народната банка“ ги вклучува средствата и должничките инструменти кај/од Народната банка, без разлика на нивната договорна преостаната рочност и валута. Во оваа позиција се вклучува делот од задолжителната резерва кај Народната банка којшто може да го користи банката, но не се вклучуваат средствата кај Народната банка со кои не може банката да располага слободно (пр. задолжителната резерва којашто не може да се користи и слично). Банката не може да го вклучи износот на средствата и должничките инструменти кај/од Народната банка, којшто е вклучен во оваа позиција, во активата којашто достасува до 30 дена (денари) (колони бр. 2а).

Во колоната бр. 7б - „кредити, камати, провизии и надомести (девизи)“ се внесуваат ставките коишто се прикажуваат во редовите бр. 8, 9 и 10 од колоните бр. 3 и 4 од образецот РСД - девизи, согласно со глава II од ова упатство, намалени за кредитите, каматите, провизиите и другите побарувања во девизи од населението и нефинансиските институции класифицирани во категоријата на ризик „В“ (доколку станува збор за редовни побарувања) коишто достасуваат во следните 30 дена, како и за кредитите, каматите, провизиите и другите побарувања во девизи од населението и нефинансиските институции класифицирани во категориите на ризик „А“ и „Б“, чијшто рок на достасување е продолжен два или повеќе пати.

Во колоната бр. 7в - „останата актива којашто достасува до 30 дена (девизи)“ се внесуваат сите останати активни позиции во девизи, коишто, се вклучуваат во пресметката на стапката на ликвидност до 30 дена согласно со Одлуката, и тоа:

- ставките коишто се прикажуваат во редот бр. 12 од колоните бр. 3 и 4 од образецот РСД - девизи согласно со глава II од ова Упатство (со исклучок на оние ставки што се веќе опфатени во претходните позиции од оваа потточка);

- другите парични средства и парични еквиваленти и другите побарувања од Народната банка во девизи, без разлика на нивната договорна преостаната рочност (со исклучок на оние ставки што се веќе опфатени во претходните позиции од оваа потточка);

- хартиите од вредност во девизи коишто се чуваат за тргување, вклучувајќи ги и финансиските средства во девизи што се мерат по објективната вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање, без разлика на нивниот договорен рок на достасување (со исклучок на дериватите за тргување, вградените деривати и дериватите што се чуваат за управување со ризик и ставките што се веќе опфатени во претходните позиции од оваа потточка);

- хартиите од вредност или средствата во девизи коишто ги прифаќа Народната банка како инструменти за обезбедување при спроведувањето на монетарните операции, без разлика на нивната договорна преостаната рочност (со исклучок на оние ставки што се веќе опфатени во претходните позиции од оваа потточка);

- гаранциите, акредитивите и терминските трансакции коишто значат потенцијален прилив за банката во девизи и коишто достасуваат во наредните 30 дена, со исклучок на вонбилансните ставки коишто се поврзани со одредени активни билансни позиции (соодветен дел од ставките коишто се прикажуваат на реден бр. 25, колони бр. 3 и 4 од образецот РСД - девизи).

Во колоната бр. 7 - „вкупна актива којашто достасува до 30 дена (девизи)“, се внесува збирот на колоните бр. 7а, 7б и 7в.

Во колоните бр. 7а, 7б, 7в и 7, банката не ги вклучува активните позиции со кои не може да располага слободно (пр. позиции коишто служат како обезбедување на обврски на други лица; позиции што служат како покрите по преземена обврска на банката, кога позицијата што се обезбедува и позицијата којашто служи како обезбедување се со различна рочност; позиции за кои се води судски спор и слично).“

3. Во глава V точка 27 алинеја 1, зборовите: „колони бр. 2, 4, 7 и 9“ се заменуваат со зборовите: „колони бр. 2а, 2б, 2в, 2, 4, 7а, 7б, 7в, 7 и 9“.

4. Обрасците СЛ 30 и СЛ 180 се заменуваат со нови Обрасци СЛ 30 и СЛ 180, кои се составен дел на ова упатство.

II. Ова упатство влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“, а ќе почне да се применува од 01.04.2010 година.

У. бр. 2

1 февруари 2010 година

Скопје

Гувернер,

м-р Петар Гошев, с.р.

Образец СЛ 30

Банка/Штедилница _____

ИЗВЕШТАЈ

за стапката на ликвидност до 30 дена за месец _____ година

во 000 денари

Датум*	ДЕНАРИ							Стапка на ликвидност (денари)	ДЕВИЗИ							Стапка на ликвидност (девири)
	Активна којашто достасува до 30 дена								Пасива која достасува до 30 дена							
	Средства и должнички инструменти кај/од Народната банка (денари)	Кредити, камати, провизии и надоместоци (денари)	Останата актива којашто достасува до 30 дена (денари)	Вкупна актива којашто достасува до 30 дена (денари)	Трансакциски сметки и депозити по видување (денари)	Останата пасива којашто достасува до 30 дена (денари)	Вкупна пасива којашто достасува до 30 дена (денари)		Средства и должнички инструменти кај/од Народната банка (девири)	Кредити, камати, провизии и надоместоци (девири)	Останата актива којашто достасува до 30 дена (девири)	Вкупна актива којашто достасува до 30 дена (девири)	Трансакциски сметки и депозити по видување (девири)	Останата пасива којашто достасува до 30 дена (девири)	Вкупна пасива којашто достасува до 30 дена (девири)	
1	2a	2б	2в	2=2a+2б+2в	3	4	5=3+4	6=2/5	7a	7б	7в	7=7a+7б+7в	8	9	10=8+9	11=7/10
01								0,00								0,00
02								0,00								0,00
03								0,00								0,00
04								0,00								0,00
05								0,00								0,00
06								0,00								0,00
07								0,00								0,00
08								0,00								0,00
09								0,00								0,00
10								0,00								0,00
11								0,00								0,00
12								0,00								0,00
13								0,00								0,00
14								0,00								0,00
15								0,00								0,00
16								0,00								0,00
17								0,00								0,00
18								0,00								0,00
19								0,00								0,00
20								0,00								0,00
21								0,00								0,00
22								0,00								0,00
23								0,00								0,00
24								0,00								0,00
25								0,00								0,00
26								0,00								0,00
27								0,00								0,00
28								0,00								0,00
29								0,00								0,00
30								0,00								0,00
31								0,00								0,00
Вкупно	0	0	0	0	0	0	0		0	0	0	0	0	0	0	
Вкупно-просек				0,00			0,00	0,00				0,00			0,00	0,00

потребно ниво на стапката на ликвидност

* Образецот се пополнува само за работните денови од месецот

Образец СТ180

Банка/Штедилница _____

ИЗВЕШТАЈ

за стапката на ликвидност до 180 дена за месец _____ година

во 000 денари

Датум*	ДЕНАРИ								Стапка на ликвидност (денари)	ДЕВИЗИ								Стапка на ликвидност (девизи)
	Активна којашто достасува до 180 дена									Пасива која достасува до 180 дена								
	Средства и должнички инструменти кај/од Народната банка (денари)		Кредити, камати, провизии и надоместоци (денари)	Останата актива којашто достасува до 180 дена (денари)	Вкупна актива којашто достасува до 180 дена (денари)	Трансакциски и сметки по депозити по видување (денари)	Останата пасива којашто достасува до 180 дена (денари)	Вкупна пасива којашто достасува до 180 дена (денари)										
	2а	2б	2в	2=2а+2б+2в	3	4	5=3+4	6=2/5		7а	7б	7в	7=7а+7б+7в	8	9	10=8+9		
1									0,00									11=7/10
01									0,00									0,00
02									0,00									0,00
03									0,00									0,00
04									0,00									0,00
05									0,00									0,00
06									0,00									0,00
07									0,00									0,00
08									0,00									0,00
09									0,00									0,00
10									0,00									0,00
11									0,00									0,00
12									0,00									0,00
13									0,00									0,00
14									0,00									0,00
15									0,00									0,00
16									0,00									0,00
17									0,00									0,00
18									0,00									0,00
19									0,00									0,00
20									0,00									0,00
21									0,00									0,00
22									0,00									0,00
23									0,00									0,00
24									0,00									0,00
25									0,00									0,00
26									0,00									0,00
27									0,00									0,00
28									0,00									0,00
29									0,00									0,00
30									0,00									0,00
31									0,00									0,00
Вкупно	0	0	0	0	0	0	0	0	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Вкупно-просек									0,00									0,00
Потребно ниво на стапката на ликвидност																		

* Образецот се пополнува само за работните денови од месецот

ФОНД ЗА ЗДРАВСТВЕНО ОСИГУРУВАЊЕ НА МАКЕДОНИЈА

300.

Врз основа на член 56 од Законот за здравственото осигурување („Службен весник на Република Македонија“ број 25/2000, 96/2000, 50/2001, 11/2002, 31/2003, 84/2005, 37/2006, 18/2007, 36/2007, 82/2008, 98/2008, 6/2009 и 67/2009), Управниот одбор на Фондот за здравствено осигурување на Македонија, на седницата одржана на 21.01.2010 година, донесе

ОДЛУКА

ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ НА ОДЛУКАТА ЗА УТВРДУВАЊЕ НА РЕФЕРЕНТНИ ЦЕНИ НА ОРТОПЕДСКИ И ДРУГИ ПОМАГАЛА ЗА КОИ ОСИГУРЕНИТЕ ЛИЦА МОЖАТ ДА ОСТВАРАТ ПРАВО НА ТОВАР НА ФОНДОТ ЗА ЗДРАВСТВЕНО ОСИГУРУВАЊЕ НА МАКЕДОНИЈА

Член 1

Во член 2 од Одлуката за утврдување на референтни цени на ортопедски и други помагала за кои осигурените лица можат да остварат право на товар на Фондот за здравствено осигурување на Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр. 18/2004, 76/2004, 56/2006, 61/2006, 1/2007, 62/2007, 115/2007, 132/2007, 14/2008, 132/2008, 88/2009, и 131/2009), за ортопедските помагала наведени во табелата под реден број од 191 до 195 единечната цена со сите давачки – референтната цена за помагалата, наведена во колоната три се менува и гласи:

Реден број	Назив на помагалото, материјал резервни делови, потрошен материјал	Единечна цена со сите давачки Референтна цена
191	Анатомски обликувани влошки за лесен и среден степен на инконтиненција, со впивлива моќ од минимум 800 мл	13
192	Анатомски обликувани влошки за тешка и мешана инконтиненција, со впивлива моќ од минимум 2300 мл	20
193	Анатомски машини влошки за уринарна инконтиненција со впивлива моќ од минимум 600 мл	31
194	Високоперформантни анатомски пелени за лица до 40 кг или обем на колкови до 60 цм), за тешка инконтиненција (уринарна и фецесна), со впивлива моќ од минимум 1300 мл	14
195	Високоперформантни анатомски нокни пелени за инконтиненција (уринарна и фецесна), за лица над 40 кг	28

Со мала стандардна големина за обем на колкови 50-80 цм и со впивлива моќ од минимум 1700 мл	
Со средна стандардна големина за обем на колкови 70-110 цм и со впивлива моќ од минимум 2000 мл	
Со голема стандардна големина за обем на колкови 100-150 цм и со впивлива моќ од минимум 2300 мл	

Член 2

Референтните цени утврдени во член 1 на оваа одлука се максимални цени кои Фондот ќе ги надоместува за издадени останати помагала и санитарни справи.

Член 3

Оваа одлука влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“, а ќе се објави по добивањето на согласност од министерот за здравство.

Бр. 02-579/5
21 јануари 2010 година
Скопје

Управен одбор
Претседател,
Елена Трпковска, с.р.

301.

Врз основа на член 54 став 1 точка 7 и 8 и член 56 став 1 точка 4 од Законот за здравственото осигурување („Службен весник на Република Македонија“ бр. 25/2000, 34/2000, 96/2000, 50/2001, 11/2002, 31/2003, 84/2005, 37/2006, 18/2007, 36/2007, 82/2008, 98/2008, 6/2009 и 67/2009), Управниот одбор на Фондот за здравствено осигурување на Македонија, на седницата одржана на ден 21.01.2010 година, донесе

ОДЛУКА ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ОДЛУКАТА ЗА УТВРДУВАЊЕ НА РЕФЕРЕНТНИ ЦЕНИ НА УСЛУГИ ВО БОЛНИЧКАТА ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА ЗА АКУТНИ СЛУЧАИ

Член 1

Во Одлуката за утврдување на референтни цени на услуги во болничката здравствена заштита за акутни случаи („Службен весник на Република Македонија“ број 164/2008, 5/2009, 8/2009, 18/2009 и 158/2009), во членот 2, во табелата кај редниот број 398 - „Други процедури на кожа, субкутано ткиво и дојка“, во колоната 4 бројот „25.000“ се заменува со „10.500“.

Член 2

Оваа одлука влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“, а ќе се објави по добивањето на согласност од министерот за здравство.

Бр. 02-579/6
21 јануари 2010 година
Скопје

Управен одбор
Претседател,
Елена Трпковска, с.р.

302.

Врз основа на член 56 од Законот за здравственото осигурување („Службен весник на Република Македонија“ број 25/2000, 96/2000, 50/2001, 11/2002, 31/2003, 84/2005, 37/2006, 18/2007, 36/2007, 82/2008, 98/2008, 137/2009 и 67/2009), Управниот одбор на Фондот за здравствено осигурување на Македонија, на седницата одржана на 21.01.2010 година, донесе

П РА В И Л Н И К
ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ПРАВИЛНИКОТ ЗА ИНДИКАЦИИТЕ
ЗА ОСТВАРУВАЊЕ НА ПРАВО НА ОРТОПЕДСКИ И ДРУГИ ПОМАГАЛА

Член 1

Во Правилникот за индикацииите за остварување на право на ортопедски и други помагала („Службен весник на Република Македонија“ бр. 111/2000, 4/2001, 56/2001, 71/2001, 41/2003, 47/2003, 73/2005, 3/2006, 137/2006, 62/2007, 86/2007, 132/2007, 56/2008, 132/2008 и 88/2009), во членот 27 став 2 алинејата 8 се менува и гласи:

„осигурените лица со дијабетес мелитус и разни кардиолошки заболувања кај кои постои привремена или трајна уринарна и/или фецесна инконтиненција“.

Член 2

Во списокот на ортопедски и други помагала кој е составен дел на овој правилник, за ортопедските помагала наведени во табелата под реден број од 170А до 170 Д единечната цена со сите давачки –референтната цена за помагалата, се менува и гласи:

Ред. број		Назив на помагалото, материјал резервни делови, потрошен материјал	Индикации по правилник	Помагалото го препишува	Рок на употреба во месеци според возраста				Партиципација	Количина месечна	Единечна цена со сите давачки Референтни цени
					До 7 год	Над 7 до 18 год	Над 18 до 65 год	Над 65 год			
170	А	Анатомски обликувани влошки за лесен и среден степен на инконтиненција, со вливлива моќ од минимум 800 мл	Член 27	Лекар специјалист од соодветната дејност или избраниот лекар по препорака на лекар специјалист од соодветната дејност					10% освен за деца	108	13
170	Б	Анатомски обликувани влошки за тешка и мешана инконтиненција, со вливлива моќ од минимум 2300 мл	Член 27	Лекар специјалист од соодветната дејност или избраниот лекар по препорака на лекар специјалист од соодветната дејност					10% освен за деца	60*	20
170	В	Анатомски машки влошки за уринарна инконтиненција со вливлива моќ од минимум 600 мл	Член 27	Лекар специјалист од соодветната дејност или избраниот лекар по препорака на лекар специјалист од соодветната дејност					10% освен за деца	84	31
170	Г	Високоперформантни анатомски пелени за лица до 40 кг или обем на колкови до 60 цм), за тешка инконтиненција (уринарна и фецесна), со вливлива моќ од минимум 1300 мл	Член 27	Лекар специјалист од соодветната дејност или избраниот лекар по препорака на лекар специјалист од соодветната дејност					10% освен за деца	96	14
170	Д	Високоперформантни анатомски нокни пелени за инконтиненција (уринарна и фецесна), за лица над 40 кг	Член 27	Лекар специјалист од					10% освен за деца	30** (или 90)	28

	Со мала стандардна големина за обем на колкови 50-80 цм и со вливлива моќ од минимум 1700 мл		соодветната дејност или избраниот лекар по препорака на лекар								
	Со средна стандардна големина за обем на колкови 70-110 цм и со вливлива моќ од минимум 2000 мл		специјалист од соодветната дејност								
	Со голема стандардна големина за обем на колкови 100-150 цм и со вливлива моќ од минимум 2300 мл										

* - (во комб.со нокни пелени – 170Д)

** - (во комб.со влошки – 170 Б)

Член 3

Овој правилник влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“, а ќе се објави по добивањето на согласност од министерот за здравство.

Бр. 02-579/4
21 јануари 2010 година
Скопје

Управен одбор
Претседател,
Елена Трпковска, с.р.

303.

Врз основа на член 9 став 2, член 17 став 1, член 24 став 1, член 25 став 6, член 27 став 2, член 28 став 5 и член 56 став 1 точка 3 од Законот за здравственото осигурување („Службен весник на Република Македонија“ број 25/2000, 34/2000, 96/2000, 50/2001, 11/2002, 31/2003, 84/2005, 37/2006, 18/2007, 36/2007, 82/2008, 98/2008, 6/2009 и 67/2009), Управниот одбор на Фондот за здравствено осигурување на Македонија, на седницата одржана на 18.12.2009 година, донесе

П РА В И Л Н И К ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ПРАВИЛНИКОТ ЗА КРИТЕРИУМИТЕ ЗА СКЛУЧУВАЊЕ ДОГОВОРИ И ЗА НАЧИНОТ НА ПЛАЌАЊЕ НА ЗДРАВСТВЕНИТЕ УСЛУГИ НА ЗДРАВСТВЕНИТЕ УСТАНОВИ КОИ ВРШАТ БОЛНИЧКА ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА

Член 1

Во Правилникот за критериумите за склучување договори и за начинот на плаќање на здравствените услуги на здравствените установи кои вршат болничка здравствена заштита („Службен весник на Република Македонија“ број 14/2008 и 164/2008), членот 4 се менува и гласи:

„Надоместокот за вршење на здравствените услуги од член 2 од овој правилник за секоја деловна година се утврдува со договор склучен помеѓу Фондот и здравствената установа, врз основа на планираните средства за болничка здравствена заштита утврдени во Буџетот на Фондот.

Надоместокот од став 1 на овој член се утврдува врз основа на остварен вид и обем на здравствени услуги во претходната година во болничка здравствена заштита (по ДСГ метода за акутни болнички случаи и по утврдени цени на здравствени услуги во болнички услови за останатите болнички случаи);

Годишниот надоместок за обезбедување на здравствени услуги во болничка здравствена заштита се утврдува врз основа на Одлуката за утврдување на критериуми за утврдување на буџетот на здравствените установи од превентивна и итна медицинска помош, специјалистичко – консултативна здравствена заштита и болничка здравствена заштита донесена од Управниот одбор на Фондот.“

Член 2

Членот 5 се брише.

Член 3

Во членот 6 став 1 се брише зборот „точка 2“ и се брише ставот 3.

Член 4

Членот 14 се брише.

Член 5

Во членот 15 став 2 во алинеите 1, 2 и 3 зборовите: „последните три години“ се заменуваат со зборовите: „последната година“.

Член 6

Овој правилник влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“, а ќе се објави по добивањето на согласност од министерот за здравство.

Бр. 02-24077/8
18 декември 2009 година
Скопје

Управен одбор
Претседател,
Бежим Сали, с.р.

304.

Врз основа на член 9 став 2, член 17 став 1, член 24 став 1, член 25 став 6, член 27 став 2, член 28 став 5 и член 56 став 1 точка 3 од Законот за здравственото осигурување („Службен весник на Република Македонија“ број 25/2000, 34/2000, 96/2000, 50/2001, 11/2002, 31/2003, 84/2005, 37/2006, 18/2007, 36/2007, 82/2008, 98/2008, 6/2009 и 67/2009), Управниот одбор на Фондот за здравствено осигурување на Македонија, на седницата одржана на 18.12.2009 година, донесе

П РА В И Л Н И К
ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ПРА-
ВИЛНИКОТ ЗА КРИТЕРИУМИТЕ ЗА СКЛУЧУ-
ВАЊЕ ДОГОВОРИ И ЗА НАЧИНОТ НА ПЛАЌА-
ЊЕ НА ЗДРАВСТВЕНИТЕ УСЛУГИ НА ЗДРАВ-
СТВЕНИТЕ УСТАНОВИ КОИ ВРШАТ СПЕЦИЈА-
ЛИСТИЧКО КОНСУЛТАТИВНА ЗДРАВСТВЕНА
ЗАШТИТА

Член 1

Во Правилникот за критериумите за склучување договори и за начинот на плаќање на здравствените услуги на здравствените установи кои вршат специјалистичко консултативна здравствена заштита („Службен весник на Република Македонија“ бр. 14/2008 и 164/2008), членот 4 се менува и гласи:

„Надоместокот за вршење на здравствените услуги од член 2 од овој правилник за секоја деловна година се утврдува со договор склучен помеѓу Фондот и здравствената установа, врз основа на планираните средства за специјалистичко консултативна здравствена заштита утврдени во Буџетот на Фондот.

Надоместокот од став 1 на овој член се утврдува врз основа на остварениот вид и обем на здравствени услуги во претходната година во специјалистичко – консултативна здравствена заштита, по утврдени цени на здравствени услуги и утврдени референтни цени.

Годишниот надоместок за обезбедување на здравствени услуги во специјалистичко-консултативна здравствена заштита се утврдува врз основа на Одлуката за утврдување на критериуми за утврдување на буџетот на здравствените установи од превентивна и итна медицинска помош, специјалистичко – консултативна здравствена заштита и болничка здравствена заштита донесена од Управниот одбор на Фондот.“

Член 2

Членот 5 се брише.

Член 3

Во членот 6 став 1 се брише зборот „точка 2“ и се бришат ставовите 3 и 4.

Член 4

Во членот 7 став 1 броевите „5 и 6“ се заменува со бројот „4“.

Член 5

Во членот 13 став 2 во алинеите 1, 2 и 3 зборовите: „последните три години“ се заменуваат со зборовите: „последната година“.

Член 6

Овој правилник влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“, а ќе се објави по добивањето на согласност од министерот за здравство.

Бр. 02-24077/9
18 декември 2009 година
Скопје

Управен одбор
Претседател,
Беким Сали, с.р.

КОМОРА НА ИЗВРШИТЕЛИ НА РЕПУБЛИКА
МАКЕДОНИЈА

305.

Врз основа на член 34 став 5 од Законот за извршување („Службен весник на РМ“ бр. 35/2005 и 50/2006), Комората на извршители на РМ, на ден 04.02.2010 година, го донесе следново

Р Е Ш Е Н И Е
ЗА ОПРЕДЕЛУВАЊЕ НА ДЕНОТ ЗА ОТПОЧНУ-
ВАЊЕ СО РАБОТА НА ИЗВРШИТЕЛОТ

На извршителот Личковски Чедомир, со живеалиште во с. Кичиница, општина Маврово и Ростуше, именуван за подрачјето на Основен суд Гостивар и Основен суд Кичево, датумот 15.02.2010 година, му се определува како ден за отпочнување со работа како извршител.

Ова решение влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се достави до извршителот.

Ова решение се објавува во „Службен весник на Република Македонија“.

О б р а з л о ж е н и е

На ден 14.12.2009 година, лицето Личковски Чедомир беше именувано за извршител за подрачјето на Основниот суд Гостивар и Основен суд Кичево, поради што Комората на извршители на РМ, врз основа на член 34 став 5 од Законот за извршување („Службен весник на РМ“ бр.35/2005 и 50/2006), одлучи како во изреката на ова решение.

Бр. 01-164
4 февруари 2010 година
Скопје

Комора на извршители
на Република Македонија
Претседател,
Антонио Коштанов, с.р.

306.

Врз основа на член 34 став 5 од Законот за извршување („Службен весник на РМ“ бр. 35/2005 и 50/2006), Комората на извршители на РМ, на ден 04.02.2010 година, го донесе следново

**РЕШЕНИЕ
ЗА ОПРЕДЕЛУВАЊЕ НА ДЕНОТ ЗА ОТПОЧНУВАЊЕ СО РАБОТА НА ИЗВРШИТЕЛОТ**

На извршителот Димитров Љубиша, со живеалиште во Скопје, на бул. „Партизански одреди“ бр. 7/49, именуван за подрачјето на Основен суд Скопје I-Скопје и Основен суд Скопје II-Скопје, датумот 15.02.2010 година, му се определува како ден за отпочнување со работа како извршител.

Ова решение влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се достави до извршителот.

Ова решение се објавува во „Службен весник на Република Македонија“.

Образложение

На ден 14.12.2009 година, лицето Димитров Љубиша беше именуван за извршител за подрачјето на Основен суд Скопје I-Скопје и Основен суд Скопје II-Скопје, поради што Комората на извршители на РМ, врз основа на член 34 став 5 од Законот за извршување („Службен весник на РМ“ бр.35/2005 и 50/2006), одлучи како во изреката на ова решение.

Бр.01-165 4 февруари 2010 година Скопје	Комора на извршители на Република Македонија Претседател, Антонио Коштанов, с.р.
---	--

307.

Врз основа на член 34 став 5 од Законот за извршување („Службен весник на РМ“ бр. 35/2005 и 50/2006), Комората на извршители на РМ, на ден 04.02.2010 година, го донесе следново

**РЕШЕНИЕ
ЗА ОПРЕДЕЛУВАЊЕ НА ДЕНОТ ЗА ОТПОЧНУВАЊЕ СО РАБОТА НА ИЗВРШИТЕЛОТ**

На извршителот Андреевска Снежана, со живеалиште во Скопје, на ул. „Видое Смилевски-Бато“ бр. 87/2-1, именувана за подрачјето на Основен суд Скопје I-Скопје и Основен суд Скопје II-Скопје, датумот 22.02.2010 година, се определува како ден за отпочнување со работа како извршител.

Ова решение влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се достави до извршителот.

Ова решение се објавува во „Службен весник на Република Македонија“.

Образложение

На ден 14.12.2009 година, лицето Андреевска Снежана беше именувана за извршител за подрачјето на Основен суд Скопје I-Скопје и Основен суд Скопје II-Скопје, поради што Комората на извршители на РМ, врз основа на член 34 став 5 од Законот за извршување („Службен весник на РМ“ бр.35/2005 и 50/2006), одлучи како во изреката на ова решение.

Бр.01-166 4 февруари 2010 година Скопје	Комора на извршители на Република Македонија Претседател, Антонио Коштанов, с.р.
---	--

308.

Врз основа на член 34 став 5 од Законот за извршување („Службен весник на РМ“ бр. 35/2005 и 50/2006), Комората на извршители на РМ, на ден 4.02.2010 година, го донесе следново

**РЕШЕНИЕ
ЗА ОПРЕДЕЛУВАЊЕ НА ДЕНОТ ЗА ОТПОЧНУВАЊЕ СО РАБОТА НА ИЗВРШИТЕЛОТ**

На извршителот Деловска Весна, со живеалиште во Скопје, на ул. „Јуриј Гагарин“ бр. 23-3/9, именувана за подрачјето на Основен суд Скопје I-Скопје и Основен суд Скопје II-Скопје, датумот 5.02.2010 година, се определува како ден за отпочнување со работа како извршител.

Ова решение влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се достави до извршителот.

Ова решение се објавува во „Службен весник на Република Македонија“.

Образложение

На ден 14.12.2009 година, лицето Деловска Весна беше именувано за извршител за подрачјето на Основниот суд Скопје I - Скопје и Основен суд Скопје II - Скопје, поради што Комората на извршители на РМ, врз основа на член 34 став 5 од Законот за извршување („Службен весник на РМ“ бр.35/2005 и 50/2006), одлучи како во изреката на ова решение.

Бр. 01-167 4 февруари 2010 година Скопје	Комора на извршители на Република Македонија Претседател, Антонио Коштанов, с.р.
--	--

309.

ОСНОВЕН СУД СКОПЈЕ II – СКОПЈЕ

С П И С О К
ЗА ИМЕНУВАНИ ВЕШТАЦИ ВО ОСНОВЕН СУД СКОПЈЕ II - СКОПЈЕ

Р.бр.	Назив на субјектот	Адреса	Област	Телефон
1	Д-р ГОЦЕ МЛАДЕНОВСКИ	ул. 11 Октомври бр.21/16 Ск.	Спец по интерна медицина	070/236-350
2	Проф.ВЛАДИМИР БОРОЗАНОВ	Бул.Маркс и Енгелс бр.1/8-9	Медицина и субспецијалист кардиологија	070/205-110
3	Дипл.Инж.КИРИЛ ВЕЛКОВ	ул.Никола Парапунов бр.27-5/41	Градежништво	3074-008 078/355-600
4	СТЕФАН СТАНКОВСКИ	Ул.Рафаел Батино бр.28 Ск.	Финансии	070/369-082
5	ЛЕПОСАВА КИТАНОВСКА	Ул. 4-ти Јули бр.А1/2-11	Економија	071/893-808
6	Д-р ГОРАН КОЛЕВСКИ	ул.Рајко Жинзифов бр.52-1/5	Спец. по неврологија	075/4781-025
7	Д-р ЛИЛЈАНА М.АЛЕКСОВА	Ул.Крашика бр.3	Економија	078/265-696
8	Д-р НИКОЛА ФИЛИПЧЕВ	ул.Орце николов бр.155/4-5	Машински инж.	070/211-926
9	Д-р ЉУПЧО ФИЛИПЧЕВ	Бул.Јане Сандански бр.19-2/3	Градежен инж.	071/306-929
10	БОРЧЕ ТАЛЕСКИ	Ул.Веле Марков бр.21	Финансии	075/410-531
11	ВИОЛЕТА ЖЕРНОВСКА	Ул.Анкарска бр.23/3	Инж.по хемија	070/327-381
12	Д-р АНТОНИ НОВОТНИ	Ул.Панче Неделковски бр.65/2	Невропсихијатрија	2465243
13	ДОНЕ НИКОЛОВСКИ	ул.Коста Новаковиќ бр.46/2-10	Финансии	070/302-684
14	ЈАНЕ ИЛИОСКИ	Бул.Видое С.Бато бр.26/1-14	Сообраќај	070/ 338-385
15	ВИОЛЕТА АТАНАСОВА	Ул.Партизански одреди бр.23/1-30	Историчар на уметноста	070/ 330-775
16	МИЛКА БОШКОВСКА	Ул.Рокомија бр.19-б	Невропсихијатрија	071/273-323
17	АТАНАС ТАНЕВСКИ	Ул.Ѓорѓи сугаре бр.2/2-11	Земјоделство	070/718-600
18	ЉУБЧО СТЕВАНОВСКИ	бул.Јане Сандански бр.21/4-2	Машинско и сообраќај	070/671-489
19	ЉУБОМИР КАРАНФИЛОВ	Ул.Франклин Рузвелт бр.8/30	Градежништво	070/707-751
20	КАТЕРИНА КАСАПИНОВА	Бул.Јане Сандански бр.60-3/1	Хирургија	22451-936 076/405-555
21	СТАМЕН СТОЈАНОВСКИ	ул.Боро Кралевски бр.8/30	Економисја, финансии и акционерство	075/717-703
22	ЈОНЧЕ СТРАТИЈЕВ	Ул.Никола Вапцаров бр.9	Градежништво инж.	
23	ЗАГОРКА ТАНЕВСКА	ул.Ѓорѓи Сугаре бр.2-2/11	Економија и финансии	077/884-222
24	ВИКТОР КАМИЛОСКИ	Бул.Кузман Ј.Питу бр.30-3/1бр.50/3-18	Хирург - трауматолог	070/206-762
25	СНЕЖАНА ВЛАШКИ ЈЕКИЌ	Ул.Васил Главинов бр.3-3/3	Невропсихијатрија	070 356 520
26	ЃОРЃИ ДИМИТРОВСКИ	Ул.Коста Новаковиќ бр.46-1/8	Градежништво	078/380-830
27	НЕНАД ПОПОВИЌ	Ул.Милан Марковиќ бр.8/2	Електро-техничка	
28	ДАНИЦА ЈАКИМОВСКА	Ул.Козјак бр.23/6	Економско-финансиска	2779-634
29	ЧАЛОСКИ МАРКО	УУл.Партизански одреди бр.48/14	Машински инж.	070/690-633
30	ФИЛИП ГУЛЕВСКИ	Ул.11 Октомври бр.34/4	Машински инж.	070/267-891
31	БОЈАН СПАСОВСКИ	Ул.рилски Конгрес бр.40а	Економија	070/305-645
32	СЛОБОДАН ВЕЉКОВИЌ	Ул.Радика бр.1/3-3	Економија	077/985-491
33	ГОРАН ВОЈИНОВСКИ	Ул.Драга Стојановска бр.4/53	Економија	071/717-202
34	ВЕРКА ПЕТРОВА	Ул.Женевска бр.9	Неуропсихијатрија	
35	ЛИЛЈАНА ИЛИЕВСКА	Ул.Жданец бр.31-б	невропсихијатрија	075/538-564
36	АЛЕКСАНДРА ГРКОВСКА	Ул.Коста Новаковиќ бр.50/3-18	Економија	075/278-70 2468-272

37	ТОМИСЛАВ ВЕЉКОВИЌ	Ул.47 БР.7 Ново Маало	Економија	3122-057 070/890-010
38	МИРА ГИНОСКА -МРЌА	ул.Никола Паралунов бр.33/20	Психијатрија	2035-131 075/422-296
39	НАЈДЕНОВА УТРИНОВСКА ВИЛМА	ул.Франц Прешерн бр.215	Психологија	2031-847 076/536-948
40	ДРАГАН БЛАЖЕВСКИ	ул.Манчу Матак бр.25	Финансии и економија	2042-818 070/749-443
41	ДРАГАНА ИЛИЕВСКА	Ул.Шидска бр.26/2-3	Економија	070/37-146 2037-392
42	НЕБОЈША АРСОВСКИ	Ул.Самоилова бр.39	Граѓаништво	3133-904 075/270-163
43	ДАВОР МИЉКОВИЌ	Ул.Никола Тесла бр.18-1/12	Градежништво	075/498-100
44	ДРАГАН НОВЕСКИ	Ул.11 Октомври бр.45 Кичево	Машински инж.	071/221-481
45	ПАНДЕ ВИДИНОВСКИ	Ул.Трифун Хаџијанев бр.7-7/8	Невропсихијатрија	070/265-890
46	МИЛОРАД ЈЕРЕМИЌ	бул Илинден бр.9-2/2	Невропсихијатрија	070/269-788 075/427-924
47	МЕРИ ЈАКОВЧЕВСКА- КУЈУНЦИСКА	Ул.Мирче Ацев бр.3-2/9	Невроприхијатрија	3239-927 075/435-905
48	ДИМИТАР БОНЕВСКИ	Ул. Тодор Паница бр.5/12	Невропсихијатрија	070/332-062
49	КОЉО ГЕОРГИЕВ	Ул.Душан Тасковиќ бр.49-52	Градежништво	3105-663 078/383-668
50	ВИОЛЕТА ФИЛОВСКА	Ул.11 Октомври бр.79-а/1-1	Невропсихијатрија	30956-608 076/458-882
51	РОБЕРТ ГИНОВСКИ	Ул.Душан Тасковиќ бр.42/19	Машински инж.	070/231-191
52	ЃУРО ВЕЛКОВСКИ	Ул.Париска Комуна бр.21/2-7	Градежништво	070/323-934 2526-819
53	ГЛИГОР ДУБРОВСКИ	Бул.Кочо Рацин бр.80/1-7	Архитектура	3239-659 070/363-626
54	ЗОРА БОШЕСКА	Бул.АСНОМ бр.32/1-6	Економија	071/390-401 2434-884
55	БИЛЈАНА ИВЧЕВСКА	Бул.АВНОЈ бр.80/1-9	Машински инж.	3222-908 070/988-115
56	АЛЕКСАНДАР РУЛЕСКИ	Ул.Коста Новакоски бр.18/1-7	Економија	075/451-620
57	НИКОЛА ГЛИГОРОВ	ул.Борис Бојански бр.67-а	Машински инж.	070/252-740 2044-197
58	ПЕЦО НАУМЧЕВСКИ	Бул.Јане Сандански бр.12-2/8	Сообраќајно	2469-872 072/215-609
59	РАНКО МАРКОВИЌ	Ул.Симче Настевски бр.39	Електротехника	2670-905 075/472-877
60	ДЕЈАН ОРДЕВСКИ	Ул.Соле Стојчев бр.2/2-4	Машински инж.	078/242-550
61	МЕЛИТА ГУГУЛОВСКА	Ул.Пандо Кљашев бр.80	Градежништво	078/394-401
62	ИВАН БАРБОВ	Ул.Водњанска бр.17	Неврологија	070/380-274
63	АНА МИЛОЈЕВИЌ	Ул.Македонска предодба бр.79/1-3	Машински инж.	070/309-147
64	ГОРАН ПАВЛОВСКИ	Ул.Тодор Чангов 59 бр.4-а	Градежен инж.	2435-870 070/377-967
65	ДАНИЦА МИТРОВА	Ул.Тасино Чешмиче бр.21	Економија	075/485-987
66	АЛЕКСАНДАР МАРЦЕКИЌ	Ул.Фуштанска бр.13-б	Психијатрија	3130-373 070/367-284
67	БОЖИНОВСКИ ТАШКО	Бул.Партизански ореди бр.155/1-3	Машинство	070/306-550 2031-218
68	НАДА СТОЈКОСКА	Ул.Народен фронт бр.17/2-15	Економија	3225-744 070/386-272
69	БЛАГИЦА ПАЈЕВИЌ	Бул.Јане Сандански бр.76/16	Економија	2450-298 070/465-975

70	ТАТЈАНА ТРПЕВСКА КАЛИНОВСКА	Бул.Мите Богоевски бр.3/2	Инж.архитект	2455-173 070/711-194
71	АНЃА ГИНОСКА	Бул.Јане Сандански бр.65/10	Економија	5201-219 071/287-282
72	ДРАГАН ВЕЛИЧКОВ	Бул.Јане Сандански бр.19/2-10	Градежништво	
73	БИЉАНА КИСЕЛИЧКА	Ул.Партизански одреди бр.97/12	Економија	3090-616 070/288-835
74	ЉУБЕН ИЛИЕВСКИ	Ул.Народен фронт бр.19-2/24	Архитектура	3164-261 071/209-693
75	НИКОЛА МИХАЈЛОВ	Бул.Јане Сандански бр.64/1-14	Градежништво	2450-653 075/745-174
76	ЛИЛЈАНА БУЧКОВСКА	Ул.Финска бр.128-а	Економија	2529-841 071/258-578
77	ЉИЉАНА ФИДАНОВСКА	Ул.Каирска бр.11	Градежништво	070/233-141
78	ЃОРГИ ТОДОРОВ	Ул.Сава Михајлов бр.81	Патен сообраќај и транспорт	3297-313 070/281-754
78	СЛАВИЦА ДЕЈАНОВИЌ	Бул.Јане Сандански бр.90/3-4	Економија	2470-542 075/914-241
80	ВАСИЛ ВАСИЛЕВСКИ	Ул.Савладоре Аљенде бр.64	Графолошко	3179-268 070/794-423
81	САЊА НАУМОВСКА	Ул.Иво Рибар Лола бр.74/1-20	Градежништво	3066-762 075/876-027
82	ТАТЈАНА АЛЕКСОВСКА	Ул.Јуриј Гагарин бр.49/4-1	Невропсихијатрија	070/234-239 075/404-856
83	КИРО КОСТОВ	Ул.Никола Парачунов бр.27/3-46	Економија	076/462-308
84	ЈАСМИНА ПОПОСКА	Ул.Методија Митевски бр.5-3/11	Економска	075/960-875
85	БЛАГОЈА СПИРОВСКИ	Ул.Гинго Михајловски бр.10/2-37	Дипл.машински инж.	070/603211 44331-979
86	СНЕЖАНА МАРКОВСКА	Ул.Втора мак.бригада бр.62А	Економија	070/516-762 075/248-945
87	МАРТА ФОТЕВА	Ул.Вељко Влаховиќ бр.22/1-9	Ортопедска хирургија	
88	АЛЕКСАНДАР АДАМОВ	Ул.Вељко Влаховиќ бр.22/1-9	Ортопедија, травматологија	
89	СПАСОЈЕ ЈОСИВОВСКИ	Ул.Штротсмајерова бр.20	Сообраќај	
90	БРАНИСЛАВ АНДРЕЈЕВИЌ	Ул.Народен фронт бр.27/10	Економија	3134-417 070/753-944
91	ВЛАДИМИР МИХАИЛОВСКИ	ул.Зеленичка бр.27-а	Архитектура	2620-503 070/619-697
92	МИЛЕ ДИМИТРОВСКИ	ул.Петко Јачевски бр.19-а	Машинство, сообраќај, заштита и безбедност	3099-298 070/228-461
93	ОЛГА АРСОВА	Ул.Козле бр.78	Економија	075/282-862
94	ДАМЕ ДИМИТРОВСКИ	ул.Петко Јачевски бр.19-а	Машинство, сообраќај, заштита и безбедност	
95	ЖАКЛИНА АНГЕЛОВСКА	ул.Московска бр.26	Архитектура	070/310-799
96	ДАНИЕЛА ДИМЧЕВСКА	Ул.Јужноморавски бригади-2 бр.17-а	Економија	2521-768 070/244-861
97	АЛЕКСАНДАР АНТИЌ	ул.Чедомир Мендеровиќ бр.39	Машинство	075/263-353
98	СОЊА МЛАДЕНОВА	Ул.Орце Николов бр.155/4-2	Економија	
99	ГОРДАНА ХАМАМЦИЕВА	Ул.Сава Ковачевиќ бр.1/2-16	Економија	
100	ТАТЈАНА ШЕСТОВИЌ	Ул.Никола Тесла бр.12/1-24	Архитектура	071/245-077
101	СЛАВЧО ВАСЕВ	Ул.Руѓер Бошковиќ бр.15-2/2	Економија	3071-493
102	СЛАВКО ПЕТРЕСКИ	Ул.Бертранд Расел бр.25	Градежништво	2044-880 070/250-261
103	ТОМО НЕДЕВСКИ	Бул.АСНОМ бр.56/1-24	Економско-финансиска	2455-456 070/839-580
104	ЛОЗАНА ЈАКИМОВИЌ	ул.103 бр.45 с.Волково	Металургија	
105	БЛАШКА ЈАКИМОВСКА	Бул.АСНОМ бр.14/1-25	Архитектура	2436-840 071/320-537

106	КРСТЕ СТРЕЗОВСКИ	Ул.Востаничка бр.96	Ортопедија -ортопедска хирургија	070/245-587
107	ПАНДОРКА ЈОСИФОВСКА	Ул.Бранислав Нушиќ бр.11/1-7	Градежништво	
108	НАДЕ ДУКОВСКА	Ул.Исаија Мажоски бр.24/3-16	Економија	070/730-372
109	ЈАСМИНКА НИКОЛОВА	Ул.Самоилова бр.110	Архитектура	3221-127 070/520-422
110	АЛЕКСАНДРА НИКОЛОВ	Ул.Самоилова бр.110	Психијатрија	3221-127 070/520-422
111	БРАНКА БУКРШЛИЕВА	Бул.АСНОМ бр.52-1/4	Економија	2451-022 075/438-123
112	ЕЛЕНА СТОЈАНОВА	Ул.Франклин Рузвелт бр.2/17	Економија	
113	БЛАГОЈА ПЕЦЕВ	Бул.Јане Сандански бр.79/1-4	Хемија и технологија	
114	БЛАГОЈА СТОЈАНОВ	Ул.Орце Николов бр.69 стан 3	Економија	070/581-8143
115	ЈАСМИНКА АРСОВСКА	Бул.Јане Сандански бр.76/16	Економија	3134-218 071/242-443
116	ДИМИТАР ГЕНЧЕВ	Ул.Леринска бр.48-а	Машинство	
117	ВАНЧО АТАНАСОВ	Бул.Партизански ореди бр.23/30	Градежништво	075/599-944
118	ТАТЈАНА ИЛИЕСКА	Ул.Трајко Бошковски Тарзан бр.9	Економија	2048-201 075 462-029
119	ДОБРИВОЈЕ ТАСЕВСКИ	Бул.Партизански одреди бр.76/12	Градежништво и архитектура	3077-052 071/605-534
120	МАКЕДОНКА ДИМИТРОВА	Ул.Сава Ковачевиќ бр.66/2-5	Градежништво	
121	НАТАША ТАНЧЕВА	Ул.Струма бр.2/1-4	Машинство	3079-537 070/388-578
122	ВАЛЕНТИНА ЧАЛОВСКА САМАРЦИСКА	Бул.ЈНА бр.24/3-6	Медицина -психијатрија	
123	ЕЛИЗАБЕТА МИЦЕВА ВЕЛИЧКОСКА	Ул.Чедомир Кантарчиев бр.6-А	Медицина-психијатрија	
124	КОЧО ФИТЕСКИ	Ул.Прашка бр.6	Инжињер архитект	070/343-068
125	МАКСИМ ТРАЈКОВСКИ	Ул.Јуриј Ггарин бр.51/36	Архитектура и градежништво	3082-351 070/ 951-946
126	ПЕТРЕ СТОЈАНОВСКИ	Ул.11 Октомври бр.2-3/13	Медицина	3134-533 075/890-198
127	ПЕЦО Н.ЈАКИМОВСКИ	Ул.Алексо Демниевски бр.17/10	Сообраќај	2031-813 075/890-033
128	ВАЛЕНТИНА МИХАЈЛОВИЌ НАРАШАНОВА	Ул.Прилепска бр.30	Машинство	075/370-598 3111-641
129	ЈУЛИЈА ТОШЕВСКА	Ул.Невеска бр.2-2/1	економија, финансии, осигурување, банкарско ревизија	3073-348 071/555-467
130	СТЕВО НИКОЛОВСКИ	Ул.Ацо Караманов бр.33	Сообраќај	178-153 075/250-702
131	ЉИЉАНА МИТОВСКА	Бул.Јане Сандански бр.5/2-3	Економија -Финансии	2459-109 070/221-039
132	ЃОКО ДИНЕВ	Ул.Вењамин Мачуковски бр.2А лок.2	Заштита на животна средина	2462-165
134	ВЕСНА НИКОВА	Ул.Кукушка бр.8	Градежништво и архитектура	3227-738 075/452-484
135	ЉУБИН МАКАРОВСКИ	Ул.Разловачко востание бр.2/2-19	Инжињер архитект	3069-529 075/435-983
136	ЛЕНЧЕ МАКАРОВСКА	Ул.Разловачко востание бр.2/2-19	Инжињер архитект	075/484-309
137	МИРЈАНА САВЕВСКА	Ул.Сава Ковачевиќ бр.25/6	Медицина	
138	АЛЕКСАНДАР ЦВЕТКОВ	Ул.трета Мак.бригада бр.72	Машинство	
139	МИХАИЛ ШИВАЧЕВ	ул.1558 бр.24-6	Економија	
140	ОЛИВЕРА ДИМОВА	ул.Георги Сугаре бр.16/2-7	Психијатрија	2778-076 076/424-839

141	МАРИЈА БОШЕВСКА	Ул.Васил Ѓоргов бр.20/1-49	Кардиологија и интерна медицина	
142	СОЛТИР ПЕТРУШЕВСКИ	бул.АВНОЈ бр.24/4-28	Сообраќај	070/222-749
143	ЕЛЕНА ПЕТКОВА	Ул.Александар Турунчиев бр.11А	Економија	070/234-157
144	ДУШКО ВАСИЛЕВСКИ	Ул.Мито Х.Јасмин бр.38/45	Сообраќај	3128-343 070/246-607
145	СЛАВКО ЛИСИЧКОВ	ул.Ѓеорги Димитров бр.66/2-11	Кустос	
146	ГОРАН ГУГУЛОВСКИ	Ул.Пандо Кљашев бр.80	Градежништво	3137-429 070/245-654
147	ЗЛАТКО ТЕОДОСИЕВСКИ	Ул.Нобелова бр.20	Кустот	075/438-632
148	РАЈНА НАСТОВСКА	Ул.Владимир Комаров бр.29/1-17	Архитетура	
149	ЗОРАН БОЖИНОВСКИ	Бул.Кочо Рацин бр.7/2-2	Ортопедска хирургија	
150	ВИОЛЕТА ТЕОДИЛОВСКА СТОЈИЉКОВИЌ	Ул.Венјамин Мачуковски бр.21-2/5	Архитект	
151	ИЛИР ХАСАНИ	Ул.Бајрам Шабани бр.16 Куманово	Трауматологија и ортопедија	
152	ЈОРДАН САВЕСКИ	Ул.Даме Груев бр.5/4-20	Трауматологија и ортопедија	
153	ЈАМБОЛКА ДИМИТРОВА	Ул.Љубо Петровиќ бр.27	Економија	
154	СНЕЖАНА МЕШКОВА	ул.Огњан Прица бр.7/2-4	Градежништво	5206-106 075/950-315
155	НИКОЛИНА ШАНДЕВСКА	Бул.Јане Сандански бр.62/3-10	Градежништво	
156	ДАРИНКА ЃОРГИЕВСКА	Ул.Бојмија бр.6/5	Технологија	075/405-495
157	ЦВЕТАНКА МАРКОВСКА	Ул.Доситеј Обрадовиќ бр.1/1-6	Економија	2771-668 070/873-901
158	НЕБОЈША НАСТОВ	Бул.Кочо Рацин бр.18/18	Медицина трауматологија	070/234-898
159	ДРАГОСЛАВ МЛАДЕНОВИЌ	Ул. Народен Фронт бр.35/28	Медицина хирургија	3119-160 070/604-718
160	ПАВЛЕ МАНЕВСКИ	Ул.Невена Георгиева бр.10	Стоматологија	
161	МЕРИ НИКОЛОСКА	Ул.11 Октомври бр.2/6-9	Архитектура	070/316-096
162	ДУБРАВКА БОКАН	Ул.Ботун бр.5-А	Финанси	
163	БОЖИН ЕФТИМОВ	Бул.Јане Сандански бр.30/2-2	Хирургија	070/590-627
164	ЗАФИР ЗАФИРОВСКИ	Ул.Цветан Димов бр.147	Економија	
165	ОЛИВЕРА СУБОТИН- ПОПОВСКА	Бул.Кочо Рацин бр.8/13	Психијатрија	3238-015 075/273-100
166	МАРИНА ВЛАДИМИРОВА	Бул.Јане Сандански бр.35/4-22	Невропсихијатрија	2443-742 075/804-500
167	ГОРАН БЛАЖЕВСКИ	Ул.Никола Тесла бр.14/13	Машинство	3067-650 070/670-062
168	БРАНИСЛАВ СТЕФАНОВСКИ	Ул.Рилски Конгрес бр.18-а	Психијатрија	
169	ЕМИЛ ГАВРИЛОВ	Ул.Волгоградска бр.10,2/10	Економија	3076-882 070/267-934
170	ГРОЗДАН ТРАЈЧЕВСКИ	Бул.ЈНА бр.54/3-10	Градежништво	
171	ИВАН АРСОВ	ул.Никола Парапунов бр.5/33	Електро-техника	
172	ПРЕДРАГ ЈОВАНОВ	Ул.Железничка бр.56	Градежништво	
173	ЕЛИЗА НЕШКОСКА	Бул.Јане Сандански бр.83/1-34	Економија	2446-211 071/745-559
174	РОЗИКА ДЕЛОВСКА	Бул.Јане Сандански бр.17/1-20	Економија	070/344-431
175	ЗОРАН АРСИЌ	ул.18 бр.8 с.Трубарево	Инжињер-технолог	
176	КРСТЕ ПЕТРУШЕВСКИ	Бул.Јане Сандански бр.17/1-26	Машинство	2444-571 070/591-579
177	ЗОРАН АНГЕЛОВСКИ	Ул.Партение Зогравски бр.62	Машинство	3178-059 070/302-767

178	ВИОЛЕТКА ПЕТРУШЕВСКА	Бул.Јане Сандански бр.17/1-26	Архитектура	24445711 075/ 378-916
179	РОЗА КРСТЕСКА	Бул.Октомвриска револуција бр.10/2-29	Психијатрија	075/289-628
180	ГОРАН АЛЕКСОВСКИ	Ул.Мито Х.Јасмин бр.18/2-2	Хирургија-трауматологија	3163-113 075/285-596
181	ВЕРА ДИМИТРОВСКА	Ул.Кратовска бр.16	Градежништво	2734-633
182	МИРКО БАТЕВ	Бул.Крсте Мисирков бр.11/30	Архитектура	3221-839 070/316-969
183	ГЛИГОР БАТЕВ	Бул.Крсте Мисирков бр.11/30	Машинство	3221-839 070/266-951
184	ЉУБИНКА ДАМЈАНОВИЌ	Ул. Вич бр.16/4-5	Психијатрија	3075-748 075/210-405
185	СУЗАНА ЃОРЃИОВСКА	Бул.Видое С.Бато бр.11/1-5	Економија	070/386-604
186	ЕЛИЗАБЕТА ДОМАЗЕТОВИЌ ДВОРЧАНЕЦ	Ул.29 Ноември 41,12/1	Градежништво	3245-468 075/461-890
187	МИРКО НИЧЕВСКИ	Ул.Васил Ѓоргов бр.23-А	Градежништво	
188	ЗДРАВКО ПЕТРОВ	Ул.Ѓоко Тутушев бр.7 Гевгелија	Економија	070/218-349
189	СПИРО ГАВРИЛОСКИ	Ул.АФЖ бр.1-б	Машинство	
190	ВАСКА РАДУЛОВСКА КИПРИЈАНОВСКА	Бул.АСНОМ бр.60/2-26	Економија	2434-450 071/293-815
191	АНГЕЛ ОЦЕВ	Ул.Љубен Весов бр.32 Велес	Економија-финансии	070/315-172
192	БЛАГОЈЧЕ ГЕОРГИЕВСКИ	Ул.Александар Турунциев бр.59-б	Економија	2626-461 071/488-132
193	ИЛЧО КАРОВ	Ул.Коце Металец бр.1Б/1-2	Економија-финансии	3174-275 070/878-357
194	ВЛАДИМИР МАНЕВСКИ	Ул.Народен Фронт бр.29/3-1	Машинство	
195	СЛАВИЦА АРСОВА-ХАЦИ- АНЃЕЛКОВСКА	Ул.Диме Аницин бр.10/9	Психијатрија	3224-993 075/455-163
196	ВИКТОРИЈА ВУЈОВИЌ	Ул.Франклин Рузвелт бр.63а/2-3	Психијатрија	075/433-650
197	ВЕСНА ПЕЈОСКА ПЕРАЗОВА	Ул.11 Октомври бр.26/1-15	Невропсихијатрија	3161-951 076/456-304
198	ИВАН ЈОВАНОВСКИ	Ул.Лихнида бр.4/1-23	Градежништво	521-973 075/357-963
199	ГОРАН ТАВЧИОСКИ	Ул.Страшо Пинџур бр.7/3-46	Електротехника	3295-557 075/357-649
200	АНЕТА ПЕРТИНОВА	Ул.Козле бр.88/1-1	Архитектура	3086-015 075/226-403
201	САЊА ПОПОВИЌ -ЌОСИЌ	Ул.11 Октомври бр.14/2-17	Сообраќај	3295-557 075/357-648
202	ВИОЛЕТА ПЕТРУШЕВСКА	Ул.Партизанска бр.8/35	Градежништво	3295-558 075/357-659
203	ПАВЛИНА ПАРАМАЧЕВА	Ул.Џумајска бр.40	Градежништво	3085-074 075/282-974
204	ПАВЛЕ ГУГУЛОВСКИ	Ул.Димче Мирчев бр.22	Сообраќај	3231-348 070/265-640
205	ЦВЕТАН ПЕРКОВ	Бул.АВНОЈ бр.54/20	Рударство	3295-184 070/357-948
206	ЈАНА ГУГУЛОВСКА	Ул.Димче Мирчев бр.22	Архитектура	3231-348 070/233-619
207	ЗЛАТКО БАРАМАЧЕВ	Ул.Џумајска бр.40	Градежништво	3085-074 070/277-107
208	МАРИКА ДАМЈАНОВСКА	ул.Сава Ковачевиќ бр.47/4-35	Земјоделство-сточарство	2771-673 070/250-548
209	ЗЛАТКО БОЈАЦИЕВ	Ул.Драга Стојановска бр.4/2	Градежништво	2774-627 075/242-386
210	ДОСТАНА КАРАЃОЗОВСКА СТАНКОВСКА	Бул.АВНОЈ бр.82/1-14	Економија	
211	ЗЛАТКО ГИРОВ	Бул.Јане Сандански бр.107-2/8	Електро	070/277-105
212	АЦО ЧОЛАКОВСКИ	Бул.Св.Климент Охридски бр.23/1-8	Градежништво	3220-480 070/363-098

213	ЖИВКО СТЕФАНОВСКИ	Бул. Партизански одреди бр.35/1-1	Криминалистика	
214	АЛЕКСАНДАР ДИМОВСКИ	Бул. Јане Сандански бр.116/4-23	Економија	071/361-388
215	ВЛАТКО БЛАЖЕСКИ	Бул. Видое С. Бато бр.83/3-2	Машински инж.	071/252-881
216	ИВАН КИТИНОВ	Ул. Даме Груев бр.3/8-1	Економија	070/274-971
217	ИЛИЈА СПАСОВСКИ	Ул. А. Димниевски бр.7/4	Машинство	076/457-958
218	ЕМИЛИЈА НАУМОВСКА	Ул. А. Димниевски бр.6/1-6	Архитектура	076/457-960
219	БИЉАНА ГРОЗДАНОВСКА	Ул. Видое С. Бато бр.25/3-3	Машинство	076/457-961
220	МАРИЈА ВЕЉАНОВСКА	Бул. Јане Сандански бр.86/5-23	Архитектура и градежништво	3237-810
221	ЈАГОДА ВЕЉКОВСКА	Ул. Маршал Тито бр.22/3-17	Економија	
222	ЃЕОРГИ ХАЦИ-ВАСКОВ	Бул. Кочо Рацин бр.14/6-17		
223	ВАЛЕНТИНА ТУНЕСКА	Ул. Иво Лола рибар бр.149-3/17	Архитектура	070 380 767
224	МАРИЈА КОСТАДИНОВСКА	Ул. Ѓорги Андреевиќ Кун бр.27-а	Медицина во тек специјализација за психијатрија	
225	ЈЕЛИЦА ЦВЕТАНОВА-ДИМИТРОВСКА	Ул. Никола Парапунов бр.3/3М	Сообраќај	
226	ДУШКО МИТРЕВСКИ	Ул. Васил Ѓоргов бр.26/3	Сообраќај	072/740-213
227	СНЕЖАНА КОСТОВСКА	Бул. Јане Сандански бр.19-1/15	Агрономија	075/268-956
228	ТУМАНОВ ЃОКО	Бул. АВНОЈ бр.104/4-16	Машински инж.	2444-329 070/709-574
229	ВАСИЛ ЦАМБАСКИ	Бул. Кузман Ј. Питу бр.19/5-10	Економија	
230	ЖАРКО КАМЧЕВ	Ул. Васил Ѓоргов бр.20/84	Економија	070/277-174
231	ДУШАН ДИМИТРОВ	Ул. Јани Лукровски бр.5/2-4	Економско-финансиска	3117-888 070/234-149
232	ЉИЉАНА ФИЛИПОСКА	Ул. Разловачко востание бр.5/3-4	Економија	
233	КОСТАДИН КАЛКАШЛИЕВ	Ул. Иво Рибар Лола бр.72-3/6	Електротехника	
234	НИКОЛА ДИМИТРОВСКИ	Ул. Максим Горки бр.25/1-1	Технолошки-металуршки	2653-441 077/663-970
235	СУЗАНА НИКОЛОВСКА	Ул. Ѓоре Ѓоревски бр.85-А	Економија	2778-212 070/305-326
236	ВИОЛЕТА БОИНСКА	Ул. Народен фронт бр.17/6-22	Градежништво	070/382-893
237	РЕФИКА МУРИЌ	Ул. Благоја Паровиќ бр.46	Економија	2614-083 071/335-770
238	МИЛИЦА НЕСТОРОВСКА	Ул. Козле бр.14/15	Градежништво	
239	КАРА ЈОВКОВСКА	Ул. Дебарца бр.55-а	Градежништво просторно уредување и околина	3131-339 075/517-615
240	РИСТО БАКРЕСКИ	Ул. Иво Лола Рибар бр.74/3-13	Градежништво	
241	ЗОРАН СПИРОВСКИ	Ул. Борка Талески бр.25	Торакална И васкуларна хирургија	070/206-315
242	ДАМЈАН ДАНАИЛОВ	ул. Мито Х. Јасмин бр.22/47	Економија	070/231-652
243	МИЛАНЧЕ БОГДАНОВСКИ	ул. 8 бр.135 с. Идризово	Електроенергетика	070/276-055
244	ПЕТАР БУРКОВСКИ	ул. Бојмија бр.2/12	Архитектура	070/868-333
245	ПЕТАР ВЕЛИЧКОВ	ул. Васил Ѓоргов бр.29/2-34	Градежништво	
250	ИНТЕГРА ДОО	Ул. М. Х. Јасмин бр.52-в/1-7	Градежништво, машинско. Електротехника и	3214-700
251	ГЕО ПРЕМЕР КАТ ДООЕЛ	Ул. Партизански одреди бр.89	Геодетски работи	071/264-053 075/702-980
252	ЕФЕКТ ПЛУС друштво за ревизија	бул. К. Ј. Питу бр.28 лам.1 лок.6	Материјално-финансиско работење	2464-789 2465-243

253	ВЕРСАЈ -ЈОНЧЕ ДООЕЛ	Ул.Никола Вапцаров бр.9	Градежништво	
254	САШО ГЕОРГИЕВ С.Г ДОО	Ул.Соле Стојчев бр.2-2/1	Економија	
255	АСМ ЕКОНОМИК	ул. Коста Новаковиќ бр.50/3-18	Економија	
256	ДКС ДООЕЛ	Ул.АВНОЈ бр.82-1/14	Финансии	070/390-321
257	ДЕЛТА -В Винко Гаица	ДТЦ Мавровка лам.Ц 2/11	Сообраќај,економија, машинство електроенергетика	
258	ДТУ ПЕГА Гордана ДООЕЛ	Ул.Јуриј Гагарин бр.53 кула 10	Финансии	3084-014 070/355-924
259	ЕКСПЕРТИЗА -Д	Бул.Партизански одреди бр.70-6 лок.8	Сите областа	3061-755 070/305-394
260	ТОДЕВСКИ БМГ ДООЕЛ	Ул.Роза Луксембург бр.12/8	Економско финансиско	3245-078 070/369-533
261	БАСМЕ КТ ДОО	Ул.Наум Н.Борче бр.88-а	Финансии	3217-446
262	ВЕИНГ ДООЕЛ	Ул.Париска комуна бр.21/2-7	Градежништво	070/323-934 2526-819
263	НЕГАЛ ДОО	Ул.Васил Ѓоргов бр.39	Економси и правен консалтинг	
264	ПРЕМЕР ДИМОВСКИ ДОО	Ул.Рузвелтова бр.6 лок.1	Премер и катастар	3121-326 070/773-535
265	СИЛНА ДООЕЛ	Ул. Цумајска бр.10-а	Финансии	6121-074 070/441-645
266	ДГПУ ВЕНЕЦИЈАН ДООЕЛ	Бул.Јане Сандански бр.36/3	Економија	2468-938 070/144-708
267	ПАРАФАРМ -АС КОНСАЛТИНГ	Ул.Пајко маало бб	Консалтинг	3136-080 070/218-202
268	ГЕОТЕРА	Ул.Михаил Чаков бр.4/2 лок.5	Геодетски и катастерски работи	2773-770 2773-780
269	КОНТОАР ДООЕЛ	Бул.Виоце С.Бато бр.7/2-2	Сметководство	2779-301 076/424-199
270	ВИЗИЈА - Т ДОО	Ул.Востаничка бр.5-а	Градежништво	070/255-851
271	АЛФА-ГЕОДЕТ	Ул.Пролет бр.14/2-17	Геодетски и катастерски работи	3225-314 071/223-247
272	ДЕГОН ДООЕЛ	Бул.АСНОМ бр.56/1-24	Економија	2434-023 0- 70/839-580
273	АД АКТА ДОО	Бул.АВНОЈ бр.104/4-3	Сите области	075/277-876
274	ЕКСПЕРТФИН	Ул.Велько Влаховиќ бр,11	Економско финансиско	
275	СПЕКТРУМ ИНЖЕНЕРИНГ	Ул.Сава Михајлов бр.81	Сообраќај и транспорт	2531-362 070/281-728
276	МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ ИНСТИТУТ ЗА СУДСКА МЕДИЦИНА	Ул.50 дивизија бр.6	Судско медицинско вештачење	
277	АКТИВА ВЕШТ-ИНГ ДООЕЛ	Ул.Анастас Митрев бр.5/112	Економско-материјално финансиско	
278	ЕКСПЕРТИЗА М	Бул.Кузман Ј.Питу бр.24 лок.5	Сите области	2470-040
279	ЕРМАНОСКИ	Бул. Кузман Ј.Питу бр.30/3	Сите области	2401-295 070/239-554
280	ТП МАНЕКОМ ДООЕЛ	Ул.Партизанска бр.17/3-6	Финансии	3176-457 070/250-386
281	ВЕСТ КОНСАЛТИНГ ГРУП ДООЕЛ	Ул.Анкарска бр.33/30	Економија, царинска и стечајна област	075/410-203
282	ДИДАКО ДОО	Ул.Народен фронт бр.29/3-1	Машинство,индустија, аудио и визуелна техника	3227-308 071/238-266
283	РАЦИО ПЛУС ДООЕЛ	Ул.Ленинова бр.33 -а/17	Сметководство, книговодство, ревизија и даночно советување	2463-140 2462-063
284	РЕВИЗИЈА ЧУЛЕВА	Ул.Њуделхиска бр.4/3	Економија - овластен ревизор	3094-014 070/272-636

285	БЕЈКЕР ТИЛИ МАКЕДОНИЈА	Ул.Ленинова бр.33-а/16	Финансии - овластен ревизор	
286	ИНКАМ КОНСТАЛТИНГ	Ул.Трифун Хаџи Јанев бр.3/12	Сметководство,ревизија	
287	А.С.В. ДООЕЛ СКОПЈЕ	Ул.Соле Стојчев бр.2/2-1	материјално финансиски, градеж., сообраќај, машинство електротехника, рударство, шумарство, медицина, пожари, графолошко веш., проценка на имот, заштита при работа и животна средина	
288	МАРГЕР ДООЕЛ	Бул.Јане Сандански бр.78-2/2	сметководство, книговодство и ревизорски работи, даночно советување	2450-225 070/228-485
289	ГЕДИНГ ДООЕЛ	Бул. ЈНА бр.53/3-10	градежништво и машинство	
290	ДОВЕРЕ ДООЕЛ	Ул.Бертранд Расел бр.66	сообраќај, машинство, медицина, електротехника, графологија. Земјоделство, шумарство, градежништво, уметност и др.	071/287-282
291	ФИНЕКСПЕРТ	Ул.Франклин Рузвелт бр.2/17	Книговодство и финансии	
292	ТРОИНГ ДОО	Ул.Варшавска бр.19/4-3	сообраќај	3078-488 070/697-803
293	БИРО ПЛУС ДОО	Бул.Кузман Ј.Питу бр.24-локал 14	сметководство, книговодство, ревизија и даночно советување	2466-578
294	БС ДОО	Ул.Даме Груев бр.2	сметководство, финансии, јавни давачки	3221-613 3211-614
295	АНИ МАК КОНСТАЛТИНГ ДООЕЛ	Бул.АСНОМ бр.60/1	сметководство,книговодстве ни и ревизорски работи, даночно советување	
296	БИРО М ДООЕЛ	ул.Пајко маало бр.70	градежништво економија	
297	ИВ-ИЛИНДЕН Илчо ДОО	ул.Јани Лукровски бр.4-а ТЦ автокоманда 1-кат лок.45 и 46	сметководство, книговодствено ревизорски работи даночно советување	3174-275 070-878-357
298	БОСТ ЕКСПЕРТ ДОО	Ул.Рафаел Батино бр.28	сметководство, книговодствено ревизорски работи даночно советување	075 410 531 070 369 082
299	МА-КАТ ПРИМ ДОО	Ул.Њуделхиска бр.2/3-1	геодетски услуги,елаборати, физички делби и др.	3972-835 075/499-012
300	Д.П.Т.У. КОЗАРА ДООЕЛ	Ул.Гемициска бр.54-а	Машинство хидраулика	3134-494 070/220-912
301	ДОМ ДИЗАЈН	Ул.Борка Талески бр.12-б	архитектура	3111-544
302	МУР СТИВЕНС ДОО	ул.Мито Х.Јасмин бр.20	сметководство,книговодстве ни и ревизорски работи, даночно советување	3214-707 3214-707
303	ЦЕНТАР ЗА СУДСКИ ВЕШТАЧЕЊА	Ул.Скоевска бр.7-а	сметководство, книговодствено ревизорски работи даночно советување	070/363-436
304	МАГО ДООЕЛ	ул.Салвадор Аљенде бр.64	графоскопија, финансии,економија, патен, железнички воздушен	3179-268 070/267-265
305	ЛИКОНГ Љиљана ДООЕЛ	Ул.Јермонтова бр.16	Финансии	5211-865 070/221-039
306	ПР КАТ ДОО	Бул.П.Одреди бр.82 лок.бр.9	градежништво, геодетски и катастерски работи	3091-726 078/442-737
307	ЗУМ ПРОЕКТ ДОО	ул.Јане Сандански бр.59/1-1 мезанин	проектирање, ревизија и надзор	2403-705 075/279-155

308	ВЕРИТАС ДС ДООЕЛ	Бул. АВНОЈ бр.24/4-28	финансиско услужни дејности сообраќај и машинство	
309	ГЕОСЕТ	ул.Њуделхиска бр.2/4 лок.4	геодетски и катастерски работи	3071-900 070/223-826
310	ЗАВОД ЗА ВЕШТАЧЕЊЕ ДООЕЛ	Ул.Даме Груев бр.3/2-16	економија,архитектура,земјо делски науки и храна, графологија, сообраќај,неврологија, геодетски работи, шумарско,екологија и хидро, агрономија, машинство,градежништво	3221-613
311	ИНТЕРНАЦИОНАЛ - Н ДООЕЛ	Ул.Бихачка бр.10 лок.11	сметководство,спресметки на јавни давачки, проценки на материјални и нематеријални средства, проценки на капитал,контроли и ревизии	3123-232 070/206-107
312	МЗТ ИРИ ПРОИЗВОДСТВО	Ул.Перо Наков бб	машинство,електрорехника,г радежништво,економија	2549-827 070/250-350
313	КОНТРО ПРОФИТ ДОО	Ул.Јуриј Гагарин бр.52/2-11	Сметководство	2465-584 070/262-690
314	Н и Н ГРУП ДОО	Ул.Ѓуро Салај бр.17	Градежништво	3039-070
315	ЦЕНСУМ ДООЕЛ	Бул.Трета Мак.бригада бб зграда на Македонија табак бр.214	сметководствени,книговодст вени и ревизорски работи, даночно советување	3233-301 3233-302
316	ВИДЕРЕ ДОО	ул.Даме Груев бр.3/8-1	финансии,сметководство	3228-467 070/274-972
317	КОНДИКО Спиро ДООЕЛ	Ул.АФЖ бр.1-Б	Инжињерство	
318	АЛТЕРА - АЛФА ДООЕЛ	Ул.Благој Давков бр.2/3-18	Градежништво	31111-011 071/255-880
319	АТРАКТИВА А-21	Ул.Пајко маало бб.	Градежништво	3226-337 070/255-880
320	БИРОЕКОНОМИК	Ул.Цицо Поповиќ бр.3/3-19	финансии, електро, машинство и градежништво	3165-913 3231-450
321	БЕНД Ревизија и консалтинг	Ул.153 бр.1 Тетово	сметководствени, книговодствени и ревизорски работи, даночно советување	070/209-346
322	ДИМИТРОВ РЕВИЗИЈА	П.фах 896	сметководствени, книговодствени и ревизорски работи даночно советување	3117-888
323	НОБЛ МЕНАЏМЕНТ ДОО	Ул. Максим Горки бр.25/1-1	машинство,економија,сообр акај, прехранбена технологија, дрвнопереработувачка, електроника и електротехника, ентериерно уредување, градежно инж.	2653-441
324	ПРИМА ПЛУС	Ул.Ѓоре Ѓоревски бр.85-а	Економија	2778-212

Претседател
на судот,
Беќир Шаини, с.р.

310.

ОСНОВЕН СУД КРИВА ПАЛАНКА

СПИСОК НА ПОСТОЈАНИ СУДСКИ ВЕШТАЦИ

Ред. број	Име и презиме/Назив	Стручна подготовка	Занимање	Стручност	Адреса, број на телефон (фиксен или мобилен)	Датум на именувањето и на свечената изјава	Датум на бришењето од списокот	Забелешка
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	Институт за судска медицина, криминалистика и медицинска деонтологија-Скопје	-	-	Медицина	ул. "Водњанска", бр.19, Скопје 02/3177044	25.01.2010 год.		
2.	д-р Гоце Младеновски	VIII степен, Медицински факултет	доктор на медицина-специјалист по трудова и интерна медицина	Медицина-Трудова и Интерна медицина	ул. "Јане Сандански", бр.1, Крива Паланка 031/375-195 070/236-350	25.01.2010 год.		
3.	Друштво за вештачења, инженеринг, графика и услуги "Ексинг", ДООЕЛ-Скопје	-	-	Сите области	бул. "Јане Сандански", 67/2, Скопје 02/2444-685 070/386-272	25.01.2010 год.		

4.	Грозде Митовски	VII/1 степен, Машински- бродоград. факултет	дипл. машински инженер	Машинство и Автомеханика	ул. "29-ти Ноември", бр.2, Крива Паланка 031/375-145 071/578-949	25.01.2010 год.		
5.	д-р Чедомир Тошеви	VII/1 степен, Медицински факултет	доктор на медицина- специјалист по невропсихијатрија	Медицина- Невропсихијатрија	ул. "Маршал Тито", бр.138, Крива Паланка 031/375-054 031/374-358 071/206-253	25.01.2010 год.		
6.	Блажа Тодоровски	VII/1 степен, Земјоделски факултет	дипл. земј. инженер	Земјоделство	ул. "Маршал Тито", бр.73/5, Крива Паланка 076/445-400	25.01.2010 год.		
7.	Васе Георгиев	VII/1 степен, Шумарски факултет	дипл. шум. инженер	Шумарство	ул. "Баглачка", бр.36/A, Крива Паланка 031/372-359 071/447-058	25.01.2010 год.		
8.	д-р Ванчо Тасевски	VII/1 степен, Медицински факултет	доктор на медицина- специјалист по неврологија	Медицина- Неврологија	ул. "Живко Чало", бр.25, Куманово 077/668-822	25.01.2010 год.		
9.	Зорка Цветковска	VII/1 степен, Економски факултет	дипл. економист	Економија	"Маршал Тито", 752/17, Крива Паланка 031/375-820	25.01.2010 год.		
10.	д-р Виолета Поповска	VII/1 степен, Медицински факултет	доктор на медицина- специјалист по психијатрија	Медицина- Психијатрија	ул. "Тодор Велков", бр.3/5, Куманово 070/605-311	25.01.2010 год.		
11.	Весна Јовановска	VII/1 степен, Филозовски факултет	дипл. психолог, специјалист по мед. психологија	Медицинска психологија	ул. "Октомвриска револуција", бр.21/10, Куманово 075/521-771	25.01.2010 год.		
12.	Александар Стојановски	VII/1 степен, Шумарски факултет	дипл. шум. инженер	Шумарство	ул. "Маршал Тито", бр.204/13, Крива Паланка 070/647-664	25.01.2010 год.		

13.	Вилма Најденова Угриновска	VII/1 степен, Филозофски факултет	дипл. психолог, специјалист по мед. психологија	Медицинска психологија	ул. "Франце Прешерн", бр. 215-Скопје 02/2031-847 076/536-948	25.01.2010 год.		
14.	д-р Мира Гиноска- Мрѓа	VII/1 степен, Медицински факултет	доктор на медицина- специјалист по психијатрија	Медицина- Психијатрија	ул. "Никола Парачунов", бр. 33/20-Скопје 02/2035-131 075/422-296 071/262-614	25.01.2010 год.		
15.	Стојо Манов	VII/1 степен, Земјоделски факултет	дипл. земј. инженер	Земјоделие	ул. "Херој Карпош", бр. 3/6, Крива Паланка 071/709-414	25.01.2010 год.		
16.	Друштво за геодетски работи, проектирање и трговија "Гео- метр", ДОО- Куманово	-	-	Геодезија	ул. "11-ти Октомври", бб., Куманово 031/411-302 031/437-302	25.01.2010 год.		
17.	Друштво за геодетски работи "Гео-мега", ДООЕЛ-Куманово	-	-	Геодезија	ул. "Доне Божинов", бр. 9/2-12, Куманово 031/417-300 031/376-300 075/468-223	25.01.2010 год.		
18.	Оливер Кузмановски	VII/1 степен, Правен факултет	дипл. правник, златарски (јувелирски) и филигрански и кујунирски занает	Проценка на благородни метали и скапоцени камења	ул. "Горноврановска", бр. 45, нас. Горно Лисиче-Скопје 075/842-833	25.01.2010 год.		
19.	ЈЗУ Психијатриска болница "Скопје", Скопје	-	-	Невропсихијатрија	ул. "Пролетерска", бб., Карпош-Скопје 02/2035-131	25.01.2010 год.		
20.	Прим. д-р Милорад Јеремик	VII/1 степен, Медицински факултет	доктор на медицина- специјалист по психијатрија	Невропсихијатрија	бул. "Илинден", бр. 9-2/2, Скопје 070/269-788 075/427-924 02/3110-324	25.01.2010 год.		

21.	Дане Јовановски	VII/1 степен, Технички факултет	дипл. сообраќаен инженер	Сообраќај	ул. "Толе Делчев", бр.92/14, Кратово 072/656-714	25.01.2010 год.	
22.	Марина Јакимовска Митовска	VII/1 степен, Филозовски факултет	дипл. психолог	Психологија	ул. "Д-р Наско Тамбуков", бр.70-Крива Паланка 031/520-387	25.01.2010 год.	
23.	Никола Граматиков	VII/1 степен, Градежен факултет	дипл. град. инженер	Градежништво	ул. "Толе Делчев", бр.46, Крива Паланка 031/375-880 075/258-870	25.01.2010 год.	
24.	Игор Јовановски	VII/1 степен, Градежен факултет	дипл. град. инженер	Градежништво	ул. "Багљачка", бр.38, Крива Паланка 031/375-994 071/359-105 070/747-282	25.01.2010 год.	
25.	Стевче Христовски	VII/1 степен, Градежен факултет	дипл. град. инженер	Градежништво	ул. "Херој Карпош", бр.29/11, Крива Паланка 070/252-739	25.01.2010 год.	
26.	Кире Дејановски	VII/1 степен, Електротехнички факултет	дипл. инж. по електротехника	Електротехника	ул. "Партизанска", бр.56, Крива Паланка 078/468-404	25.01.2010 год.	
27.	Моме Јакимовски	VII/1 степен, Електротехнички факултет	дипл. инж. по електротехника	Електротехника	ул. "Тригор Причев", бр.29, Крива Паланка 075/334-541 031/372-737	25.01.2010 год.	

Претседател на судот,
Славица Ѓорѓиевска, с.р.

**ДИРЕКЦИЈА ЗА РАДИЈАЦИОНА СИГУРНОСТ
311.**

Врз основа на член 26-д, став 1, точка 3 од Законот за заштита од јонизирачко зрачење и радијациона сигурност („Службен весник на Република Македонија“ бр. 48/02 и 135/07), директорот на Дирекцијата за радијациона сигурност донесе

**П Р А В И Л Н И К
ЗА ФОРМАТА И СОДРЖИНАТА НА ОБРАЗЕЦОТ
НА ПРИЈАВАТА ЗА ИЗВОРИ НА ЈОНИЗИРАЧКО
ЗРАЧЕЊЕ И ЗА НАЧИНОТ И ПОСТАПКАТА ЗА
ПРИЈАВУВАЊЕ****Член 1**

Со овој правилник се пропишува формата и содржината на образецот на пријавата за извори на јонизирачко зрачење, како и за начинот и постапката за пријавување на изворите на јонизирачко зрачење.

Член 2

Од страна на правното лице се пријавуваат изворите на јонизирачко зрачење во Дирекцијата за радијациона сигурност (во натамошниот текст: Дирекцијата) на Пријава за извори на јонизирачко зрачење дадена на Образец П кој е составен дел на овој правилник, најдоцна до 15 дена од денот на набавка на изворите на јонизирачко зрачење.

Пријавата од став 1 на овој член содржи:

- грб на Република Македонија;
- лого на Дирекцијата за радијациона сигурност;
- Назив „Пријава за извори на јонизирачко зрачење“

1. Податоци за подносителот:

- единствен даночен број (ЕДБ);
- назив и седиште на правното лице;
- телефон, факс, електронска пошта на правното лице;
- име и презиме на овластеното лице со опис на работно место и

- дејност со извор(и) на јонизирачко зрачење;

2. Попис на извори на јонизирачко зрачење:**2.1 Генератори на рентгенско зрачење - Образец П1**

- Модел на опрема/ производител;
- Локација на користење/ намена;
- Година на производство;
- Мобилен или стационарен;
- Сериски број на опремата;
- Модел на рентген цевката;
- Сериски број на рентген цевката;
- Максимален напон на цевката (kV);
- Максимална јачина на струја (mA);

2.2 Акцелератори – образец П2

- Модел на опрема/ производител;
- Локација на користење/ намена;
- Година на производство;

- Сериски број на опремата;
- Тип на зрачење;
- Тип на гантри;
- Излез во изоцентар (Gy/min);
- Максимална енергија (MeV);
- Максимална јачина на струја (mA);

2.3. Затворени радиоактивни извори и уреди со затворени радиоактивни извори – образец П3

- Модел/ производител;
- Локација на користење/ намена;
- Радионуклид;
- Почетна активност (MBq);
- Датум на почетната активност;
- Број на сертификат за одобрување на контейнер;
- Работен век до;
- Хемиска/физичка форма;

2.4. Отворени радиоактивни извори – образец П4

- Производител;
- Радионуклид;
- Намена;
- Почетна активност по сертификат (MBq);
- Датум на почетната активност;
- Максимална активност на работно место (MBq);
- Хемиска/физичка форма;

3. Подрачје на користење:

- индустриска примена;
- медицинска примена;
- научно-истражувачка примена;
- друга примена;
- Датум на поднесување на пријавата,
- Место за печат на правното лице,
- Потпис на овластеното лице на правното лице.

Секоја настаната промена во врска со изворите на јонизирачко зрачење се пријавува од страна на правното лице до Дирекцијата веднаш по настанување на промената.

Член 3

Од страна на правното лице кое поседува и/или користи извори на јонизирачко зрачење се пријавуваат изворите на јонизирачко зрачење во Дирекцијата на Образецот П од член 2 став 1 од овој правилник во период од 15 дена од денот на влегување во сила на овој правилник.

Член 4

Овој правилник влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 03-78/2

25 јануари 2010 година
Скопје

Директор,
д-р Румен Стаменов, с.р.

Образец П

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Дирекција за радијациона сигурност

ПРИЈАВА ЗА ИЗВОРИ НА ЈОНИЗИРАЧКО ЗРАЧЕЊЕ

1. Податоци за подносителот:

<u>Единствен даночен број (ЕДБ):</u>		
<u>Назив на правното лице:</u>		
<u>Седиште:</u>		
Телефон:	Факс:	Електронска пошта:
<u>Име и презиме на овластеното лице:</u>		
<u>Опис на работно место:</u>		
<u>Дејност со извор(и) на јонизирачко зрачење:</u>		

2. Попис на изворите на јонизирачко зрачење:

2.1 Генератори на рентгенско зрачење (образец П1)

2.2 Акцелератори (образец П2)

2.3 Затворени радиоактивни извори и уреди со затворени радиоактивни извори
(образец П3)

2.4 Отворени радиоактивни извори (образец П4)

3. Подрачје на користење:

<u>Индустриска примена</u> ☐	<u>Медицинска примена</u> ☐	<u>Научно - истражувачка примена</u> ☐	<u>Друга примена</u> ☐
---	--	---	---

Датум

(М.П.)

Потпис на овластеното лице

Образец ПЗ

ПОПИС НА ИЗВОРИ НА ЈОНИЗИРАЧКО ЗРАЧЕЊЕ

Затворени радиоактивни извори и уреди со затворени радиоактивни извори

Модел/ производител	Локација на користење/ намена	Радиоизотоп*	Почетна активност (MBq)	Датум на почетната активност	Број на сертификат за одобрување на контејнер	Работен век до	Хемиска/физичка форма

*во случај на уреди со повеќе радиоактивни извори се пополнува за секој извор одделно

Образец П4

ПОПИС НА ИЗВОРИ НА ЈОНИЗИРАЧКО ЗРАЧЕЊЕ

Отворени радиоактивни извори

Производител	Радионуклид	Намена	Почетна активност по сертификат (MBq)	Датум на почетната активност	Максимална активност на работно место (MBq)	Хемиска/физичка форма

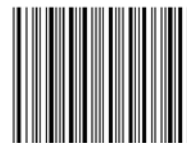

www.slvesnik.com.mk
contact@slvesnik.com.mk

Издавач: ЈП СЛУЖБЕН ВЕСНИК НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА, ц.о.-Скопје
бул. "Партизански одреди" бр. 29. Поштенски фах 51.
Директор и одговорен уредник - Тони Трајанов.
Телефон: +389-2-55 12 400.
Телефакс: +389-2-55 12 401.

Претплатата за 2010 година изнесува 9.200,00 денари.
"Службен весник на Република Македонија" излегува по потреба.
Рок за рекламации 15 дена.
Жиро-сметка: 300000000188798.
Депонент на Комерцијална банка, АД - Скопје.
Печат: ГРАФИЧКИ ЦЕНТАР ДООЕЛ, Скопје.

ISSN 0354-1622

2010016